Notulen van de raadsvergadering van 23 februari 2023 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk: de heer B. van Drunen, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw V.A. Bruin, mevrouw M.M. Vlasblom, de heer S.J.C. Becker, de heer J.M.D. de Waard, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer D.J. van Dommelen, de heer T. de Haan, de heer E.P.J. Verweij, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer A.R. Oostdijk, mevrouw I. Coenradie, de heer S. Ceulemans, de heer M. Verhoef, mevrouw S. van de Peppel, de heer T.S.J. Coşkun, de heer S.M. Bonte, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer T.B. Roskam, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, mevrouw S. Reitema, de heer R. Moti, de heer G.J. Engberts, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer F. Elbay, mevrouw I. Elfilali, de heer T.J. Vonk, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw J. Bokhove, mevrouw A. Kockelkoren, de heer R.T.J. van der Velden, de heer M.H. Biljoen, mevrouw L.S. Vlieger, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer B. van Schaik, de heer T. Kind, de heer S. Soytekin en mevrouw A.J.A. Maassen

Afwezig zijn 2 leden, namelijk: mevrouw M.S.S. de Jong en mevrouw D. Yildirim

Namens het college zijn tegenwoordig de heer R.A.C.J. Simons en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: de heer A.C. de Bondt

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, ik open deze vergadering. Mag ik stilte in de raadzaal vragen? Ik heet u allen van harte welkom. In het bijzonder welkom aan de nabestaanden van oud-raadslid en oud-wethouder Mastik, hartelijk welkom. Ook onze oud-wethouder op de publieke tribune, hartelijk welkom. Welkom aan de consul-generaal van Turkije, mevrouw Kısacık. Madam Consul, welcome. Ook welkom aan degenen die op afstand deze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Ik heb berichten van verhindering ontvangen voor vandaag. De heer Roskam is verhinderd tussen 15.30 en 16.30 uur vanmiddag. Wethouder Zeegers is verhinderd tot circa 10.45 uur hedenochtend wegens een overleg met de minister en onze griffier is verhinderd wegens ziekte. Om te beginnen zo dadelijk een In memoriam van oud-lid van de gemeenteraad en oud-wethouder Johan Mastik. Ik zal aansluitend op die toespraak geen moment stilte betrachten, maar eerst ook de slachtoffers in Turkije en Syrië herdenken en daarna doen we een gezamenlijk moment stilte voor de beide gebeurtenissen. Dat is wel zo handig, anders moeten wij kort twee keer een moment stilte in acht nemen. Dat doen we in één keer samen.

1.2 In memoriam oud-lid van de gemeenteraad en oud-wethouder J. (Johan) Mastik

De **VOORZITTER**. Leden van de gemeenteraad van Rotterdam. Op vrijdag 3 februari overleed plotseling Johan Mastik, voormalig wethouder en drager van de Wolfert van Borselenpenning van Rotterdam. 74 jaar oud, nog maar 74. Hij stond nog volop in het leven, samen met zijn vrouw Ria Mastik-Sonneveldt. Johan was een bevlogen mens met hart voor de stad en de mensen die er wonen. Een integer mensenmens die door velen gemist zal worden, bovenal door Ria, echtgenote. In de rouwadvertentie stond het motto van hun relatie: "Aan elkaar gewaagd, maar innig verbonden". Bij het lezen dacht ik aan wat een Franse schrijver ooit zei: "Een gelukkig huwelijk is een lang gesprek dat altijd te kort lijkt". Op 31 augustus 1978 nam Johan afscheid van zijn politieke leven. De laatste vier jaar was hij wethouder Onderwijs, Jeugdwerk en Vormingswerk geweest. In die periode verschenen nota’s met klinkende namen, zoals 'Gereedschap voor goed onderwijs' en 'Samen op één school'. Ik zou bijna richting het college zeggen: het was toen niet alleen één stad, maar ook één school. Er kwam een tienjarenplan en een nieuwbouwplan voor de bibliotheek, toen ook al een actueel thema. Van huis uit was Johan Mastik onderwijs- en organisatiesocioloog. Hij was vooral geïnteresseerd in onderwijsachterstanden. Hij nam het steevast op voor de leerlingen, niet voor de schoolbesturen en vakbonden, iets wat niet gebruikelijk was in die tijd. De drijfveer van het college destijds was verbetering van omstandigheden van mensen. Naast investeren in stadsvernieuwing was investeren in onderwijs een manier om dat te bereiken. Daarom werd er veel geld uitgetrokken voor onderwijsvernieuwing via het project 'Onderwijs en sociaal milieu'. De grondslag van het project was, en ik citeer: "dat de mentale instelling van de ouders, hun levensstijl, wooncultuur, het functioneren van het schoolbestel en het onderkennen van het belang van het onderwijs van meer betekenis moet worden geacht voor de opvoeding en toekomst van de kinderen dan het beroep van de vader, de gezinsgrootte of de financiële omstandigheden van het gezin". Er was Johan veel aan gelegen om het project 'Onderwijs en sociaal milieu' voor de wal te roeien. Begin jaren zeventig was er in ieder geval veel draagvlak voor die benadering, ook op landelijk niveau. Maar de financiering rond krijgen ging moeizaam. Als wethouder ging hij regelmatig naar Den Haag om rijksgeld voor het onderwijsproject te bepleiten. Daar had men echter koudwatervrees. Ten eerste omdat het om heel veel geld ging voor een langere periode. Bovendien vroeg politiek Den Haag zich af of een gemeente wel de organisator kon zijn van zo’n groot invloedrijk project. Ik moet dan glimlachen als ik dit nu leg naast onze lobbyactiviteiten in Den Haag. Het is nooit anders geweest. En ten slotte, je kunt het je eigenlijk nauwelijks meer voorstellen, woedde in de politiek in die periode de nature-nurture-discussie in alle hevigheid. Intelligentie zou genetisch bepaald zijn. En zoveel geld voor arbeiderskinderen, was dat geen water naar zee dragen? Het project 'Onderwijs en sociaal milieu' was pionierswerk. Nooit eerder was het probleem van kansenongelijkheid in het onderwijs structureel en op zo’n schaal ter hand genomen. Mede dankzij de inzet van Johan Mastik heeft het project een schat aan kennis en ervaring opgeleverd, waar het Nederlandse onderwijs tot op de dag van vandaag baat bij heeft. De politieke erfenis van Johan in Rotterdam is niet met het blote oog zichtbaar, maar bestaat wel degelijk. Het planmatig werken aan beter onderwijs in combinatie met perspectief voor de bewoners. Maatschappelijke mobilisatie heette dat toen. Nu is dat een belangrijke pijler onder het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. Het heet anders, maar in de kern blijft het hetzelfde. Nog steeds werken we als gemeente, onderwijsinstellingen en kinderopvang samen om meer kinderen de kans te geven die ze verdienen. Over arbeidskinderen en de nature-nurture-discussie heeft gelukkig niemand het meer. Ondanks zijn bevlogenheid en kennis liepen de politieke raderen stroef voor Johan. Als jongste Rotterdamse wethouder ooit deed hij ongelofelijk zijn best maar ontbeerde ook de ervaring in het politieke spel. En op veel steun uit zijn eigen fractie kon hij ook niet altijd rekenen. De voorzitter, burgemeester André van der Louw zei bij zijn afscheid, en ik citeer: "In de collegekamer genoten we van zijn

strakke, logische denken, het heldere formuleren van alternatieven en het bedenken van allerlei oplossingen in moeilijke situaties. Voor dat alles moeten wij, collega's en de onderwijswereld, de wethouder van harte dankzeggen." Na zijn politieke carrière koos Johan voor het ambtenarenbestaan bij het ministerie van OCW. Ook daar bleef onderwijs zijn passie. Ik vermoed dat Ria dankbaar was voor deze keus. Johan gaf haar zo de ruimte voor haar eigen carrière, ook in de politiek en dan voornamelijk ook als lid van de Eerste Kamer. Meer dan vijftig jaar waren ze samen. Ik wens Ria en allen die Johan een warm hart toedragen veel sterkte de komende tijd bij het dragen van het verlies. Rotterdam is een markant bestuurder verloren.

1.3 Herdenking aardbevingsramp in Turkije en Syrië

De **VOORZITTER**. Leden van de gemeenteraad van Rotterdam. De verwoestende aardbevingen van twee weken geleden hebben aan ruim 46.000 mensen het leven gekost. Dat is de stand van zaken van nu. Velen zijn nog vermist, velen hebben huis en haard verloren. De schokken werden tot ver buiten het epicentrum gevoeld, de emotionele schok nog veel verder. Die voelden we tot in het hart van onze stad. De Rotterdamse Turkse, Koerdische en Syrische inwoners van onze stad probeerden wanhopig in contact te komen met vrienden en familie. Ook collega's hier in deze raadzaal. Collega's die nooit een telefoontje krijgen om 6.00 uur 's morgens vanuit Turkije schrokken zich wezenloos toen op dat tijdstip de telefoon afging. Je belt niet zomaar om 6.00 uur 's morgens. Zo wil je je geliefden eigenlijk niet verliezen, zo ver weg, zonder dat je er iets aan kan doen. Machteloos, wanhopig, zo wil je hen niet aan hun lot overlaten. In de kou, tussen de brokstukken van wat ooit een huis, een appartement, een stad, een wijk was. Niets is daar meer van over. Afgelopen maandag was er weer een zware aardbeving in het grensgebied tussen Syrië en Turkije. Volgens Turkse autoriteiten zijn daarbij zeker zes doden gevallen en bijna driehonderd gewonden. In Syrië vielen vijf doden en meer dan vijfhonderd gewonden, althans volgens het Syrisch Observatorium voor Mensenrechten in Groot-Brittannië. Cijfers ontbreken over Syrië en de situatie is daar redelijk onoverzichtelijk. In de dagen na 6 februari zagen we hartverscheurende beelden van ingestorte panden en mensen onder het puin. We huilden mee met de rouwenden, met de vader die de hand van zijn dode dochter vasthield. We lachten door onze tranen heen als er iemand levend uit het puin werd gehaald. Grote groepen mensen als figuranten in een film, weggerukt uit het leven. En dan ineens is daar een geboorte van een baby onder het beton. Wonderlijk. Een week geleden nog werd een 13-jarig meisje levend onder het puin vandaan gehaald. Het Nederlandse Search and Rescueteam was in actie gekomen als een van de eerste internationale delegaties in het gebied. Ze deden geweldig werk, waarvoor we ze afgelopen dagen hier op het stadhuis hebben bedankt. Op dit moment is de kans dat er nog overlevenden worden gevonden minimaal en velen worden nog vermist. Overlevenden zullen nog een sprankje hoop koesteren, al was het maar om hun dierbaren te kunnen begraven. Je kunt pas afscheid nemen als je weet dat je dierbare werkelijk ook is begraven. De solidariteit die in de samenleving loskwam na de verwoestende aardbeving is indrukwekkend. Het inzamelen van hulpgoederen begon dezelfde dag nog. Vele mensen met een Rotterdams-Turkse achtergrond kwamen bijeen, gingen goederen inzamelen en er werden vele vrachtwagens richting Turkije gestuurd. Hartverwarmend. Van alle kanten kwam er hulp. Speelgoed werd ingezameld, maar ook lang houdbaar voedsel. En toen was er natuurlijk nog die geweldige inzamelingsactie die nu op € 108 miljoen staat. De hulporganisaties geven aan dat ze met dat geld een belangrijk deel van de hulpverlening op gang kunnen brengen. Ons bereiken hulpverzoeken voor prefabwoningen, wooncontainers, tenten, verwarmingsapparaten, allemaal uitgezet bij bedrijven in Rotterdam, al dan niet via het ministerie van Buitenlandse Zaken. Ik heb meegedaan aan de inzamelingsactie op tv en ik wil u twee anekdotes niet onthouden. De eerste anekdote was dat een mijnheer uit het ziekenhuis belde die tegen me

zei: "Ja, ja, ik moet op zoek naar mijn pasje". Want ik vroeg naar de correcte spelling van zijn naam. Hij moest zijn pasje zien te vinden want hij was in het ziekenhuis, waar zijn vrouw kort daarvoor was opgenomen met een herseninfarct. Dat je dan nog tijd hebt om te bellen met een donatie, dan moet je toch wel een ongelofelijk groot hart hebben. En het laatste telefoontje dat ik opnam was van een jong meisje dat € 3,00 doneerde: haar zakgeld voor die week. Geweldig en indrukwekkend om te zien hoe groot die betrokkenheid uiteindelijk ook is. Het is hartverwarmend om te zien dat we hier altijd op elkaar kunnen rekenen als het nodig is, ongeacht onze verschillen en ongeacht de afstand die wij soms denken dat er is tussen ons. Als het nodig is, zijn we er voor elkaar. Dat maakt deze stad mooi en prachtig. En het maakt mij als burgemeester ongelofelijk trots. Na alle rouw en verdriet ligt er nu een periode van wederopbouw, ontegenzeggelijk. Van herstel en nieuwbouw van woningen, van winkels, scholen, speelplaatsen voor kinderen, ziekenhuizen, brandweerkazernes en zo nog meer. Een grote uitdaging voor de Turkse overheid om dingen van vandaag te fiksen, maar ook het kompas te hebben voor later. Laat het nu zo zijn dat onze stad helaas door oorlog getroffen veel ervaring heeft gehad en nog steeds heeft met de wederopbouw. Ik heb ook daarom namens onze stad in de richting van de consul en de ambassadeur aangeboden om die kennis beschikbaar te stellen via ons ministerie van Buitenlandse Zaken als daar om gevraagd wordt, voor de periode van wederopbouw, om weer de plannen te maken om tot ontwikkeling te komen. We leven met de nabestaanden mee en hopen dat het leed zo snel mogelijk geleden zal zijn.

1.4 Moment van stilte

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen om twee minuten stilte en mag ik u vragen om te gaan staan? *(Stilte.)* Ik dank u zeer.

1.5 Mededelingen

De **VOORZITTER**. We hervatten onze vergadering, onder dankzegging voor uw aanwezigheid. Aan de orde is agendapunt 1.5, mededelingen. Dan heb ik het volgende verzoek vandaag aan u om alstublieft voorzichtig te doen met uw pasjes, ze voorzichtig in de gleufjes te plaatsen, zowel bij u als op het spreekgestoelte. Kennelijk zijn ze gevoelig voor slijtage en misschien is het handig om daar een beetje voorzichtig mee te doen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Een goede opmerking. Mevrouw Yildirim van de PvdA heeft zich overigens inmiddels ook afgemeld voor deze vergadering, hoor ik net.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 23 februari 2023

De **VOORZITTER**. Dan de vaststelling van de agenda, onder agendapunt 2 van deze vergadering. Ik zal als eerste de agenda met u doornemen en aan het einde zal ik u de gelegenheid bieden nog aanvullende opmerkingen te maken indien u dat nodig vindt. Maar u kunt ook als ik een punt aansnijd eventueel daar uw opmerking kwijt. Dus het is aan u om te bepalen wanneer u dat wilt. De Partij voor de Dieren heeft aangegeven agendapunt 8.3, vaststelling van het bestemmingsplan 'Kralingse Bos' door middel van een stemverklaring als hamerstuk te behandelen straks. Ik ga ervan uit dat dit de correcte weergave is, in plaats van het beoogde tweeminutendebat. Correct? Dan doen we het straks bij de hamerstukken. Er zijn vier verzoeken ontvangen voor een regulier debat. 'Staken is een recht', van de PvdA. 'Weghalen bankjes van het Centraal Station', van de ChristenUnie. 'Zicht op ziekenhuizen', van D66 en 'Collegereactie mogelijke opvanglocatie Barendrecht', van GroenLinks en anderen. Ik loop ze even langs. Ten aanzien van het verzoek 'Zicht op ziekenhuizen' wil ik u meegeven dat het oordeel aan deze kant van de tafel is dat het een onderwerp is dat zich

wellicht eerder leent voor een actualiteitendebat of voor schriftelijke vragen. Maar het is aan u om te bepalen of u dat verzoek aan de raad nog steeds overeind houdt. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, dank voorzitter. Inmiddels zit ik al acht maanden in de raad, dus wat dat betreft ben ik wel een ervaringsdeskundige denk ik. Ik heb nooit eerder gezien dat de griffier, de griffie een semi-negatief advies geeft over een rechtmatig debatverzoek. Tot op heden hebben wij altijd als fractie ingestemd met de adviezen van de griffie. Dus bij dezen zullen we het ook intrekken en verder kijken wanneer wij dit punt in de commissie kunnen behandelen. Ook zullen wij intern binnen de fractie kijken wat we voortaan gaan doen met de adviezen van de griffie, want dit advies, zoals het nu voorligt, vinden wij niet kunnen.

De **VOORZITTER**. Het is geen advies overigens. Het is eerder u in overweging geven, maar het is geen advies. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, maar ik heb een andere tekst gehanteerd in mijn duiding. Nee oké, prima. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja voorzitter, ik wil hier wel even op reageren. Ik snap wat er nu gebeurt. Ik ben het er helemaal mee eens, ik vind het een behandeladvies dat niet op zijn plaats is, maar ik vind het ook wel weer een beetje vervelend dat dat nu zo gebracht wordt. Nu heb ik geen inbreng, maar er zullen mensen zijn die dit voorbereid hebben, dus ik vind het ook wel een beetje een rare manier steeds dat we op deze manier agendapunten op- en afvoeren. Want zo’n raadsvergadering vraagt behoorlijke voorbereiding en dit begint me toch ook wel te storen dat we op deze wijze steeds reshuffelen en shuffelen met van alles en nog wat en de agenda dus zo op zijn kop gaat. Ik zie ook nog steeds niet goed waarom het niet behandeld zou moeten worden, zeker omdat D66 zegt: het is een beetje een raar behandeladvies. Dan denk ik: u heeft niet voor niets gevraagd om het te behandelen.

De **VOORZITTER**. Het is aan D66 om te bepalen. We gaan geen debat doen. U heeft uw standpunt kenbaar gemaakt, maar bij dezen voeren we dit punt af als de rest van de raad daar verder geen problemen mee heeft. Ten aanzien van het verzoek 'Collegereactie mogelijke opvanglocatie Barendrecht' ligt er wel een negatief behandeladvies. Dat is in lijn met ons Reglement van Orde. Er liggen raadsvragen en dan is behandeling niet opportuun, maar is het wachten op de beantwoording van de raadsvragen. Ik kijk naar de indieners van dit verzoek. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Yes, voorzitter dank. De raadsvragen die gesteld zijn gaan specifiek over de komst van het azc, dus over de brief vanuit Barendrecht. Onze debataanvraag ging eigenlijk over de collegereactie. Dat zagen wij als twee aparte onderwerpen. Daarom hadden we ook graag hierover het debat willen voeren. Maar goed, wij zien ook in dat er dus een negatief advies ligt en zullen daarom dan ook dit debat moeten intrekken helaas.

De **VOORZITTER**. Oké. Als de raad zich ermee akkoord verklaart, voeren we dit agendapunt ook af. Er zijn vier verzoeken ontvangen voor een tweeminutendebat. 'Rotterdams vuurwerkverbod', van Leefbaar Rotterdam. 'Samen schoppen we het verst', van D66. 'WNT is WNT, ook voor het Havenbedrijf?' van de PvdA. 'Urgentie klimaatactie' van GroenLinks. Als er verder geen bijzonderheden zijn, ja, mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zou willen vragen of wij agendapunt 8.9 direct na agendapunt 8.1 kunnen behandelen. Dan hebben we één economisch havenblok. Agendapunt dat we 8.9, dus de WNT de norm, debat over de haven, direct kunnen voeren na de MRDH, dan hebben we één havenblok. Dat is denk ik fijn voor én de woordvoerders en ook voor het college.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, volgens mij liggen er tien verzoeken voor een tweeminutendebat, het staat op de agenda. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Wat zegt u?

De **VOORZITTER**. Het is buiten de microfoon, dat is onhandig. Zo kunnen we het niet horen. Mijnheer Coşkun, u heeft het woord.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, op mijn agenda staan tien tweeminutendebatten. En mijn voorstel is om 8.4 over het Zomerhofkwartier, dat nu niet te behandelen gezien de verwarring, ja in ieder geval de onhandige manier waarin dat in de commissie is geweest, geen gesprek met de wethouder eigenlijk over de brieven. Wel een brief van de wethouder maar daar weer brieven overheen. Mijn voorstel is dus om dat eerst ter voorbereiding terug te sturen naar de commissie.

De **VOORZITTER**. U bent mij te vroeg mijnheer Coşkun, ik kom zo bij dat punt. Een ogenblikje graag.

De heer **COŞKUN** (sp). Maar we hadden het net al over 8.6 en 8.9.

De **VOORZITTER**. Nee, ik kom zo bij dat punt. U krijgt de tijd om dat zo nog een keer opnieuw te doen. Ik was bij de tweeminutendebatten, akkoord om het zo te doen en akkoord met het verzoek om 8.9 na MRDH te doen? Dat is prima wat mij betreft. Dan mijnheer Coşkun, aan u.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik was te vroeg, blijkbaar toch wel zeker dertig seconden of zo, misschien wel vijftien. Gelukkig gaat het niet van mijn spreektijd af. Nee, mijn verzoek is echt duidelijk voorzitter, om 8.4 eerst nog even terug te nemen naar de commissie, daar een gesprek over te voeren met de wethouder, zowel over de brief van de wethouder die we net hebben ontvangen als andere brieven van betrokkenen, omwonenden als belanghebbende partijen, om dat eerst fatsoenlijk ter voorbereiding te bespreken in de commissie BWB.

De **VOORZITTER**. Het verzoek is om Zomerhofkwartier vandaag niet te behandelen en terug te verwijzen naar de commissie. Ik leg het even ter stemming voor. Agendapunt 8.4, Zomerhofkwartier wel behandelen. Dat is wat er staat. U kunt stemmen. Er is een ruime meerderheid om het onderwerp vandaag wel te behandelen. Zijn er nog andere leden die iets willen opmerken over de agenda?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, nog even een puntje van orde. U noemde het daarstraks reguliere debatten, en toen vergat u nog wel even te melden dat het er niet vier waren maar vijf. Want ook het Woonakkoord stond erop en dat hoorden we u niet noemen.

De **VOORZITTER**. Een correctie, terecht. Dan hebben we nog een motie vreemd aan de orde van de dag.

De heer **MOTI** (pvda). Voordat u naar de motie vreemd aan de orde van de dag gaat, nog een punt over de tweeminutendebatten. Ik zou graag de raad willen verzoeken, we hebben dit ook al eerder gedeeld via de app, om van 8.2, de bezuiniging op de zorg, een regulier agendapunt te maken. Dat moet ik nog wel even formeel doen, want we hadden het al in de app gedeeld. Maar ik denk dat het belangrijk is om in het debat ook echt een debat met elkaar te kunnen voeren en ik weet dat u heel terughoudend bent bij tweeminutendebatten

om elkaar te interrumperen. Ik denk dat dit belangrijke onderwerp het wel vraagt om elkaar ook wat scherper aan de tand te kunnen voelen.

De **VOORZITTER**. Het verzoek is om daar een regulier debat van te maken. U kunt knikken allen. We hoeven geen stemming te doen, er is draagvlak voor, dan doen we een regulier debat. Zo meteen even de agenda reshuffelen. Dan moeten we even kijken hoe we dat precies doen. Het betekent dat het onder de reguliere punten als laatste punt wordt toegevoegd. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Misschien ben ik te vroeg, maar we hebben nu de agenda vastgesteld volgens mij in grote lijnen.

De **VOORZITTER**. Nog niet.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Maar we hebben natuurlijk ook altijd een tijdsafspraak bij de agenda en daar ben ik te vroeg voor.

De **VOORZITTER**. Een motie vreemd aan de orde van de dag is buiten de vastgestelde termijnen van uw Reglement van Orde ingediend. Dat is nu eenmaal zo. Maar u mag daarvan afwijken als u dat wilt. Ik houd me graag aan het Reglement van Orde, want anders wordt het een ingewikkeld ding. Mijnheer Lansink, toch een toelichting?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik snap het en wij volgen dat soort adviezen ook bij voorkeur, maar omdat het vrijdag relevant is, hoopte ik natuurlijk wel, en gezien de vele ondertekenaars van de motie, verwacht ik dat we hem wel in stemming willen brengen.

De **VOORZITTER**. Wel de motie vreemd aan de orde van de dag in stemming brengen straks? Geen bezwaren? Dan zetten we die op de agenda. Nou, mevrouw Bokhove, aan u dan, de spreektijd. Het advies is 2,5 uur.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Dat heb ik gelezen en we hebben best wel wat agendapunten bijgevoegd. Ik wilde voorstellen om in plaats van 2,5 uur hiervoor 3 uur uit te trekken.

De **VOORZITTER**. Is er draagvlak voor 3 uur? Ja? Geen behoefte aan stemming? Dan maken we er 3 uur van. Het stemvenster is zoals te doen gebruikelijk aan het einde van de vergadering. Mevrouw Bokhove, sorry, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, normaal vraag ik om de tijd, dus ik snap uw verspreking. Voorzitter, ik heb nog een voorstel met betrekking tot ons debatteren vandaag. Over het algemeen vraag ik altijd die tijd. Ik ben heel blij dat mevrouw Bokhove dat nu vraagt, maar ik heb een ander creatief voorstel aan mijn collega-raadsleden. We hebben vandaag op de agenda staan 7.1, het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord. Dat is iets nieuws voor ons en in dezen zijn wij eigenlijk anders bezig dan de gebruikelijke debatten die wij voeren. Dus mijn voorstel zou zijn, gezien het feit dat wij hier in de schoenen stappen van het college, om dit agendapunt tijdvrij te houden. Dus gewoon met zijn allen eens een keer te vergaderen op dit agendapunt zonder tijd. Dat is gewoon puur om het feit dat wij nu eens een keer anders hebben gehandeld.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen stelt voor om het onderwerp Woonakkoord buiten de tijd te houden. Is daar draagvlak voor? Ik leg het voor voor stemming, het onderwerp Woonakkoord buiten de tijd te houden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, kunnen we dat niet gewoon doen net als net bij de andere punten: wat vinden we daarvan met zijn allen? Het is toch gewoon een creatief idee?

De **VOORZITTER**. Ik vond de uitkomst voor mij als voorzitter erg onhelder, dus sommigen deden dit en anderen deden dit. Dat is lastig. Ik leg hem maar even voor. Woonakkoord buiten de tijd houden. We gaan stemmen. We gaan de stemming sluiten. De stemming is gesloten. Het voorstel is verworpen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. Aansluitend, u ging heel snel naar stemming, maar kijk, in alle eerlijkheid, er wordt een beetje over gelachen. Deze haalt het niet, maar mevrouw Verkoelen heeft natuurlijk wel een punt. Dit onderwerp is wel een onderwerp waarbij we inderdaad de rollen hebben omgedraaid. Het is een raadsvoorstel. Het is ook veel meer in de gelegenheid om met elkaar daarover het debat te voeren. Dat kan natuurlijk altijd, maar dan zou het misschien wel een goede tussenvariant zijn om de spreektijd met een half uur op te plussen, omdat we zo'n agendapunt hier hebben liggen, dat echt een novum is en dat ons als raad ook echt in een andere positie stelt. Dus ik wil wel het voorstel van mevrouw Verkoelen steunen. Maar dat heeft het niet gehaald, dus dan is mijn tegenvoorstel om een half uur op te plussen.

De **VOORZITTER**. Dat is dan een ander voorstel dat op tafel ligt. Ja, ik reken alleen maar voorstellen. Er is een ordevoorstel. Ik zie ook hier tegenstrijdige signalen uit de zaal, dus die leg ik ook ter stemming voor. Spreektijd opplussen met een half uur. Het tweede half uur, zullen we maar zeggen. U kunt stemmen. U mag niet meer stemmen mijnheer Ceulemans. U moet aanwezig zijn bij aanvang stemming, sorry. De stemming is gesloten. Het voorstel is verworpen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, ik stel het zeer op prijs om dit soort chaotische dingen te vermijden en dat u gewoon aanwezig bent bij ordedebatten. Want er kunnen ongelukken gebeuren en ik ben redelijk onverbiddelijk in dit soort dingen. Anders gaan we een beetje chaos creëren met elkaar, dus blijft u alstublieft in de raadzaal voor dit soort dingen. Dan wilde ik u melden dat we rond 12.45 uur verwachten een lunch te kunnen serveren hier op de gangen, zoals altijd.

3. Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u mee naar agendapunt 3, vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 2 februari. Ik wil u graag één correctie meegeven, met dank aan een burgerlid van ons. Op pagina 248 bij motie 10 staat de uitslag: 26 voor en 11 tegen. Dat moet zijn: 28 voor en 9 tegen. Het verandert niets aan de uitslag maar het doet recht aan de geschiedschrijving. Deze aanpassing gaan we zelf doorvoeren op die pagina. Als u nog verder opmerkingen hebt hoor ik het wel en anders gaan we de notulen vaststellen. Eenmaal andermaal.

4. Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 5 t/m 7

De **VOORZITTER**. Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 5 tot en met 7. Ja?

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik wil even naar week 7, de beantwoording van de vragen over de tariefstijgingen Eneco. Namens Volt en GroenLinks willen we die graag agenderen op de commissie MHEK.

De **VOORZITTER**. Commissie MHEK, beantwoording raadsvragen. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, week 5, beantwoording vragen Biljoen over vragen verkeersveiligheid in het geding door pick-uptrucks in Rotterdamse woonwijken. Ik zie ruimte van het college, dus ik zou deze graag willen bespreken in de commissie MHEK.

De **VOORZITTER**. Ook daar in de commissie bespreken. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Week 7, stuk 23bb001060, de brief van de wethouder over het voorstel met betrekking tot structureel meerjarig investeringsbudget rondom klimaat, graag voor MHEK.

De **VOORZITTER**. Helder, ook die brief graag agenderen in de commissie. Helder. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik heb hetzelfde verzoek voor 23bb000899, beantwoording 'Wij zeggen nee, Big Brother niet in uw dossier'.

De **VOORZITTER**. Helder, daar maken we een aantekening van. Voor het overige gaat u akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval.

5. Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet

De **VOORZITTER**. Dan bekrachtiging geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet.

5.1 Brief van burgemeester en wethouders inzake inzicht in financiële effecten met betrekking tot de grondexploitatie 'Park 16Hoven'

De **VOORZITTER**. Om te beginnen 5.1, brief van burgemeester en wethouders inzake inzicht in financiële effecten met betrekking tot de grondexploitatie 'Park 16Hoven'. Kunt u zich vinden in de voorgestelde geheimhouding? Dat is het geval.

5.2 Brief van burgemeester en wethouders inzake heroverweging ontwikkelstrategie Schiekadeblok

De **VOORZITTER**. Dan 5.2, brief van het college inzake heroverweging ontwikkelstrategie Schiekadeblok. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Daar is 50PLUS op tegen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Daar maken we een aantekening van. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, wij zijn ook tegen.

De **VOORZITTER**. BIJ1.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Wij zijn ook tegen.

De **VOORZITTER**. Daar maken we ook een aantekening van.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, en ook de SP is erop tegen dat er weer € 9 miljoen door de gootsteen is gegaan.

De **VOORZITTER**. Pas op met dit soort opmerkingen in zo’n debat. Daar maken we ook een aantekening van. Voor het overige bekrachtigd.

6. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de hamerstukken. Ik noem ze één voor één.

6.1 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Lidl-supermarkt Teldersweg 76, Schiebroek'

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Lidl-supermarkt Teldersweg 76, Schiebroek'. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Daar stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. Met de stem van de Partij voor de Dieren tegen is het voorstel aangenomen.

6.2 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Facetbestemmingsplan buisleiding RoCa'

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Facetbestemmingsplan buisleiding RoCa'. Akkoord.

6.3 Het voorstel tot wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019

De **VOORZITTER**. 6.3, het voorstel tot wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019. Akkoord.

8.3 Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Kralingse Bos'

De **VOORZITTER**. Dan 8.3, het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Kralingse Bos'. Dat wordt nu ter hamering aangeboden, met de stem van de Partij voor de Dieren tegen, zoals in het ordedebat is aangegeven, toch?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, en ik wil graag een stemverklaring geven. Voorzitter, de buitenrijbaan wordt bij deze wijziging als zodanig bestemd. De appellant bij de Raad van State geeft aan, ik citeer: "De buitenrijbaan wordt bijvoorbeeld gebruikt voor internationale concoursen, zoals het CHIO Rotterdam". De Partij voor de Dieren is tegen het CHIO en dus ook voor de kaders die dit evenement expliciet faciliteren en vandaar stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. Helder, met de stemmen van de Partij voor de Dieren tegen is het voorstel aangenomen.

7. REGULIERE DEBATTEN

7.1 Het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord

De **VOORZITTER**. Dan zijn we nu aanbeland bij de reguliere debatten, het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik geloof in technische tijd, toch? Ik kijk even naar de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Het is vooral een debat onder de raadsleden onderling, maar de wethouder is er nog niet. De wethouder wordt hier elk moment verwacht, want ze zou hier om 10.45 uur zijn. Zullen we kort schorsen? Een minuutje of tien? Tot zo.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Ik geef het woord aan de heer Segers in technische tijd voor de toelichting van het proces.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Ik zal het kort houden, ik zal geen misbruik maken van die technische tijd. Maar het is toch wel even goed omdat we natuurlijk het Woonakkoord vooral, en daar hoort het ook, in de commissie BWB vorm en inhoud hebben gegeven en uitgebreid hebben besproken. Maar we zijn nu als raad voltallig bij elkaar dus ik wil toch nog even heel kort langs het proces lopen, bij wat er nu de afgelopen maanden is gebeurd. In juni is de motie 'Woonakkoord' ingediend en aangenomen, die in eerste instantie eigenlijk het college de opdracht gaf te komen tot uitgangspunten voor een herijkte woonvisie. Maar al heel snel zagen we eigenlijk als raad de kans en ook de mogelijkheid en ook de passende reden om als raad daarin eigenlijk het voortouw te gaan nemen. Dus wat er vervolgens gebeurd is, is dat er bij de eerste commissievergadering na het zomerreces een werkgroep uit het midden van de commissie BWB is vormgegeven en die is eigenlijk aan de slag gegaan met het maken van een proces. Daarbij hebben we als eerste fase een zestal kennissessies gehouden, ongeveer vergelijkbaar met de technische sessies die we al gewend zijn, maar in dit geval wel ook echt een aantal van een andere vorm en waarbij we heel veel partijen, van alle kanten hebben uitgenodigd. Zowel huurdersorganisaties als verhuurders, maar ook ontwikkelaars en investeerders. We hebben de ambtelijke kant zowel op rijksniveau als provincie en gemeentelijk niveau gehad. Dat had niet alleen als groot effect dat we heel veel inhoud hebben opgehaald die uiteindelijk de onderlegger was voor het Woonakkoord, maar dat had ook als niet van tevoren bedacht maar toch wel heel prettig bijeffect, en dat hebben we heel duidelijk kunnen horen en kunnen lezen in de reacties, dat er in de stad eigenlijk al heel positief naar dit proces gekeken werd. Dat mensen het gevoel hadden: hé, we vertegenwoordigen iets op die woningmarkt en nu zijn we een keer helemaal aan de voorkant uitgenodigd om daar al met raadsleden over in gesprek te gaan. Dus dat heeft een heel goede basis gelegd voor dit woonakkoord in de stad, dus buiten dit huis. Dus geen klein bijeffect en daarom noem ik het ook expres. Toen we al die kennissessies, de inhoud daarvan bij elkaar hadden liggen, wat natuurlijk nog rijp en groen was, hebben we ook wat hulp van buiten ingeschakeld, dus Remco Oosterhof, geen onbekende in dit huis, heeft ons als technisch voorzitter als werkgroep verder door dat proces geleid. Want we moesten natuurlijk al die inhoud uiteindelijk rubriceren en krijgen tot iets van een tekst, wat uiteindelijk tien uitgangspunten zijn geworden. In dat proces hebben we niet alleen die uitgangspunten vormgegeven in meerdere sessies. We waren in totaal met zeven werkgroepleden en we hebben veertien fracties. Alle werkgroepleden hebben één fractie geadopteerd en zijn ook langsgegaan bij die fractie om ook nog eens even niet politiek maar met de benen op tafel goed te kijken: wat wil jij er nu in hebben? Dus daarmee was ook raadsbreed de input

voorzien. Toen hebben we nog drie sessies als commissie gehad. De eerste sessie was een zogenaamde benen-op-tafelsessie, die we ook buiten dit huis hebben gedaan. Niet politiek, maar wel om een eerste slag te slaan naar: hoe formuleren we nu een set aan uitgangspunten? Daar hebben we een heel grote stap gezet en vervolgens hebben we een eerste politieke behandeling in de commissie gehad over die conceptuitgangspunten. Daar zijn weer wat aanpassingen gedaan. Toen hebben we een tweede commissievergadering gehad nadat ook het college een inhoudelijke collegereactie had gegeven, dus dat we het hele plaatje compleet hadden. Dat heeft uiteindelijk uitgemond in de tweede en laatste commissievergadering, ook echt politiek, en het ligt hier nu vandaag voor aan u allen. Ik mag hopen dat het ons lukt om dat woonakkoord raadsbreed aan te nemen. Daarmee doen we onszelf en de stad een gigantisch plezier. Dank.

De **VOORZITTER**. Ik wil u hartelijk danken voor het proces dat u met elkaar getrokken heeft. Dan beginnen we nu aan de politieke beraadslagingen en dan mag mijnheer Segers-Hoogendoorn ook als eerste zijn bijdrage leveren.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter, dank. De schoonheid van het compromis. Ik heb u net al even door de tijdlijn heen geholpen, dus daar ga ik nu wat sneller doorheen. Maar het is eigenlijk precies een halfjaar geleden dat wij in die eerste commissievergadering van de commissie Bouwen Wonen en Buitenruimte van het nieuwe politieke seizoen na het zomerreces een werkgroep uit ons midden hebben vormgegeven. We zijn op de dag af nauwkeurig nu een halfjaar verder. En in dat halfjaar is er heel veel gebeurd en ligt nu het raadsvoorstel, dat ik alleen ook al als vorm geweldig mooi vind, waar we als raad hebben samengewerkt en een voorstel hier neer hebben gelegd, hier ter bespreking. Het doel van dit alles was eigenlijk dat toen ik de motie indiende, ik wilde proberen op een thema zoals wonen, dat gigantisch complex is maar dat ook politiek tamelijk gepolariseerd is en toch in een enorme crisis verkeert, dus we moeten daar stappen vooruit zetten, dat we dat niet alleen maar in handen laten van welke coalitie dan ook, die ongeveer drie, drieënhalf jaar bestuurt. Dat verdient zo’n thema eigenlijk niet. Dus mijn inzet van die motie was een veel bredere meerderheid dan alleen een coalitie die er op dat moment zit voor een akkoord. Uiteindelijk werd dat proces eigenlijk zo belangrijk en voelde ik ook om me heen dat alle partijen daar heel veel waarde aan hechtten. Toen merkte ik dat we zonder dat we dat aan elkaar uitspraken, we eigenlijk op koers gingen liggen voor een raadsbrede meerderheid en dat maakt het alleen maar mooier. Ik denk voorzitter, dat als we dit woonakkoord sluiten dat we dan drie keer winst hebben. Ten eerste zijn we als raad voltallig richtinggevend en daarmee kaderstellend en zo hoort het. Ten tweede hebben we als voltallige raad met alle partijen gezocht naar overeenkomsten in plaats van verschillen en eigenlijk hoort dat ook zo in deze arena. En ten slotte hebben we de stad nu al een dienst bewezen, ik zei het net al even in mijn technische toelichting. Er is een positief gevoel in de stad bij betrokken partijen bij het woonbeleid van allerlei vormen en dat is ons ook denk ik heel veel waard. Voorzitter, ik ga niet verder inhoudelijk in op het Woonakkoord. Ik ga dit moment nemen om een aantal mensen te bedanken. Ik wil de werkgroep bedanken. Tim de Haan met zijn constructief inhoudelijke inbreng en regelmatig een zeer welkom historisch feitje. Co Engberts, die het hele spectrum tussen sfeermaker en scherp en waardengedreven politicus bestrijkt. Vanessa Bruin die niet te beroerd was om de pen vast te houden bij een moeilijke formulering en die expliciet haar verantwoordelijkheid nam. Jaap Rozema, die subliem zijn cruciale rol pakte als stille bewonderaar van het compromis. Tegen de motie stemmen maar een van de drijvende krachten zijn achter de uitvoering ervan. Erik Verweij, met wie ik het totale landschap van de juridische en politieke wereld heb bestreken en dat was een heel avontuur. En last but not least Astrid Kockelkoren, op wiens kennis we regelmatig konden leunen en die vanaf dag 1 voelde als mijn partner in crime om dit woonakkoord het levenslicht te laten zien. En bij dit alles voorzitter, kan niet onbenoemd

blijven dat commissiegriffiers Lia van der Sar en Wilco de Bel op de achtergrond bergen werk hebben verzet, waardoor wij überhaupt in de gelegenheid gesteld zijn dit te doen. Extern technisch voorzitter Remco Oosterhof die geen onbekende is in dit huis, ben ik dank verschuldigd voor zijn begeleiding bij het bijeenbrengen en ordenen van alle informatie en het verwerken tot één geheel. Commissievoorzitter Ellen Verkoelen, die dit alles vanuit de commissie mogelijk heeft gemaakt, en ten slotte wethouder Zeegers, die vanaf de eerste gedachte over een motie al constructief was in dit proces. Ik rond af voorzitter. Ik rond af met de schoonheid van het compromis. Eerst heb je de fase van inhoud, inhoud, inhoud, en daarna de fase van het bijeenbrengen en ordenen. Dat is allemaal nog niet politiek. Vervolgens alle woorden op een goudschaaltje zonder te veel inhoud en richting te verliezen. Ik geef het u te doen, maar het is een heel fijn proces om te doorlopen. En op het allerlaatste moment was daar de perfecte timing van de conceptwettekst Versterking regie volkshuisvesting, waar in de memorie van toelichting de langverwachte definitie sociale huur is opgenomen, en daarom, en nu ben ik hem bij mijn tafeltje vergeten, heb ik een amendement. Zo gaat dat met zo’n raadsakkoord, amendementen gaan ook in één keer vanzelf richting de voorzitter. Hoewel ik alle partijen heb gevraagd zo min mogelijk aan amendementen te denken, moet ik dit amendement indienen, want het voorstel was nu eenmaal al langs het presidium en deze definitie moet er nog in. Voorzitter, ik rond af. De fase van pacificeren, sensibiliseren en zoals burgerlid Van Dijk van de ChristenUnie het zo mooi verwoordde: het breekbare vaasje voorzichtig naar de overkant brengen. Hier is het vaasje en ik hoop met heel mijn hart dat we Rotterdam, Rotterdammers en onszelf als Rotterdamse politiek bewijzen dat het kan, het richtinggevende compromis in tijden van versplintering en polarisatie. En ik kan niet anders dan afsluiten met Merkel. Zij zei al: "Minacht het compromis niet, want het compromis is het adequate antwoord op het feit dat wij mensen uniek zijn. Om samen iets te kunnen verwezenlijken is het compromis noodzakelijk voor kameraadschap en samenleven". Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Definitie sociaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord;

Besluit:
uitgangspunt 4 als volgt te wijzigen:

Rotterdam sluit aan bij de toekomstige landelijke definitie voor het sociale segment. Vooruitlopend op een wettelijke verankering, hanteren we in Rotterdam de concept definitie uit de Memorie van toelichting op de Wet versterking regie volkshuisvesting[1], te weten:

De nieuwe definitie van sociale huur zal in het Besluit kwaliteit leefomgeving onder de Omgevingswet worden opgenomen en hieronder valt:
1. Een huurwoning:
   a. met een aanvangshuurprijs onder de grens, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de Wet op de huurtoeslag;
   b. welke bij aanvang zijn verhuurd aan huurders met een inkomen onder de DAEB-inkomensgrens; en
   c. bij een nieuwbouwwoning waarvoor op grond van een omgevingsplan, voorschriften bij een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit of een

doelgroepenverordening een instandhoudingstermijn van 25 jaar geldt, of waarvoor die instandhoudingstermijn anderszins is verzekerd.

2. Huurwoningen in beheer bij een woningcorporatie en vallend onder de diensten van algemeen economisch belang als bedoeld in artikel 47 van de Woningwet."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Toelichting
In het conceptraadsvoorstel Woonakkoord werd al aangegeven aan te sluiten bij een op handen zijnde landelijke definitie voor het sociale segment. In de ambtelijke kennissessie (dd. 11-01-23) is dit ook aan de orde geweest. Nu de Wet versterking regie volkshuisvesting op 16 februari jl. in consultatie is gegaan, is het dan ook voor de hand liggend de definitie uit de Memorie van toelichting op te nemen in het Woonakkoord.

[1] https://www.internetconsultatie.nl/regievolkshuisvesting/b1

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bruin.

Mevrouw **BRUIN** (lr). Dank u wel voorzitter. Hèhè, Festina lente, het is beter om wat meer tijd te nemen om de zaak goed af te handelen en dat hebben we goed gedaan. Namens de fractie van Leefbaar Rotterdam heb ik me de afgelopen maanden mogen bemoeien met het thema wonen en in het bijzonder ook met de totstandkoming van het Woonakkoord dat vandaag aan ons allen voorligt. Wonen, als nieuweling op het thema wonen viel me heel snel op dat wonen meer is dan een dak boven je hoofd. Een complex thema en het was goed om met zijn allen heel veel tijd te investeren om het onderwerp beter te leren begrijpen, zodat we gezamenlijk een akkoord konden formuleren. Ik ben de commissie dan ook dankbaar dat we dit op zo’n prettig mogelijke manier voor elkaar hebben gekregen. Verder ben ik alle organisaties en personen dankbaar voor het delen van hun tijd en kennis met de commissie de afgelopen maanden. Leefbaar Rotterdam heeft zich altijd ingezet voor het bestaan van een duidelijke en betrouwbare overheid en we zijn dan ook heel erg blij om te lezen dat uitgangspunt 4 aangeeft dat onze stad durft vooruit te lopen op die landelijke definitie sociale huur. Waarom passief afwachten wat ze in Den Haag gaan besluiten terwijl we het in grote lijn al weten? Rotterdam is niet de stad die afwacht, maar de stad die het maakt. We zijn ook blij met de uitgangspunten 5 en 6, waarin we samengevat aangeven meer focus op de bestaande voorraad te willen. Leefbaar Rotterdam vindt het namelijk ook erg belangrijk dat de bestaande voorraad vitaal en toekomstbestendig is. Want de huidige bewoners kun je letterlijk niet in de kou laten staan. Tegelijkertijd kijken we naar de mogelijkheden om bestaande woningen te gebruiken om meer woningen te realiseren. Leefbaar Rotterdam gelooft ook in de kansen die daar liggen. Uitgangspunt 7 is volgens ons bedoeld om ook hier een betrouwbare en transparante overheid voor de Rotterdammer te zijn. Maak vooraf bij projecten duidelijk wat de wijze van betrokkenheid is. Maak vooraf duidelijk aan betrokkenen wat de verwachtingen zijn om die teleurstelling te voorkomen. Uitgangspunt 5 over dak- en thuislozen in de meest brede definitie. Leefbaar Rotterdam gelooft erin dat een goede start of herstart onder andere begint met een dak boven je hoofd. Daarnaast geloven we dat de zorg zonder een dak een aderlating is, en dat de een bijna niet zonder de ander kan. En als laatste, uitgangspunt 10, waarin we aandacht vragen voor het goed huren en verhuren. Leefbaar Rotterdam vindt het eigenlijk overbodig dat het uitgangspunt over goed huren en verhuren erin moet staan, maar helaas is de werkelijkheid anders. Helaas is de werkelijkheid dat er misstanden zijn in de huur en elke misstand is er één te veel. Dus ook bij dit

uitgangspunt zeggen wij: aanpakken die handel. Verder kijken we natuurlijk ook naar de forecast van de financiële consequenties als het gaat om het Woonakkoord, want daarmee valt of staat de uitvoering. Maar laten we niet te lang wachten en laten we gewoon met opgerolde mouwen vooruitgaan. Daarmee zeggen wij als partij dat de uitgangspunten die nu aan de raad voorliggen, onze steun hebben. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter. Een mooi moment. Een mooi moment dat we zo met elkaar zo'n mijlpaal kunnen bereiken. Enorm veel dank aan de werkgroep die heeft gewerkt aan dit akkoord, ook alle externe partijen die ook goede en relevante input hebben geleverd. Zo hebben we dan gezamenlijk een vertrekpunt of beter gezegd, wel tien vertrekpunten met elkaar geformuleerd. Daar zijn wij blij mee. Tegelijkertijd zijn er natuurlijk in de uitwerking naar een woonvisie nog veel lastige keuzes te maken, zo blijkt ook wel uit de collegereactie. Dat maakt het vervolg natuurlijk spannend, en de berichten over de huidige tegenwind in het bouwen versterken die spanning. En je wilt altijd meer dan het akkoord, dat hoort ook bij een compromis. Maar zoals de heer Segers al de woorden van de heer Van Dijk verwoordde hier, het gaat hier wat ons betreft om een porseleinen vaasje, dat we inderdaad naar de overkant moeten brengen. Er zijn recent nog wat aanpassingen geweest die wij niet per se verbeteringen vonden, eerder verslechteringen, maar we zullen ze voor lief nemen. Zorgpunt voor ons is het betaalbaar wonen. Want het lijkt dat dat betaalbaar wonen resulteert in steeds kleinere woningen. Waar is straks nog de ruimte voor gezinnen in de stad? We worden nu al steeds meer een stad vol studio's. Laten we blijven inzetten op een gezonde mix waar kinderen alle ruimte hebben om in de stad gezond en veilig op te groeien in een passende woning. En de ambitie rondom dakloosheid is nog wel slap. Slap tegen de achtergrond van de puinhopen die zijn aangericht op de woningmarkt en aan de andere kant, de ambitie van het rijk om de dakloosheid in 2030 naar nul te reduceren. We roepen op om als wethouder Wonen de verantwoordelijkheid te gaan nemen voor de dakloosheidsproblematiek. Dat begint bij de woonzorgakkoorden en de relatie met het plan van aanpak Dakloosheid erbij. We vragen dan nu ook aan de wethouder of die kan aangeven wat de status is van het woonzorgakkoord in deze regio en wat die relatie met de dakloosheidsaanpak ook gaat worden. Laat ik positief eindigen. We zijn blij met de aandacht voor het collectief wonen, uit mijn hoofd gezegd punt 8 in de opsomming. Wat ons betreft komen deze periode wooncoöperaties nu eindelijk echt van de grond, zowel in bestaande- als in nieuwbouw. En blij dat het werken aan gemeenschapszin als een belangrijke waarde is opgenomen, want wonen is samenleven. Huizen bouwen is bouwen aan een samenleving. Dus onze conclusie: laten we dit woonakkoord zien als een gezamenlijke basis voor een nieuwe woonvisie. En we hebben nog één praktische wens. Er zijn mooie dingen opgebouwd in dit proces. Daar heeft zich een mooi dossier opgebouwd en het zou mooi zijn als we dat ook kunnen gaan ontsluiten voor de toekomstige generatie. Daarom dienen wij een motie in om dat ook te bewerkstelligen en die haal ik nu even van mijn plek.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Toegankelijk themadossier Woonakkoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'Het voorstel voor de vaststelling van het Woonakkoord';

constaterende dat:

- afgelopen maanden de gemeenteraad in meerdere kennissessies vanuit verschillende experts en organisaties is bijgespijkerd over bouwen en wonen met de bedoeling te komen tot een Woonakkoord;
- het Woonakkoord na enkele commissiebesprekingen nu is samengebald in een tiental punten';

overwegende dat:
- het een gemiste kans zou zijn als de brede inbreng en diepgaande perspectieven gedurende het traject na vaststelling van het Woonakkoord niet of nauwelijks meer terug te vinden zouden zijn;
- in het vorige raadsondersteuningssysteem de mogelijkheid bestond om met themadossiers te werken;
- dit een handige manier was om snel op een onderwerp – zoals de Omgevingswet – ingewerkt te raken;
- zo'n themadossier ook voor publiek een prettige manier kan zijn om inzicht te krijgen op welke manier de raad bezig is met een bepaald thema;

verzoekt de griffie:
- een publiek toegankelijk themadossier Woonakkoord te ontwikkelen waarin hetgeen is gepresenteerd door experts en anderen te raadplegen is inclusief verwijzingen naar de opnamen van de kennissessie en commissievergaderingen;
- de mogelijkheid van een themadossier in voorkomende gevallen ook voor andere onderwerpen aan te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. In de afgelopen maanden hebben we ons met een deel van de gemeenteraad vanuit de commissie BWB en de werkgroep Woonakkoord intensief beziggehouden met het opstellen van dit woonakkoord. En dat hebben we niet alleen gedaan, we hebben daarbij een enorm beroep kunnen doen op de stad, op de kennis en ervaring van de Rotterdammers en zelfs van daarbuiten. In de afgelopen jaren, er is regelmatig aan gerefereerd, stonden de gemeenteraad, de oppositie en coalitie, vaak lijnrecht tegenover elkaar als het op het onderwerp wonen aankwam. In verschillende bijdragen gedurende dat proces rond het Woonakkoord is dan ook regelmatig de volgens mij de retorische vraag gesteld wat we daar nu precies mee zijn opgeschoten. We vonden elkaar in ieder geval niet in de gezamenlijkheid, in een common ground. Voor mij is de grote winst van dit woonakkoord het vinden van die common ground, niet om elkaar straks weer op de vierkante centimeter te bestrijden. En dat het niet is wat misschien iedereen honderd procent zou willen, is voor mij evident. De een ziet het wellicht een tikje naar rechts, de ander zou het liever weer een slag naar links zien. Maar uiteindelijk zit daar voor D66 dan ook de gruwelijke schoonheid van het compromis in, wat Diederik Samsom ooit schijnt te hebben gezegd, of misschien ook niet. Wat dat betreft zie ik dan ook de reactie van het college positief vanuit dat licht, met her en der een annotatie en een kanttekening die ik ook wel kan begrijpen en die ik ook reëel vind en die volgens mij ook wel recht doet aan de common ground die we hier straks mogelijk hebben gevonden. Voorzitter, dat woonakkoord voelde de afgelopen dagen, en ik was niet de enige die een parallel zag met 2018, als een

teer vaasje. U weet wel, zo'n teer vaasje dat de premier ooit beschreef, dat we eerst met zes leden van de werkgroep hebben vastgehouden, dat we daarna over het algemeen heel voorzichtig de gehele commissie BWB hebben doen rondgaan en waar we dan nu met de leden van de gemeenteraad het vaasje vasthouden. Een woonakkoord dat misschien niet altijd perfect is, maar waarmee we wel stappen vooruit zetten. Om vrij te parafraseren, naar die open brief uit 2018. En als we daarmee voort zouden gaan vanuit een politiek die ook uitgaat van een vertrouwensbeginsel, bijvoorbeeld richting een college dat de verdere uitvoering aan deze bouwstenen geeft, zoals in een woonvisie, is dat voor mij dan ook echt de kracht van het compromis en een uitkomst waar wij als D66 graag onder staan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik sta hier met enigszins gemengde gevoelens over dit woonakkoord. Want het Woonakkoord is de uitkomst geweest van een langdurend proces. Enerzijds ben ik heel trots op dat proces en blij hoe dat gegaan is. Het is geen gemakkelijke opgave om zeker op het gebied van wonen uitgangspunten te formuleren waar iedereen in deze raadzaal het over eens kan worden. Dus het feit dat we daar uit lijken te zijn gekomen, is een prestatie op zich. Uiteindelijk wordt het per definitie een compromis, en een compromis is altijd iets waar niet iedereen honderd procent enthousiast over zal zijn. Er zitten zaken in waar je niet helemaal blij mee bent en er zullen zaken in ontbreken die je juist wel belangrijk hebt gevonden. Enerzijds ben ik heel tevreden met het feit dat de woningnood nu de aandacht lijkt te krijgen die het verdient. De woningnood staat bovenaan de politieke agenda en blijft daar nog wel even staan. En dat is nodig om uiteindelijk een oplossing te bereiken. Niet voor niets gaan ook deze aanstaande zondag weer duizenden mensen de straat op om te protesteren voor een goed woonbeleid, wat zij vinden dat een goed woonbeleid is. Ik denk dat het belangrijk is dat wij ook met elkaar in deze raad de woningnood hoog op de agenda houden en dit woonakkoord helpt daarbij, juist omdat we nu met elkaar hebben gevonden welke onderdelen we daarvan als eerste willen behandelen. We gaan met het Woonakkoord dan ook een fundament gieten waar vandaan wij verder kunnen gaan aan het bouwen aan een goed woonbeleid. Zoals ik zei was ik ook blij met het proces. We hebben gesproken met projectontwikkelaars, investeerders maar ook huurders, starters, studenten. Eigenlijk iedereen die een rol speelt bij het uitvoeren van goed woonbeleid hebben wij aangehoord. We zijn een keer niet met elkaar in de ruziemodus geschoten, hebben af en toe een keer gezwegen en geluisterd. En dat vind ik belangrijk. We hebben geluisterd wat de menselijke impact is van de woningnood en gezocht naar wat beleidsmatige knoppen zijn om aan te draaien. Ik ben ook gelukkig met sommige uitgangspunten die we hebben geformuleerd. Natuurlijk kun je de woningnood niet oplossen als je niet eerst en vooral veel woningen gaat toevoegen, dus die groei van de woningvoorraad is een belangrijk eerste uitgangspunt. Dat gaan we niet alleen doen door er woningen bij te bouwen, want dat gaat helaas nog niet altijd op het tempo dat zou moeten, maar dat gaan we ook doen door de bestaande woningvoorraad efficiënter te gebruiken. Door de bestaande gebouwen misschien eerder hoger te bouwen, onder te bouwen, meer mensen in een woning te krijgen als het op een goede manier kan, en op die manier te zorgen voor voldoende woningen. Ook ben ik blij met het uitgangspunt dat misstanden in de huursector moeten en zullen worden aangepakt. Het kan immers niet waar zijn dat huisjesmelkers beschimmelde woningen verhuren aan huurders die ze nog nooit eerder hebben gezien tegen woekerprijzen en op die manier misbruik maken van mensen in een zwakke positie. Ik ben ook bezorgd en ontevreden over andere uitgangspunten. Wij verklaren bijvoorbeeld wonen tot een recht. En hoewel ik graag zou willen dat wij iedere Rotterdammer altijd meteen en onmiddellijk een woning kunnen aanbieden, is dat een belofte die we niet waar kunnen maken. Was dat maar zo. De essentie van een recht is toch

dat het opeisbaar is. Als wij de indruk wekken dat wij die belofte wel na kunnen komen, wekken wij een verkeerde indruk, maken wij te grote verwachtingen die wij niet waar kunnen maken. Ik ben ook niet helemaal gelukkig met de keuze om alvast een definitie vast te stellen van sociale huurwoningen. Ik denk dat het onverstandig is om nu alvast vooruit te gaan lopen op zaken. Er ligt wel een wetsvoorstel maar er wordt nog over gesproken en gedebatteerd en we kiezen ervoor om in een woonakkoord dat juist zou moeten gaan over hoge uitgangspunten, alvast te gaan micromanagen en op detailniveau definities te gaan vaststellen. Ik denk dat betrouwbaarheid en zekerheid centraal zou moeten staan bij het maken van een goed woonbeleid en niet per se ambitieus naar onhaalbaar wensdenken en micromanagement op detailniveau.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, het is een beetje een herhaling van zetten, maar micromanagement. We hebben het al vier jaar lang over definities. De reden dat we een woonakkoord met elkaar willen opstellen, is juist om helderheid en transparantie te krijgen over de definities. En ik blijf het zo wonderbaarlijk vinden dat de VVD dat niet ziet, dus ik vraag gewoon: er is een minister die met een eenduidige definitie komt. Hoe kunt u dat nu als micromanagement bestempelen?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, een wet wordt gemaakt door een regering die een voorstel doet. De Tweede Kamer debatteert erover, stelt het vast, de Eerste Kamer stelt het vast en dan is er een wettelijke definitie. Er ligt nu een voorstel. We hebben nu eindelijk sinds vrijdag het wetsvoorstel gezien, maar we weten niet of dat ook de wet zal worden. Ik vind het heel verstandig om aan te sluiten bij die wettelijke definitie als die er is, maar om nu alvast daarop vooruit te lopen en nu alvast onze eigen definitie vast te stellen en die misschien over een halfjaar weer aan te passen, vind ik onverstandig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dan kan ik niet anders dan constateren samen met mevrouw Bruin dat de VVD liever afwacht, achteroverleunt op dit punt. En ik vind dat heel jammer, juist omdat hij tegelijkertijd ook zegt: we hebben zo’n goed proces samen doorlopen. Mijn vraag is dan ook: bent u wel van plan om het Woonakkoord te steunen ondanks deze definitie?

De heer **VERWEIJ** (vvd). Dat zal ik bij de afronding duidelijk maken. Ik ben ook ongelukkig met sommige uitgangspunten die ontbreken. We zijn bijvoorbeeld niet eerlijk over het feit dat andere bestuurslagen ook een belangrijke rol spelen en dat de gemeente Rotterdam niet eigenhandig de wooncrisis kan oplossen. We laten na om te benadrukken dat verschillende aandachtsgroepen ook een verschillende, op maat gerichte aanpak vragen. Wij noemen nu dak- en thuisloosheid, maar we noemen niet de heel grote groep mensen die bijvoorbeeld op de zolder van hun ex woont of in de kelder van hun ouders of op een andere manier niet in een passende woning zit. Uiteindelijk, en nu kom ik tot de conclusie waar mevrouw Kockelkoren naar gevraagd heeft, denk ik niet dat wij de zoektocht naar perfectie in de weg moeten laten staan van goede oplossingen. Dat het Woonakkoord in mijn ogen en in die van de Rotterdamse VVD niet perfect is, maakt niet dat het Woonakkoord niet een waardevolle toevoeging kan zijn. Zoals het er nu naar uitziet kan het Woonakkoord dan ook rekenen op onze steun. En wel dien ik nog een amendement in. Nee, dat is een belangrijke vergissing, een motie, namens de Rotterdamse VVD. Die roept de wethouder, mevrouw Zeegers, op om

zo vlot mogelijk aan te geven bij de uitwerking van het Woonakkoord in de woonvisie hoe u de collegereactie daarin gaat meenemen. Dus die reactie die u heeft gegeven op het Woonakkoord, hoe u die nu precies gaat verwerken in de uiteindelijk te besluiten woonvisie. Voorzitter, het is mijn vurige wens dat met het sluiten en met het uitvoeren van het Woonakkoord, we dichter bij een oplossing van het woningtekort komen, zodat wij meer Rotterdammers de keuzevrijheid geven voor een woning die bij ze past.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Engberts, u heeft een vraag?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, naar aanleiding van de motie. Want die verwijst naar de collegereactie maar niet naar het debat dat we daarover in de commissie hebben gevoerd. Dus mijn vraag is: negeren we dan helemaal wat ook van de zijde van het college is gezegd bij die vragen die we gesteld hebben over die reactie?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, de tekst van het Woonakkoord zoals die nu in het raadsvoorstel ligt, is de vrucht van het debat geweest zoals we dat gevoerd hebben. Dus ja, op die manier wordt het debat al onderdeel van wat de wethouder gaat doen met het Woonakkoord. Maar ik vind dat de collegereactie daarin bijzondere aandacht verdient en dat de wethouder verantwoording schuldig is hoe zij die collegereactie gaat verwerken in de woonvisie.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Maar ik mis dus gewoon de verwijzing naar het debat dat we daarover hebben gevoerd, waarbij ook de wethouder heeft gezegd: goh, dit was misschien wat te kort door de bocht, we hadden ook weinig tijd. Het ging bijvoorbeeld ook over de dakloosheid, het ging over de definitie, het ging over een eerlijke kans. Daar hebben we gewoon een debat over gevoerd en dat negeert u nu helemaal. Dus ik zou er minimaal wel een verwijzing naar willen zien.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, in het raadsvoorstel staat keurig een verwijzing naar de verschillende commissiedebatten die gevoerd zijn, dus als mijnheer Engberts dat onvoldoende vindt, zou hij daar zelf een motie voor kunnen indienen. Ik heb de motie ingediend waar ik achter sta.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Vergeet de collegereactie niet

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord;

constaterende dat:
- de gemeenteraad naar verwachting op 23 februari 2023 zal besluiten het Woonakkoord te bekrachtigen;
- het Woonakkoord uitgangspunten bevat die ook zullen worden gebruikt en uitgewerkt bij het opstellen van een nieuwe Woonvisie later dit jaar;
- het college van burgemeester en wethouders een schriftelijke reactie heeft gegeven op een concept van het Woonakkoord;

overwegende dat:
- het belangrijk is om duidelijkheid te hebben over de wijze waarop het college de uitgangspunten van het Woonakkoord zal verwerken in de Woonvisie;
- de reactie van het college relevant is voor de vraag op welke wijze het college de uitgangspunten van het Woonakkoord zal verwerken in de Woonvisie;

verzoekt het college om:
- bij de uitwerking van het Woonakkoord duidelijk aan te geven hoe de uitgangspunten samen met de reactie van het college zullen worden verwerkt in de Woonvisie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.P.J. Verweij

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de wooncrisis waar Rotterdam voor staat, alle partijen, bewoners en woningzoekenden in de stad die we hebben gesproken, vragen om een andere koers, een ander narratief. Voor GroenLinks is het dan ook belangrijk dat met dit woonakkoord tien richtinggevende uitgangspunten geformuleerd zijn die dit andere narratief, deze andere koers, verwoorden. Geen beleid meer gericht op een stad in balans, maar op naar een stad voor iedereen. En tien uitgangspunten leggen dit neer. Ik wil er vijf kort uitlichten. Voldoende beschikbaar en betaalbaar woningaanbod voor alle Rotterdammers. Meer focus op duurzaamheid en toekomstbestendigheid van bestaande woningen. Inzet om dak- en thuisloosheid te voorkomen en op te lossen. Eerlijke kansen op woonruimte. Geen ruimte voor racisme en discriminatie. En ook Rotterdammers worden betrokken bij het woonbeleid met helderheid over participatie, medezeggenschap en inspraak. Ontzettend belangrijke uitgangspunten die echt gaan maken dat wij met de stad dit gesprek kunnen blijven voeren en deze andere koers in gang kunnen zetten. Dit woonakkoord neemt zeker niet alle zorgen van GroenLinks weg. Vanmorgen ontvingen we een brief dat het college afgelopen jaar maar 10% sociale huurwoningen gerealiseerd heeft. Veel te weinig. Maar ook onze eigen regels staan soms slimme oplossingen in de weg. Gisteren hoorde ik bij een bijeenkomst over collectief wonen van een initiatiefnemer in de stad die twee panden had die hij graag beschikbaar wilde stellen aan kwetsbare jongeren in onze stad. Twee jaar lang heeft hij geprobeerd dat voor elkaar te krijgen. Het is niet gelukt. Een jaar lang heeft het leeggestaan, uiteindelijk wonen er studenten. Als zelfs initiatiefnemers in onze stad kwetsbare jongeren woonruimte willen geven binnen hun bereik, en dat niet voor elkaar krijgen, dan hebben we als stad echt nog werk te doen. De raad heeft nu een stap gezet richting samenwerken, luisteren naar bewoners, huurdersorganisaties, corporaties en ontwikkelaars. Ik zou willen zeggen: college, pak die handschoen op en ga hier lekker mee aan de slag. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Het was ontzettend leuk om te doen, het met elkaar maken van dit woonakkoord. We hebben heel veel mensen gesproken, heel veel kennis ook opgehaald en we hebben ook onderling heel veel gediscussieerd en dat was leuk, omdat we allemaal dit wilden. Om die polarisatie op het onderwerp wonen, die de stad en ook deze zaal in de vorige periode zo verdeeld heeft, achter ons te laten. Ik ben ook blij dat het gelukt is om dat woonakkoord ook op te stellen. Dat betekent natuurlijk niet dat alle

discussie weg is, dat hoorden we net eigenlijk ook al in de bijdrage vanuit de VVD. En bij de uitwerking zullen wij ook ongetwijfeld elkaar wel weer in een soort debat treffen. Ik ga hier niet met moties komen. Ik vind dat we met elkaar het Woonakkoord hebben gemaakt en dat is goed. Maar ik geef wel een beetje duiding aan de dingen die erin staan en hoe wij dan ook bij de uitwerking zullen kijken. Ik betrek daarbij ook de brief over de bouwproductie die we vanochtend vroeg hebben gekregen en waar gisteravond al iets over in het AD werd gepubliceerd. We zijn daar enorm van geschrokken, over het eigenlijk stilvallen van de bouwproductie, in het bijzonder waar het gaat in de categorie sociaal, en in mindere mate midden. Als ik dit eerder had geweten, dit eerder had gezien, had ik hartstochtelijk in al onze discussies gepleit voor het veel centraler zetten van de sociale- en de middencategorie en voor het centraler zetten van de corporaties en hun rol daarbij. De brief die de corporaties ons hebben gestuurd, twee brieven, als reactie op het concept-woonakkoord, lees ik nu ook anders. Ik zou dan veel meer gepleit hebben om het centraal zetten van de corporaties voor zowel sociaal als midden, want daar pleiten zij ook voor in hun brief. En ik zou ook zeggen: alsjeblieft, geef ze gewoon posities. Geef ze gewoon de sociale-grondprijs zoals we die hadden, want daar vragen ze ook om, zodat ze kunnen bouwen, zodat we dat probleem van sociaal en midden kunnen oplossen. En geef ze ook een rol bij de vergrijzing, de grote demografische opgave voor deze stad. Het staat in het Woonakkoord, maar ik had er dan denk ik toch anders naar gekeken. Het is zo belangrijk dat we niet wachten met het aanpakken en het bouwen van toegankelijke woningen voor mensen die gewoon langer thuis moeten wonen en daar behoefte aan hebben. De definities sluiten wat ons betreft om heel pragmatische redenen aan bij wat er in de wet staat. Dan zijn we die discussie tenminste ook een keertje kwijt. Al vind ik zelf wel dat de particuliere voorraad vooral ook mee moet doen in het verdeelsysteem. En ik zou bij de uitwerking ook graag de koudwatervrees die uit de collegereactie blijkt als het gaat om de participatie achter ons willen laten. Ook een aantal andere partijen hier in de raad hebben daar last van. En alsjeblieft, het budget voor handhaving, handhaaf dat. Er komt vast wat geld uit het rijk, maar dat is voor de extra dingen die we nodig hebben om te handhaven op betaalbare huren en ik hoop dat het college de halvering van het budget daarin terugdraait.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, er was eens een banketbakker in Amsterdam die wethouder Wonen was, Jan Schaefer, u kent hem misschien allemaal nog wel, een heel ander iemand trouwens dan onze charmante Chantal Zeegers. Hij zei: in gelul kun je niet wonen. En in een woonakkoord kun je natuurlijk ook niet wonen. En toch is het hartstikke goed dat het er vandaag is. Ook alle lof voor alle collega’s die dit hebben opgesteld, onder andere ook ons burgerraadslid Emin Başoğlu heeft al die sessies bijgewoond. Ik mocht er zelf ook twee bijwonen. Ik ben dus erg blij met het Woonakkoord dat er ligt. Toch enkele dingen nog van ons commentaar. Mijn partij vindt wonen heel belangrijk, was een van degene die ook in de vorige raadsperiode daar voortdurend op hamerde, maar ook in de periodes daarvoor. Die woningcrisis is wat we vroeger noemden, woningnood. Vooral in de sociale huur en middenhuur en -koopwoningen. Het tekort is absoluut niet in het topsegment. Dat zijn beleggingsobjecten en daarvan staan er tientallen zo niet honderden van leeg in al die mooie torens die wij hier in Rotterdam bouwen. Dus de algemene oproep is toch: stop het slopen, bouw goedkoper, bijvoorbeeld om te beginnen hier bij de Pompenburg. Bij punt 2, hartstikke goed dat de regie weer terugkomt waar die thuis hoort. Dat is bij de gemeenteraad en de Tweede Kamer. Bouwen is volkshuisvesting. Dat is altijd zo geweest. Nederland heeft daar een goede traditie in. Die moeten we weer herpakken. We hebben dat veel te ver verkeerd laten lopen. Punt 3 over discriminatie, dat dat niet mag weten we allemaal. Daar is ook een discussie over geweest in de commissie WIOSSAN. Maar dan kan het niet zo zijn dat de wethouder die daar dan op aangesproken wordt, zegt: ja, ik ben er ook

tegen maar ik ben een tandeloze tijger. We moeten geen tandeloze tijgers hebben. We hebben wethouders nodig die doorbijten en doorpakken. Bij punt 5, ik zei het al, slopen is bezopen, alleen al vanwege de ecologische voetafdruk. Dus stop daar nu eens een keer mee om zomaar dingen te slopen. En ook punt 7, het betrekken van Rotterdammers, dat is de afgelopen jaren op allerlei plekken verkeerd gegaan. Ik was gisteren nog bij de wijkraad Katendrecht-Wilhelminapier, waar ook mensen wanhopig zeggen: hoe gaat dat met die bestemmingsplannen, want we krijgen daar geen vinger achter, terwijl ze heel goede suggesties hebben van de mensen die daar wonen. De procedures rondom bestemmingsplannen hebben we helemaal uit handen gegeven, waardoor de mensen zich gedwongen voelen om helemaal naar de Raad van State te gaan en de Raad van State eigenlijk een beetje het werk gaat zitten doen dat de gemeenteraad zou moeten doen. We hebben het bij Feyenoord City gezien maar ook op andere plekken. Bij ons in de buurt, het Zomerhofkwartier. We hebben het er straks nog een keer weer over, dat gaat ook mis. Wilhelminapier, noem maar op. Dus dat moet echt, neem die Rotterdammers nu serieus. Niet alleen in deze stellingen, maar doe dat ook in het echt. Het Woonakkoord dat er nu ligt is prima. De reactie van het college vind ik heel erg slap, met allerlei mitsen en maren en dingen. Dat het bij voorbaat al gaat zeggen, ja maar, over definities gaan we dan ruziemaken. Of we houden ons het recht voor om rondom herstructurering en dat soort zaken. Doe dat nu niet college, ga hier nu mee aan de slag, met dit signaal dat nu uit de raad gegeven wordt. En kom gewoon met een fatsoenlijke woonvisie die hierop gebaseerd is en zeg niet van tevoren al dat je het allemaal met een slag om de arm en anders gaat interpreteren. De SP steunt ook volledig de reactie die Recht op de stad heeft gegeven in haar brief van 13 februari jl. In ieder geval is ons standpunt duidelijk als we het hier in het vervolg over gaan hebben.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, als één zaak 50PLUS aan het hart gaat, als er één onderwerp is waar 50PLUS zich hard voor maakt, is het wel de primaire levensbehoefte van een dak boven je hoofd. Eenieder die ooit dakloos is geweest, of jarenlang niet lekker in zijn of haar vel heeft gezeten vanwege het niet kunnen bouwen aan het eigen veilig nest, weet exact wat ik bedoel. Dat politieke partijen in deze raad er verdeeld over zijn, moge duidelijk zijn. De partijen aan de rechterzijde, die geboren zijn met een gouden lepel in hun mond, ja, die stralen dat ook uit in hun overtuigingen. De zojuist door de VVD ingediende motie is daarvoor het bewijs. Het betekent dat de VVD het Woonakkoord eigenlijk niet steunt. Deze motie zal door de coalitie gedwongen breed aangenomen gaan worden. Voorzitter, was het een amendement geweest dus een verplichting, was het Woonakkoord morsdood gegaan. Het maakt echter wel dat dit woonakkoord een woonakkoord is met een rouwrand. Dat politieke partijen in deze raad er verdeeld over zijn, moge duidelijk zijn. Zoals partijen die denken dat ze mensen kunnen weren door ze die veilige plek te ontnemen of partijen die denken dat we geldbomen kunnen laten groeien. Voor hen allemaal wordt het tijd om in te zien dat we in een gigantische wooncrisis zitten en dat de jarenlange afbouw van volkshuisvesting, het bouwen voor mensen in plaats van bouwen voor de portemonnee van projectontwikkelaars en de rijke klasse, ook enorme effecten heeft op de leefbaarheid van je stad. Natuurlijk is 50PLUS helemaal niet tevreden met dit woonakkoord. Het dekt nog niet een fractie van wat 50PLUS zich wenst. Stoppen met die afschuwelijke Rotterdamwet, afschaffen van de kostendelersnorm, opkoopbescherming voor elke Rotterdammer, hoge prioriteit voor sociale woningbouw, aandacht voor ouderenhuisvesting, stop met het sloopbeleid, om maar een paar zaken te noemen. Maar voorzitter, 50PLUS telt ook haar knopen en zet in op elk instrument dat elke Rotterdammer een huis bezorgt. En daarom is 50PLUS tevreden met dit woonakkoord. Tien uitgangspunten voor een woonvisie en een kader van waaruit het college aan de gang moet gaan. Want tenslotte is de raad de baas van

de stad. En met deze tien uitgangspunten, hoe algemeen ze ook mogen zijn, neemt de raad heel voorzichtig zijn verantwoordelijkheid. En dat een college moppert en sputtert, dat doet 50PLUS allemaal helemaal niets. Een college is namelijk niet de opdrachtgever maar de uitvoerder van beleid. Voorzitter, het wordt tijd dat de raad en het college hun verantwoordelijkheid gaan nemen en woonbeleid voor alle inwoners van deze stad gaan ontwikkelen. En als wij als stadsbestuur die verantwoordelijkheid niet oppakken, weten we sinds deze week dames en heren, dat de minister dat wel gaat doen en dat het rijk onze taak zal gaan overnemen. Om eindelijk woningen voor alle inwoners van ons prachtige Rotterdam te gaan bouwen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer De Haan. U bent al geweest, excuses. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Voorzitter, om te beginnen wil ik alle lof uitspreken naar collega Segers-Hoogendoorn en de leden van de werkgroep, voor alle moeite die ze erin hebben gestoken om zo'n rechtvaardig mogelijk woonakkoord te realiseren voor de inwoners van Rotterdam. Daarbij wil Rotterdam BIJ1 ook graag vermelden dat we ook echt een mooi, waardig akkoord voor ons hebben zien liggen met uitgangspunten die een prachtig begin zijn, wat richting kan geven naar een hoopvolle toekomst. Iets om trots op te zijn. Dus dank daarvoor. Voorzitter, ik had het nog over een prachtig begin, want nee, met alleen deze uitgangspunten zijn we er natuurlijk nog lang niet. Het is dan ook eigenlijk wel te bizar voor woorden dat het nodig is geweest om opnieuw te moeten uitpluizen hoe wij ervoor kunnen zorgen dat onze inwoners het recht op wonen niet wordt afgenomen. Huisvesting moet toegankelijk zijn voor iedereen en niet slechts voor de kapitaalkrachtigen. Dat is momenteel nog steeds het geval. Er worden nog steeds mensen uit huizen gezet, buiten de stad geplaatst of in ernstige gevallen zelfs dakloos gemaakt. Ja voorzitter, hier is het nog niet mee klaar en het kan en moet nog radicaler om ervoor te zorgen dat een dak boven het hoofd geen luxe is, maar gewoon hoe dat eigenlijk is, een recht. Namelijk een verhuurvergunning ter bescherming tegen kwaadwillende verhuurders. De woonplicht uitbreiden naar elke wijk in Rotterdam, minder tijdelijke huurcontracten, kraken decriminaliseren en stoppen met directe huisuitzettingen omdat er betalingsachterstanden zijn. Voorzitter, het recht op wonen moet weer vastgesteld worden en vandaag is een goed begin. We weten ook dat lang niet alle partijen in deze raadzaal hetzelfde kijken naar radicale gelijkwaardigheid of economische rechtvaardigheid of solidariteit. Maar dit is toch wel het begin van een nieuwe kijk op recht op wonen. Zijn we er dan? Nog lang niet. Maar elke stap is er eentje. En ik hoop jullie ook allemaal zondag te zien op het woonprotest.

De **VOORZITTER**. Dan u wel. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, het Woonakkoord is een mooi raadsbesluit geworden. We hebben als gemeenteraad een lang en redelijk intensief proces doorlopen. We hebben verschillende partners gesproken die we nodig hadden en nodig blijven hebben in de aanpak van de complexe opgave om woonruimte te creëren in Rotterdam. Voldoende, betaalbaar, bereikbaar, beschikbaar. Dit zijn voor de Rotterdamse DENK-fractie kernbegrippen in het woonbeleid. Ik ben er dan ook trots op dat dit als eerste uitgangspunt in het Woonakkoord staat. Voorzitter, er zijn tien uitgangspunten die ik niet allemaal zal langslopen, maar wel enkele die ik aanstip. We weten allemaal dat het ontwikkelen van nieuwe woonconcepten een belangrijk onderdeel is van het creëren van duurzame en inclusieve gemeenschappen. De ontwikkelingen gaan natuurlijk wel gepaard met verschillende sociale uitdagingen. Zoals discriminatie, gentrificatie, maar ook de uitdaging voor behoud van betaalbare woningen. Daarom zijn er verschillende maatregelen nodig om zorg te dragen dat deze ontwikkelingen op een evenwichtige en inclusieve manier

gebeuren, op een eerlijke manier. Waar geen plaats is voor racisme of voor discriminatie. En voorzitter, het is van groot belang om een balans te vinden tussen de stem van zittende bewoners en toekomstige bewoners en andere betrokken partijen, mensen die een woning nodig hebben. Participatietrajecten kunnen hierbij helpen zodat alle partijen hun stem kunnen laten horen. Het is van belang om die participatietrajecten op maat te blijven organiseren voor verschillende doelgroepen, maar vooral, wat er gebeurt met hun inspraak moet vooraf duidelijk zijn. Voorzitter, een ander belangrijk aspect van aanpak in de woningmarkt is het stimuleren van doorstroming. En doorstroming kan bijvoorbeeld worden gestimuleerd door het aanbieden van huur- of koopwoningen die beter aansluiten bij de levensfase van de bewoner. Dit is belangrijk nu een dubbele vergrijzingsgolf ons tegemoetkomt. Hier zien wij dan ook gelijk de overlap met zorg en welzijn en buitenruimte die ook wonen raken, maar die maar gedeeltelijk terugkomen in dit uitgangspuntenakkoord. Maar voorzitter, het is voor ons evenzeer belangrijk dat de sociale woningvoorraad die gebouwd wordt behouden blijft als sociale woningvoorraad. We hebben in het verleden gezien dat het hier flink mis kon gaan. Ik ben dan ook blij dat we de termijn van 25 jaar hebben kunnen neerleggen in de uitgangspunten. Inmiddels weten we dat dit ook de landelijke definitie heeft bereikt en hopelijk daarin ook bestendigd zal worden. Voorzitter, dit waren een aantal punten die ik zelf wilde benadrukken en in het proces zijn er zaken besproken die ons wel bekoren maar die niet zijn geland in het Woonakkoord. En andersom, zaken die wel besproken en geland zijn, maar waar wij onze vraagtekens bij hebben over hoe goed dat kan worden uitgewerkt. Maar voorzitter, in dit hele proces hebben we laten zien dat een compromis mogelijk is. Dat de volgende stappen die we als raad zetten, als gemeenteraad van Rotterdam, de stappen zijn op weg naar een huis, een huis voor elke Rotterdammer. En daar zijn we nu aan het begin.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, toegegeven, we waren wat sceptisch bij de aankondiging dat deze gemeenteraad zou gaan werken aan een woonakkoord. Met de achterliggende raadsperiode nog scherp op het netvlies hadden we eigenlijk weinig fiducie in samenwerking met partijen die de mond vol hadden van wijken in balans, doorstroming, sociale stijgers of herstructurering. Dit waren en zijn nog steeds allemaal eufemismen voor een woonagenda die de dikkere portemonnees voortrekt en sociale huur voornamelijk ziet als een probleem waar de stad mee opgescheept zit. Toch hebben we waardering voor de inspanning van deze gemeenteraad, de wethouder op pad te sturen met een duidelijke opdracht. We hebben waardering voor de regisserende rol die de gemeenteraad op zich heeft genomen. Wellicht zou dat niet zo zijn geweest als het Woonakkoord er fundamenteel anders had uitgezien dan wat er nu voorligt. Maar met deze uitgangspunten, met deze formulering kunnen wij uit de voeten. Want het wordt weer tijd voor volkshuisvesting. De gemeente bewaakt het recht op huisvesting voor alle Rotterdammers en gaat zich weer inspannen om iedereen een dak boven het hoofd te bieden. Het Woonakkoord, of liever gezegd het raadsakkoord voor volkshuisvesting omvat de elementaire beginselen van een progressieve woonagenda. Is met dit woonakkoord dan alles gezegd? Zeker niet voorzitter. De wensenlijst van de Partij voor de Dieren is lang. Zoals afschaffen toepassing Rotterdamwet, afschaffing kostendelersnorm, een stadsbrede opkoopbescherming, huurteams in alle wijken, toepassing doelgroepenverordening, een leegstandsverordening, een groennorm voor alle woonwijken, natuurinclusieve woningen et cetera, et cetera, enzovoort. Voorzitter, zoals de wethouder haar eigen woonvisie gaat toetsen op artikel 22 van de Grondwet, toetsen wij die woonvisie op alle bovengenoemde punten. Dat willen we bijvoorbeeld doen aan de hand van een beslisnota die meekomt met de woonvisie. Een vorm van informatieverrijking en innovatie in het gesprek tussen de bestuurlijke en wetgevende

macht, wat we graag zouden willen terugzien in Rotterdam. Beschouw de woonvisie als een in het oog springende pilot. En vandaar dienen wij een motie in.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Beslisnota bij Woonvisie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord;

constaterende dat:
- de regering sinds enige tijd beslisnota's meezendt met beleidsstukken, waarin alle relevante informatie staat vermeld die als input is gebruikt voor de besluitvorming van bewindspersonen;
- het actief openbaar maken van beslisnota's dient ter bevordering van transparantie over welke feiten, mogelijke risico's, alternatieven, argumenten of overwegingen aan bewindspersonen zijn voorgelegd en hoe deze voorts hun beslag hebben gekregen in onderhavige beleidsstukken;

voorts constaterende dat:
- uit de bestuurlijke reactie op de conceptversie van het Woonakkoord blijkt dat het college sommige van de uitgangspunten multi-interpretabel acht, hetgeen de weg vrijmaakt voor meerdere manieren waarmee het geschreven woord in concrete beleidsactie kan worden vertaald;

overwegende dat:
- de gevoeligheid van het Rotterdamse woondossier- in gemeenteraad én in de stad - noopt tot transparantie en helderheid over gemaakte afwegingen op basis van beschikbare dan wel geraadpleegde informatiebronnen;
- het actief openbaar maken van een beslisnota hangende aan de nieuwe Woonvisie in de geest van het Woonakkoord is, te weten het wegnemen van ruis rondom besluitvorming;

verzoekt het college:
- een beslisnota mee te zenden bij de (concept-)Woonvisie, zoals dat sinds enige tijd gebruikelijk is in de correspondentie tussen regering en Tweede Kamer;
- de beslisnota hangende aan de nieuwe Woonvisie en passant te beschouwen als pilot voor verdere gebruikmaking van deze vorm van informatieverrijking;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, I. Elfilali en M.M. Vlasblom

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wethouder Zeegers, ik heb niet heel veel vragen gehoord, maar wellicht wilt u toch iets zeggen over het gezegde.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Om te beginnen met de woorden die de heer Segers-Hoogendoorn als initiatiefnemer voor dit woonakkoord ook sprak, als wethouder kan ik alleen maar heel erg blij zijn dat de gemeenteraad zich zo ontzettend verdiept heeft in het thema wonen en ook met de intentie en hopelijk het resultaat om daarin verbinding te zoeken met elkaar en de polarisatie voorbij te gaan, om te zorgen

dat we voor de Rotterdammers een goed woonbeleid kunnen neerzetten. Dus als toeschouwer, zal ik maar zeggen, vanuit het college weet ik dat ook ambtelijk er is meegedacht, kan ik alleen maar zeggen dat ik het heel erg knap vind en ook wel blij ben dat het zover is gekomen dat wij hopelijk ook als ik uit de bijdrage ga begrijpen, tot dit woonakkoord gaan komen. Ik zal dan ook met heel veel enthousiasme aan de slag gaan om dat uit te werken. Tijdens de discussie in de commissie was al de vraag: hoe ziet u precies dit akkoord? We hebben toen aangegeven: ik zie dit als een kader, de uitgangspunten waarlangs wij werken. Op grond daarvan hebben wij wel een collegereactie gegeven en op die collegereactie wil ik toch nog even kort ingaan. Want daarvan werd in de commissie ook gezegd: is die niet een beetje kort en kort door de bocht? Toen heb ik gezegd: ik had ook niet zoveel tijd. En daarmee gaf ik mogelijk de indruk dat ik het Woonakkoord niet belangrijk zou vinden en dat is totaal niet aan de orde. Want wat ik net al eerder zei, vanaf het begin af aan was ik heel erg blij dat de raad het op deze manier heeft gedaan. Tegelijkertijd kijk ik er ook naar als een bestuurder die er uitvoering aan moet geven en heb ik met die gedachte, en dat is ook de rol die een college heeft, gekeken: hoe maak ik dit uitvoerbaar? Daar heb ik een aantal noties over meegegeven die gaan over zaken die in de collegereactie staan. Een belangrijke notie daarbij is dat we als gemeente, ook al nemen we regie en willen we regie, niet over de woningmarkt gaan. Wij bouwen geen woningen. En ik denk dat dat een belangrijk punt is om ons te realiseren. We zijn in gesprek, we zetten kaders uit, we kunnen tenders neerzetten, maar uiteindelijk wordt de bouw gedaan door de ontwikkelaar of de corporatie. Dus dat is een heel erg belangrijk uitgangspunt dat ons toch enigszins afhankelijk maakt van anderen. Dat is belangrijk om u te realiseren. Dat wil niet zeggen dat ik daarmee alles van me af wil schuiven, integendeel. Het betekent dus dat we supergoed moeten samenwerken, maar het is wel zo. Dus dat leek me belangrijk om nog even aan de voorkant mee te geven. Die uitvoerbaarheid is belangrijk. Een ander punt dat ik daarin ook heb meegegeven is over participatie. Zoals wij erin zitten als college, we willen echt de wijk aan zet, de wijken in, met mensen in gesprek. Het toekomstperspectief Carnisse is daar een goed voorbeeld van. En zo willen we het eigenlijk vaker doen, dat je aan de voorkant mensen betrekt bij al je plannen. Maar we moeten ook realistisch zijn dat als we dakloosheid willen voorkomen of als we die studenten een woning willen bieden, dat we moeten bouwen. De ervaring leert ook dat de omgeving dat niet altijd wil en dat we er dan toch toe besluiten. Dan moeten we dat goed aan de voorkant zeggen, duidelijk maken, wat kan wel, wat kan niet. Waarover kan wel meegepraat worden en waarover niet? Maar er zijn dus ook wel degelijk zaken die we op stedelijk niveau afwegen en dat we zeggen: we gaan toch voor die bouw, ondanks dat de buurt dat mogelijk liever anders ziet. Dus die notie aan de voorkant, maar zo lees ik ook uw uitgangspunt, maar zo zal ik hem ook vertalen, is belangrijk om te realiseren. We hebben het ook lang gehad over de dak- en thuisloosheid. En natuurlijk, ik denk, we willen allen dat iedereen een fatsoenlijk dak boven zijn hoofd heeft. Dat moet ieders wens zijn en in Rotterdam willen we dat ook aan iedereen bieden. Tegelijkertijd zien we ook die druk op de woningmarkt zo ontzettend toenemen. We hebben de statushouders, de Oekraïners, bankslapers, mensen die in beschermd wonen zitten en eigenlijk recht hebben op een eigen woning waar de wachttijden veel langer duren. Dus de opgave voor de toename van het aantal woningen is gigantisch. Dat heeft het college ook graag willen zeggen in de collegereactie. We moeten ons realiseren dat we echt aan de lat staan om heel veel meer extra woningen te creëren voor het voorkomen en tegengaan van dakloosheid. En dat treft heel veel groepen. Dus dat is een belangrijke notie die wij wilden meegeven en dat daar ook keuzes gemaakt moeten worden in wat voor woningen we dan realiseren en in welke termijn. Dat zijn denk ik een aantal belangrijke zaken.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk wil een vraag stellen.

De heer **VONK** (cu). Ja, dank ook voor het antwoord. Over dakloosheid toch een korte vraag. U zegt: het is een wens om die dakloosheid te gaan bestrijden. Is het een wens of is het ook echt uw bestuurlijke ambitie, net zoals die ambitie er is van de staatssecretaris, om in 2030 de dakloosheid in Nederland, dus ook in Rotterdam, naar nul te hebben?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, die ambitie zou je natuurlijk moeten hebben. Ik ben ook wel weer een realist, dus alles moet erop ingezet zijn dat wij hier iedereen op een goede manier kunnen huisvesten en dat is mijn ambitie. Maar er zal altijd – we hebben altijd dakloosheid gekend. Ik durf niet te zeggen dat dat nul is. Maar je zou het wel moeten willen. Of ik wil het wel, misschien is dat een betere uitdrukking. Ik wil het wel. Maar goed, ik ben ook een bestuurder die zich graag afrekenbaar maakt, dus in die zin houd ik een slag om de arm. Ik wil het wel. En daar moet inderdaad onze inzet op gericht zijn. Nog één ding over de toekomstbestendigheid van wijken en de manier waarop wij ook die wijken goed willen inrichten voor bewoners. Daarbij hebben wij ook in onze collegereactie gezegd, het zit in de kwaliteit van wonen, het zit in de kwaliteit van buitenruimte et cetera. Dat hebben we niet gezegd, maar dat is natuurlijk wel zo. Maar herstructurering zal nog steeds wel onderdeel zijn van ons woonbeleid. Dat is wel de manier zoals het college dat ziet en het leek ons belangrijk om daar ook transparant in te zijn. Dus vandaar dat we dat op die manier ook hebben meegegeven. Vervolgens heeft een aantal fracties nog wat vragen aan mij gesteld dus die zal ik nu beantwoorden. Met name de ChristenUnie. U gaf aan, u benadrukt die dakloosheid maar ook de zorg en de woonzorgvisie, daar vroeg u aandacht voor. Nou, wij gaan aan de slag met een woonzorgvisie. Daar komen we ook dit jaar bij u op terug. Wel is het zo dat een aantal gemeenten pilotgemeenten zijn. Die zijn er al mee bezig. Wij hebben eigenlijk gezegd: wij gaan eerst met dit woonakkoord aan de slag om dat goed uit te werken. Daarmee komen we voor de zomer met een eerste uitwerking daarover en eind van het jaar willen wij dan aan u een woonvisie presenteren die u dan zult vaststellen. Zodra wij kunnen gaan wij parallel werken aan die woonzorgvisie, omdat we ons ook realiseren dat dat een belangrijke opgave is voor de komende jaren. We zien de vergrijzing, mensen leven langer, er zijn meer mensen en ze worden ook allemaal ouder. En de plekken in de verpleeghuizen blijven constant, dus je ziet in de reguliere woningen een druk om ook ouderen goed te kunnen huisvesten, ook ouderen die zorg nodig hebben, of mensen die zorg nodig hebben. Dus dat hebben wij in Rotterdam goed te regelen. Wij komen met een woonzorgvisie uw kant op en wij zullen in ieder geval dit jaar een eerste aanzet daartoe geven. Ik kijk nog even verder naar de opmerkingen die verder gemaakt zijn. Nog een kleine opmerking ook over de bijdrage van GroenLinks. Ik ben ontzettend blij dat iedereen voornemens is voor te stemmen en die steun ook uitspreekt naar elkaar toe. Dat zie ik als een enorme steun in de rug om hiermee aan de slag te gaan. U geeft wel aan: de gemeente heeft maar 10% sociaal gerealiseerd, en daar zit dus wat mij betreft wel de crux. Wij bouwen geen woningen. Wij moeten zorgen dat corporaties zo snel mogelijk woningen kunnen bouwen. Dat is wat onze taak is. Of particulieren die sociale woningen willen bouwen, wij moeten daar goed op sturen. Maar het lijkt me echt belangrijk om ons te realiseren dat wij ze niet zelf bouwen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, kijk, als de markt faalt, dan is het geen vrijbrief voor de overheid om ook te falen. U moet, tenminste in dit woonakkoord is echt de nadruk, neem de regie terug op de volkshuisvesting. Als de markt het niet doet, dan moeten we dat zelf doen. Dat deden we in het verleden met een gemeentelijk woningbedrijf. Dat kunnen we ieder moment zelf gewoon weer oprichten, dat kunnen we gewoon doen. Bovendien heeft u allerlei

woningen waar u ook zelf de touwtjes in handen kan hebben. Dus waar de markt faalt, doe het dan zelf.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, zo hebben wij dat niet opgenomen. Wij gaan geen eigen woningen bouwen. Wij gaan geen eigen woonbedrijf starten. Als dat uw pleidooi is, dan zien wij dat niet als onze rol en ook niet een direct uitvloeisel uit de woonakkoorduitgangspunten die nu voorliggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Kijk, de wethouder gaf zelf net aan: ik ben graag afrekenbaar. U heeft in uw coalitieakkoord 20% gezegd. Ik constateer dat dat doel dus niet gehaald is en ik roep u dus op om u voor die afrekenbaarheid in te zetten. Dat is ook natuurlijk waarom wij de uitgangspunten meegeven, dus in die context is mijn opmerking bedoeld. Dat lijkt mij ook in lijn met hoe u uw opdracht ziet en ik denk dat de urgentie voor betaalbare woningen in deze stad dermate hoog is dat we dat gewoon niet vaak genoeg kunnen benadrukken hier in deze raadzaal.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, met dat laatste ben ik het zeker met u eens en u mag mij daar ook zeker op aanspreken en aansporen. Maar u gebruikte de woorden: u heeft niet gebouwd, en daar ben ik dan toch ook wel letterlijk in. Wij bouwen ze niet zelf. Wij moeten daar meer effort in steken dat het wel gerealiseerd wordt. Dat ben ik absoluut met u eens.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, maar allerlei signalen bereiken ons van marktpartijen dat uw capaciteit gewoon veel te klein is, dat u gewoon niet genoeg gedaan heeft, dat u mensen hebt weg laten lopen, dat er gewoon plannen zijn, maar die neemt u niet in behandeling omdat uw ambtelijke capaciteit tekort is. Daar bent u toch verantwoordelijk voor?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, het klopt dat er inderdaad een groot tekort is aan markt- en contractspecialisten en planeconomen. Dat is een groot probleem. Daar lopen we inderdaad tegenaan. Tegelijkertijd zien we wel dat het aantal vergunningen dat we verstrekt hebben om te bouwen, echt goed op peil is. Dus er kan nu gebouwd worden omdat wij op dit moment 6000, iets meer, vergunningen hebben verstrekt. Dus er is echt voldoende planvoorraad om te bouwen. Ik weet niet helemaal precies op welk signaal u doelt. Er kan gebouwd worden en we hebben inderdaad wel een probleem met de hoeveelheid personeel. Dat is zeker het geval. Reagerend op de vragen van de PvdA, u doet een oproep om corporaties meer positie te geven en daarin toch ook meer mogelijk te maken. Ik ben in goed overleg met de corporaties. Wij spreken elkaar veel. We spreken ook projecten door, op projectbasis spreek ik ze. Wat is er aan de hand, wie kan hier versnellen? Ligt het aan ons, moeten zij een been bijtrekken? Zo doen we de gesprekken met elkaar om te zorgen dat die vaart erin komt en dat we elkaar snel helpen. Dus ik voel de urgentie bij de corporaties en bij onszelf om hier alle versnelling in te krijgen die er is. Dus eens met uw pleidooi daarvoor en wij willen inderdaad ook de corporaties een zo groot mogelijke rol geven in de bouw van sociale woningen. Dat is ook onze inzet.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Daar ben ik heel blij om natuurlijk voorzitter. Ik kijk nog even naar de brief van de corporaties, de gezamenlijke brief. Want u zei: ligt het aan ons of ligt het aan de corporaties? Eén ding ligt aan u, de sociale-grondprijs. Dat noemen ze heel nadrukkelijk. Gaat u daar wat aan doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, we hebben over de sociale-grondprijs in het coalitieakkoord afgesproken dat wij naar het gemiddelde van de G4 toe bewegen, dus dat is een afspraak die wij in het coalitieakkoord hebben gemaakt. En u weet ook dat dat afspraken zijn waar wij ons als college gewoon aan houden. En dus…

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan kijk ik toch ook nog even naar de bijdrage van mevrouw Kockelkoren. Die zegt: er staan percentages, die halen we niet. Een van de redenen daarvoor is een afspraak die u in het coalitieakkoord hebt gemaakt. Dan ga je dat toch heroverwegen? Je gaat er toch alles aan doen om ervoor te zorgen dat we wel die bouwproductie op gang krijgen? Als dit nu zo nadrukkelijk wordt genoemd, snap ik eigenlijk niet zo goed, dan kijk ik ook maar de coalitiepartijen aan, waarom jullie dan zeggen: hup, afspraak is afspraak. We willen toch iets voor die stad doen met elkaar?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, de grote problemen zitten echt in de bouwkosten die nu het probleem zijn en vaak ook wel menskracht. Maar dat is echt het grote probleem. Daar proberen wij echt zaken in te verbeteren. We zoeken van alles om die versnelling te krijgen, maar zaken die we in het coalitieakkoord hebben afgesproken, daar hebben wij ons als college gewoon aan te houden.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts nog een keer.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik zie inderdaad ook in de brief van de corporaties dat de bouwkosten hoog zijn, maar ook de sociale-grondprijzen. U verwijst naar het coalitieakkoord. Dan kijk ik de coalitiepartijen aan. Ga er nog eens een keertje over praten met elkaar.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, vervolgens deed de PvdA een pleidooi voor goed huren en verhuren en daarin ook geen halvering budget. Dan moet ik toch even in herinnering brengen dat het vorige college het budget heeft stopgezet. Wij hebben vervolgens een deel er weer bijgeplust. Niet het volledige bedrag, dat klopt. Wij hebben het hele bedrag dat het vorige college had ingezet, maar wel had stopgezet, niet helemaal weer teruggebracht, maar wel de helft. En daarmee komen wij nu goed uit. Het is wel zo dat in de toekomst, als wij de volledige aanpak willen doorzetten, wij moeten kijken naar financiële middelen hoe dat te doen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, daarmee maar weer onderstrepend voorzitter hoe jammer het is dat GroenLinks en de PvdA niet in het college zitten want dan hadden we er wel voor gezorgd.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, in het vorige college heeft u het stopgezet, dus, nou ja goed, laten we er niet al te lang over twisten. Volgens mij vinden we het allemaal belangrijk dat huisjesmelkers worden aangepakt. Dan gaf de SP ook aan over die zeggenschap en procedures. Ik denk voldoende te hebben gezegd in mijn inleiding over hoe ik naar participatie kijk, dat het inderdaad belangrijk is om mensen heel erg aan de voorkant mee te nemen, maar in sommige gevallen zullen we ook echt beslissingen moeten nemen omdat wij die huizen nodig hebben en mogelijk dat een omgeving daar toch tegen is, maar wij dat toch willen realiseren. Ik denk hiermee de vragen te hebben beantwoord. Dan heb ik natuurlijk nog de moties. De motie 'Beslisnota bij de woonvisie' van de Partij voor de Dieren. Daar hebben wij naar gekeken. Dat is inderdaad iets wat in het rijk gebeurt, maar daar is onze organisatie echt niet op ingesteld. Dat is behoorlijk wat extra werk erbij. We hebben net gehoord, we hebben alle handjes nodig in de productie van de woningbouw, of in het begeleiden van de productie van de woningbouw. Dus dit is voor ons een te grote administratieve last in de uitvoering, dus die wil ik om die reden ontraden. Dan de motie van de ChristenUnie over de toegankelijkheid van het dossier woonakkoord. Dat is een motie die is opgedragen aan de griffie, dus daar onthoud ik mij van een oordeel over. Een amendement 'Definitie sociaal', van het CDA. Daar kunnen wij goed mee uit de voeten. Die is uitvoerbaar en zoals te doen gebruikelijk zeg ik dan: dat is oordeel raad. En de motie 'Vergeet de collegereactie niet' van de VVD. Nou ja, uiteraard sta ik achter de collegereactie en die zal ik ook als zodanig in de woonvisie willen uitwerken. Dus in die zin is het een motie die de collegereactie natuurlijk onderschrijft en ben ik daar blij mee, maar om nu heel principieel te zijn zeg ik toch: oordeel raad. Het is aan u, als u dat wilt. Het Woonakkoord is uw product. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ja? Tweede termijn nog? Nog een resterende vraag?

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik had nog even een vraag aan de wethouder naar aanleiding van de door de Partij voor de Dieren ingediende motie, eigenlijk over transparantie, die wij als Volt hebben meegetekend. Ik heb even geluisterd naar het antwoord van de wethouder, maar ik snap het nog niet zo goed. Want wat de wethouder zegt, is: het kost te veel moeite, de organisatie is er nog niet op ingericht. Dat was landelijk ook nog niet het geval, maar inmiddels is dat doorgevoerd. Notities worden sowieso geschreven, dus ik snap nog niet zo goed wat er op tegen is om het dan uit transparantie en ook uit openbare informatievoorziening te delen met de raad.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Het antwoord dat ik gaf. Daar is onze organisatie nu niet op ingesteld en toegerust, dus dat zal een enorme werkwijzeverandering zijn. En daar hebben wij nu gewoon de mensen niet voor, dus hij is in die zin niet uitvoerbaar.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter, de wethouder herhaalt wat ze net zei, maar mijn vraag was meer, landelijk was dat eerst ook niet het geval, waren ministeries er ook niet op ingericht. Inmiddels is dat wel het geval. Dus waarom zouden wij niet inderdaad dit woonakkoord als pilot kunnen gebruiken en dan vervolgens de organisatie daarop toetsen, inrichten et cetera?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Daar zal extra uitvoeringskracht voor ingesteld moeten worden. Dat kost geld en dat hebben wij hier nu niet voor vrijgemaakt.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Dan rond ik de beraadslaging op dit punt af.

7.2 De toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. 'Wakker worden op een wereldse stadscamping'

De **VOORZITTER**. We kunnen voor de lunchpauze nog één onderwerp proberen te doen. Dat is de toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. 'Wakker worden op een wereldse stadscamping'. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, de Partij voor de Dieren is blij dat er in Rotterdam een stadscamping is. Het vertegenwoordigt natuurwaarde en het is een groene parel in dat gebied. Daarnaast trekt het publiek aan dat je niet zo snel aantreft in al die dertien-in-een-dozijn-hotels in de stad. De Partij voor de Dieren zegt dus: behouden, de functie van de stadscamping voor de stad. Helaas wordt de stadscamping op haar huidige locatie in het voortbestaan bedreigd door toekomstige gebiedsontwikkeling. Die is pas over ruim tien jaar voorzien, maar het betekent wel dat de investeringen nu uitblijven. Want logisch, je gaat natuurlijk niet meer geld uitgeven als je in 2035 moet inpakken en wegwezen. Dat brengt de stadscampingfunctie zoals wij die voor ogen hebben in gevaar en zorgt voor veel onzekerheid bij de exploitant, wat ook werd aangegeven in de commissiebehandeling. Voorzitter, daarom komen wij met vier moties om deze impasse te doorbreken. De motie over scenario C verzoekt het college te kiezen voor de stadscamping op haar huidige locatie. Eromheen kan dan nog prima gebied worden ontwikkeld. De tweede motie verzoekt het college te borgen dat er ook na de gebiedsontwikkeling een Rotterdamse stadscamping is in het geval dat de huidige locatie komt te vervallen. En dan nog twee aanvullende moties voorzitter. We willen dat de exploitant uiterlijk dit jaar duidelijkheid krijgt over richtinggevende besluiten. Een beschermende, betrouwbare overheid biedt onze ondernemers zo snel mogelijk duidelijkheid. En we vertrouwen erop dat het college zelf afdoende invult wat als richtinggevend kan doorgaan. Daarnaast zien we graag exemplarische participatie bij eventuele herinrichting van de Kanaalweg als onderdeel van de bredere gebiedsontwikkeling rond de Van Nelleknoop. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Scenario C

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van de toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. 'Wakker worden op een wereldse stadscamping';

constaterende dat:
- in de afdoening van de motie over 'Wakker worden op een wereldse stadscamping' drie toekomstscenario's worden geschetst, waaronder scenario C dat inhoudt behoud van de stadscamping op de huidige locatie middels verkoop van het perceel middels een

openbare aanbesteding of middels een langdurig nieuw huurcontract met een looptijd tot na 2035;
- een voornemen tot verkoop of verhuur aan de huidige exploitant kan worden gepubliceerd, binnen de contouren van het Didam-arrest;
- het college in de afdoening aangeeft te kiezen voor een ander scenario, te weten Scenario B dat inzet op behoud van de stadscamping tot 2035;

overwegende dat:
- de exploitant van de stadscamping geen investeringshorizon heeft zolang niet duidelijk is of de onderneming op de huidige locatie gevestigd kan blijven;
- het uitblijven van investeringen niet alleen effect heeft op de bedrijfsvoering van de stadscamping, maar ook de kwaliteit van de stadscamping als functie met maatschappelijke meerwaarde raakt;
- een voornemen tot verkoop of verhuur aan de huidige exploitant gerechtvaardigd lijkt, vanwege de particuliere investeringen voor het uitbaten van een stadscamping die in de loop der tijd zijn gedaan;

voorts overwegende dat:
- de locatie aan de Kanaalweg ideaal gelegen is in een groene omgeving met mooie grote bomen, op loopafstand van stedelijke voorzieningen en trekpleisters in ons toeristisch aanbod;
- de stadscamping een goede toevoeging vormt voor de gebiedsontwikkeling die is voorzien aan de Kanaalweg;

verzoekt het college:
- scenario C verder uit te werken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, M.H. Biljoen en I. Elfilali

Motie 2. Stadscamping ook na 2035

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van de toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. 'Wakker worden op een wereldse stadscamping';

constaterende dat:
- het college onderzoek heeft laten doen naar de meerwaarde van een camping in eigen stad, waaruit blijkt dat:
  a. deze kan bijdragen aan verduurzaming van de toeristische sector door haar groene aankleding en de neiging van gasten te kiezen voor duurzame vervoersbewegingen;
  b. deze nieuwe doelgroepen toeristen aantrekken;
  c. deze economische meerwaarde met zich meebrengt, door het college indicatief geraamd op € 3 miljoen per jaar aan indirecte baten;

voorts constaterende dat:
- stadskamperen uit voornoemd onderzoek in de 'lift' zit;
- alle steden vergelijkbaar met Rotterdam één of meerdere stadscampings huisvesten;

overwegende dat:

- de huidige stadscamping laat zien dat met een mooie groene aankleding van deze logiesfunctie een goede gelegenheid voor overnachting aan veelal internationale bezoekers kan worden geboden;
- het aantal overnachtingen op de huidige stadscamping door de jaren heen laat zien dat de vraag naar stadskamperen toeneemt, hetgeen de meerwaarde van deze vorm van toerisme aantoont;
- eventuele gebiedsontwikkeling aan de Kanaalweg vanaf 2035 onverhoopt kan leiden tot een einde aan de huidige stadscamping, wat noopt tot een zoektocht naar een nieuwe locatie;

verzoekt het college:
- te waarborgen dat Rotterdam na een eventueel noodgedwongen einde van de stadscamping aan de Kanaalweg als gevolg van gebiedsontwikkeling kan blijven beschikken over de functie stadscamping;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, M.H. Biljoen, I. Elfilali en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. Duidelijkheid voor de stadscamping

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van de toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. 'Wakker worden op een wereldse stadscamping';

constaterende dat:
- het gebied aan de Kanaalweg waarschijnlijk onderdeel is van een grotere gebiedsontwikkeling die thans doorgaat als Van Nelleknoop-ontwikkeling;
- vier varianten voor deze gebiedsontwikkeling momenteel op tafel liggen, waarvan één voorsorteert op behoud van de stadscamping;
- voorafgaand aan variantkeuze richtinggevende besluiten worden genomen;
- de motie 'Wakker worden op een wereldse stadscamping' vraagt om duidelijkheid voor de exploitant van de stadscamping aan de Kanaalweg over de toekomst van de onderneming aan deze locatie vóór 2023;

overwegende dat:
- de exploitant van de stadscamping zich in zijn bedrijfsmatige activiteiten nu al jaren bedreigd voelt door de op handen zijnde gebiedsontwikkeling;
- er nog altijd geen duidelijkheid is over de situatie nadat de ontwikkeling aan de Van Nelleknoop in gang wordt gezet;
- onzekerheid over de ruimtelijke herinrichting van de Kanaalweg impact heeft op de bedrijfsvoering en toekomstbestendigheid van de stadscamping als onderneming;

van mening dat:
- een betrouwbare overheid moet inhouden dat toekomstige ontwikkelingen te voorzien zijn voor direct belanghebbenden;

verzoekt het college:
- uiterlijk eind 2023 de exploitant van de stadscamping te laten weten of en welke richtinggevende besluiten in het kader van de Van Nelleknoop-ontwikkeling worden uitgewerkt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, M.H. Biljoen en I. Elfilali

Motie 4. Maak participatie rond herinrichting Kanaalweg exemplarisch

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van de toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. 'Wakker worden op een wereldse stadscamping';

constaterende dat:
- het gebied aan de Kanaalweg waarschijnlijk onderdeel is van een grotere gebiedsontwikkeling die thans doorgaat als Van Nelleknoop-ontwikkeling;
- de Kanaalweg als gevolg van deze gebiedsontwikkeling waarschijnlijk geheel dan wel gedeeltelijk wordt heringericht;

voorts constaterende dat:
- overheden verplicht zijn participatie te organiseren voor ruimtelijke-ordeningsvraagstukken die worden geschaard onder de reikwijdte van de Omgevingswet;

overwegende dat:
- huurders en gebruikers van grondpercelen aan de Kanaalweg een direct belang hebben betrokken te worden bij de herinrichting;

voorts overwegende dat:
- participatie rond herinrichting kan bijdragen aan een ruimtelijke-ordeningsproces dat naar ieders tevredenheid verloopt en tot een uitkomst leidt met draagvlak;
- goede participatie betekent dat voorafgaand aan eventuele beslissingen van het college al is geïnventariseerd welke beelden direct belanghebbenden hebben en welke ideeën er bestaan over herinrichting;

verzoekt het college:
- een duidelijk participatieproces te schetsen voor herinrichting van de Kanaalweg, waarin de spelregels voor participatie voor iedereen duidelijk zijn en positie wordt ingenomen op de participatieladder;
- voorafgaand aan besluiten van het college participatie te voeren en de uitkomsten van de participatie toe te voegen aan het besluit;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, M.H. Biljoen, I. Elfilali en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Dank u. De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr). Dank u wel voorzitter. Ondanks dat ik mijn spreektijd niet heel erg ga benutten, wil ik toch graag even ervan gebruikmaken om hier te gaan staan, dank u wel. Wakker worden op een wereldse stadscamping. Even voor het proces. In de raadsvergadering van 8 juli 2021 is deze aangenomen, waarbij eigenlijk concreet is gevraagd om een stadscamping te gaan zetten en uiterlijk eind 2022 duidelijkheid te gaan verschaffen over de toekomst van de stadscamping. Ook hebben we dit heel erg goed besproken in de commissie. Nog steeds is Leefbaar Rotterdam voorstander van een

wereldse stadscamping. Het is natuurlijk ook hartstikke logisch in een stad als Rotterdam, een wereldstad als Rotterdam. Daarom zijn wij ook blij met het voornemen van het college om scenario B uit te voeren. Het betreft dan een huurcontract tot 2035. De huidige ondernemer is in deze situatie dan ook voorzien van zekerheid tot 2035. Waar we wel rekening mee moeten houden. Het is nu 2023, en 2035 ligt nog ver in de toekomst. Daarom fijn voor de desbetreffende ondernemer dat deze zekerheid wordt geboden en gaandeweg kan er dan gekeken worden naar de omstandigheden en ontwikkelingen rond dit gebied en hoe zaken aangepakt gaan worden. Leefbaar Rotterdam zal de algehele ontwikkeling in de gaten blijven houden en waar nodig bijsturen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, anderhalve week geleden hebben we met elkaar gesproken over de toekomst van de stadscamping. Ik heb me eigenlijk wel verbaasd over de onduidelijkheid en onzekerheid waar niet alleen ik mee bleef zitten, maar best wel veel mensen, ook buiten dit stadhuis. Terwijl ik met name wethouder Simons als woordvoerder van het college inmiddels ken als iemand die echt opkomt voor ondernemers en zich inzet voor duidelijkheid en al helemaal niet voor onzekere scenario's. En toen voorzitter, stuurden de wethouders Zeegers en Simons ons samen een update over de besluitvorming en het tijdpad van de gebiedsontwikkeling van de Van Nelleknoop. En daarin staat, en ik quote: "Dat het aangaan van een nieuw contract met de stadscamping een collegebevoegdheid is, en tegelijkertijd voorzitter, dat de raad een voorstel kan indienen om een scenario uit te werken". En voorzitter, daarin lees ik dus dat het college zegt: oordeel raad. Dat vind ik een moedig gebaar van het college. Om daadwerkelijk één stad te zijn, om draagvlak te hebben binnen de stad en om visie te creëren kun je daar mijns inziens het best de volledige raad bij gebruiken. Dus ik heb verder ook helemaal geen vragen aan het college, maar ik richt mij vandaag tot de collega's in de raad. Want de meest essentiële vraag vandaag is: hoe zien wij de toekomst voor ons op deze plek? Willen wij echt een stadscamping en ook op deze locatie? Wat GroenLinks betreft is het antwoord hierop twee keer ja. En ik heb tot nu toe eigenlijk helemaal niemand gehoord die zegt: dat wil ik eigenlijk helemaal niet. Sterker nog, als ik de vergadering terugkijk van 8 juli 2021 of december 2020, zie ik juist het tegendeel. Tegelijkertijd merk ik wel dat er een aantal raadsleden zijn die het een beetje spannend vinden om een keuze te maken. En daar ga ik u dan ook een klein beetje bij helpen. In de planologische studie van de Van Nelleknoop worden zes scenario's voorgelegd. De collega's uit commissie BWB weten waarschijnlijk wel waar ik het over heb. Van deze zes scenario's collega's, ik houd ze hier even voor, is er slechts één scenario waar er mogelijk een andere invulling wordt gegeven voor de locatie waar de camping zich nu bevindt. Dat is 16,67% voorzitter. We geven de stadscamping geen zekerheid om 16,67%. De stadscamping heeft een meerwaarde voor Rotterdam en heeft dat ook bewezen, zelfs in de moeilijke coronajaren, en verdient zekerheid zodat er ook daadwerkelijk geïnvesteerd kan worden. Laten we daarom als raad ook twee keer ja zeggen. Dat we een stadscamping willen en ook op deze locatie. Daarom voorzitter, dienen wij inderdaad samen met de Partij voor de Dieren moties in om dit mogelijk te maken en vraag ik ten slotte aan mijn collega's ook om deze te ondersteunen zodat scenario C door het college verder kan worden uitgewerkt. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Krijg ik nog moties? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) O, ze zijn al ingediend. Ik dacht dat u nieuwe moties aankondigde. Akkoord. De heer Vonk. Gaat over. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik doe het even gewoon van mijn plek. Wat de VVD betreft biedt de camping een andere toerist dan wellicht die naar een hotel

gaat, ruimte in onze stad. Dat vinden wij dus belangrijk. En niet ook onbelangrijk, het levert onze stad ook geld op. Dus daarom zijn wij positief over een stadscamping in onze stad. Tegelijkertijd zijn we daar gewoon nu nog niet om die keuze te maken. Het liefst hadden wij gehad dat het college meer zekerheid kon bieden, maar we begrijpen heel erg uit de discussie die we hebben gehad in de commissie dat de tijd daar nu nog niet rijp voor is. Daarmee zijn we dan ook wel blij dat er wel gekozen is door het college voor scenario B, omdat dit ook meer zekerheid geeft aan de ondernemer dan hij nu had. Dat was ook een belangrijk onderdeel van de motie die we eerder hebben ingediend. Hij krijgt een contract van twaalf jaar in plaats van steeds een jaarlijkse vernieuwing, en extra terrein is een mogelijkheid. Dus daarmee hebben wij eigenlijk ook verder geen vragen meer aan het college, maar zijn we gewoon blij met de stappen die nu worden genomen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 is ook voorstander van een stadscamping. En zeker, deze stadscamping heeft ook duidelijk economische meerwaarde voor de stad. Dat is ook bewezen en onderbouwd met onderzoek. Daarnaast is er ook ecologische meerwaarde en is het gewoon leuk om zo’n stadscamping te hebben voor allerlei bezoekers van Rotterdam. Maar wat we hier wel zien, is een klein voorbeeld van de verwoede strijd om de ruimte in Rotterdam. Mijnheer Biljoen kan wel zeggen: er is maar één van de zes scenario’s dat geen rekening houdt met die camping, maar het is er wel één. En de besluitvorming om de Van Nelleknoop moet wat D66 betreft heel zorgvuldig gebeuren. Daarmee moet alles worden afgewogen en meegenomen. Wat wij wel zien, is dat deze ondernemer hierdoor wel in de knoop komt en dat vinden we ook best wel een moeilijk verhaal. Maar wat ik wel wil nagaan, stel nu dat we zekerheid zouden geven, stel dat we zouden zeggen: na 2035 mag daar een stadscamping blijven op die plek, hoeveel zekerheid bied je daarmee dan die ondernemer? Want hij zit er nu geloof ik niet voor de huur die gangbaar is. Zou je dan de huurprijs hetzelfde kunnen houden? Of zou je dan niet een aanbesteding moeten uitschrijven om te kijken wie daar na dat contract zou mogen zitten? Is er dan überhaupt wel zekerheid te geven dat die ondernemer daar op die plek zou kunnen blijven zitten? Daar ben ik dan wel heel erg benieuwd naar. Daarnaast vind ik wel dat deze ondernemer ook tegen heel veel praktische problemen aanloopt, dus ik wil de wethouder wel vragen: help deze ondernemer zo snel mogelijk bijvoorbeeld met dat voetbalveld, wat hij daarmee kan. En wat ik ook wel heb gehoord is dat hij het gevoel heeft dat hij rond de Van Nelleknoop niet genoeg kan meepraten. Hoe zorgen we nu dat hij daar wel aan tafel komt en dat hij wel goed geïnformeerd is wat er op dit gebied allemaal gaat spelen? Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Ik wil niet te veel in herhaling vallen want ik kan me bij veel punten aansluiten bij een aantal voorgaande partijen. Maar wat ik wel even kwijt wil vanuit de Voltfractie, is dat we dit dossier hebben leren kennen als een dossier waar heel veel dingen samenkomen. Het gaat hier om ondernemerschap, het gaat hier om groen, het gaat hier om het zijn van een betrouwbare en toegankelijke overheid, allerlei zaken die heel erg belangrijk zijn en ook heel erg beeldend zijn van hoe wij in onze stad willen omgaan met elkaar. Vanuit de Voltfractie vinden we het heel belangrijk dat een stad als Rotterdam een stadscamping heeft. Elke zichzelf serieus nemende grote stad heeft er een, zowel in Nederland als in Europa. We zijn ook heel blij met het mooie rapport dat was toegevoegd bij de stukken, waar ook een overzicht staat van stadscampings in Europa. Daar hoort Rotterdam bij, dus wij moeten onze stadscamping in die zin ook koesteren. En ook het feit dat we ondernemers hebben die deze functie al jarenlang, het gaat hier niet om tien, twintig jaar, het gaat hier echt om langer, willen doen in de stad. De stadscamping heeft een

economische functie, het heeft een sociale functie, het zijn ook sociale ondernemers die ook op een mooie manier bijdragen aan bepaalde groepen in onze stad. En daarbij gaat het ook gewoon om groen. De Voltfractie heeft voorkeur voor scenario C, omdat dat de meest duurzame en ook gewoon eigenlijk het meest… de optie is die ervoor zorgt dat we niet na 2035 weer een nieuwe discussie gaan voeren over de stadscamping. Net zoals Blijdorp niet ter discussie staat, zou de stadscamping ook niet ter discussie moeten staan. Dus in die zin is dat eigenlijk onze voorkeur. Politiek gaat soms ook gewoon om de intentie uit te spreken. Natuurlijk zijn er altijd haken en ogen, uitzoekwerk, maar we zouden hier ook met z'n allen ervoor kunnen kiezen om te gaan voor die duurzame optie. Als laatste heb ik één vraag aan de wethouder. Ik ben heel erg benieuwd naar zijn reflectie op de brief die is nagestuurd van HISWA-RECRON, waarin staat dat de indruk bestaat dat Rotterdam de enige stad is die bij dit onderwerp niet de daad bij het woord voegt. Graag een reflectie. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijn sprekerslijst is uitgeput. Wenst nog iemand het woord? Ja? De fractie van DENK nog.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Mijn collega's zeiden het allemaal, elke wereldstad moet er eentje hebben, een stadscamping. En wat DENK betreft kan die in Rotterdam niet missen. Daarom staan we ook onder de motie die ter afdoening staat. Maar tegelijkertijd vindt DENK het ook belangrijk om ondernemers toekomstperspectief en zekerheid te bieden. Zoals de wethouder in de commissie ook aangaf, betekent dat ook het eerlijke verhaal vertellen, ook als het geen goedweerverhaal is. En voorzitter, in dit geval hebben we te maken met een complexe situatie met onzekerheden ten opzichte van de verstedelijkingsopgave. Een toenemende mate van schaarste van grond in Rotterdam in combinatie met de druk van andere maatschappelijke opgaven maakt het collegebesluit een pijnlijk maar wel een begrijpelijk besluit. En voorzitter, wij delen dan ook de opvatting dat het niet verstandig is om vooruit te lopen op de Van Nelleknoop-ontwikkeling. Maar dit betekent niet dat we niet meer kunnen doen om een stadscamping op de langere termijn te waarborgen. We steunen dan ook de motie van de Partij voor de Dieren die er op toeziet dat we in Rotterdam ook na 2035 ruimte maken voor een stadscamping. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Volgens mij zijn we het eigenlijk met elkaar eens over het feit dat de functie van een stadscamping gewoon heel belangrijk is en zo niet onmisbaar voor de stad Rotterdam. Dus dat is mooi, dat we dat allemaal vinden. U heeft ook terecht naar voren gebracht dat het een heel complexe situatie is. We hebben er in de commissie ook uitgebreid over gesproken, dus ik ga dat niet herhalen. Wat wij nu voorstellen, scenario B, waar wij gegeven de huidige situatie met de toekomstige ontwikkelingen… dat is de maximale zekerheid die we op dit ogenblik kunnen geven aan de ondernemer. De reflectie, niet de daad bij het woord voegen, dat is natuurlijk altijd makkelijk vind ik, want elke situatie is anders. De situatie in Rotterdam is nu gewoon zoals die is gelopen door de jaren heen. Er zijn ook in het verleden verschillende momenten geweest dat er andere keuzes hadden kunnen worden gemaakt, ook door de ondernemer. Dat is allemaal niet gebeurd en we zitten nu in de huidige situatie waarbij we eerst de scenario's voor de Van Nelleknoop goed in het vizier moeten hebben, of u als raad, en daar een keuze uit maken. En dan kunnen we weer verder. Tot die tijd is scenario B eigenlijk wat ons betreft de enige en ook eerlijke oplossing voor de ondernemer. Dus dat is even inleidend. Dan heeft u vier moties ingediend, twee moties zijn voor mijn collega Zeegers. De eerste motie, scenario C, zal ik dan maar voor mijn rekening nemen. Ik adviseer u, of ik ontraad u deze motie ten stelligste. Dan motie 2, 'Stadscamping ook na 2035'. Zoals het hier verwoord is in het dictum, dat wij de functie van een stadscamping allemaal omarmen, dat ook graag willen behouden

voor de stad. Deze motie kunnen wij omarmen. En dan ga ik nu naar mijn collega Zeegers toe voor de andere twee moties.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u. Ja, het zou wel fijn zijn als de wethouder moties ontraadt, dat hij ook een argument geeft waarom hij de motie ontraadt. Dat is dus eigenlijk mijn verzoek aan de wethouder.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja kijk, dat is natuurlijk een beetje een vraag naar de bekende weg. We hebben drie debatten gehad in de commissie waarbij ik heb uitgelegd waarom we tegen scenario C zijn, en dat het college voor scenario B is. Dat heeft kort samengevat te maken met het feit dat we daar een heel belangrijke gebiedsontwikkeling hebben die van groot cruciaal belang is voor de toekomst van Rotterdam. Dat we eerst die scenario’s moeten uitwerken, uw raad moet eerst die scenario’s uitwerken. Als we dan een keuze hebben, dan kunnen we het herbezien. Maar op grond ervan dat dat nog niet is gebeurd, dat dat nog moet gebeuren, kunnen wij nu de maximale zekerheid geven tot 2035. Dat argument hebben we natuurlijk al een paar keer met elkaar gedeeld, dus bij dezen nogmaals. Dus dat is het argument waarom ik deze motie ontraad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove, u had dezelfde vraag? Ja? Dan gaan we naar wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel. Nog twee moties van de Partij voor de Dieren om door mij te beantwoorden. De eerste motie, 'Maak participatie rond herinrichting Kanaalweg exemplarisch'. Die zal ik ontraden omdat wij dit eigenlijk al doen. Wij zijn al aan de gang met die participatie. Dit is wat wij doen, dus in die zin is deze motie overbodig. We hebben net een debat gehad over hoe we omgaan met gebiedsontwikkelingen en dat participatie echt een uitgangspunt is in hoe we dat doen. Dus dat geldt voor alle projecten wat ons betreft, dus zeker ook voor de stadscamping. Dan de motie 'Duidelijkheid voor de stadscamping', ook van de Partij voor de Dieren en een aantal andere partijen. Om eind 2023 duidelijkheid te geven of en welke richtinggevende besluiten in het kader van de Van Nelleknoop-ontwikkeling worden uitgewerkt. Die kunnen wij goed uitvoeren, dus daar kunnen wij goed mee aan de slag en daarmee zeg ik dan ook: het oordeel is aan u, oordeel raad.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Nog een vraag die niet beantwoord is van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik had twee vragen, ik denk voor wethouder Simons voorzitter. Over als we nu besluiten om door te gaan met die stadscamping, of dat ook zekerheid betekent voor de ondernemer? Want je zou kunnen – die twee vragen had ik.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik heb net gezegd: welke zekerheid kunnen we nu geven aan de ondernemer? Dat is dat wij hem een contract aanbieden tot 2035. Dus dat is wat we kunnen, want we gaan nog een traject in van die scenario-ontwikkeling en daar is het van afhankelijk wat voor deze ondernemer op deze locatie daar het gevolg van is. Dus in die zin kunnen we nu zekerheid geven tot 2035, en het is nu eerst ook aan de ondernemer om te

beslissen of hij dat wil of niet, of dat hij wat anders wil. Dus uw vraag kan ik eigenlijk niet zo goed beantwoorden, want wij kunnen als college in algemene zin… Het is een commerciële onderneming, dus ja, zekerheid bieden, dat hangt van zoveel factoren af, ook van de besluiten die die ondernemer zelf neemt. Maar in dit debat, in deze context, kunnen wij dus zekerheid geven voor een huurcontract tot 2035, of tenminste, dat we dat gaan aanbieden. Verder is 2035 al heel ver in de toekomst, dus wij kunnen niet een blanco cheque geven voor deze specifieke ondernemer.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, even in technische tijd. Ik denk dat u de vragen dan niet goed begrepen hebt. Het ging mij erom: is het dan niet sowieso noodzakelijk, dat weet ik niet, dat er daarna bijvoorbeeld een aanbesteding plaatsvindt of dat bijvoorbeeld het huurcontract moet worden herzien? Dus ik vroeg me af: is het sowieso wel mogelijk om deze ondernemer, ook al zou je zeg maar een soort zekerheid geven dat daar een camping komt, om die op dezelfde voorwaarden met dezelfde ondernemer daar te laten voortzetten? Want ik denk dat dat ook wel een belangrijke vraag is. Ik weet niet of u daar wel op kunt antwoorden?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nee, met deze toelichting begrijp ik uw vraag beter. Het is zo dat deze ondernemer daar al lang zit. Bijvoorbeeld de kwestie over het voetbalveld, dat willen we met een allonge regelen. Dus in principe zolang deze ondernemer daar wil blijven ondernemen, zie ik geen openbare aanbesteding, want dat is niet nodig volgens ons. In de keuzes die de onderneming wil maken. Dus in die zin, op deze vraag met deze toelichting kunnen we zeggen: we zijn niet van plan om dat openbaar te gaan aanbesteden. Dat hoeft ook helemaal niet. Deze ondernemer is daar gevestigd, dus zolang hij dat wil kan hij daar verder ondernemen, natuurlijk gewoon binnen alle regels die we met elkaar afspreken. En de regels die nog in de toekomst worden afgesproken, die ken ik natuurlijk nog niet, maar op grond van de informatie die ik nu heb, is dit het antwoord.

De **VOORZITTER**. Dank. Alle vragen zijn beantwoord. Er is geen behoefte aan een tweede termijn? Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af. Dan gaan we wat mij betreft gelijk aan de lunchpauze beginnen. Ik gun u daarvoor een uur. Kunt u daarmee akkoord gaan? Dan beginnen we straks de raad weer om 13.30 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 23 februari 2023 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.02 uur tot 15.15 uur, en van 15.33 uur tot 15.48 uur, is waargenomen door de heer B. van Schaik

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig de heer F. Achbar, de heer R. Buijt, de heer V.P.G. Karremans, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: de heer A.C. de Bondt

Heropening

7.3 Debat 'Staken is een recht', aangevraagd door het lid Engberts.

De **VOORZITTER**. Aan de orde is het debat 'Staken is een recht', aangevraagd door de heer Engberts. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, wethouder Karremans gaat heel graag op de foto met mensen van Stadsbeheer. We hebben dat deze week ook weer kunnen zien, na afloop van de stakingen en ik begrijp het ook wel, het is ook heel leuk. Het is ook leuk om met die mensen van stadsbeheer en de vuilophalers op de foto te gaan. Je laat er ook een beetje mee zien dat je vrienden bent met ze. Maar als je nou echt vrienden bent voorzitter, als je echt vrienden bent, dan pak je hun geld toch niet af? Dat is wel wat hij doet. Hij haalt een kwart van het maandsalaris deze maand bij ze weg. Dit zijn echte helden. Ze hebben gestaakt, ze hebben gezegd: we kunnen nauwelijks rondkomen van ons loon. We hebben een loonsverhoging nodig. Deze helden hebben gestaakt en het voor elkaar gekregen voor alle gemeenteambtenaren en zij betalen wel de rekening. 25% van hun salaris deze maand kunnen zij weer teruggeven aan de gemeente. Ik ben ook langs geweest gisteren, samen met Richard Moti, om ze te feliciteren met het prachtige resultaat. Wij zijn ook op de foto gegaan natuurlijk, dat is leuk. Sommigen vertelden ons dat zij niet lid kunnen zijn van de vakbond, ze kunnen dat geld van de contributie gewoon niet missen. Een enkeling heeft gewoon maar vrij genomen dan om solidair te zijn met de stakers. Ik denk dat een hele goede geste zou zijn en dat is ook een vraag aan het college om gewoon dat verlof terug te geven. Anderen hebben wel gestaakt, soms krijg je wat vergoed uit de stakingskas, maar dat is natuurlijk nooit genoeg om die kwart salariskorting van deze maand te compenseren. Deze mensen die nauwelijks konden rondkomen, kunnen na de fotoshoot met wethouder Karremans helemaal niet meer de boodschappen betalen. Gelukkig zijn er twee steden, Groningen en Maastricht die ons voorstel al zijn voorgegaan om niet te korten bij de stakers. Gelukkig zijn er ook gemeenten, ik noem met name Den Haag, waar dit ook besproken is en

de partij DENK een hele goede motie heeft ingediend. Om DENK het een beetje makkelijk te maken hier in deze raad, heb ik exact hetzelfde dictum genomen voor onze motie. Ik kan me dus eigenlijk niet anders indenken, het staat ook niet in het coalitieakkoord, dat DENK deze motie van ons steunt zodat we met elkaar ervoor zorgen dat de werknemers die gestaakt en gezorgd hebben voor een goede cao, niet gekort worden op hun loon.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Afvalhelden, BEDANKT!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'Staken is een recht';

constaterende dat:
- het college in de actualiteitenraad van 16 februari heeft laten weten dat het loon ingehouden wordt van medewerkers van Rotterdam Stadsbeheer die deelnamen aan een collectieve stakingen;

overwegende dat:
- het inhouden van loon geen bedrijfsmatige, maar een politieke keuze is;
- de staking van de medewerkers van de reinigingsdienst heeft afgedwongen dat andere collega's bij de gemeente Rotterdam nu ook een betere cao hebben;
- de stakers juist staakten omdat ze moeite hebben met rondkomen van hun huidige loon en het inhouden van loon hun situatie alleen maar verergert;
- een eventuele bijdrage uit de stakingskas voor vakbondsleden dit nooit compenseert;

verzoekt het college:
- geen loon in te houden van werknemers van de gemeente bij deelname aan een collectieve staking;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en T. Kind

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Motie Afvalhelden, BEDANKT! De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ik heb even geluisterd naar de heer Engberts en ik ben toch benieuwd. Geen loon inhouden van de stakers, oftewel gratis staken. Ik ben benieuwd of de heer Engberts daar de gevolgen van overziet. Het is wettelijk bepaald dat een werknemer die staakt, geen recht heeft op salaris. Het staat in het personeelshandboek van de gemeente en de vakbonden hebben hiervoor een stakingskas. Met uw voorstel maakt u staken gratis en haalt u het belang van de vakbond onderuit. U maakt de vakbond zwakker met dat u iedere staker wil betalen ongeacht lidmaatschap. Hiermee ondermijnt u het belang van de vakbond en daarmee zijn positie aan de onderhandelingstafel. Een sterke vakbond geeft een sterk resultaat. Waarom wilt u de vakbond verzwakken? Als Leefbaar Rotterdam staan we achter de medewerkers die onze stad schoonhouden en derhalve zijn wij tegen maatregelen die de positie van werknemers bij de VNG verzwakken. Ik ben benieuwd waarom de PvdA die positie wel wil verzwakken.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Heeft de heer Roskam met de vakbond gesproken hierover?

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Niet één persoon daarvan, nee.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik wel, gisteren ook nog een ook de dagen daarvoor en vorige week. Zij willen heel graag dat wij dit doen. Ze willen dat heel graag en ze voelen dat helemaal niet als een ondermijning van hun positie. Even een kleine correctie, het is wettelijk niet vastgelegd, het is een keuze van de werkgever, het is toegestaan om het loon in te houden, het is een politieke keuze.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam, of we gaan naar de heer Lansink-Bastemeijer, nee mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, als de heer Lansink-Bastemeijer vandaag, nee hoor. Het enige wat wij willen zeggen is dat wij graag via deze weg al onze afvalhelden willen bedanken en ook complimenteren dat zij zo snel en vakkundig onze stad, ons mooie Rotterdam weer hebben schoongemaakt, want het ziet er op zijn Rotterdams gezegd, weer puik uit. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Het zal er best puik uitzien bij mevrouw Van Groningen of de heer Karremans, maar in mijn straat nog niet mevrouw Van Groningen, het is nog één grote rotzooi. Maar dat ligt niet aan die vuilnismannen die gestaakt hebben, want dat zijn natuurlijk de ware helden en het is leuk dat u ze prijst, maar geen woorden maar daden, dus ik zou zeggen geef ze echt een pluim, door te zeggen: we houden hun loon niet in.

De **VOORZITTER**. Anderen? De wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Kijk voorzitter, staken, oh…

De **VOORZITTER**. Ja, het is ook mijn taak om… Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, het ging mij inderdaad iets te snel. Ik wil inderdaad hier wel een bijdrage op leveren. Voorzitter, ik ben er trots op dat Rotterdam met andere gemeenten samen een nieuw akkoord hebben gesloten, een nieuw akkoord hebben bereikt voor de gemeentewerkers, voor de vuilnisophalers, maar ook voor de boa's. Iedereen heeft recht op een goed salaris, een fijne werkplek. En vooral, de Rotterdamse gemeentewerkers doen belangrijk werk, dat hebben wij mogen ervaren. Voorzitter, wij zien dat er voldoende ruimte was in deze situatie om te komen tot een vooruitgang in salarisschalen. De medewerkers in de laagste schalen gaan er het meest op vooruit. Voorzitter, wat mij betreft is dit een terechte keuze die gemaakt is en een mooie ontwikkeling, want een ongelijke investering is soms nodig voor gelijke kansen en voor ontwikkeling. Voorzitter, het is wel jammer dat daar staking voor nodig was en laten we daaruit inderdaad dan ook de les trekken. Ik ben mij er ook van bewust dat wij een van de gemeenten zijn, een van de vele gemeenten die in het overleg aan de tafel zaten en dus uiteindelijk niet alleen konden beslissen wat daar gebeurde. Voorzitter, wij zijn in elk geval

ontzettend blij dat het nu tot een vergelijk is gekomen en de vraag die ik aan de wethouder wil stellen - er komen weer cao-onderhandelingen aan, die zullen na een jaar weer plaats moeten vinden - kunnen wij ervoor zorgen dat wij in elk geval voor die tijd al goede gesprekken kunnen voeren zodat we niet weer geconfronteerd worden met een staking? Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts wilde een vraag stellen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb natuurlijk met belangstelling geluisterd, maar ik heb ook wel de vraag - de motie heeft hetzelfde dictum als van uw collega's in Den Haag - steunt u de motie om het loon niet in te houden, dus dat zij niet een kwart van dat maandsalaris kwijt zijn, juist deze mensen die dit voor elkaar hebben gekregen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, in Den Haag op het moment dat de motie werd ingediend was er geen duidelijk over het einde van de stakingen. Dat hebben we nu wel, het is te overzien. Het gaat om een periode waar wel duidelijk is hoe lang er… Ja, er is nu een overeenkomst, er is nu een akkoord en dat was een periode waarin dat niet zo was.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het was in ieder geval duidelijk ook in Den Haag om hoeveel stakingsdagen het ging.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, op dat moment zoals ik net aangaf, was nog niet duidelijk wat de volledige omvang was en wat er gebeurt, op dit moment ligt er wel een akkoord.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik krijg niet een heel erg helder antwoord of u het wel of niet steunt, maar ik begrijp eruit dat u eigenlijk vindt dat de mensen die nu gestaakt hebben, dat die een kwart van hun maandsalaris moeten inleveren. Zo begrijp ik het.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, de heer Engberts probeert mij woorden in de mond te leggen. Dat heb ik helemaal niet gezegd. Wat ik heb aangegeven is dat er sprake is van een situatie die nu goed te overzien is en dat er mensen zijn die hebben gestaakt, die daar een aanspraak kunnen maken op andere voorzieningen en dat die voorzieningen nu voldoende zijn, zeker gelet op de periode die er gestaakt is en dat het gevolg goed te overzien is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik hoop dat ze het een beetje kunnen uitleggen aan de mensen die hebben gestaakt, die zeggen 'wij kunnen nauwelijks rondkomen', een kwart ervan af

deze maand. Hoe gaan zij in vredesnaam hun boodschappen gewoon doen? Maar mevrouw Mohamed-Hoesein denkt dat dat allemaal wel kan.

De **VOORZITTER**. Ik begrijp dat dat een retorische vraag is. Dan gaan we naar de heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Dank voorzitter. Al vanaf het begin hadden wij als D66 sympathie voor de staking. Het resultaat is duidelijk, onze ambtenaren gaan vooruit met hun verdiensten. Deze loonsverhoging is naast het versterken van de financiële positie van onze ambtenaren ook een belangrijke ontwikkeling voor de gemeente Rotterdam. Als organisatie moeten wij zowel voor zittende als voor nieuwe werknemers een aantrekkelijke werkgever zijn. Verder voorzitter, heb ik drie vragen aan de wethouder. Hoeveel van onze ambtenaren hebben meegedaan aan de staking? Zijn er ook ambtenaren geweest die gedwongen verlof hebben genomen vanuit solidariteit voor hun collega's? En, hoe vertaalt deze staking dan wel de loonsverhoging in de begroting. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Onze vuilnisophalers hebben de afgelopen zes dagen hun tanden laten zien, hebben kenbaar gemaakt dat zij zich bewust zijn van de oneerlijke arbeidsvoorwaarden die hen worden voorgeschoteld. Waar in eerste instantie de VNG liet blijken dat zij de salariseis van de vakbond onredelijk vond, bewees het straatbeeld van de stad het tegenovergestelde. De overvolle containers die in sommige wijken al de norm vertegenwoordigen, waren nu overal in de stad te bewonderen. Tenzij je ondernemer bent op de Witte de Withstraat, dan zorg je ervoor dat je particuliere container voor de zaak staat. Acties zoals deze klinken sympathiek, maar ondermijnen het effect van stakingen. Voorzitter, we kunnen er niet omheen. Onze vuilnisophalers zijn onmisbaar en de waarde die zij toevoegen is onbetaalbaar. Toch moet iemand hen betalen, ook als zij gebruikmaken van het recht op staken. 'Daar hebben we de vakbond wel voor', hoor ik de mensen in de raad al denken, alleen is de vakbond nooit in staat om te concurreren met het salaris dat werkgevers bieden. De stakingskas wordt immers gevuld door contributies van leden. Dat zijn de stakers zelf die daardoor moeten overwegen of zij zwijgen of genoegen nemen met een stakingsuitkering van slechts € 7,00 netto per dag. Bovendien zijn lang niet alle vuilnisophalers lid van de vakbeweging, want ook dat kost geld, zoals collega Engberts ook al zei, hetgeen waar zij onder andere voor staken. Door te veronderstellen dat alle stakers lid zijn van een vakbond breken we de moed af van arbeiders die wel willen maar niet kunnen staken, simpelweg omdat zij zich het missen van een volwaardig salaris niet kunnen veroorloven. Voorzitter, daarom vragen we de gemeente om een voorbeeld te zijn voor alle werkgevers die binnenkort opgaan in de stakingsgolf. Gemeente Rotterdam, de werkgever waar ander werkgevers van kunnen leren. Laten wij de kartrekker zijn van goed werkgeverschap, hetgeen solidariteit vereist. Niet het bepaald soort solidariteit op de socials, maar solidariteit met daadkracht, echte solidariteit met vuilnisophalers door hun recht op staken te beschermen, van iedereen te beschermen, vandaag nog. Bedankt.

De **VOORZITTER**. Dank u. Anderen? Wethouder

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Staken is een recht en dat recht respecteren wij natuurlijk ook als gemeente Rotterdam. Maar er hoort wel nog iets bij en dat is dat de plicht tot salarisbetaling vervalt bij een staking. De heer Engberts zegt het denk ik goed, u zegt 'ja maar dat is dan wel een keuze om dan ook daadwerkelijk over te gaan tot het inhouden van loon'. Voorzitter, dat klopt en die keuze is in Rotterdam al gemaakt want in ons personeelshandboek staat dat de staker geen recht heeft op loon. Het

personeelshandboek, dat is vastgesteld eind 2019 door het college van B&W. Ik zal eruit citeren: "De werknemer die meedoet met een staking krijgt geen salaris over de niet gewerkte tijd." Aldus de gemaakte keuze door het college van B&W in 2019 en wij handelen dus ook volgens die keuze uit 2019. Voorzitter, dat is gewoon het handboek, dat is gewoon het vastgestelde beleid. Het doet mij dan een beetje vreemd aan om opeens als het dan aan de orde is te zeggen 'hé, doe dat eens niet!' Ja natuurlijk wel, dat is het vastgestelde beleid voorzitter. Zo is dat. Ik heb nog wel een aantal vragen. Overigens een goed beleid op dit punt volgens mij, begrijpt u mij daarin ook niet verkeerd, ik denk dat dat het heel normaal en terecht is dat dat zo werkt. Daar heb je bonden voor om over te gaan tot een betaling uit de stakingskas, dat is gewoon hoe het in Nederland geregeld is en dat is denk ik netjes geregeld. Voorzitter, dan een aantal vragen, mevrouw Mohamed-Hoesein, zegt 'er komen ook weer nieuwe onderhandelingen aan, mooi een nieuwe cao, maar hij geldt voor één jaar, dus in het najaar zal er wel weer gesproken worden'. Dat is natuurlijk ook zo. Dat is dan alweer niet ver weg van nu en 'kunnen wij niet goede gesprekken voeren ter voorkoming van stakingen?' Dat proberen we ook te doen en dat hebben we ook afgelopen keer geprobeerd en ook, denk ik op zich wel gedaan. Ook goede gesprekken met de bonden gehad, over en weer, maar ja, uiteindelijk is wel een staking aan de bonden, dus niet aan mij. Wij hebben daar niet om gevraagd. We hadden ook nog op dat moment geen eindbod gedaan. In die zin, was ik toch wat verrast door de mededeling dat men dan wilde gaan staken. Dat zou iets zijn wat in mijn ogen… Wat je eerder zou zien opkomen als werkgevers zeggen 'dit is ons laatste bod, wij willen niet hoger gaan dan dat' en dat leidt bij de bonden niet tot tevredenheid, dan zou je kunnen zeggen dat je een staking wat ziet aan komen, maar gaandeweg in het onderhandelingsproces zonder dat er een eindbod of iets dergelijks ligt, zeggen: we gaan staken, ja, dat was wat vreemd. Zeker ook omdat de ultimatumbrief die is gestuurd aan de werkgevers het niet zozeer had over het afgelopen bod, dat geen eindbod was van de werkgevers, want zo gaat dat niet in de onderhandeling, maar die zei heel duidelijk 'aan al onze eisen moet worden voldaan anders gaan we staken'. Die waren veel te hoog, daar zijn we ook helemaal niet op uitgekomen uiteindelijk. Dus wat dat betreft moet ik u zeggen: ja, graag en staking voorkomen, maar het is een recht en de bonden bepalen of zij een staking uitroepen. Dus de oproep moet ook daar dan wel goed begrepen worden, maar ik wil hem eventueel wel meenemen richting het najaar om dat met elkaar misschien wat beter te duiden voor de volgende ronde. De vertaling van de cao in de begroting zullen we moeten gaan doen bij de voorjaarsnota, dat was een vraag van de heer Elbay voorzitter, daar zitten wel natuurlijk ook financiële gevolgen aan, dat is helder. Die zullen we meenemen in de voorjaarsnota zodat u daarin ook het beslag van deze cao op een goede manier terugziet. Ik heb nu niet scherp exact hoeveel mensen hebben meegedaan, sorry, die heb ik nu even niet scherp. Ik weet het wel voor wat betreft de afdeling Reiniging, het verlof, eigenlijk drie categorieën bij Reiniging, zeg maar de vuilnisophalers, 15% gestaakt, dus ook uit de stakingskas betaald gekregen, tenminste, daar ga ik dan van uit. Het is niet mijn administratie, die van de bonden, maar daar kan je van uitgaan. 60% verlof opgenomen uit solidariteit, zoals de heer Elbay dan zegt, en 25% gewerkt, dus niet gestaakt en geen verlof. Voorzitter, heb ik dan nog vragen openstaan? Nee, ik heb wel een aantal oproepen, laat ik zeggen en niet onbenoemd laten natuurlijk en van deze gelegenheid gebruik maken dat ik ontzettend blij ben en trots op het resultaat dat we hebben met deze cao. Ik denk dat deze cao echt recht doet in deze tijden van inflatie voor alle verschillende werknemers van de gemeente Rotterdam, maar ook van al die andere gemeenten in Nederland. Ik denk dat het ontzettend fijn is dat we een nieuwe cao hebben, dat we daar weer goed met elkaar mee verder kunnen. Al met al begrijpt u voorzitter dat ik motie 1 van de PvdA en Volt zal ontraden. Dank u zeer.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ja. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Niet zozeer richting het college maar wel richting de collega's van DENK. Ik hoorde zeggen 'het valt te overzien en daarom steunen we de moties niet', maar ik denk dat als wij ons verplaatsen in mensen die nauwelijks rond kunnen komen en in deze lagere salarisschalen zitten, dat valt een korting van 25% op je maandsalaris niet te overzien. Dan kom je in betalingsproblemen en dan zie je een lege portemonnee en te hoge prijzen, dus ik vraag dringend aan ook de collega's van DENK om deze motie die hetzelfde dictum heeft als die van hun collega's in Den Haag, toch te steunen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Dank u wel voorzitter. Dat staken is een recht, alleen dat is ook een keuze die gemaakt is. En tegelijkertijd ben ik mij ook heel erg van bewust dat er inderdaad een terugval is in inkomen. De vraag is echter: moeten wij dat als gemeente nu compenseren? Een vraag die ook gesteld is: kunnen we die euro op twee momenten uitgeven? Nee, enkel op één moment. De euro kun je maar één keer uitgeven. Er moet een keuze worden gemaakt. En voorzitter, we hebben er nu voor gekozen om in de komende cao's te vechten voor een goede cao en om vooruitgang te bepleiten en te bevorderen voor de komende perioden. Voorzitter, het is van belang ervoor te zorgen dat mensen daadwerkelijk niet alleen tijdelijk, maar permanent een goed inkomen hebben en daar willen wij ons zeker ook voor inzetten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik was niet van plan om nog wat te zeggen maar nu lokt u mij… Het is niet een extra uitgave, het is een korting die wordt toegepast. Dus het is niet zo dat we het geld maar één keer kunnen uitgeven, het is een korting die wordt toegepast, we hebben geen extra mensen moeten inhuren, uiteindelijk is het allemaal opgeruimd door dezelfde mensen, die hebben dat werk ook nog een keer gedaan, en vervolgens halen we 25% van hun salaris af. Ik kan er gewoon niet bij.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Ik zou toch heel graag willen vragen of mevrouw Mohamed-Hoesein even reflecteert op de woorden dat het een keuze is om te staken aangezien het voor heel veel mensen gewoon van levensbelang en een noodzaak is. Bedoelt u dat zo? Want dat vind ik zelf anders wel een beetje hard gezegd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik reflecteer op wat de wethouder net heeft aangegeven en het proces dat hij net heeft geschetst waarbij de wethouder duidelijk heeft aangegeven dat er nog onderhandelingen plaatsvonden en er nog geen eindbod lag. Voorzitter, ik wil hier ook absoluut niet bagatelliseren dat mensen het recht hebben om te staken en dat ze daarvoor kunnen kiezen. Het betekent echter wel dat er ook hier een keuze gemaakt moet worden over hoe we dat geld uitgeven en nu valt die keuze anders uit.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, goed, maar zoals demonstreren een manier van druk uitoefenen is, is staken dat ook, dus of je nu midden in de onderhandelingen zit, ja of nee, dat doet er helemaal niet toe. Ik vind dat dus een beetje een rare opmerking. Mensen staken uit levensbelang, uit noodzaak en wij hebben hier de kans om ze te ondersteunen, en ze

hebben uiteindelijk ook verhoging gehad. Het heeft zin gehad om te staken. We kunnen ze dan toch wel ten minste tegemoetkomen voor de afgelopen tijd?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, het is een herhaling van zetten, er wordt elke keer een appel op gedaan, tegelijkertijd zoals ik net aangaf, het proces zoals de wethouder dat heeft geschetst, geeft mij in ieder geval voldoende reden om het standpunt in te nemen zoals ik het heb ingenomen.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

7.4 Debat 'Weghalen bankjes Centraal Station', aangevraagd door het lid Vonk e.a.

De **VOORZITTER.** Dan gaan we naar het debat 'Weghalen bankjes Centraal Station'. De wethouders zijn hier. Mag ik de heer Van Schaik vragen behulpzaam te zijn bij het voorzitten van de vergadering?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Goed, dan gaan we verder met het debat 'Weghalen bankjes Centraal Station', aangevraagd door het lid Vonk. Ik geef daarvoor het woord aan de heer Vonk die al netjes klaarstaat. Aan u het woord.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. Ja, we spreken over de bankjes op het Centraal Station. Iets wat de gemoederen in Rotterdam en ook daarbuiten flink bezighoudt. We hebben daar een actua over gehad, een gesprek met het college. Op twee punten vonden we het onbevredigend en daarom wilden we graag dit debat zodat we ook kunnen horen wat andere partijen daarvan vinden. In de actua schetst de burgemeester een beeld van grote overlast van soms wel tientallen mensen, hij vergeleek het ook met Gare du Nord. Grote woorden die wat ons betreft volstrekt niet passend zijn bij de feitelijke situatie waarin er wel overlast is, zeker, maar op kleine schaal door een kleine groep. Als dat de reden is voorzitter, om bankjes weg te halen en je zou dat vergelijken met ons horecabeleid dan zou er geen café meer open kunnen zijn. Dus die voorstelling van zaken die de burgemeester deed, zette ons op het verkeerde been en de maatregelen vinden wij dan ook niet proportioneel. Als er overlast is, dan pak je de overlast aan, dan haal je niet de bankjes weg. Daarom willen wij een motie indienen waarin wij als raad een uitspraak doen, en we zeggen als raad dat wij het niet oké vinden dat die bankjes weggaan en dat ze, met een klemmend beroep op de NS, gewoon weer terug moeten komen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Bankjes terug op CS

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'Weghalen bankjes Centraal Station';

constaterende dat:
- de NS in samenspraak met de gemeente heeft besloten de bankjes in de stationshal voor onbepaalde tijd weg te halen;
- hierdoor er voor bezoekers en reizigers geen mogelijkheid is om in de stationshal - voor de poortjes - gratis te zitten, uit te rusten en elkaar te ontmoeten;
- deze maatregel genomen is om een klein aantal mensen die overlast geven weg te jagen;
- er veel commotie is ontstaan - in de stad en daarbuiten - door deze maatregel;

overwegende dat:
- de bankjes in de stationshal voor veel mensen een van de weinige plekken zijn om even te zitten;
- alle mensen, ook de ouderen en de mensen die slecht ter been zijn, de dupe worden van een kleine groep overlastgevers;
- het onderliggende probleem niet wordt opgelost, namelijk dat de overlastgevende groep geen andere plek heeft dan een plek in de publieke ruimte;

spreekt uit:
- de maatregel van de NS om de bankjes weg te halen te betreuren;
- de NS op te roepen om de bankjes zo snel als mogelijk terug te plaatsen, zodat reizigers en bezoekers er weer gebruik van kunnen maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren, T. Kind, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen, R. Moti, M.M. Vlasblom, T.S.J. Coşkun en S. van de Peppel

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Mevrouw, oh, u gaat nog door, ja? De motie, ik zal hem even aannemen, dank u wel. Akkoord bevonden, maakt deel uit van de beraadslagingen. Gaat u verder mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank. Ja, dan het tweede punt dat we wilden maken en dat is namelijk het onderliggende probleem. We snappen allemaal dat het verwijderen van die bankjes een symptoombestrijding was. Het onderliggende probleem was anders en daar maakte de burgemeester een zeer terechte opmerking. Hij zei: "Er zijn Oost-Europeanen daar die overlast geven, voor deze groep zijn er andere voorzieningen." Einde citaat. De wethouder gaf echter aan dat er voor deze groep geen adequate voorzieningen zijn. Ze kunnen nergens anders heen. Ja, misschien een ander bankje, een ander park, of een portiek of een parkeergarage, maar geen menswaardige plek. De wethouder heeft wel aangegeven dat er in het kader van opvang een plan komt want de aanpak is niet meer sluitend. Maar, wat ons betreft, is de raad aan zet en daarom geven wij graag een uitgangspunt mee, namelijk dat we voor deze groep voldoende adequate en veilige opvang willen bieden in onze stad. Want als er mensen op een avond worden weggejaagd dan moet er wel een alternatief zijn voor de nacht. En daarom dien ik de motie in 'Garandeer menswaardige opvang', met als doel, de norm overeind te houden die we hier in Rotterdam volgens mij al sinds 2017 hebben, dat niemand op straat hoeft te slapen. Want als we dat niet meer kunnen zeggen dan zakken we toch echt wel door het ijs.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Garandeer menswaardige opvang

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'Weghalen bankjes Centraal Station';

constaterende dat:
- dakloosheid onder Oost-Europese arbeidsmigranten een groeiend en steeds meer zichtbaar probleem is in onze stad;
- de enige plek voor deze mensen een plek in de publieke ruimte is;

- de burgemeester deze groep heeft benoemd als een overlastgevende groep die niet op bankjes op CS thuis hoort en daarbij stelde 'dat daar andere opvangvoorzieningen voor zijn';
- de wethouder erkent dat de huidige aanpak niet sluitend is en er snel een plan moet komen;

overwegende dat:
- de aanwezigheid van dakloze mensen in de publieke ruimte wordt ervaren als overlastgevend;
- de norm in onze stad nog steeds hoort te zijn: 'Niemand hoeft op straat te slapen';
- dat er nog geen uitgangspunten vanuit de raad zijn meegegeven aan het plan voor mensen die als arbeidsmigrant op straat terecht komen;

verzoekt het college:
- in het komende plan voor Oost-Europese arbeidsmigranten als uitgangspunt op te nemen dat er voldoende, veilige en adequate huisvesting geboden wordt aan Oost-Europese arbeidsmigranten zodat de gestelde norm dat niemand op straat hoeft te slapen overeind blijft;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, A. Kockelkoren, T. Kind, P.J.H.D. Verkoelen, R. Moti, M.M. Vlasblom, T.S.J. Coşkun en S. van de Peppel

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Deze motie is voldoende ondertekend en maakt ook deel uit van de beraadslagingen. Ik begrijp dat u klaar was. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, met het weghalen van bankjes uit publieke ruimten wordt aan reizigers, oudere mensen, maar ook dakloze mensen, een plek om te zitten, om even uit te rusten, ontnomen. Tegelijkertijd schetste de burgemeester een beeld van Perron Nul-achtige toestanden in de centrale hal van Rotterdam Centraal die GroenLinks en ook veel mensen die wij afgelopen week hebben gesproken uit de stad, niet herkennen. Wat wij wel zien is dat het aantal dakloze mensen dat noodgedwongen op straat slaapt in Rotterdam, toeneemt. Voorzitter, het college zegt tegen ons als raad 'wacht u maar rustig af, wij komen met een plan van aanpak omtrent dakloosheid en EU-arbeidsmigranten'. Maar het college neemt zelf ondertussen symptoommaatregelen als het weghalen van bankjes op het station en is ook al begonnen met het afbouwen van het aantal LVV-plekken van 70 naar 45 zonder vooruitzicht voor de mensen die nu al op straat slapen. Hiermee wordt onomkeerbare afbreuk gedaan aan voorzieningen voor dakloze mensen, zonder hen een toekomstperspectief te bieden. Dat, terwijl de zorgwekkende situatie rondom toenemende dakloosheid in Rotterdam vraagt om een goed doordachte totaalaanpak. GroenLinks verzoekt het college daarom met klem om te stoppen met symptoommaatregelen zonder toekomstperspectief. Te stoppen met het weghalen van bankjes, te stoppen met het afbouwen van LVV-plekken en nu eerst de schrijnende situatie van dakloze mensen serieus te nemen. Eerst een visie op dakloosheid en EU-arbeidsmigranten in onze stad te bieden en eerst de gemeenteraad serieus te nemen en het debat hierover te voeren over de stad die we willen zijn. En daarom dienen we een motie in 'Niet weghalen voordat je perspectief aan dakloze mensen biedt'.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Niet weghalen voordat je perspectief aan dakloze mensen biedt

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt debat n.a.v. Weghalen bankjes Centraal Station;

constaterende dat:
- na overleg tussen de burgemeester en de NS bankjes om op te zitten uit de grote hal van station Rotterdam Centraal zijn verwijderd vanwege ervaren overlast;
- met het weghalen van bankjes uit de publieke ruimte aan reizigers, ouderen, mensen met een beperking maar ook aan dakloze mensen een plek om te zitten en even te rusten wordt ontnomen;
- tegelijkertijd het aantal dakloze mensen dat noodgedwongen op straat slaapt in Rotterdam toeneemt;

overwegende dat:
- het college voornemens is een plan van aanpak omtrent dakloosheid en EU-arbeidsmigranten te presenteren in het tweede kwartaal van dit jaar;
- aan de raad gevraagd wordt deze plannen rustig af te wachten;
- het college zelf ondertussen symptoommaatregelen treft als het weghalen van bankjes op het station en ook al is begonnen met het afbouwen van het aantal LVV-plekken van 70 naar 45 zonder vooruitzicht voor de mensen die nu al op straat slapen;
- hiermee onomkeerbare afbreuk wordt gedaan aan voorzieningen voor dakloze mensen zonder een perspectief op hun toekomst;
- de zorgwekkende situatie rondom toenemende dakloosheid in Rotterdam vraagt om een goed doordachte totaalaanpak;

verzoekt het college:
- te stoppen met het weghalen van bankjes en het afbouwen van LVV-plekken, totdat een toekomstperspectief is geschetst voor dakloosheid en EU-arbeidsmigranten in onze stad en de plannen van aanpak zijn gepresenteerd aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T. Kind

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel, ook deze motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. U was klaar mevrouw Kockelkoren? Ja, dan de heer Kind. Die is niet aanwezig? Ah, daar komt hij.

De heer **KIND** (volt). Voorzitter, op 10 februari jl. werden de bankjes in de stationshal weggehaald, met als reden overlast van daklozen. Voor de fractie van Volt is deze actie van NS en het college tekenend voor het beleid ten aanzien van daklozen in onze stad. Er wordt gesproken over een sluitende aanpak en een integrale benadering, maar in de praktijk lijkt deze er te vaak niet te zijn. Zo benadert het college dakloosheid niet primair als geldprobleem, niet als woonprobleem en zeer beperkt als zorgprobleem. Wat overblijft is een college dat dakloosheid vooral ziet als een handhavingsprobleem en veiligheidsprobleem. Die aanpak lijkt steeds strenger te worden. Zo zagen wij dat het aantal boetes dat wordt gegeven aan bedelaars, laten we eerlijk zijn, dat zijn vaak daklozen, het afgelopen jaar met 66% is gestegen. Met een neerwaartse spiraal tot gevolg wanneer boetes niet betaald kunnen worden en oplopen. Voorzitter, symbolisch was het debat dat wij voerden tijdens de actualiteitenraad, met verbale kracht trok de burgemeester de situatie rondom de bankjes

naar het extreme. Het waren er eerst vijf, toen vijftien en daarna dertig. Het zou gaan om alcoholisten, ze zouden poepen en plassen, messen dragen en wellicht een crimineel verleden hebben in het land van herkomst. Onze burgemeester als hoeder van de sociale veiligheid van onze stad, maar voor wie? Want voorzitter, er is ook een ander, meer genuanceerd verhaal. Het verhaal van jonge daklozen die uitgebuit zijn, vrouwen die zich onveilig voelen, oudere daklozen die op zoek zijn naar bescherming, mensen die alcohol nuttigen tegen de kou en de stress en bedelen om een kop warme thee.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). U heeft een interruptie van de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik hoor de heer Kind vooral wat zaken naar het hoofd van de burgemeester slingeren. Zou de heer Kind misschien ook kunnen nagaan waarom de NS dit heeft gedaan? Was de NS ook blind voor uw argumenten of had de NS zelf eigenlijk ook al goede redenen om de bankjes weg te halen?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Volgens mij ben ik ingegaan op wat ik ervaarde als symbolisch voor het beleid van het college. Ik zei niet alleen NS, maar ook college. Over de NS gaan wij verder ook niet. Dus daar ben ik op ingegaan en daarom zou ik graag mijn betoog willen vervolgen. En de mensen die zich uit wanhoop, want daar was ik gebleven, ophouden in de relatief veilige omgeving van het Centraal Station. Opmerkelijk is dat we die veilige omgeving wel creëren in de meest extreme situaties, bij een gevoelstemperatuur van 0 graden, wordt het zorghart van het college geactiveerd en komt er extra capaciteit vrij. Met als gevolg dat dit winterseizoen gemiddeld meer dan honderd daklozen per keer verbleven in de winteropvang in Overschie. Daklozen die zich anders schuil zouden houden in portieken, onder bruggen of in de stationshal. Voorzitter, het gejojo met het weer heeft al meerdere malen tot verontwaardiging geleid in de raad en onder Rotterdammers. Want waarom 0 graden? Alsof 2 graden of 3 graden menselijk is en het dan fijn is om op straat te vertoeven. Veel partijen in deze raad zouden graag zien dat de winteropvang het hele winterseizoen open zou gaan, ongeacht de weersomstandigheden, maar toch liepen wij telkens tegen dezelfde reactie van het college aan. Nee, het zou niet passen binnen de begroting. Echter, voorzitter, die ruimte is er nu wel, want als wij naar de begroting kijken is er rekening gehouden met een veel strengere winter dan dat wij deze winter hebben ervaren, namelijk zeventig tot negentig dagen open, terwijl wij op dit moment zien dat de winterkouderegeling slechts 43 keer van kracht is geweest. Dus om dat argument tegen te gaan en om de kansen en de mogelijkheden te bieden aan al die daklozen die op dit moment in de portieken en op het Centraal Station slapen de kans te geven om gebruik te maken van de nachtopvang in Overschie, dienen wij breed, met veel partijen in deze gemeenteraad de motie 'Stel de winteropvang open tot het einde van het winterseizoen' in.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Stel de winteropvang open tot het einde van het winterseizoen

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van het agendapunt 7.4 'Weghalen bankjes Centraal Station';

constaterende dat:
- de Rotterdamse winterkouderegeling voor dak- en thuislozen ingaat als de gevoelstemperatuur 0 graden of lager is;

- de gemeente Rotterdam deze winter in de begroting rekening heeft gehouden met een openstelling van 70-90 dagen;
- de winterkouderegeling wordt uitgevoerd door de Nico Adriaans Stichting;
- de winterkouderegeling dit winterseizoen 43 keer van kracht is geweest;
- er tussen de 60-80 mensen op de aanmeldlijst/wachtlijst staan voor een plek in de reguliere nachtopvang;

overwegende dat:
- er nog 37 nachten zijn tot 1 april, wat wordt beschouwd als het einde van het winterseizoen;
- deze 37 nachten passen binnen de begrote winterkouderegeling;
- veel mensen die op de aanmeldlijst/wachtlijst staan voor een plek in de reguliere nachtopvang elders in de stad op zoek gaan naar een plek om te slapen, zoals het Centraal Station, parken of in portieken;
- dit leidt tot onwenselijke effecten;
- andere steden, zoals Amsterdam, de winteropvang de hele winter openstellen en daar goede ervaringen mee hebben;
- de Nico Adriaans Stichting de capaciteit, mensen en middelen heeft om de winteropvang tot het einde van de winter open te stellen;

verzoekt het college:
- er zorg voor te dragen dat de winteropvang van 24 februari 2023 tot zaterdag 1 april wordt opengesteld, ongeacht de weersomstandigheden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, R. Moti, T.J. Vonk, M.M. Vlasblom, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun en S. van de Peppel

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel mijnheer Kind, deze motie is voldoende ondertekend en maakt nu deel uit van de beraadslagingen. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik kan mij maar weinig situaties voorstellen die erger zijn dan geen dak boven je hoofd hebben en dat in een rijk land als Nederland. Het weghalen van bankjes lost de problematiek van dakloosheid in onze stad niet op. Deze mensen houden dan niet ineens op te bestaan, ze zijn er nog steeds en het feit dat ze vandaag de dag nog steeds dakloos zijn laat eigenlijk zien dat het huidige beleid onvoldoende is. Het lukt deze mensen niet om zelfstandig hieruit te komen, daarom wil de PvdA dat we deze groep wel gaan helpen. Helpen aan een menswaardig bestaan en we zullen dan de voorstellen van Volt en de ChristenUnie ook steunen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Voorzitter, stel je eens voor, je hebt honger, het is ijskoud en je bent moe van het dagenlang zoeken naar een plek waar je heel even je ogen kan dichtdoen na de zoveelste afwijzing van de nachtopvang, want jij, mens van vlees en bloed bent onrechtmatig gebruiker van deze opvang. Je hebt hier in Rotterdam geen recht op onderdak en een warme slaapplek. Ons Centraal Station is een plek waar je weet dat je even je ogen kunt dichtdoen en waar het net iets warmer is dan buiten op de koude grond. Maar ook dit is je afgenomen, want je valt mensen lastig met jouw uitputting en mensonwaardig bestaan. De bankjes zijn weggehaald, je mag hier niet meer zijn. Waar mag je dan nog wel zijn, vraag je je dan af. Wanneer verdien jij wat ieder mens verdient en toebehoort? Voorzitter, we hebben

het net gehad over het recht op wonen, het recht op een dak boven het hoofd waarbij dan ook nooit vergeten mag worden, het recht op onderdak. Als mensen het recht op onderdak wordt ontnomen door de gemeente omdat zij onrechtmatige gebruikers zouden zijn van de nachtopvang, dan zoekt men een andere warmere plek die onderdak kan bieden. Het weghalen van de bankjes op een openbare plek is dan ook niet de oplossing. Je pakt dan van iemand iets af, iemand die al heel weinig heeft. De gemeente doet er namelijk niets aan om de problemen bij de kern aan te pakken, maar straft mensen die slachtoffer zijn van het beleid dat ze zelf creëert. Voorzitter, niet alleen dakloze mensen zijn hiermee gestraft, ook reizigers, oudere mensen en mensen met een beperking kunnen niet meer gebruikmaken van de openbare voorziening van het station. Voor de laatste twee groepen die ik opnoemde, is het van groot belang dat zij even kunnen plaatsnemen in het kader van toegankelijkheid. Want voorzitter, vorige raadsvergadering is de motie 'Schrap validistische taal' aangenomen. Echter, lijkt validisme, oftewel discriminatie naar mensen met een beperking niet weg te denken uit het beleid dat wij hier uitvoeren. Het afpakken van het laatste beetje dat een onrechtmatig dak- en thuisloospersoon nog heeft: het gebruik van openbare voorzieningen. Dat lijkt belangrijker voor de gemeente dan het bieden van onderdak of het oplossen van het woonprobleem in onze stad, waardoor deze mensen geen dak boven het hoofd hebben. Daarbij schenden wij ook nog eens de rechten van mensen met een beperking. Want voorzitter, mijn vraag is of wij überhaupt hebben gekeken naar het VN-verdrag Handicap toen het getekend werd, want het wordt overduidelijk niet nageleefd. Wij cijferen de kwetsbare mensen weg in plaats van dat wij hen helpen en trekken anderen erin mee. We moeten verantwoordelijk dragen voor de zorg van iedere inwoner van onze stad, ieder mens en ook iedere bezoeker. We moeten stoppen met het zien van dakloze mensen als gevaarlijk, maar als mensen die onze hulp nodig hebben. Deze mensen zijn niet het probleem, ons beleid is het probleem. Zij zijn slachtoffer en wij straffen hen voor ons falen. Voorzitter, hierom vraag ik onze gemeente om deze keuze terug te draaien en zich actief in te zetten om mensen te helpen die het nodig hebben, geen onderscheid meer te maken tussen onrechtmatig of rechtmatig, geen onderscheid meer te maken tussen mensen met een beperking of mensen zonder beperking. Dit is een oproep om fouten te herstellen en solidair om te gaan met mensen. Mensen van vlees en bloed, net als wij hier allemaal. Neem verantwoordelijkheid en doe beter, help elkaar en gun iedereen een menswaardig bestaan. Het gaat mij echt aan het hart, want ik heb zelf vaak ook in een stationshal moeten zitten toen ik geen dak boven mijn hoofd had. Het kan iedereen in deze zaal overkomen en het maakt je geen slecht mens, of dat je niet goed functioneert in deze samenleving, het laat alleen maar zien dat mensen niet naar je omkijken op een moment dat je zogenaamd niet mee kan draaien met de rest. Dus denk daar even over na en wees echt solidair.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel voor uw bijdrage. De heer Segers-Hoogendoorn? Hij laat het overgaan. Mevrouw Verkoelen laat het ook overgaan. De heer

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, vorige week heb ik al gezegd dat die bankjes eigenlijk onmiddellijk terug moeten en dat ik ook niet het beeld herken dat de burgemeester toen schetste. Ik kwam iedere dag een paar keer door die stationshal omdat ik vrijwilliger was bij het Filmfestival en vanaf Noord naar Pathé kom je daarlangs. 's Nachts was ineens de boel afgezet met zo'n politielint terwijl er eigenlijk nooit wat aan de hand was. Er zal best wel iets gebeurd zijn, maar het weghalen van die bankjes is echt volstrekt overtrokken en zoals iedereen al zegt, je moet de overlast aanpakken en niet de bankjes weghalen. Dus wat ons betreft komen die bankjes onmiddellijk terug.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De heer Van der Velden laat het overgaan. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, daklozen zijn in de ogen van mijn fractie te vaak onzichtbaar in dit huis. Pas wanneer er mensen noodgedwongen slapen in het centrum of in een ander meer opvallende plaats in de stad lijkt het alsof er ineens weer aandacht voor hen is. Is dit dan positieve aandacht, zoals een helpende hand? Vaak niet. Vaak worden daklozen weggezet als een probleem, een last, een ongewenstheid in plaats van als een groep mensen die we moeten helpen. Daklozen zijn geen problemen voorzitter. Daklozen zijn geen problemen die wij weer zo snel mogelijk moeten wegstoppen daar waar wij hen niet zien. Het zijn mensen net zoals u en ik. Mensen die kwetsbaar zijn en die recht hebben op een kwalitatief hoogstaande opvang. Wat D66 betreft moeten wij onze daklozen dan ook niet uit de stad jagen of uit de hal van het Centraal Station. Ik ben dan ook blij dat het gaat om een tijdelijke maatregel. Tijdelijk nota bene. Voorzitter, verder gaan we in het voorjaar, ik schat in april, het hebben over het beleidskader met betrekking tot onze daklozen, maar hebben wij van tevoren al nagedacht over de problemen die zich voordoen in de stad en wil ik namens D66 twee moties indienen. De eerste motie gaat over de winterkouderegeling die het college verzoekt om uiterlijk in Q3 2023 een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren op basis van wetenschappelijke inzichten in afstemming met de G4 naar de huidige gemeentelijke winterkouderegeling voor daklozen en wat voor fysiologische effecten deze heeft op het menselijke lichaam, waarin aanbevelingen worden geformuleerd voor eventuele optimalisatie van de huidige winterkouderegeling.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). U heeft een interruptie van de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik ben wel even benieuwd naar deze toelichting van de motie en misschien moet ik hem dan nog lezen, maar hoorde ik de heer Elbay goed als hij zegt dat hij onderzocht wil hebben hoe het bij andere gemeenten is? Want op zich weten wij dat wel. We weten bijvoorbeeld dat Den Haag het doet sinds vorig jaar, het gewoon open laat en niet dat tamelijk ridicule sluiten en dan weer openen, en dat dat niet de aanzuigende werking heeft waar wij in Rotterdam zo verschrikkelijk bang voor zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Volgens mij heeft collega Segers-Hoogendoorn mijn toelichting verkeerd begrepen. Het gaat mij erom dat wij dus een onderzoek doen naar de huidige winterkouderegeling die eigenlijk laat zien welke fysiologische effecten het heeft om de regeling te laten starten bij 0 graden. Zou het misschien 2 graden of juist -5 graden moeten zijn? Dat vraag ik dus het college te gaan onderzoeken.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). In dat geval wil ik dat onderzoek ook wel met de heer Elbay gaan uitvoeren op mijn balkon. Dan gaan we gewoon samen kijken hoeveel graden het wordt, bij 0 graden gaan we er liggen, bij 2 graden, 3 graden, 4 graden, wat mij betreft blijft u een hele week, maar zo'n voorstel zou ik ook bij dezen willen doen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren, op hetzelfde punt.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, wat ik dan ook wel zou willen vragen, als het u echt te doen is om deze mensen, gaat u dan mee met gewoon het openstellen voor een

heldere periode waardoor mensen die in de winter op straat moeten slapen gewoon toegang hebben tot opvang. Als u die nou eens steunt, dan doet u echt iets voor mensen die dakloos zijn. Wilt u daar nu in meegaan?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, wij vinden als D66 dat wij de daklozen waardig moeten opvangen. We hebben ook meermaals hierover in deze raad met elkaar gesproken, over dat we dus bezig zijn met een nieuw beleidskader. Naar mijn weten gaan we dat plan van aanpak ook in het voorjaar, dus in april met elkaar bespreken. Dan is het tijd om met zijn allen te kijken hoe we dat hier in Rotterdam vorm willen geven.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Moti en daarna mevrouw Kockelkoren.

De heer **MOTI** (pvda). De eerste zin van de heer Elbay is: wij vinden dat daklozen waardig moeten worden opgevangen. Als hij dat vindt, dan stemt hij toch gewoon voor de motie? Hij is financieel gedekt, waarom wacht u daar dan mee? Waarom wacht u op een bureaucratisch document, een beleidskader voordat u dan daadwerkelijk uitvoert wat u zegt, daklozen waardig opvangen?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren op hetzelfde punt, of een ander punt? Dan laat ik hem eerst benoemen en ik zie mevrouw Vlasblom ook staan, gaat u met het punt van de heer Moti mee? Dan laat ik u even gelijk, dat is makkelijker te beantwoorden voor de heer Elbay. Gaat uw gang mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Inderdaad, een waardig bestaan, waardig opvangen, wat hebben de dakloze mensen dan vandaag of morgen aan dat onderzoek, toekomstige beleidskaders, plan van aanpak en dat soort dingen? Wat hebben ze daar daadwerkelijk nu aan in de kou, voor een waardige opvang?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik kan hier heel makkelijk over zijn. We maken beleid en dat maken wij hier samen. Ik zou met voorstellen komen en dus ook in het voorjaar met ons meedenken hoe we dit het beste in Rotterdam kunnen vormgeven.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Maar wat ik niet snap, het is nu een urgent probleem, want er wordt nog een deel weggehaald van mensen die nu in de kou zitten want daar kunnen ze ook al niet verblijven. Dus we moeten nu iets doen. We hebben niets aan toekomstige plannen, dat ziet u toch ook wel in, via de voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ik ben het ermee eens dat we het zo snel mogelijk moeten oppakken voorzitter. Naar mijn weten, wat ik dus ook van de wethouder tijdens de commissie heb vernomen, is dat er geen wachtlijst is voor de daklozen. Als je kijkt naar het beleid tussen rechthebbenden en niet-rechthebbenden, is dat ook een punt dat mij ontzettend pijn doet. Daar moeten wij het met zijn allen hier in deze raad het over hebben, en om dat te kunnen oppakken moeten we dus ook het voorstel van het college afwachten.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Dan wil ik mijn collega toch wel echt even uit deze fantasie helpen, want de nachtopvang is niet toereikend. Of nu de winteropvang opengaat of de reguliere nachtopvang, heel veel mensen kunnen daar niet terecht en ik spreek uit ervaring, oké? Heel veel mensen spreken uit ervaring, maar er wordt niet naar hen geluisterd omdat zij dakloos zijn en dan opeens minder waard zijn in deze raadzaal. Laten wij iets doen om nu voor deze mensen te zorgen, want elke nacht buiten in de kou is er een te veel. U zit in de coalitie, u kunt er iets aan doen. Als u denkt dat het een beetje gaan uitstellen naar de toekomst genoeg is, dan laat u zien hoe u deze mensen ziet, een waardeoordeel van u naar deze mensen. Deze mensen hebben niets aan toekomstige plannen. Dat ziet u ook wel mag ik hopen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik ben het helemaal eens met mevrouw Vlasblom. Dit probleem moeten wij zo snel mogelijk oppakken. Het raakt mij en mijn partij ook dat er steeds mensen op straat moeten leven. We moeten het probleem ook waardig gaan oppakken. Waardig oppakken betekent dus ook goed beleid maken, in deze zaal met zijn allen. Dat gaan wij doen in april. En ja mevrouw Vlasblom, u staat weer op, terecht ook, het raakt u, het raakt mij ook. Wat wij gaan doen is dit probleem serieus oppakken en niet à la minute agenderen. Ik bedoel dat we nu goed beleid moeten maken en samen met zijn allen dus dit probleem ook oppakken.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Vlasblom en ik zie de heer Ceulemans ook staan. Is dat op hetzelfde onderwerp? Want mevrouw Kockelkoren staat op een ander onderwerp te wachten. Ja, dat klopt. En u bent ook aan de beurt, fantastisch. We gaan beginnen bij mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Het zal de laatste keer zijn want ik heb het gevoel dat wij langs elkaar heen praten. Zoals wij in best wel korte termijn een winteropvang kunnen openen omdat het koud is, kunnen we dat nu ook meteen gewoon doen ook al is het niet koud genoeg. Dat is een directe oplossing die waardig is. Dat kan toch? Dat is een directe oplossing. Gaat u voorstemmen op de motie? Ik denk wel dat het veel hulp gaat bieden voor mensen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik kijk toch even naar de heer Ceulemans, heeft u een interruptie op mevrouw Vlasblom?

De heer **CEULEMANS** (lr). Even kort, mevrouw Vlasblom maakt het verhaal heel emotioneel en begint ook eigenlijk min of meer te suggereren dat de heer Elbay een onmens is op het moment dat hij het niet met haar oplossingen eens is. Zij strooit met allemaal getallen, maar weet zij ook dat de capaciteitbezetting van die nachtopvang maar 85% is? Wat is dan haar oplossing? Wil zij nog meer bedden neerzetten die leeg staan? Ben je alleen een goed mens als je er nog 100 lege bedden erbij zet?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Op zich heeft de heer Ceulemans gelijk. Ik vind mensen onmensen op het moment dat zij niet een waardig bestaan gunnen aan anderen. Dat vind ik en ik vind dat de heer Ceulemans dondersgoed weet dat heel veel mensen niet naar de

nachtopvang mogen omdat zij dan onrechtmatig gebruiker zijn. Dus ja, ik vind je dan een onmens op het moment dat je dat mensen afneemt. Dat vind ik.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dus mevrouw Vlasblom vindt iedereen in deze zaal onmensen die niet meteen zegt van niet-rechthebbenden, dus mensen die gewoon illegaal hier verblijven, die bijvoorbeeld MOE-landers zijn in plaats van rechthebbende Rotterdammers, iedereen die niet nu stante pede de nachtopvang, bij 25 graden, alsnog de winteropvang bij 25 graden opengooit, er honderden lege nieuwe bedden bij zet en illegalen een plek geeft in de nachtopvang, dat zijn allemaal onmensen dan of zo, moet ik het zo begrijpen?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik wil de raadsleden vragen even de onderonsjes achter te gaan doen, want het wordt een beetje rumoerig in de zaal. Dit is een debat dat wij doen. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Kort antwoord, ja dat vind ik.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Prima, dan gaan we verder met mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik zou de heer Elbay toch even willen vragen, hij zegt: wacht maar want het college is bezig, wacht maar rustig af, maar wat ondertussen wel gebeurt is dat de bankjes worden weggehaald, dat de LVV-plekken worden afgebouwd en die toename aan dakloze mensen op straat, dus geen plek hebben. Sterker nog, juist minder plek krijgen op dit moment. Ik zou willen vragen aan de heer Elbay, is dat nu de stad die u wilt zijn?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Op hetzelfde onderwerp als mevrouw Kockelkoren, anders laat ik eerst de heer Elbay even antwoorden. Wat zegt u?

De heer **MOTI** (pvda). Op hetzelfde.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Prima, het is wel handig als u gelijk doorgaat.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter nogmaals, ik heb de heer Elbay net horen zeggen, wij willen als D66 iedereen waardig opvangen, een waardige overnachtingsplek geven. Ik hoor hem zeggen: 'we moeten dit snel oppakken, we moeten hier snel over spreken, we moeten hier snel voorstellen over krijgen.' Voorzitter, wat houdt u tegen? We praten er nu hier over, we hebben hier nu een voorstel, het is financieel gedekt. Als u voorstemt, kunt u ervoor zorgen dat mensen morgen niet meer op straat hoeven te slapen. Wat houdt u tegen?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Kind zag ik ook nog staan, nee? Dan zie ik wel de heer Ceulemans, heeft u een interruptie op de heer Moti?

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter. Volgens mij heeft de PvdA sinds de Tweede Wereldoorlog acht jaar niet in het college gezeten. De vorige periode heeft de heer Moti vier jaar lang in het college gezeten. Wat heeft hem tegengehouden om ervoor te zorgen dat mensen niet op straat hoeven te slapen?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, wij hebben de nachtopvang voor EU-migranten voor het eerst opengezet. Weliswaar vijf dagen, wij dachten dat dat de oplossing was en naar nu blijkt, zoals ik ook in mijn eerste termijn heb gezegd, is dat niet de oplossing gebleken. We moeten ander beleid doen. Ik heb letterlijk gezegd 'het huidige beleid klopt niet'. En ja, daar ben ik medeverantwoordelijk voor. Dat durf ik ook te zeggen, maar we moeten ook dus nieuw beleid maken op het moment dat je ziet dat het niet werkt. En het werkt niet, mensen slapen in onze stad nog steeds op straat.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik ben het ermee eens dat de heer Moti medeverantwoordelijk is, dus ik ben het in ieder geval voor de helft met hem eens.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, dat is leuk hè, kinderachtig doen, op de man spelen. Maar wat is nu de oplossing? Wat is nu uw oplossing? Er slapen mensen in onze stad op straat en het enige wat u doet is bankjes weghalen en daar heel glimlachend over doen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Op de bankjes kom ik zo meteen nog terug, daar ben ik helemaal niet zo'n fan van om die weg te halen, om andere redenen dan u waarschijnlijk. Voor de rest vind ik de oplossing heel simpel: rechthebbende Rotterdamse daklozen kunnen in de nachtopvang terecht. Daar is genoeg plek voor. Als de temperatuur onder de 0 graden is, dan kan iedereen daar terecht en niet-rechthebbenden moeten terug naar het land van herkomst, gedwongen als het moet, vrijwillig als het kan.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mijnheer Ceulemans, u heeft een interruptie van de heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Het is altijd in dit soort debatten wachten tot de term niet-rechthebbend valt en ik wil eigenlijk vragen aan de heer Ceulemans wat hij juridisch verstaat onder de term niet-rechthebbend en wat de rol is van de gemeente hierin in plaats van bijvoorbeeld de IND die over het verblijfsrecht gaat.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). De gemeente gaat niet over verblijfsrecht want er zijn nu gewoon criteria die bepalen wie niet-rechthebbend is. Het gaat onder andere over illegalen, het gaat over MOE-landers die hier verblijven, die geen recht hebben zoals Rotterdamse daklozen, op de nachtopvang. Dat is gewoon bestaand beleid en dat steun ik.

De heer **KIND** (volt). Dan zal ik de heer Ceulemans even helpen, want het gaat hier eigenlijk de hele tijd een beetje fout rondom die term 'niet-rechthebbend'. Hoe het werkt in Nederland is dat als je EU-migrant bent, dan mag je ook in Nederland gaan werken. Bijvoorbeeld je komt uit Polen, dan mag je in Nederland gaan werken. Als je minder dan een jaar hebt gewerkt, dan heb je verblijfsrecht en het halfjaar erna, kun je aanspraak maken op de WMO. Als je één jaar in Nederland hebt gewerkt en langer, dan heb je ook verblijfsrecht voor onbepaalde tijd en kun je ook aanspraak maken op de WMO. Dat heet het koppelingsbeginsel. Dus in principe als je een verblijfsrecht hebt, maak je ook aanspraak op de WMO. Is de heer Ceulemans daarvan op de hoogte?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik ken regelingen, maar dit is een discussie die totaal voorbijgaat aan het punt, want u bent zelf vorige week ook bij de discussie geweest, het gaat om niet-rechthebbende mensen daar, met name in het CS. Dan kunnen we nu een hele discussie hebben over wat rechthebbend is en wat niet-rechthebbend is, de mensen die daar niet-rechthebbend zijn, die vallen nu binnen de categorie niet-rechthebbend en die kunnen dus niet naar de nachtopvang en daar moet dus iets anders mee gebeuren. Onze oplossing is dat die mensen intensiever nog dan nu gebeurt, begeleid moeten worden naar het land van herkomst. Overigens kan dat ook gedwongen, want er wordt continu gezegd dat MOE-landers, omdat die EU-ingezetenen zijn, niet gedwongen terug kunnen naar het land van herkomst, dat kan wel degelijk. Bij zes registraties uit mijn hoofd, kunnen mensen ook gewoon gedwongen worden teruggestuurd. Daar wordt meer werk van gemaakt dan voorheen, dat vind ik een goede zaak en ik stel voor dat we dat intensief gaan uitrollen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Volgens mij had ik een simpele vraag. Er wordt met een soort cirkelredenering beantwoord van een illegale is een niet-rechthebbende en een niet-rechthebbende is een illegale. Volgens mij werkt het zo niet. Volgens de wet is het zo dat de IND gaat over het verblijfsrecht en de gemeente gaat over de WMO. Zodra iemand een verblijfsrecht heeft, heeft iemand ook toegang tot de WMO en dus tot de nachtvoorziening. Dat wij iets hebben verzonnen met een winteropvang voor niet-rechthebbenden die daar geen onderdeel van kunnen uit maken - ik zal u vertellen dat vrijwel, misschien wel de helft misschien wel veel meer dan helft van de mensen die nu in de winteropvang zitten, of misschien dit weekend in de winteropvang zitten, gewoon rechthebbend zijn en dat we hier te maken hebben met een soort lokaal bestuurlijk beleidspraatje rondom wie wel of niet rechthebbend is, daar gaat u volledig aan voorbij.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans nog voor een reactie? Anders gaan we verder met de heer Elbay. Voordat ik verderga heb ik van u een motie ontvangen. Ik heb geconstateerd dat hij mee mag doen aan de beraadslagingen. Dank daarvoor en u kunt verdergaan. De heer Elbay heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Brrrrrr.. eng onderzoek winterkouderegeling in kaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.4 Debat 'Weghalen bankjes Centraal Station';

constaterende dat:
- de winterkouderegeling voor dak- en thuislozen ingaat als de gevoelstemperatuur 0 graden Celsius of lager is;
- dakloze mensen in Rotterdam steeds vaker noodgedwongen op straat slapen, ook wanneer het buiten koud is;

overwegende dat:
- buiten in de kou slapen wanneer de gevoelstemperatuur net boven de 0 graden Celsius is naast zeer onprettig en schrijnend, mogelijk ook onwenselijke fysiologische gevolgen heeft;
- wetenschappelijke inzichten van groot belang zijn voor adequaat beleid, zo ook voor de winterkouderegeling;

verzoekt het college:
- uiterlijk Q3 2023 een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren op basis van wetenschappelijke inzichten, in afstemming met de G4, naar de huidige gemeentelijke winterkouderegeling voor daklozen en wat voor fysiologische effecten deze heeft op het menselijk lichaam, waarin aanbevelingen worden geformuleerd voor eventuele optimalisatie van de huidige winterkouderegeling;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **ELBAY** (d66). Dank voorzitter. Ik heb ook nog een tweede motie. Deze motie dien ik samen met GroenLinks en Volt in.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, de heer Ceulemans interrumpeerde, maar daarvoor hebben volgens mij mevrouw Kockelkoren en ik u een aantal hele concrete vragen gesteld.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dat klopt, maar het is natuurlijk aan de heer Elbay of hij daarop wil antwoorden. Dus mijnheer Elbay, er wordt hier een opmerking gemaakt of u nog antwoord wilt geven op de opmerking van de heer Moti. Ik geloof dat hij zelfs gaat staan om het nog te herhalen en dankzij de hulp van mevrouw Kockelkoren ook. We zien het allemaal als voorzitter. Het is natuurlijk altijd vrij aan de heer Elbay of hij daarop antwoordt. Als hij dat niet doet, dan doet hij dat niet omwille van zijn tijd, dat kan zomaar. Maar aan u de vraag. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, u heeft helemaal gelijk. Het is aan de heer Elbay zelf of hij wel of niet antwoord wil geven, maar het leek er even op dat hij gebruik maakte van het interruptiedebatje met de heer Ceulemans om even weg te duiken. Dus vandaar dat ik hem nog herinnerde aan het feit dat er nog vragen aan hem gesteld waren.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Eerlijk gezegd heb ik geconstateerd dat hij niet weggedoken is, hij is achter de katheder blijven staan, maar ik ga hem toch vragen: wilt u dan die vragen beantwoorden?

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, nog mooier dan collega Ceulemans kon ik hier niet op reageren.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, de heer Ceulemans heeft helemaal geen antwoord gegeven op de vragen van mevrouw Kockelkoren en mijzelf, dus ik zou nogmaals de heer Elbay toch willen vragen om daar antwoord op te geven. Als u echt vindt dat mensen waardig moeten worden opgevangen, dan heeft u vandaag de keuze. Stemt u voor de motie, we kunnen wij morgen mensen opvangen. Bent u daartoe bereid?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay

De heer **ELBAY** (d66). Wat hield u tegen toen u wethouder was in deze zaal om dit probleem op te pakken?

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, dit is weer hetzelfde niveau als de heer Ceulemans, heel bedroevend dat de coalitie alleen maar dat kan zeggen: 'ja, drie jaar geleden heeft u dat niet gedaan'. Nee, dat heb ik ook gezegd. Het huidige beleid klopt niet. Dat heb ik net ruiterlijk toegegeven en ik ben bereid om ook mijn fouten toe te geven. Het huidige beleid klopt niet en daarom doen wij andere voorstellen. Bent u bereid om daarin mee te gaan, of denkt u dat het huidige beleid wel werkt en dat deze stad goed genoeg is zo?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mijnheer Elbay, het is aan u om te antwoorden, het hoeft niet, maar aan u het woord.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, juist omdat ik vind dat het huidige beleid er niet toe doet, ben ik raadslid geworden.

De heer **MOTI** (pvda). Wat is dit voor redenatie? Eerst krijg ik het verwijt dat ik verantwoordelijk ben voor het huidige beleid en nu krijg ik het antwoord 'het huidige beleid doet er niet toe'. Ik stel u een simpele vraag, bent u bereid om voor het voorstel te stemmen van de heer Kind, zodat we vanaf morgen een permanente winteropvang hebben?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik heb helaas geen toverstafje om dit probleem op te lossen. Wat wij hebben afgesproken met zijn allen is dat wij het dus in het voorjaar gaan hebben over het nieuwe beleidskader en dan gaan wij het hebben over de plannen van het college en dan gaan wij dus ook keuzes maken hoe wij de daklozenopvang in Rotterdam willen vormgeven.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik zag de heer Moti staan, maar die is nu in overleg met zijn fractiegenoot, dus mevrouw Kockelkoren. U mag zeker in technische tijd uw vraag herhalen, maar dat is niet de bedoeling normaal gesproken, maar bij dezen gun ik het u.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel. U zegt 'wacht maar even tot de plannen er zijn'. Ik heb een motie ingediend die zegt als wij moeten wachten op de plannen, dan moeten wij ook wachten met het afbouwen van andere maatregelen zoals de LVV-maatregel. Bent u daar dan toe bereid? Dan zou u met mijn motie kunnen meestemmen, heel simpel.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik ga door met mijn tweede motie.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Gaat u door.

De heer **ELBAY** (d66). De tweede motie dien ik samen met GroenLinks en Volt in. Deze motie gaat over vijandige architectuur en verzoekt het college om bij de toekomstige inrichting van de openbare ruimte voldoende rust- en zitplaatsen te waarborgen zonder hier gebruik te maken van hostile architecture en bestaande casussen van hostile architecture in de stad te inventariseren en te onderzoeken in hoeverre het haalbaar is de onderdelen die het object als vijandige architectuur kunnen classificeren te verwijderen daar waar het mogelijk is en daarbij rekening te houden met lopende contractuele afspraken. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik zie de motie graag tegemoet. U heeft toch nog een interruptie, dan kan ik ondertussen naar de motie kijken. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ik dacht ik wacht het even af. Ik heb u een aantal woorden horen zeggen waar ik het erg mee eens ben, een hoogstaande opvang voor deze doelgroep, een waardige opvang ook voor deze doelgroep. Ik heb een motie ingediend die zegt: laten we dat uitganspunt nu meegeven aan het college zodat het dat in het plan ook goed als uitgangspunt kan zetten, zodat wij als raad dat uitgangspunt hebben. Het feit dat u dat zo gezegd heeft, zegt u daarmee dat u voor de motie gaat stemmen? Dat wilde ik even checken.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, wij vinden dat er op dit moment voor Oost-Europese arbeidsmigranten een goede pilot loopt en wij vinden zeker dat dat belangrijk is voor onze stad. En ja, we gaan het erover hebben, ook in de komende periode. Ook mijn fractie heeft daar bepaalde ideeën over, dus u zult tijdens de stemming erachter komen of wij daar voor of tegen zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, de functie van het debat is dat wij met elkaar natuurlijk de standpunten uitwisselen en niet tijdens de stemming elkaar verrassen. Dat is het hele doel van een debat. Ik vraag u oprecht. U zegt 'ik ben het eens eigenlijk met de uitgangspunten.' U gebruikt iets andere woorden, nog steviger dan ik eigenlijk. Ik wilde dus even checken of u inderdaad ook dit het goede uitgangspunt vindt: veilige, adequate en voldoende opvang, kortom hoogstaand en waardig zoals u het zegt, dan geven wij dat aan de wethouder mee zodat hij dat straks in zijn plannen kan zeggen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Hier kan ik kort over zijn voorzitter. Prima toelichting, ik ben het met u eens, maar uw motie lijkt mij voor nu overbodig.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mijnheer Vonk, nog een reactie? Prima. De heer Elbay heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Vijandige architectuur maakt mensenlevens onnodig zuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 7.4 Debat 'Weghalen bankjes Centraal Station';

constaterende dat:
- de NS, met betrokkenheid van de gemeente Rotterdam, heeft besloten bankjes waar mensen op konden rusten weg te halen bij het Centraal Station;
- vijandige architectuur (hostile architecture) in de openbare ruimte toepassingen omvat zoals aangepast straatmeubilair, die als doel hebben ongewenst gedrag te weren, beperken of ontmoedigen;
- er in Rotterdam duizenden mensen zijn die gebruikmaken van openbare zitplaatsen, waaronder daklozen, mensen met een beperking en ouderen;

overwegende dat:

- er verschillende voorbeelden te vinden zijn van hostile architecture in Rotterdam, onder meer naast de Erasmusbrug en bij het Museumpark en dit onwenselijk is in het kader van menselijkheid voor zowel daklozen, ouderen en personen die slecht ter been zijn;
- in coalitieakkoord 'Eén Stad' te lezen is dat de coalitie zich onder meer gaat inzetten voor een veilige oude dag en het versterken van sociale structuren onder ouderen, wat niet in lijn is met de aanwezigheid van hostile architecture wat mogelijke rustmomenten en veilige sociale ontmoetingsplaatsen in de weg staat;
- het niet onwenselijk is dat dak- en thuislozen zich zichtbaar in de openbare ruimte begeven;
- de fracties GroenLinks en Volt reeds schriftelijke vragen hebben gesteld over de staat van hostile architecture in Rotterdam, wat de brede politiek-maatschappelijke aandacht van dit onderwerp illustreert;
- elk mens moet kunnen rusten in de openbare ruimte en geen enkele Rotterdammer de stad uitgejaagd zou moeten worden;

verzoekt het college:
- bij de toekomstige inrichting van de openbare ruimte voldoende rust- en zitplaatsen te waarborgen zonder hier gebruik te maken van hostile architecture;
- bestaande casussen van hostile architecture in de stad te inventariseren en te onderzoeken in hoeverre het haalbaar is de onderdelen die het object als hostile architecture kunnen classificeren, te verwijderen daar waar dat mogelijk is, en daarbij rekening te houden met lopende contractuele afspraken;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay, M.Y. Morkoç en T. Kind

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik kan zeggen dat uw laatste motie voldoende is ondersteund en ook in de beraadslagingen wordt meegenomen mijnheer Elbay. Dan kijk ik of er nog andere leden van de raad zijn die het woord willen voeren. Ik zie de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Een verfrissend ander geluid denk ik vanuit de VVD-fractie. De NS-locatie is natuurlijk gewoon geen opvangvoorziening. Ik snap dat iedereen achter de mensen die overlast geven gaat staan, vooral de linkerhelft van dit stadhuis, maar ik kies toch eigenlijk ook gewoon voor de reizigers. De reizigers die gewoon elke dag, ik ben er eentje van, daar op een veilige manier, op een plezierige manier willen reizen. Nogmaals, deze plek is geen opvangvoorziening, wat u er ook van wilt maken. Dus ik ben blij dat er wordt gehandhaafd en ben ik dus ook blij dat overlast wordt bestreden. En dat dan ook nog eens onze handhavers soms… Dat het niet goed afloopt. Dat zijzelf ook worden bedreigd, bespuwd en zelfs hoorde ik de burgemeester spreken over steekincidenten. U kunt daar allemaal lekker overheen stappen en de kant van de overlastgever kiezen, wij kiezen wel de kant van NS, wij kiezen de kant van de reiziger. Waar ik wel de burgemeester in de actualiteitenraad over heb bevraagd is: hoe doen we dat nu voor de mensen met een beperking, oudere mensen die in de stationshal even dat stukje rust willen pakken? Dat is waarover ik mij zorgen maak. Niet om de overlastgevers, want het NS-station is geen slaapvoorziening. De burgemeester heeft mij ervan overtuigd dat na de poortjes er voldoende ruimte is voor mensen met een beperking of wat van leeftijd om even op adem te komen en tot rust te komen. Daarmee is wat mij betreft op dit moment de kous af.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter dank. Er is net al veel gezegd. De woorden van de heer Lansink-Bastemeijer zijn mij eigenlijk uit het hart gegrepen. Ik ben het eigenlijk voor 95% met hem eens. Wij onderschrijven ook de analyse van de burgemeester over de overlast. Ik vind het ook onvoorstelbaar dat hier heel bagatelliserend over de overlast wordt gedaan, die gewoon zienderogen aan het toenemen is. Overlast door dakloosheid, bedelarij, niet alleen in het Centraal Station, maar ook gewoon in delen van het centrum, het Zuidplein. Het is gewoon aan het toenemen en we moeten daar gewoon strikt op handhaven. Het enige waar ik me minder in kan vinden is ook het daadwerkelijke besluit om de bankjes weg te halen omdat dat toch voelt als de handdoek werpen. De bankjes zijn natuurlijk uiteindelijk niet het probleem. Het probleem zijn de overlastgevers die zich daar rond ophouden. Wat ons betreft moet het antwoord zijn handhaving, consequente handhaving, stevige handhaving boven het weghalen van de bankjes omdat het toch een vorm van capitulatie voor die handhaving is. Dat is dan ook het enige waar ik mij wat minder in kon vinden van wat er gezegd werd. Ja nogmaals, het huidige beleid voldoet volgens mij. Er is een nachtopvang voor mensen die daar recht op hebben. Voor mensen die daar niet recht op hebben is er de winteropvang bij vriestemperaturen. Voor de rest moeten wij inzetten op terugkeer naar het land van herkomst van daklozen en bedelaars die hier niet horen te zijn. De handhaving daarop moet consequent zijn. Daar zijn ook conform de APV allerlei mogelijkheden toe, dus wij willen dat daarop wordt ingezet en wij kijken met vertrouwen uit naar het nieuwe beleidskader.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Akhatab van DENK.

De heer **AKHATAB** (denk). Dank u wel voorzitter. De burgemeester gaf aan dat bankjes vooral gebruikt worden door dakloze arbeidsmigranten, dat zij voor overlast zorgen en dat daarom de bankjes tijdelijk zijn verwijderd. Als dit werkelijk waar een tijdelijke maatregel is en eerder is gebleken dat deze effectief bleek om de openbare ruimte weer veilig te maken voor andere gebruikers, kunnen wij hier begrip voor opbrengen. Maar ik denk dat deze maatregel het probleem niet bestrijdt en zelfs kan zorgen voor problemen voor andere Rotterdammers. Voorzitter, ook worden de bankjes gebruikt door ouderen of mindervalide mensen om op te zitten. Waar kunnen zij nu zitten? Kunnen wij in de tussentijd totdat de bankjes terug zijn, hen een alternatief bieden? Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, een klein ding hoor. Zullen wij stoppen met mensen met een beperking mindervalide te noemen?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Goed, dan denk ik dat alle partijen het woord op dit agendapunt gevoerd hebben en gaan wij voor de beantwoording naar de burgemeester, gaat uw gang.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, ik ben niet op zoek naar een complimentje, integendeel, maar ik had eerlijk gezegd gehoopt dat de heer Vonk als aanstichter van dit debat had gezegd: dank je wel burgemeester, want door het weghalen van die bankjes hebben wij een gesprek over waar het echt over gaat. Ja, ik had die kwinkslag bij de heer Vonk misschien wel verwacht, maar ja, ik reik hem toch maar even aan. Kijk, waar ik zelf sta als burgervader van deze stad, dat is iets anders dan een burgemeester, een handhavende burgemeester, die standaard heb ik ooit met u als gemeenteraad in het verleden neergezet. Misschien weet u het nog, hij wordt regelmatig

tegen mij gebruikt op allerlei manieren: in Rotterdam slaapt niemand buiten. Misschien weet u dat nog. Daar stond ik als burgervader van de stad en daar sta ik nog steeds. Niemand verdient het ergens onder een brug te slapen. Ik heb wel eens eerder toen wij spraken over LVV in het verleden, toen was ik er zelf vanuit mijn portefeuillehouderschap verantwoordelijk voor, het voorbeeld gehanteerd van: ja, wat moet je dan doen met een uitgeprocedeerde Afghaanse vrouw met een kind op de arm die dan niet in een opvang thuishoort en die vrouw slaapt dan ergens en dat kindje - ik heb dat dramatische verhaal hier in alle geuren en kleuren al verteld - overlijdt dan onder zo'n brug? Wie is verantwoordelijk? U niet. Ik niet. De wet niet, maar ergens knaagt dat wel en dat voorbeeld heb ik toentertijd gehanteerd om aan te geven: in Rotterdam slaapt niemand buiten. Dat was de norm die ik toentertijd heb gezet, het was overigens herinner ik mij, de eerste keer en ook de laatste keer dat ik applaus kreeg van u in de gemeenteraad. Dat weet u misschien niet meer, het is een paar jaar geleden, maar ik heb dat goed opgeslagen. Dat is mijn standpunt als burgervader als het gaat om dit vraagstuk. Dat er heel veel beren op de weg zijn, waar overigens ook nog het rijk een rol in speelt, dat is iets denk ik wat u nog vanuit de zorg met elkaar moet kunnen bespreken. De heer Lansink-Bastemeijer zei vanmiddag 'het station is natuurlijk geen opvangvoorziening' en al helemaal niet de opvangvoorziening waarvan de heer Elbay zegt dat het menswaardiger moet zijn. Dat is het niet. Het is een plek voor reizigers. Het is een plek voor passanten. Je gaat er heen omdat je moet reizen of omdat je de architectuur wilt bewonderen en dat is het dan. Of je gaat er doorheen van noord naar zuid of van zuid naar noord, maar het is geen opvangvoorziening. En nee mijnheer Kind, ik heb niet overdreven. Het was ook niet mijn intentie om te overdrijven. Ik citeer mijn stadsmarinier die tegen mij zegt in mijn notities, die kan ik u laten lezen, "Het waren er vijf en daarna vijftien en daarna dertig". Ja, er is zelfs ook een mes gebruikt, en ja er wordt gekotst, er wordt gepoept, er wordt geplast. Dat zijn feiten die ik uit mijn stukken haal. Ik denk dat ik mij daartoe wens te beperken. En ja aan iedereen die zegt dat het weghalen van de bankjes is een vorm van symptoombestrijding. Dat klopt, ik ga het ook niet bestrijden. Ik heb u ook in de raad gezegd, dat heb ik vaak gedaan op andere plekken in de stad, als ergens een bankje stond dat overlast gaf. Ik verwees naar de Lepelaarsingel in Carnisse waar ik zoals u weet, regelmatig kom. Daar was een bankje dat was verworden tot een hangplek voor heel veel mensen die daar wodka kwamen drinken en 's avonds laat was dat in de zomer voor de mensen die daar wonen niet te harden. Dus als dat behulpzaam kan zijn als openbare-ordemaatregel, maar als het de bedoeling van de raad is dat openbare orde alleen gehandhaafd kan worden door mensen weg te sturen op die plek, gaat het zo niet werken. Dan hebben we elkaar niet goed verstaan wat openbare orde handhaven betreft. Dat betekent dat ik de hele avond vanaf het moment dat het donker is totdat het 's ochtends licht is, er mensen moet neerzetten die zeggen: 'mijnheer, u mag daar niet slapen, u mag daar even zitten om uit te rusten, maar u mag daar niet slapen. U moet hier weg.' Dat is het alternatief. Voor dat alternatief, voor al die manschappen hebben we de capaciteit niet, dat gaan we niet doen. Maar ik ben blij dat u met elkaar wel het gesprek voert over wat wel en wat niet kan, maar daar kan ik u als burgemeester in mijn rol als burgemeester of als burgervader niet helpen. Het gaat over de politieke marges die u met elkaar moet weten te vinden over wat u met elkaar wel en niet regelt. Ik heb gezegd dat het een kortetermijnmaatregel is. Wat mij betreft gaat die ook niet zo heel lang duren, dus de motie van de heer Vonk, die snap ik in essentie wel, maar eigenlijk heb ik wat mij betreft al toegezegd dat het kort van duur is en dat het dus niet zo lang gaat duren wat mij betreft. Zodra mijn stadsmarinier zegt dat de situatie weer genormaliseerd is, kunnen wij de NS adviseren om de bankjes weer terug te zetten. In die zin vraagt uw motie eigenlijk iets wat ik vorige keer al toegezegd heb en in die zin is dat wat mij betreft overbodig. Zo beschouw ik de tekst van die motie.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ik wil het nog even uitleggen, want het is juist een uitsprak van de raad die ik vraag met deze motie. Dit is dus net even wat anders, dus hij is dan niet overbodig, het is een vraag aan de raad: vinden wij met zijn allen dat die bankjes gewoon eigenlijk niet weg hadden gemoeten en dat die gewoon terug moeten? Dat is eigenlijk wat de motie zegt. Dus hij is in die zin niet overbodig, want hij vraagt een uitspraak die nog niet gedaan is.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik laat het natuurlijk aan de raad over om er iets van te vinden, maar ik mag hem duiden, toch? Dat doe ik dan op deze manier. Wat mij betreft, zodra het toezichtmodel dat wij daar hebben, de mensen die daar zitten tegen mij zeggen: burgemeester het is nu verstandig, het kan weer, zet ze weer terug, zullen we ze ook gewoon weer terugzetten. Dat doen wij zelf niet, maar dan zullen wij tegen NS als partner zeggen dat het wat ons betreft verstandig is om dat te doen. De NS is inderdaad geen opvangvoorziening. Het is niet bedoeld om daar te slapen, het is helemaal niet de bedoeling om daar de nacht door te brengen. Mijnheer Kind, u was redelijk stellig dat ik een vergelijking trok met Parijs en Perron Nul, of dat was iemand anders, maar dat heb ik natuurlijk nooit gedaan. Ik heb ernaar verwezen en dat is iets anders dan ermee vergelijken, dat ik het zelf als reiziger in Parijs het volstrekt onprettig vond om door een batterij van clochards door het centraal station te gaan waarvan Frankrijk altijd zei dat het een beetje bij de cultuur van Frankrijk hoort, dat je clochards nu eenmaal op die manier in de openbare ruimte hebt. Ik vond het pure armoede, zo doe je dat niet. Het is toch te gek voor woorden dat je accepteert dat iemand warmte krijgt door in de uitlaatgassen van een metro te slapen. Ik heb zelf overigens die mensen in Washington soep helpen uitdelen. Zo hoort het natuurlijk niet, maar het romantiseren van dat idee, zoals dat ooit in Frankrijk was, daar heb ik altijd een broertje dood aan gehad. In casu gaat het hier over een politiek vraagstuk over wat u zelf met elkaar wenst en vindt ten aanzien van de opvang en wat ik zelf ooit als standaard heb neergezet, mijn rol als burgervader, wat voor mij aanvaardbaar is, heb ik nog een keer herhaald, al het overige is aan u.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Het punt is, vorige week vrijdag, 17 februari jl., was er een sit-in in de stationshal met allerlei mensen die zich zorgen maken over de verharding van het klimaat als je dus bankjes uit onze publieke ruimte gaat weghalen. Het beeld dat u schetst, dat wordt dus door een heleboel mensen die daar in die stationshal zijn, met wie ik toen gesprekken heb gevoerd onder het genot van een gratis kopje soep, niet herkend. Daarom vind ik die vergelijking ook ingewikkeld en vind ik het ook ingewikkeld dat dan de oplossing blijkbaar is om een bankje weg te halen. Er was zelfs een treinconducteur die daar even langskwam en zei 'van mij had het ook niet gehoeven.' Is dit dan een proportionele maatregel voor een probleem dat eigenlijk in grote delen van de stad niet herkend wordt?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). U heeft een interruptie mevrouw Kockelkoren, van de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Wanneer is het voor mevrouw Kockelkoren, via de voorzitter, wel proportioneel?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik stel gewoon een simpele vraag aan de burgemeester die hier zijn beeld vormt en ik wil gewoon graag dat beeld leggen naast het beeld dat ik in de stad hoor.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). U heeft iets gehoord en u vindt het niet proportioneel. De burgemeester heeft iets gehoord, feitelijk, data, gewoon hij krijgt iets op zijn bureau, hij vindt het wel proportioneel. Dus vraag aan u, wat vindt u proportioneel? Dit is een hele logische vraag gezien uw beredeneerlijn.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik stelde een vraag.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik stelde een vraag aan u.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dus als voorzitter constateer ik dat u beiden vragen. Maar wie vraagt nu wat? De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dan rond ik dus gewoon af. Mevrouw Kockelkoren gooit hier iets in de bühne maar heeft totaal geen idee wat ze dan wel proportioneel vindt. Daarmee vraagt ze eigenlijk aan de burgemeester het te meten aan haar eigen maatstaf van wat voor haar proportioneel is waarvan niemand weet wat mevrouw Kockelkoren nou eigenlijk proportioneel vindt. Ja, dan zou ik zeggen, debatje, strikje eromheen, klaar ermee, daar komen we nooit uit.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dat was een vraag. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, ik constateer dat de VVD zich toch een beetje aangesproken voelt. Dat is wel interessant, dat we nu eindelijk bij een kern komen waar hier andere partijen ook een beetje gaan bewegen. Ik vind het een interessante wending.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Wat ik kenmerkend vind aan GroenLinks is dat zij iets in het debat gooien en vervolgens eigenlijk op moeilijke vragen vanuit de VVD geen antwoord hebben, omdat ze ook geen antwoord hebben. Ze hebben geen idee wat proportioneel is. Zij zeggen dan tegen de burgemeester 'u vindt dat het proportioneel is, maar wij vinden niet dat het proportioneel is'. Dan vraag ik, een simpele en logische vraag: wat vindt u proportioneel? En dan heeft u geen antwoord. Dank u de koekoek, dan zijn we wel een beetje klaar met dit debat volgens mij.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nog één poging ook richting mevrouw Kockelkoren dan, over proportioneel. Kijk, wij zijn ook niet een fan van het weghalen van die bankjes, maar we stellen daar wel heel duidelijk tegenover dat er dus veel harder en actiever gehandhaafd moet worden op overlast, dakloosheid en bedelarij. Volgens mij zijn er maar twee smaken: of je laat die bankjes staan en je gaat harder handhaven, of je haalt ze weg. U vindt het weghalen disproportioneel, dan is de logische vervolgvraag: zou u dan voor zijn om daar steviger te handhaven op overlast door daklozen en bedelarij. Ik kan mij zomaar voorstellen

dat je ook weer zegt 'nee, we gaan nu hardvochtig met mensen om'. Dus wat is nu precies wat u wilt dan?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). GroenLinks vindt het belangrijk dat de menselijkheid in deze stad vooropstaat. Het weghalen van bankjes straalt geen ontvangsthal uit. Het is Rotterdam onwaardig. Als mensen in die stationshal noodgedwongen zijn omdat het buiten koud is, dan vind ik dat niet menselijk. Dat is het gesprek dat ik met onze burgemeester als een hoeder van de openbare orde wil voeren en dan stel ik hem daar gewoon een simpele vraag over. Dat is kennelijk al te ingewikkeld hier.

De heer **CEULEMANS** (lr). Maar het is geen opvangplek. U doet nu net alsof het heel normaal is dat mensen daar gaan liggen omdat ze geen andere plek hebben. Maar als we op die manier gaan kijken naar de stad, dan wordt het toch een grote bende?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik heb op geen enkele manier gezegd dat dit een opvangplek is. Sterker nog, ik begon mijn bijdrage met te zeggen dat onze Rotterdamse stationshal een plek moet zijn waar ruimte is om te zitten voor reizigers, voor ouderen, voor mensen met een beperking en misschien ook af en toe voor een dakloos persoon, ja!

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik concludeer dan ook maar dat er eigenlijk niet echt een lijn in het verhaal zit. U zegt net 'mensen die daar noodgedwongen zitten omdat het buiten koud is'. Daarmee suggereert u dat u het een legitieme opvangplek vindt.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, als mensen ergens zitten omdat het buiten koud is, dan is dat toch een heel ander ding dan een opvangplek, of niet?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik heb het idee dat we er niet gaan uitkomen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik stel voor dat u dat nog eens samen onder een bakje koffie doet in de koffiekamer. Gaat u verder burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik ga inderdaad over de openbare orde en veiligheid in extenso, maar ik heb net ook uitgelegd dat ik daar bovenal, ook in dit soort vraagstukken burgervader ben en mij burgervader voel. Ik hoop niet dat u dat ter discussie wilt stellen. Ik voel een zekere verantwoordelijkheid voor alle burgers in deze stad vanwege mijn rol als burgervader, niet alleen als hoeder van de openbare ruimte, want dan doet u mij tekort om het alleen daarover te hebben. Ik zou het toch wel echt armoede vinden als wij dan vinden dat slapen op een bankje de menswaardige opvang is waar mijnheer Elbay over spreekt. Gaat u daar vooral goed met elkaar over in gesprek. U doet er goed aan om daar met elkaar een hartig woordje over te spreken. Ik pas ervoor op om een kwetsbare jonge vrouw of een kwetsbaar meisje, zelfs als zij niet-rechthebbend is, om die niet een warme plek aan te bieden, om in de stad ergens te slapen. Het gebeurt overigens ook met medeweten van de

wethouder en met goedkeuring ook van de wethouder Zorg, maar ik laat niet een meisje van zeventien of achttien jaar, die om welke reden dan ook dakloos is… Sorry?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Maassen en burgemeester, wij hebben een microfoon, wij kunnen staan.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik maak mijn selectie in mijn taalgebruik. Waarom zeg ik dit? Omdat ik refereer aan casussen. In mijn hoofd spoken casussen. Die laat ik niet op straat slapen. Die kwetsbaarheid is mij te groot, zelfs als zo'n persoon niet-rechthebbend is. Dan heb ik het erover met de wethouder en indien nodig maak ik gebruik van mijn uitzonderlijke bevoegdheid, die ik mijzelf toedicht om, geredeneerd vanuit wat eventueel zo iemand kan overkomen op straat, dan toch zo iemand binnen te laten slapen, desnoods huren we dan een hotelkamer. Ik val u nooit lastig met dit soort idiote overwegingen die ik soms wel moet maken, want ze komen tot mij via de politie of via andere manieren. U denkt toch niet werkelijk dat ik dan zeg: ach, ik heb daar geen boodschap aan, laat maar gaan'? Zo gaat het helemaal niet. Die menselijke maat gaat tot op dat niveau dat wij werkelijk ook op dat soort momenten dan ook een andere beslissing nemen dan misschien zo voor de hand ligt. De afwegingen waarover wij nu spreken dat zijn andere afwegingen. Als mensen echt in levensgevaar zijn of hele ingewikkelde casussen op ons bureau komen, dan handelen wij op dat moment naar bevind van zaken, maar u moet niet met elkaar willen dat het Centraal Station een opvangplek wordt. Dat moet u niet willen. Ik ontraad u dat.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Wij hebben natuurlijk vorige week al uitgebreid met elkaar gesproken over dit onderwerp, daarom wil ik mij ook vooral beperken tot de moties in dezen. Ik wil één ding wel zeggen aan de voorkant: we gaan een nieuw plan Dakloosheid krijgen. We gaan een nieuw plan Hoe om te gaan met EU-arbeidsmigranten krijgen. Weet dat collega Versnel en ik daar zeer serieus mee bezig zijn. Het paste mij ook mee te gaan met een team dat eens in de zoveel tijd 's nachts de stad ingaat om te kijken naar welke plekken, mensen aan te spreken. Ik ben toevallig gisteren met zo'n team mee geweest. Dat bestaat dan uit boa's, dat bestaat uit politieagenten, dat bestaat uit Stichting Barka om ook mensen in hun eigen taal te kunnen aanspreken, daar zitten zorgverleners bij. Wat mij opviel is dus dat er in eerste instantie ook echt een zorgvraag is van die mensen. Wij hebben er acht aangetroffen, dat was tussen 05.00 en 07.00 uur. Acht mensen hier in het centrum, allen van Oost-Europese afkomst. De eerste vraag is hoe is het met de gezondheid van die mensen. Zijn die mensen in acuut gezondheidsgevaar? Dat is het eerste waarnaar gekeken wordt. Het tweede is met die mensen in gesprek gaan. Waarom zijn zij in die situatie beland? Is er ruimte om te kijken of die mensen terug te geleiden zijn naar werk of naar het land van herkomst? Van die acht waren er twee die aanstaande dinsdag, 28 februari a.s., al op gesprek komen om te kijken of zij van die mogelijkheid gebruik gaan maken. Dan hebben we dus weer die speciale opvang van mensen uit Oost-Europese landen die meewerken aan of terugkeer naar werk, of naar het land van herkomst. Wat wel ook opvallend was, was dat er twee mensen bij waren van die acht, dat is niet dat het een trend is, maar dat was wel opvallend – je hebt mensen die hiernaartoe komen voor arbeidsmigratie, die hebben het allemaal al geregeld, er is huisvesting geregeld – maar er waren twee mensen bij die hadden helemaal geen Burgerservicenummer. Deze mensen waren dus niet in die situatie gekomen doordat het werken was fout gegaan en ze uitgebuit waren. Nee, die waren hier gewoon gekomen direct in de situatie waarin ze nu waren, dus een soort onderklasse uit het land van herkomst, niet om hier te werken, maar gewoon omdat daar blijkbaar de situatie dusdanig was dat het hier zelfs op straat blijkbaar nog beter is. Ik zeg niet dat dat een trend is, over twee van de acht kun je niet zeggen: dat is het

nieuwe, maar dat is wel iets waar wij heel alert op moeten zijn. Ik wil echt het beeld wegnemen dat er helemaal niet omgekeken wordt naar mensen, dat we gewoon maar mensen aan hun lot overlaten. Er is echt aandacht voor de situatie waarin die mensen zitten, maar we hebben ook met elkaar een aantal regels afgesproken. Zonder het debat was vorige week helemaal over te willen doen, ik zag zelfs dat de heer Kind mijn uitleg van vorige week bijna letterlijk overnam, maar hij maakte één fout. Het eerste jaar bouw je namelijk nog geen rechten op. Je komt hier heen en je houdt je eigen broek op en je bouwt vanaf jaar één bepaalde rechten op. De mensen die dus over het algemeen op straat worden aangetroffen, hebben die rechten dus nog niet opgebouwd. Dat ontbrak even in uw verhaal.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Wethouder, u had al een interruptie van mevrouw Vlasblom, die wil ik eerst doen en daarna geef ik de heer Kind het woord.

De heer **KIND** (volt). Volgens mij heb ik een totaal andere interpretatie dan de heer Buijt vorige week.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Kind, de voorzitter had de volgorde even anders, want dat was de vraag ervoor al. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. Het is natuurlijk niet de eerste keer dat we het inderdaad over dakloosheid hebben, over nachtopvang en over mensen die niet in de reguliere nachtopvang mogen verblijven. Hier hoor ik steeds argumenten over dat er allemaal andere dingen zijn en allemaal voorzieningen zijn, wordt het allemaal gewoon goed geregeld en dat de noodzaak er niet is. Dat is een gesprek dat wij maanden geleden hebben gevoerd en nu is er een punt gekomen dat het blijkbaar zo erg is geworden op het Centraal Station dat de bankjes moesten worden weggehaald, dus zijn deze maatregelen dan wel toereikend genoeg? Blijkbaar niet, anders zouden die bankjes in eerste instantie niet worden weggehaald, toch?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, maar een probleem los je dus niet op door het in stand te laten. Je bent dus juist nu heel erg op zoek en daarvoor zijn we dus ook heel nadrukkelijk bezig op twee fronten met de aanpak dakloosheid en aanpak Oost-Europese arbeidsmigranten. Dat probleem speelt nadrukkelijk, maar dat los je dus niet op door dingen in stand te laten of door extra opvang te creëren want er is in principe, volgens onze huidige regels, een sluitend systeem. Nogmaals, we hebben een nachtopvang voor rechthebbenden, niet-rechthebbenden kunnen ervoor kiezen om mee te werken aan terugleiding naar werk of naar land van herkomst. Als het 0 graden of kouder wordt, is de opvang voor iedereen beschikbaar. Mensen die daar uiteindelijk weigeren aan mee te werken, moeten net zo lang wachten tot er zes registraties zijn en dan kunnen zij dus gedwongen terug. Maar het systeem is an sich sluitend. Niemand hoeft op straat te slapen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Het spijt mij heel erg wethouder, via u voorzitter, maar dat is gewoon niet waar. Mensen kiezen er niet altijd voor om op straat te slapen en er zijn niet genoeg maatregelen anders zouden wij het hier niet constant hebben over die permanente winteropvang, dat iedereen gebruik mag maken van de nachtopvang, anders zouden we dit debat niet blijven voeren, wethouder. Echt waar, het is echt een fantasiewereld waarin u leeft.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder. Dan de heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Dank u wel. Ik wil toch nog even verwijzen naar wat wij vorige week besproken hebben, mijn interpretatie daarvan. In Nederland hebben wij het verblijfsrecht. Als je hier werkt, parttime, flexibel, het maakt niet uit, als je korter dan een jaar gewerkt hebt, heb je nog zes maanden daarna verblijfsrecht. Als je langer dan een jaar hier gewerkt hebt, dan heb je sowieso verblijfsrecht. Hoe het in Nederland werkt en trouwens ook in een aantal andere Europese landen, er is een koppelingsbeginsel. Dat betekent dat bijvoorbeeld de Wet maatschappelijke ondersteuning gekoppeld is aan het verblijfsrecht. Dat betekent dat als de nachtopvang onder de WMO valt, ook de personen die korter dan een jaar hier zijn verblijfsrecht hebben en daarmee ook aanspraak maken op de nachtopvang. Zo werkt het. De interpretatie van de wethouder die onderschrijven wij bij dezen niet.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Oké, daar worden wij het niet over eens want juist dit punt heb ik zelf uitgebreid laten uitzoeken en daar wordt toch echt anders over geoordeeld. Het eerste jaar moet je je eigen broek ophouden, heb je geen recht op voorzieningen in het land van aankomst. Als ik van de winter denk: nou het is best wel lekker weer in Spanje, ik ga lekker een halfjaar naar Spanje, zo werkt het gewoon niet. Dat zijn ook afspraken die we in Europa gemaakt hebben.
De moties. Motie 2 vraagt om in het komende plan voor Oost-Europese arbeidsmigranten als uitgangspunt op te nemen dat voldoende veilige en adequate huisvesting geboden wordt aan Europese arbeidsmigranten. Het heeft uiteraard heel veel aandacht, maar om deze belofte te doen, daarmee gaan wij eigenlijk zeggen: ook voor mensen die niet rechtmatig zijn gaan wij voortaan wel opvang verlenen. Wij vinden gewoon dat de regels zoals die nu zijn, voldoen. Het is niet op voorhand zo dat we dus extra opvang gaan creëren om ervoor te zorgen dat ook mensen die niet-rechthebbend zijn toch in de opvang mogen. Dus deze wil ik op die grond ontraden.
Datzelfde geldt voor motie 3. Er wordt ook verwezen naar het plan dat wij aan het maken zijn en dat gepresenteerd gaat worden, dit loopt hierop vooruit.
De motie 4, omdat de nachtopvang nog niet volledig is ingevuld, vraagt om maximaal 70 keer…

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, motie 3 loopt nergens op vooruit. Die vraagt u om niet vooruit te lopen op uw eigen plannen, namelijk het afbouwen van LVV-maatregelen dan ook maar even te staken totdat er echt een plan ligt.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, voor de afbouw van de LVV is geen plan nodig, want het staat gewoon in het coalitieakkoord dat we hebben besloten dat we die gaan afbouwen. Dus daar hebben wij geen plan voor nodig, wij hebben gewoon met elkaar afgesproken dat we het aantal plekken gaan verminderen.
Motie 4 vraagt dus eigenlijk: maak gebruik van de openstaande dagen die er nu nog zijn. Dat klinkt misschien sympathiek, maar we hebben namelijk in G4-verband afgesproken dat we op elkaar afstemmen, wat zijn de criteria om je winteropvang open te doen. Dit om ook te voorkomen dat de ene stad dit doet en dat je dan het effect krijgt dat mensen naar andere steden gaan. Dit gaat tegen die afspraken in. Er zijn criteria met elkaar afgesproken en daar gaan wij niet als Rotterdam eenzijdig van afwijken.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). U heeft een interruptie van de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter dank. Op het gevaar af dat ik dat niet goed onthouden heb, maar volgens mij heeft Den Haag vorig jaar ertoe besloten, niet dat wat ik net al even zei, dat tamelijk ridicule open- en dichtdoen op basis van gevoelstemperatuur, maar dat die gewoon hebben gezegd: hij is open. Daaruit bleek ook dat die aanzuigende werking er helemaal niet was. Wat ook heel logisch is, want iemand gaat niet van Den Haag naar Rotterdam lopen omdat hij daar wel in een winteropvang kan. Maar ik hoor de wethouder nu iets anders zeggen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, dat heeft u niet goed gehoord. Wij hebben met de G4 een bepaalde afspraak dat er een regeling is met een aantal criteria. Den Haag heeft voor de reguliere opvang een iets ander systeem dan wij. Zij hebben net als wij een aparte winterregeling bij een temperatuur onder 0 graden. Maar in de reguliere nachtopvang heb je soms dat er vijf of tien plekken over zijn, die worden niet volledig benut, dan zeggen zij dat ook niet-rechthebbende mensen zich dan daar kunnen melden en dan zijn er twee criteria: je moet een binding hebben met de regio. Het moet dus aantoonbaar zijn dat je uit de regio Haaglanden komt en het tweede criterium kijk ik zo voor u na. Dan worden dus enkele plekken opgevuld met mensen die niet rechthebbend zijn. Daarnaast hebben zij een aparte locatie, net zoals wij, voor de winterkouderegeling omdat ook daar het aanbod dan blijkbaar groter is. Dat is hoe het zit.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). De facto doet Den Haag dan dus meer dan Rotterdam. Het ligt anders iets genuanceerder dan dat ik net zei. Wij hebben ook die open plaatsen, dat werd net nog gezegd, wat weerhoudt ons er dan van om dat dan ook op G4-niveau op die manier af te stemmen en dat hier ook te doen? Want daarmee ledig je in ieder geval een deel van de nood en kun je mensen direct helpen. We weten, nogmaals dat zeg ik er toch maar even bij want dat is ook een beetje de olifant in de kamer, het heeft geen aanzuigende werking.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, daar kiezen wij hier niet voor omdat het ook weer niet zo is dat er tientallen plekken open zijn. Je hebt het over enkele plekken en dan ga je dus een systeem creëren waarbij het heel erg bureaucratisch wordt in onze ogen. En als er meer mensen zijn die ergens recht op hebben, hoe ga je dat dan verdelen? Er is pas laat op de dag bij sommige opvangen bekend hoeveel er mensen 's avonds zullen zijn. Dus wij kiezen daar niet voor, nog even los daarvan het principiële punt dat je dan toch een soort van opvang gaat bieden aan mensen die niet rechthebbend zijn. Den Haag staat daar op dat punt iets soepeler in, maar dat heeft met de winterkouderegeling an sich, die we met de G4 hebben afgesproken en waar wij het hier over hebben, niets van doen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Segers-Hoogendoorn, ik attendeer u erop dat u met uw tijd komt te zitten, maar u mag de vraag natuurlijk stellen. Ik heb u gewaarschuwd.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik zit de hele dag al met mijn tijd, maar dank daarvoor voorzitter. Daar gaat het me even om, om dat principiële punt. Want ergens snap ik het niet. Omdat wij weten dat het geen aanzuigende werking heeft, dan ben ik het heel erg met het menselijke argument eens dat je niet vindt dat mensen op straat moeten slapen, net zoals de burgemeester zegt. Dus eigenlijk geldt dat principiële standpunt van u dan niet, dat je mensen opvang biedt die daar geen recht op hebben, nee je doet dan het menselijke. Want het heeft geen aanzuigende werking, er gaan geen mensen naar Rotterdam komen omdat wij die regeling ietsjes uitbreiden. Dat weten we. Dus u hoeft daar niet bang voor te zijn. Dus waarom kiest u dan toch niet voor het menselijke argument?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ten eerste die aanzuigende werking, daar gaat u volgens mij iets te snel met uw conclusie dat die niet bestaat. Ik kan hier ook niet met een hele reeks bewijzen komen dat het wel bestaat. Op een gegeven moment heb je te maken met het systeem. Het is niet zo dat er tientallen bedden over zijn. Er zijn enkele bedden over en wij kiezen er op dit moment gewoon niet voor om die keuze te maken.
De laatste motie die ik behandel is van D66, collega Karremans doet de andere motie. Die motie vraagt om een onderzoek. Ik laat het verder aan uw raad. Ikzelf heb het onderzoek niet op voorhand nodig, maar het is ook niet zo dat ik er principiële bezwaren tegen heb. Ik laat het aan u. Ik wil wel een waarschuwing afgeven, ook de uitkomsten van dit eventuele onderzoek moeten wel in G4-verband afgesproken worden, want ze hebben invloed op de winterkouderegeling. Waar ik net op wijs dat het in G4-verband is, kan ik natuurlijk ook bij deze nu niet gaan zeggen dat we die dan dus ook gaan implementeren.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Over hostile architecture gesproken, excuus voorzitter, aan de burgemeester. Ik los het zo wel op. Dan de motie van D66 'Vijandige architectuur maakt mensenlevens onnodig zuur', verzoekt het college bij toekomstige inrichting, hostile architecture, daar in ieder geval niet gebruik van te maken en ook te inventariseren in hoeverre wij dat op dit moment hebben. Die motie kan ik omarmen voorzitter, met de opmerking dat er natuurlijk altijd een reden kan zijn, die de burgemeester heeft aangegeven, om natuurlijke bepaalde inrichting en buitenruimtemeubilair op een bepaalde manier aan te passen of tijdelijk weg te halen bijvoorbeeld. Maar met die opmerking kan ik hem omarmen voorzitter. Dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel, dan komt wethouder Buijt nog even terug op de vraag van de heer Segers-Hoogendoorn. Wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, hij schoot mij te binnen en ik vind hem toch echt heel erg relevant. Het tweede criterium is dat je moet meewerken aan wat wij eigenlijk een aparte hebben, wij hebben die speciale opvang voor mensen die willen meewerken, en zij stellen die als voorwaarde in hun reguliere opvang. Dus feitelijk komt het overeen. Je moet meewerken aan perspectief op terugkeer of naar werk en eigenlijk doen wij dat dus ook. Ja?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Oké, dan ben ik aan het einde van de eerste termijn en dan doe ik de bekende veegronde. Zijn er nog vragen door u gesteld die niet beantwoord zijn? Ik constateer dat dat niet het geval is. Dan ga ik met u naar de tweede termijn. Zijn er nog partijen die in de tweede termijn het woord willen voeren op dit agendapunt? Ik zie dat dat niet het geval is. Dat betekent dat ik dit agendapunt kan afsluiten en geef ik het stokje weer over aan de burgemeester. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mij bereiken signalen dat er mensen zijn die dringend een schorsing nodig hebben van persoonlijke aard. Dan combineer ik dat ook met een theepauze. Vindt u dat goed? Ja, vijftien minuten.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

8.2 Bestuursopdracht Zorg

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Als iedereen plaats wil nemen dan heropen ik de vergadering en kom ik bij agendapunt 8.2 Bestuursopdracht Zorg en daarvoor wil ik de heer Vonk het woord geven. Mijnheer Vonk, 8.2 Bestuursopdracht Zorg, aan u het woord. Ik doe nogmaals een verzoek. De bel is gegaan. Als u in de raadzaal plaats wilt nemen prima en anders graag naar de koffiekamer. De heer Vonk, aan u het woord.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. Het is goed om met elkaar ook te debatteren over de zorgkosten en de uitdagingen die voor ons liggen. Een gezamenlijke uitdaging, niet alleen van het college, van de coalitie maar van ons allemaal. Een poging om die stijgende zorgkosten, even in de woorden van de wethouder, om te buigen. De coalitie heeft zich als doel gesteld om ieder jaar € 16 miljoen om te buigen en als raad volgen wij dat nauwlettend. Tenminste, dat zouden wij graag willen als we de informatie ook zouden hebben. In de raad en in commissies zijn diverse keren beloftes gedaan om uiterlijk januari 2023 volledig overzicht te geven van de voorgenomen ombuigingen van de zorgkosten. Maar wat ons betreft, er ligt nog geen snipper van het begin. Er zijn een aantal maatregelen genoemd in een brief die optellen tot uit mijn hoofd, ik dacht ongeveer € 4,6 miljoen, in ieder geval ongeveer een kwart van de € 16 miljoen, terwijl toch zo nadrukkelijk was toegezegd dat het volledige bedrag zou worden uitgelegd. Die maatregelen waren toen wij het bespraken nog niet eens afgestemd met het veld en de besparingen die dat op gaat leveren waren vaak met de natte vinger of de dikke duim. Voor ons waren die eerdere toezeggingen echt van belang. Toen wij stemden over de begroting hebben wij gezegd, dit is voor ons een belangwekkend iets, de toezegging om in januari met duidelijkheid te komen. Die is er niet gekomen. Maar we hebben wel voor die begroting gestemd om die reden. We zijn dus erg teleurgesteld en het vertrouwen heeft dus ook een behoorlijke deuk opgelopen. We willen graag een reactie van de wethouder daarop. Snapt hij de treurnis daarover en de ondermijning van het vertrouwen bij het niet nakomen van de afspraken met de raad? Wij willen helderheid. Dit is een van de belangrijkste ombuigingsoperaties waar wij voor staan, met impact op alle Rotterdammers en het houdt hen erg bezig. Ondanks de toezegging eerder, blijkt alles in de mist hangen. Daarom willen wij duidelijkheid en hebben wij een motie om die duidelijkheid ook de vragen met als titel: Hom of kuit van wethouder Buijt. Hoe krijgen wij weer meer vertrouwen? Wij willen een duidelijk tijdpad waarin staat wanneer de maatregelen worden gepresenteerd, wanneer worden ze ingevoerd en wanneer krijgen wij rapportage over de impact van de maatregelen? Daartoe roept deze motie op voorzitter en daarom wil ik die bij dezen indienen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik heb even een punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Zeker.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik kom als een gek naar boven rennen omdat het onderwerp Zorg is. Maar wat doen we met de MRDH? Dat is toch ook nog aan de orde? Volgens mij zitten we in de agenda. Is dat omgegooid, die gaat erna? Oh dat is de reden. Mijn excuses

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Verkoelen, dit is een regulier debat geworden, daarna…

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mijn excuses.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ja?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel, mijn excuses.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Neemt u even rust want ik zie dat u inderdaad hard gerend heeft. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Hom of kuit van wethouder Buijt

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van Bestuursopdracht Zorg;

constaterende dat:
- het college zich een forse besparing op de zorg tot doel heeft gesteld;
- het college meermalen heeft toegezegd met de raad te delen hoe deze besparing in 2023 ingevuld gaat worden;
- een groot deel van de benodigde besparing voor 2023 nog niet is ingevuld;

overwegende dat:
- de communicatie rondom de invulling van de besparing tot dusver zeer te wensen over heeft gelaten;
- het onwenselijk is dat een groot deel van de benodigde besparing in 2023 nog niet ingevuld is;
- dit raakt aan onze controlerende taak als gemeenteraad;

verzoekt het college:
- binnen een maand een tijdpad op te stellen voor de besparingen voor 2023 en deze te delen met de gemeenteraad;
- in dit tijdpad op te nemen vanaf wanneer de al aangekondigde besparingsmaatregelen ingaan of zijn ingegaan en wanneer over de resultaten gerapporteerd wordt;
- in dit tijdpad ook op te nemen wanneer de volledige invulling van de besparingen gecommuniceerd wordt, wanneer de maatregelen ingaan en wanneer over de resultaten gerapporteerd wordt;
- hierbij als harde voorwaarde te nemen dat de volledige invulling van de besparingen op zijn laatst eind mei met de raad gecommuniceerd wordt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en R. Moti

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ondertussen heb ik van de heer Vonk een motie gekregen, Hom of kuit van wethouder Buijt. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dank u wel. U kunt verder.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ten slotte wil ik een klein punt noemen. Er is ook een lobby naar het rijk gaande, de wethouder heeft een beetje uitgelegd, ook in de commissie, waar die lobby overgaat. Wij wensen hem daar ook veel succes bij. Wij wilden nog iets meegeven want wij begrijpen ook de spanning die gaat ontstaan tussen aan de ene kant dat wij als gemeente zorg moeten leveren als die geïnitieerd is, maar dat de middelen vaak niet toereikend zijn. Die spanning zien wij ook. Wij geven mee aan de wethouder, breng dat ook over aan het rijk dat die twee, de onafhankelijke indicatiestelling en het moeten leveren van zorg, uit elkaar gaan lopen. Daarbij wensen wij hem veel succes.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Dan heb ik op mijn lijst staan mevrouw Kockelkoren. U wilt uw beurt overslaan. Er staat een pijltje? Op mijn lijst staat geen pijltje, maar u geeft aan dat het nu een pijltje is. Is het pijltje naar links of naar rechts? Oh naar beneden zelfs. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik ben eigenlijk wel enthousiast over de maatregelen zoals die gepresenteerd zijn in de brief. Als je te maken hebt met stijgende zorgkosten, meer mensen die zorg nodig hebben en minder mensen die de zorg kunnen leveren, dan moet je toch kijken hoe je de middelen gaat inzetten. De maatregelen sluiten goed aan bij het idee dat als mensen hulp nodig hebben, dat je dan toch eerst kijkt naar wat mensen nog zelf kunnen. Laten we daarvan uitgaan en vanaf daar terugkijken waar dan zorg nog wel nodig is. Dus dat sprak mij aan, dat dat uitgangspunt er eigenlijk in terugkomt en nog belangrijker, van sommige maatregelen vraag ik me eigenlijk af, waarom deden we dat niet allang? Het idee dat we pas nu de maatregel gaan nemen dat de gemeente alleen betaalt voor zorg die daadwerkelijk geleverd is, maar niet meer betaalt voor zorg die niet geleverd is, volgens mij is dat eerste maatregel, dat zijn van die dingen die zo evident zijn dat ik eigenlijk best enthousiast word van deze brief. Dat gezegd hebbende, er zijn nog wel flink wat euro's die we moeten vinden voordat we op het doel van die € 16 miljoen uitkomen. We zitten natuurlijk halverwege in een al lopend jaar, dus het zal best nog een uitdaging worden voor de wethouder om het helemaal rond te krijgen. De Rotterdamse VVD-fractie maakt zich dus enige zorgen of het allemaal gaat rondkomen, deze € 16 miljoen die nog bij elkaar gevonden moet worden. Ik was benieuwd of de wethouder daar iets meer over kan zeggen. Hoe zeker is het dat die € 16 miljoen ook echt inderdaad bij elkaar gevonden gaat worden?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Zorg nodig hebben is geen keuze, het overkomt je. En als het je overkomt, dan hoop je dat de zorg goed is en betaalbaar is. Daar slaat de PvdA ook voor, goede en betaalbare zorg. De historische bezuinigingen die het college wil doorvoeren bedreigt goede en betaalbare zorg, voor tienduizenden Rotterdammers. Dit raakt onze ouderen, onze jongeren en onze kwetsbaren. Dit zorgt ervoor dat oma Sonneveld en Baba Mustafa die niet meer alles zelf kunnen, minder WMO-zorg zullen krijgen. Dat tiener Jayden die thuis problemen heeft, langer op de thuiszorg moet wachten en dat Marcel, die mindervalide is, straks misschien geen arbeidsmatige dagbesteding meer krijgt en achter de geraniums dreigt te belanden. Niet alleen is de PvdA tegen deze bezuinigingen, maar we zijn vooral ook teleurgesteld over de wijze waarop het college dit doorvoert. Ondanks meerdere toezeggingen van het college, en de heer Vonk noemde het net al, krijgen wij steeds niet informatie nodig is om onze controlerende taak als gemeenteraad in te kunnen vullen.

Toezeggingen van eerst wethouder Struijvenberg en daarna wethouder Buijt, worden keer op keer niet nagekomen. Een slechte zaak en een kwalijke zaak.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). U heeft een interruptie van mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Dank voorzitter. Een opmerking en een vraag eigenlijk richting de heer Moti. Hij gaat ervan uit inderdaad dat de zorg ernstig verschraald wordt, dat deze personen die u noemt inderdaad helemaal geen zorg meer krijgen. Maar waaruit kunt u dit concluderen? Want op dit moment zijn het inderdaad maatregelen die omgebogen worden, maar er is verder nog niets gezegd met betrekking tot de zorg die echt daadwerkelijk gaat verdwijnen, of die überhaupt gaat verdwijnen, u weet het misschien al, maar ik nog niet.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, op pagina 4 van de brief lees ik dat de acht maatregelen die het college heeft voorgesteld per 1 januari 2023 zijn ingegaan. Een van die maatregelen is dat mensen bij een herindicatie minder zorg gaan krijgen dan voorheen het geval was. Minder uren zorg en daar maken mevrouw Sonneveld en Baba Mustafa zich druk over, want zij hebben die zorg gewoon nodig.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). U zegt 'minder zorg krijgt'. Als de persoon in kwestie inderdaad verder geen enkel netwerk heeft, krijgt hij gewoon de zorg die hij nodig heeft. De wethouder heeft helemaal niet gezegd dat diegene geen zorg meer krijgt, hij is afhankelijk van een netwerk. Heeft hij geen netwerk, dan zorgt de wethouder ervoor dat hij gewoon de zorg blijft krijgen. Daar zijn wij ook toe verplicht.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, het is een beetje een lariekoekverhaal. We doen alsof dat niet al gebeurt. Het is al een uitgangspunt, al jaren een uitgangspunt in de WMO, dat eerst gekeken wordt wat iemand zelf kan. De heer Verweij zei dat ook al, alsof het het ei van Columbus is. Nee, we doen het al jaren. Er zijn al jaren keukentafelgesprekken waarbij eerst wordt gevraagd 'wat kunt u zelf, wat kan uw omgeving' en dan pas wordt er een WMO-indicatie afgegeven, als die vragen zijn beantwoord. Dat is niks anders, dat gebeurt al. Maar wat er nu gaat gebeuren is dat ondanks dat mensen dat al hebben aangegeven, er toch minder zorg zal worden gegeven. Daar is door dit college een miljoenenbezuiniging inmiddels al op ingeboekt en per 1 januari 2023 al uitvoering aangegeven. Daarmee maakt het college voorzitter, misbruikt van de carte blanche die deze coalitie heeft gegeven als het gaat om de bezuinigingen van de zorg. De gemeenteraad wordt buitenspel gezet. De eerste acht maatregelen zijn al gestart zonder dat wij als raad hierover hebben kunnen spreken. Er zijn al bezuinigingsmaatregelen gestart zonder dat wij hierover het debat met elkaar hebben kunnen voeren. Wij hebben dit punt ook al ter sprake gebracht in de commissie en helaas durfde geen enkele coalitiepartij hierop te reageren. Dus bij dezen nogmaals: beste Democraten 66, hoe democratisch is dit? Beste Leefbaar Rotterdam, jullie hebben altijd de zorg voor onze ouderen hoog op de agenda staan, nu wordt hun zorg beknot zonder dat we daarvoor eerst hebben gedebatteerd. Zorguren worden teruggebracht. Wat vindt u daarvan? Bij de eerste tranche van deze bezuinigingen hebben wij ons als raad buitenspel laten zetten, maar wij kunnen nog het been bijtrekken. Daarom dient de PvdA de volgende motie in.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). U heeft een interruptie van mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Ja voorzitter, u weet dat wij inderdaad opkomen voor de ouderen. Nu, diezelfde ouderen hebben mij nog niet gemaild dat hun zorg verminderd is op dit moment. Absoluut niet. Daarnaast, de maatregelen, u zit zelf uiteindelijk in het werkgroepje wat ik heb begrepen, samen met mevrouw Kockelkoren en de heer Elbay. We hebben een raadsmonitor en ook in diezelfde raadsmonitor gaan we de maatregelen monitoren. U kunt zelf dadelijk zeggen: dit willen we weten en hier willen we inderdaad de vinger aan de pols houden. Laten we dat ook inderdaad doen. Dat is het mooie inderdaad met die eerste maatregelen, dat een wethouder ook zegt: joh, ik wil eraan meewerken, kijken qua analyse, wat gaat er misschien fout en wat gaat er goed?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). U heeft een interruptie van mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik proef toch een beeld dat door Leefbaar Rotterdam geschetst wordt, dat niet correspondeert met de acht maatregelen in de brief. U zei in het commissiedebat: dit is een minder-meertactiek. Heeft u daar nou werkelijk vertrouwen in?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Voorzitter, we zullen iets anders moeten gaan doen. We hebben geen geldboom. Hadden we dat maar dan was het veel makkelijker geweest dus in principe zal de wethouder, ten minste het college, maatregelen moeten gaan nemen om dingen aan te passen en het liefst zo budgetneutraal mogelijk natuurlijk. Er zijn heel veel dingen die kunnen veranderen. Dit zijn de eerste acht maatregelen en we zullen in de praktijk moeten zien hoe dit gaat uitpakken. Daarom ben ik er blij mee dat de wethouder heeft aangegeven ook dat wij zelf als commissie zijnde, als raad zijnde ook de vinger aan de pols kunnen houden. Dat we uiteindelijk straks misschien bij de wethouder kunnen zeggen: joh, dit kan helemaal niet, want dit zijn inderdaad grote gevolgen. Maar op dit moment kunnen we dat nog niet helemaal precies inschatten en daarom ben ik ook blij dat u daar ook gebruik van maakt om dit instrument dadelijk in te zetten.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Kockelkoren nog een reactie? Nee. Gaat u verder mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Als antwoord nog op mevrouw Aafjes-van Aalst, ja ik doe graag mee aan die werkgroep. Overigens laten we niet de illusie hebben, die werkgroep gaat het beleid niet veranderen. Die werkgroep is samengesteld om te kijken hoe een monitor gemaakt moet worden, het zegt niks over het beleid. Daar zit mijn probleem. Het college heeft nu acht maatregelen in gang gezet per 1 januari 2023, zo lezen wij op pagina 4 van de brief, waar wij nooit over hebben kunnen praten. Ik vind als democratisch orgaan dat wij als raad daar eerst over horen te praten en kaders te stellen, aangeven of we het wel of niet goed vinden. Dat hebben wij niet gedaan omdat de coalitie bij de begroting een carte blanche heeft gegeven. Die heeft het college mandaat gegeven om € 200 miljoen aan bezuinigingen door te voeren zonder dat wij daarover kunnen praten. En daar wordt nu door het college ook gebruik van gemaakt, ik noem het misbruik, wat onze controlerende taak als raad ondermijnt. Daarom de vraag aan D66 en Leefbaar Rotterdam, heel concreet: wat vindt u daarvan?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Moti heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Stop rücksichtslos bezuinigen op de Zorg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van de Bezuinigingen op de Zorg;

constaterende dat:
- het college een megabezuiniging op de Zorg heeft opgenomen in de gemeentebegroting, zonder dat het zelf duidelijk kan maken wat dit zal betekenen voor de zorg van onze ouderen en kwetsbaren;
- diverse toezeggingen aan de gemeenteraad om inzichtelijk te maken hoe deze megabezuinigingen uitpakken voor onze ouderen en kwetsbaren steeds niet worden nagekomen;

overwegende dat:
- de gemeenteraad zijn controlerende en kaderstellende taken hierdoor niet naar behoren kan vervullen;
- de Zorg voor onze ouderen en kwetsbaren te belangrijk is om het college een 'carte blanche' te geven;

verzoekt het college:
- bij de uitwerking en invoering van de bezuinigingen op de Zorg eerst met de gemeenteraad te delen wat de gevolgen zijn van de voorgestelde maatregelen en hierbij duidelijk te maken hoeveel Rotterdammers hierdoor geraakt worden, hoeveel uur zorg zij minder/niet zullen krijgen en wat de gevolgen hiervan zullen zijn voor deze Rotterdammers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R. Moti en A. Kockelkoren

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Dank voorzitter. Als er studenten zijn die communicatie studeren, we kunnen de heer Moti heel goed als voorbeeld nemen als het gaat om framing. U maakt mensen bang door te zeggen dat zij minder zorg gaan krijgen. Dat is ongepast mijnheer Moti. Dat is ongepast omdat wij helemaal niet minder zorg gaan geven. Wat wij simpelweg zeggen is dat wij eerst bij het netwerk gaan kijken. Het eigen netwerk van mensen, of er kinderen zijn, of er familie is die mensen kunnen ontlasten bij bijvoorbeeld huishoudelijke taken, begeleiding en ga zo maar door. Daar waar het niet kan, hebben die mensen nog steeds recht op een passende zorg. Dat gaan we dus met deze maatregelen treffen. Nergens staat dat we aan het bezuinigen zijn. Als we zo doorgaan, komen wij uit op € 1 miljard aan zorgkosten. Dat betekent dus dat we € 200 miljoen tot € 300 op jaarbasis meer moeten uitgeven aan zorg. Weet u dan waar dit ten koste van gaat? Heeft u hier ook over nagedacht? Is het volgens u dat we continu moeten bijplussen daar waar het niet kan? We moeten met maatregelen komen. Ik hoor u ook alleen maar klagen over dat het college aan het bezuinigen is. Nee, we zijn maatregelen aan het treffen. Ik hoor u het ook constant hebben over het proces. Met welke voorstellen komt u nu om het probleem dat we nu dus ook hebben op te pakken en op te lossen?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, mij wordt in de mond gelegd dat ik aan framing doe. Als er één partij hier aan framing doet, is het de coalitie en het college wel. Bezuinigingen noemen ze bestuursopdracht. Bezuinigingen noemen ze maatregelen. Dat is pas framing. Er wordt gewoon keihard, pagina 198 van de begroting, keihard oplopend tot wel € 62 miljoen bezuinigd op de zorg en u noemt dat maatregelen, maar het zijn gewoon bezuinigingen, leest u de begroting er maar op na.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, waar in de stukken staat dat Baba Mustafa minder zorg gaat krijgen?

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, dat staat in de brief van acht pagina's, maatregel 8: bij herindicaties gaan we geen 50% meer indiceren, maar gemiddeld 30% indiceren. Dat betekent dat mensen minder zorg gaan krijgen dan voorheen. Dat staat gewoon in maatregel 8 van die brief.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren wil nog een vraag stellen aan de heer Elbay.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, wat ik gewoon pijnlijk vind is dat de zorgen die wij hier volgens mij terecht uitspreken, totaal niet serieus worden genomen. Dat u gewoon de muur ophoudt. Dit zijn zorgen die voortkomen uit bijvoorbeeld een zinnetje: "We zullen kritischer zijn bij de afweging wie toegang krijgt tot zorg en wie niet." Er worden keuzes gemaakt wie toegang krijgt tot zorg. Dat wij daar zorgen over hebben en daarover hier het gesprek willen voeren, lijkt mij niet meer dan normaal en dat zou u ook moeten doen.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, alle Rotterdammers die recht hebben op zorg, gaan ook zorg krijgen. Dan moet u mensen niet bang maken dat zij dadelijk zonder zorg komen te staan. Het is echt fout wat u doet. Het is fout. Kom met oplossingen, denk met het college mee zoals wij dat doen en als u het met de maatregelen oneens bent, geef dat dan ook aan. Punt.

De **VOORZITTER.** Mijnheer Elbay, blijft u de voorzitter aanspreken alstublieft.

De heer **ELBAY** (d66). Ja.

De **VOORZITTER**. Graag. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ik vind het eigenlijk heel jammer dat ik hier een zorg uitspreek over dit maatregelenpakket en ik zie nu namelijk aankomen dat wij over een paar maanden kunnen zeggen: zie je nou wel, die 4,3, die is nog helemaal niet gehaald. Dat zie ik aankomen, daar heb ik zorgen over. In plaats van dat ik dan ga zitten afwachten en kan zeggen: ha, lekker puh, wij hadden gelijk, probeer ik nu het gesprek te voeren. Maar u houdt de deur dicht. Ja, dat doet u en dat vind ik gewoon oprecht jammer.

De **VOORZITTER**. Ook voor u mevrouw Kockelkoren, blijft u de voorzitter aanspreken. Ja, het is lastig. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik hoor nog steeds geen passende oplossingen. Het is alleen maar geklaag. Wat stelt u voor mevrouw Kockelkoren? Hoe kunnen wij de zorg beter

inrichten in Rotterdam? Kom met voorstellen, kom met voorstellen van Rotterdammers wat aan hebben en niet in dat gegil.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Ik denk dat het belangrijk is om niet te veel alleen in scorebordjournalistiek te blijven hangen, van: oh wacht, als er minder geld wordt uitgegeven wordt er dus op een lager niveau zorg verleend. Een van de grootste problemen die wij hebben nu in de zorg is personeelstekort. Ik heb geprobeerd een kinderopvang te vinden, ik moet langs 25 verschillende plekken voordat er een keer genoeg mensen zijn in de opvang om plek te vinden. Als wij op een gegeven moment daartegen aanlopen is het juist verstandig om te zoeken naar hoe wij nu kunnen zorgen dat die zorg misschien op een andere manier wordt verleend, door de nabije omgeving, op een lichtere manier, door niet op een dubbel traject op twee sporen tegelijkertijd zorg te verlenen. Juist dit soort maatregelen zijn heel goed en heel verstandig om te zorgen dat de beperkte middelen die er zijn – want ja voor linkse partijen, soms moet je inderdaad een keuze maken uit de beperkte middelen en de hoeveelheid mensen die er zijn – hoe gaan wij die op de meest efficiënt mogelijke manier op de juiste plek terecht krijgen. Dat is denk ik een hele wezenlijke discussie om te voeren.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, eerst als antwoord op de heer Verweij. Hij grijpt aan dat er ook een personeelstekort is dus je kunt nu eenmaal niet meer geld uitgeven, we moeten wel minder geld uitgeven. Voorzitter, tegen de heer Verweij zeg ik, we hebben ook een personeelstekort bij de politie. Dat betekent niet dat we gaan bezuinigen op de politie. We hebben een personeelstekort in de bouw. Dat betekent niet dat we de bouwambitie naar beneden moeten bijstellen. Nee, dat probeer je te handelen. Zo moet je dat ook in de zorg proberen te doen. Dat is geen legitimatie om maar te bezuinigen op de zorg. En richting de heer Elbay zeg ik voorzitter, als laatste: de PvdA heeft wel degelijk voorstellen gedaan. Wij roepen al sinds de voorjaarsnota dat we hierover moeten praten met elkaar. We hebben daarover ook moties ingediend, daar heeft u tegengestemd. U vindt het blijkbaar niet erg dat dit college geen toezeggingen nakomt. De heer Struijvenberg die ons meerdere keren beloofd had om met plannen te komen en daar nooit mee is gekomen. Daar heeft u nooit wat van gezegd, dat vindt u blijkbaar niet erg, dat de raad gewoon geschoffeerd wordt. De heer Buijt die ons wat toegezegd heeft, het staat nog genoteerd door de griffie, dat in januari 2023 de plannen zouden worden gepresenteerd voor het volledige bedrag. Dat is niet gebeurd. Hoor ik u ook niets over zeggen. De raad voor de tweede keer geschoffeerd. Daarmee kunnen wij onze taak niet voldoen en dan kunt u mij wel het verwijt maken 'u wilt niet over de inhoud praten', ik wil heel graag over de inhoud praten, maar dan moet het college wel zijn toezeggingen nakomen. En zolang de coalitie hier de hand boven het hoofd houdt en ons democratisch ondergraaft, dat wij onze controlerende taak niet kunnen vervullen, zoals dat bij deze acht maatregelen is gebeurd, die gewoon ingevoerd zijn zonder dat wij ook maar de kans hebben gehad om daar iets van te vinden, dan houdt het gesprek natuurlijk wel op wat de PvdA betreft. Dan kunnen we niet meepraten.

De **VOORZITTER**. U was klaar mijnheer Moti? Heel goed. Op mijn lijst staat mevrouw Aafjes-van Aalst, niet? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. GroenLinks maakt zich zorgen om de zorg. Acht maatregelen moeten leiden tot bezuiniging van € 4,6 miljoen. De rest van de maatregelen om te komen tot een bezuiniging van € 16 miljoen moet nog komen. Voorzitter, de afgelopen week werd aan alle organisaties in de zorg uitgelegd wat dat zou betekenen:

hoe zij werden gekort in het welzijn, om dat op te vangen. De geïndiceerde zorgvraag komt terecht bij niet-geïndiceerde zorgpartijen waardoor mensen die niet-geïndiceerde dagbesteding moeten krijgen terechtkomen in Huizen van de Wijk. Mijn beeld is dat zorg- en welzijnsaanbieders zich niet serieus genomen voelen. Zij worden onvoldoende meegenomen in de aanpak van dit college. Het wordt opgelegd aan de professionele partijen in deze stad. Partijen in de stad en ook ik als raadslid, voelen zich daarom totaal niet serieus genomen in de zorg om de zorg. Voorzitter, mij werd net verweten: kom dan met een alternatief. Ik zou de wethouder willen vragen, op het moment dat er zoveel onzekerheden zijn, dan moet je een reservering treffen. De Rekenkamer gaf in 2015 bij de decentralisatie van de zorg hier al opdracht toe. Ik zou dan ook willen weten of de wethouder ertoe bereid is om daar eens naar te kijken, want ik zit er niet op te wachten om over een paar maanden gelijk te krijgen dat we die € 4,6 miljoen niet gehaald hebben of dat die € 16 miljoen niet gehaald wordt. Ik vind dat je als raad samen in positie moet zijn om dan een antwoord daarop te kunnen geven. Ik zou willen vragen: is de wethouder bereid om zo'n reservering te treffen? Wij hebben namelijk grote twijfels of deze opdracht gehaald gaat worden met dit maatregelenpakket, maar wij zitten dus niet te wachten op ons gelijk want, want dat gelijk gaat uiteindelijk ten koste van de zorg van al die Rotterdammers die dat zo hard nodig hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik hoor mevrouw Kockelkoren zeggen en eindelijk met een voorstel komen, laten we geld reserveren. Maar er is al een compensatieplicht in Rotterdam. Met andere woorden, als het budget op is, dan moet het college gaan bijplussen. Maar wat is nu dan de daadwerkelijke maatregel die u wilt treffen? Want ik hoor u niet echt met een oplossing of met een maatregel komen, alleen maar voorstellen van het ene potje in het andere potje. Dat is toch geen oplossing?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Het is een manier om samen als raad weer wat meer regie en zicht te krijgen en er zeker van te zijn dat die mensen die de zorg nodig hebben, als die keuzes gemaakt moeten worden, die zorg ook krijgen.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Bent u het dan met mij eens dat we dus maatregelen moeten treffen en anders dat de zorgkosten boven € 1 miljard gaan uitkomen in 2026?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Het is duidelijk dat wij als land en ook als stad een opgave hebben in die zorg. Daar wil ik een serieus debat over voeren over welke keuzes daar dan in gemaakt worden. Maar u houdt elke keer de deur dicht en zegt: kom dan met een oplossing. Wij komen met constructieve vragen, met constructieve oplossingen, alleen u wilt daar niet naar luisteren. Ik was nog niet eens aan het woord geweest toen u al begon te zeggen: ja, u heeft nog niet gezegd. Nee, natuurlijk heb ik nog niets gezegd.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik ben heel benieuwd naar de reactie van het college en daarnaast heb ik nog een motie die gaat over de WMO, want wij zien dat een groot deel van de zorgkosten naar mensen gaat die al zwaar in de problemen komen en wij

vinden dat je vooral moet investeren in preventieaanbod. Wij roepen het college dan ook op om daarin te blijven investeren en juist niet op te bezuinigen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. WMO, geen deel van het probleem maar van de oplossing

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.2 De Bestuursopdracht Zorg;

constaterende dat:
- er van de € 16 miljoen die dit jaar, conform de begroting, bezuinigd moet worden op het beleidsterrein Zorg er op dit moment slechts voor € 4,6 miljoen bezuinigingsplannen zijn;
- het leeuwendeel van de bezuinigingen in de eerste set maatregelen gebaseerd is op het sturen op het verlagen van de hoeveelheid en de intensiviteit van (her-)indicaties en daarmee het aantal WMO-aanbiedingen;

overwegende dat:
- de Nederlandse, en daarmee Rotterdamse, zorg tegen financiële en personele grenzen aanloopt;
- preventie, inzetten op welzijn en hiermee WMO-aanbod een belangrijke schakel is in het voorkomen van een zorginfarct en een goed middel is ter voorkoming van hoge zorgkosten;

verzoekt het college:
- bij het vormgeven van het maatregelenpakket 2023 binnen het beleidsterrein Zorg duidelijk aan te geven waar het welzijnsaanbod versterkt kan worden ten behoeve van het verlagen van de zorgvraag en daarmee de kosten die hiermee gemoeid zijn;
- geen verdere bezuinigingen in te boeken gericht op het inperken van het preventieaanbod en WMO-arrangementen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, bijzonder om te constateren dat wij in deze raad ons ontzettend druk kunnen maken over van alles en nog wat maar dat de meest belangrijke zaak van het leven, de kern van het leven, de meest primaire levensbehoefte van de mens, de gezondheid van de mens zo minimaal aandacht krijgt. Dat blijft 50PLUS wel verwonderen. Voorzitter, zonder blikken of blozen moesten wij zo'n € 200 miljoen bezuinigen, die wij vervolgens op Houdini-achtige wijze naar € 62 miljoen weten terug te brengen, terwijl wij daar als raad niets van af wisten. Het college heeft het voornemen met minder geld meer te gaan doen in de zorg. Voorzitter, omdat er meer ouderen komen en daarmee de zorgvragen zullen toenemen, betekent dat bezuinigen maar één ding: ouderen die zorg nodig hebben, krijgen minder zorg. Simpel, minder zorg D66. Voorzitter, 50PLUS snapt als geen ander dat we niet oneindig geld kunnen uitgeven aan zorg, maar de zorg die de oudere Rotterdammers nodig hebben te beperken, daar heeft 50PLUS grote moeite mee. Ouderen laten terugvallen op hun netwerk, dat vaak al overbelast is met die mantelzorgers en dat naarmate een oudere ouder wordt ook drastisch afneemt. Ik zie het aan mijn moeder.

Voorzitter, dat betekent, we laten die 11.000 nieuwe zorgaanvragen in de kou staan? 50PLUS roept het college op zich vooral in te spannen om meer middelen van het rijk te gaan krijgen. Dat hebben wij nodig. 50PLUS roept het college op om prioriteiten anders te gaan leggen om de vijftigplussers te faciliteren, om netwerken op te bouwen. Zorg voor die buurthuizen waar ouderen terechtkunnen te organiseren. Bouw weer bejaardentehuizen waar ouderen elkaar kunnen vinden en dat netwerk kunnen opbouwen. Help oudere werklozen weer aan de bak te komen. Naast een gezonde lifestyle is een netwerk opbouwen en onderhouden van groot belang, maar dat kunnen en mogen wij van onze huidige ouderen niet meer verwachten. We hebben alles afgebroken, maar we kunnen het wel voor toekomstige generaties ouderen inzetten. Ten slotte voorzitter, een hele concrete maatregel voor D66: 30% van de zorgkosten zijn overheidskosten. Moesten we daar maar eens niet op gaan bezuinigen en besparen? Minder kader, minder administratie en vooral met meer vertrouwen zorgen dat onze ouderen de zorg krijgen die ze nodig hebben. Ik heb twee moties voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Snijd in de overheadkosten!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van de Bestuursopdracht Zorg;

constaterende dat:
- de kosten van de zorg en welzijn dreigen op te lopen tot naar de € 1 miljard;
- het college daarom meer met minder wil doen;
- de overheadkosten bij zorg en welzijn 30% van het beschikbare budget beslaan;
- de WMO de gemeente de opdracht heeft gegeven ondersteuning te bieden aan Rotterdammers zodat zij mee kunnen blijven doen aan de maatschappij;

overwegende dat:
- de acht maatregelen die het college nu voorstelt ten kosten lijken te gaan van de Rotterdammers die hulp nodig hebben;
- 30% van € 1 miljard een gigantisch bedrag is;
- de zorg niet gebaat is bij administratie en regeldruk;

draagt het college op:
- bij zijn maatregelen in de eerste plaats te onderzoeken of de overheadkosten beperkt kunnen worden. Hierbij als uitgangspunt vertrouwen te nemen zonder naïef te zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 5. Help 75-minners te netwerken!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van de Bestuursopdracht Zorg;

constaterende dat:
- de kosten van de zorg en welzijn dreigen op te lopen tot naar de € 1 miljard;
- het college daarom een groter beroep wil doen op het netwerk van de zorgvragers;

- de WMO de gemeente de opdracht heeft gegeven ondersteuning te bieden aan Rotterdammers zodat zij mee kunnen blijven doen aan de maatschappij;

overwegende dat:
- veel ouderen geen of een beperkt netwerk hebben;
- veel mantelzorgers al overbelast zijn;
- oudere zorgvragers niet geleerd hebben hoe zijn een netwerk moeten opbouwen en onderhouden;

draagt het college op:
- beleid te ontwikkelen waarmee ze 75-minners het belang van een netwerk met meerdere generaties onder de aandacht brengt;
- 75-minners helpt vaardigheden te ontwikkelen om een netwerk op te bouwen en te onderhouden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen en C. Aafjes-van Aalst

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Wie wil nog het woord voeren? Ja, gaat uw gang.

De heer **AKHATAB** (denk). Dank u wel voorzitter. Naar alle verwachtingen zal het tekort aan zorgpersoneel in de komende jaren alleen maar toenemen. De stijgingen in het aantal patiënten en de intensiteit van de zorg heeft geleid tot alsmaar hogere zorguitgaven. Het budget van de overheid is niet voldoende om deze stijgende kosten te dekken en er wordt steeds meer gemeentelijk geld gebruikt voor de zorg. Ondertussen heeft de overheid al bezuinigd op het zorgbudget, ondanks een eerdere verhoging. Hoewel het huidige college € 50 miljoen per jaar beschikbaar heeft gesteld, is meer geld simpelweg niet de enige oplossing. Er moet meer gebeuren voorzitter. Het tekort aan zorgpersoneel kan niet snel worden opgelost en de verwachte toename in zorgvraag kan simpelweg niet worden bijgehouden. Als gemeente moeten we samenwerken met de zorgsector om innovatieve oplossingen te vinden om deze uitdagingen aan te pakken. Kan de wethouder aangeven hoe hij dat wil doen? Het is belangrijk dat wij preventiemaatregelen, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid ondersteunen om de vraag naar zorg te verminderen. Voorzitter, om ervoor te zorgen dat degenen die de zorg het hardst nodig hebben deze blijven krijgen maak je soms dan ook moeilijke keuzes en wil je een oplossing die liever anders is. Maar voorzitter, de houdbaarheid, uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van de zorg staan onder druk en er moeten verstandige beslissingen worden genomen. De aangekondigde maatregelen zijn mijns inziens een stap in de juiste richting. Desondanks voorzitter, heb ik nog wel een aantal vragen aan de wethouder. Wat betekent kritisch zijn bij de afweging van wie meteen toegang krijgt tot zorg en wie niet? Gaan hierdoor mensen die voorheen wel recht hadden op zorg die nu niet meer krijgen? Welke andere vormen van hulp worden bedoeld wanneer geïndiceerde zorg niet of niet meteen wordt toegewezen? Hoe wordt ervoor gezorgd dat inwoners die zorg met hulp uit hun netwerk moeten redden ook daadwerkelijk deze hulp kunnen krijgen? Is er ondersteuning beschikbaar voor deze mantelzorgers? Hoe wordt digitale zorg vormgegeven en wie is hier verantwoordelijk voor? Wordt er rekening gehouden met digitale vaardigheden van de inwoners? Tot zover.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter dank. Ik zit ongeveer met een vergelijkbaar ongemak en dat is denk ik een eufemisme zoals de heer Vonk het verwoordde, dit is een tamelijk financieel aangevoerd proces en dat klopt natuurlijk ook als je met minder middelen te maken hebt, maar tegelijkertijd lijkt het daardoor wel heel erg hapsnap en te weinig lange termijn. Ik merk ook een ongemak dat we daar als raad buitenspel lijken te staan, juist omdat het zo hapsnap lijkt en korte termijn. Dat is niet alleen een ongemak, dat moet echt anders wat ons betreft. Ik denk dat het op zijn plek is in de commissie om te bespreken wat de rol van de raad daarin moet zijn. Ik had wel een conceptmotie, maar ik denk dat ik die nu niet ga indienen omdat het uiteindelijk iets is wat je eigenlijk met elkaar moet gaan delen, hoe zien we dit proces nou voor ons, maar ook een grotere betrokkenheid van de raad bij ook het samen erover hebben. Wat betekenen dingen ook voor de langere termijn en hoe zorgen we ervoor dat we nu niet hapsnapbeleid voeren. Dat is wat ons betreft zeer aan de orde. Ik wil het wat dat betreft dus ook daar bij de commissie laten, maar dit ongemak is wel erg groot. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, ik ga hier staan want we hebben nog publiek op de tribune en dat kan mij anders niet zien. Voorzitter, al heel veel wijze woorden zijn al gezegd over dit onderwerp en ik wil de wethouder vragen: kijken we ook naar andere steden? Want dit moet je toch een beetje integraal… Het gaat ook over hoe wij onze samenleving hebben georganiseerd en dat is vaak niet zo handig, dus kijken we naar dingen als de buurtzorg en hoe doen ze dat op andere plekken? Wat in ieder geval volgens de SP knelt bij deze hele discussie, is de financiële invalshoek, maar ook, we gaan met bezuinigingen minder, meer doen, we gaan niet echt bezuinigen, er worden allerlei maatregelen voorgesteld die op het eerste gezicht logisch lijken, maar er is niet in kaart gebracht wat voor neveneffecten die hebben. Dus met name de motie van de PvdA om dat eerst in kaart te brengen en ook te onderzoeken wat voor ongewenste effecten dat heeft en dat met de raad te bespreken dan zomaar die financiële inboeking te doen, dat steunen wij van harte en we roepen ook onze collega's op om ook zeker die PvdA-motie daarbij te steunen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Dank u wel voorzitter. Preventie is niet de kosten zo laag mogelijk houden. Preventie is ook niet de ene Rotterdammer wel en de andere Rotterdammer liever geen zorg bieden omdat toevallig iemand onder de naam mantelzorger de betaalde zorg gratis kan doen. Preventie is ook niet procederen tegen je burgers om zo de gevraagde zorg niet te hoeven leveren. Preventie is investeren in een schone leefomgeving en gezonde voedselomgeving. Obesitas, diabetes type 2 en hart- en vaatziekten zijn de top 3 welvaartsziekten. Hier kunnen wij preventief op bezuinigen. Het begint bij de voedselomgeving van ons en onze kinderen. Kent u de nieuwe slogan van artsen al? 'Ontzorg de zorg: eet plantaardig'. En hoewel de haven en fossiele industrie verankerd zitten in onze Rotterdamse identiteit, moeten we ook realistisch zijn. Met de kennis van nu weten wij dat zij een aandeel hebben in onze ongezonde leefomgeving. Zie de resultaten van kankeratlas.iknl.nl. Longkanker, mesothelioom komen veel in en rond Rotterdam voor. Preventie op de zorgkosten is investeren in een gezonde voedselomgeving en een schone leefomgeving. Heeft de wethouder hier ideeën over voor preventieve maatregelen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Anderen? Niet. De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Voorzitter, dank u wel en ook dank aan de raadsleden voor hun gestelde vragen en duidelijke betrokkenheid bij dit onderwerp. Twee weken geleden hadden wij op 8 februari een heel uitgebreid commissiedebat, tweeëneenhalf uur, 41 vragen. Dat is een heel intensief debat geweest en de volgende dag had ik op 9 februari, donderdagmiddag in het Timmerhuis 130 zorgpartijen en meer dan 160 mensen die in de zorg werken bij die 130 zorgpartijen. Daar heb ik eigenlijk ook hetzelfde verhaal verteld als ik al enkele dagen na mijn aantreden bij de begroting vertelde. Ik heb zelden zoveel eensgezindheid in een zaal gezien als ik daar in het Timmerhuis zag. Iedereen had te maken met die gigantische personeelstekorten in de zorg. Dan kun je natuurlijk zeggen: ja, dat wil nog niet om te bezuinigen, maar op een gegeven moment heb je wel mensen nodig om zorg te leveren. Wat ik dan een beetje jammer vind is dat er nou zo zorgbreed in deze stad consensus is, en natuurlijk zullen wij best wel eens van mening gaan verschillen over maatregelen, maar de kern: op deze voet verdergaan zoals het de laatste jaren gegaan is, die kern wordt door de mensen die de zorg moeten leveren in deze stad aan onze Rotterdammers, die wordt breed gedeeld. Dan is het zo jammer dat sommige mensen het maar blijven hebben over 'die € 200 miljoen, de historische bezuinigingen'. Dat is heel erg jammer, want juist de mensen die de zorg moeten leveren, erkennen dit probleem en snappen voor welke uitdagingen wij staan. Daarvoor heb ik ook gezegd, op de huidige vorm doorgaan, is onhaalbaar, onuitvoerbaar en onbetaalbaar. Ik wil voor eens en voor altijd nog een keer de cijfers presenteren zoals ze zijn: er gaan duizenden Rotterdammers in deze collegeperiode meer gebruik maken van zorg, er gaan honderden mensen minder zijn om die zorg te verlenen, wij gaan in 2026 meer geld uitgeven aan zorg dan we nu doen, alleen we maken scherpere keuzes, zodat de mensen die de zorg het hardste nodig hebben, die ook krijgen. Dat is het echte verhaal. En hoe zitten nu die bedragen? € 50 miljoen leggen wij bij uit de algemene reserve, € 50 miljoen proberen wij in Den Haag te krijgen en € 60 miljoen zijn maatregelen die wij nemen om te zorgen dat die zorg terechtkomt bij de mensen die het het hardst nodig hebben. Dat is echt hoe het feitelijk zit. Dat wil ik echt nog een keer benadrukken. Het zijn ook niet alleen maar de maatregelen die we nemen. Er is een transitie gaande in het denken hoe de zorg georganiseerd moet worden omdat we weten dat de zorg in de huidige vorm niet verder kan. We hebben ook echt verwachtingen dat dat ook resultaten gaat opleveren. Het zijn niet alleen maar de maatregelen die wij nemen, het is ook de hele omslag die in het denken van zorg leveren gemaakt wordt. Dan vind ik het jammer dat ik steeds dingen terugkrijg als 'ja, u had toen gezegd die € 16 miljoen', in de commissie heb ik daar al een keer een kanttekening bij gemaakt dat ik de toezegging niet zo letterlijk had gezegd als die opgeschreven is, maar ik heb daar toen niets van gezegd, dus ik moet er ook verder niet te moeilijk over doen. Maar ik heb toen ook uitgelegd wat ik ermee beoogde. Wat beoog ik ermee? De eerste tranche die konden wij nemen zonder dat iemand die zorg kreeg, direct merkt dat die minder kreeg. Die konden wij intern…, zonder dat we met de zorgpartijen hoefden te overleggen dat het ten koste ging van zorg. Dat waren die eerste € 4,6 miljoen. De tweede tranche, daar zijn we nu mee bezig. Die krijgt u voor de zomer en dat zijn maatregelen die ook echt getoetst worden op rechtmatigheid met het veld, op uitvoerbaarheid en waarvan wij hopen dat die gaan optellen tot richting die maatregelen van die € 16 miljoen. Het kan zijn dat we daar voor de zomer nog niet aan komen, dan zullen wij in het najaar met een derde tranche komen. Dat is wat wij van plan zijn. Om dan steeds te zeggen van: 'ja, u schaadt ons vertrouwen, u heeft mis…', nee, dat is gewoon niet hoe het is. Dit is het echte verhaal, het eerlijke verhaal. En landelijk speelt hetzelfde probleem. Ik wil toch nu, omdat ook met name de heer Vonk daar heel erg op hamert, een klein citaat geven uit een brief van staatssecretaris Van Ooijen, een partijgenoot, aan de Tweede Kamer. Dat gaat over de hervormingswet van de jeugd. "De jeugdzorg kan en moet veel beter", sorry, ik begin op een ander punt, toch "zowel vanwege inhoudelijke uitdaging als de financiële houdbaarheid. Dat vinden alle betrokken partijen. Niet elke hulpvraag behoeft een zorgantwoord. Met beperkte mensen en middelen moeten scherpe keuzes gemaakt worden

wie in aanmerking komt voor professionele jeugdhulp en wie niet. De maatregelen die op verschillende terreinen moeten worden genomen, dragen ook bij aan de personele en financiële houdbaarheid van het jeugdstelsel. Dat is nodig. Waar begin deze eeuw 1 op de 27 jeugdigen jeugdhulp ontving, is dat nu 1 op de 7,5 jeugdigen. In de periode van 2015 tot 2021 bedraagt de stijging 21%." Dus wat wij hier in Rotterdam doen, dat is landelijk hetzelfde issue. Als we dan over bedragen inboeken hebben, de Hervormingsagenda, het kabinet boekt een besparing van € 1 miljard in, waarvan honderden miljoenen ongedekt zijn. Dat doet het kabinet met CDA en ChristenUnie ook erin, en dan hier met het verwijt komen dat ik die miljoenen… Die probeer ik zo goed mogelijk in te vullen, er transparant over te zijn. Ik vind dat niet helemaal terecht, ik wilde het hier toch gezegd hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik ben even benieuwd naar welk verwijt de wethouder verwijst.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nou u vindt dat ik… Moet ik u gaan citeren? Ik kreeg de indruk dat u het allemaal rommelig vond lopen, onoverzichtelijk, u werd niet meegenomen, als commissie wilde u verder die maatregelen nog eens goed onder de loep nemen, dus ik kreeg eigenlijk de indruk, maar dat geef ik eerlijk toe dat is mijn vrije interpretatie van uw bijdrage, dat u het eigenlijk allemaal… Ja, een beetje onduidelijk, zo.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dan lijkt me dat toch goed om dat enigszins te nuanceren want ik heb dat geprobeerd genuanceerd te zeggen. Ik heb gezegd dat het erg een financiële operatie is die ik snap, met de druk die erop zit, maar dat het daardoor wel erg hapsnap en weinig lange termijn lijkt te zijn en dat we daarin als raad graag met u in debat gaan, over hoe je dat doet. Dat is wat ik heb gezegd, dat is niet een verwijt geweest, dat is echt juist een uitnodiging geweest naar u om het met ons als commissie en als raad te doen.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Helder, dank voor die nuancering, maar die maatregelen die er nu zijn, zijn juist wel heel duidelijk en voor lange termijn. De belangrijkste maatregel is die herindicatie. En daar wordt ook geprobeerd om een frame aan te hangen van 'ja, die 50% wordt 30%, dus het wordt minder.' Nee. Nee, het is juist zo dat je maatwerk gaat leveren. Dus het uitgangspunt wordt, dat gemiddelde van 50% die nu bij een herindicatie gegeven wordt, wat heel erg veel extra geld kost, daar moeten we kritischer naar kijken, waarbij we willen uitkomen en wat haalbaar moet zijn, op 30%. Maar natuurlijk zijn er altijd gevallen waarbij dat niet gaat lukken en dan blijft het ook gewoon hetzelfde. Het tweede traject, ik vind dat heel erg gericht op de toekomst en dat is de belangrijkste maatregel die we nu bij de eerste acht nemen. Dus ik ben het dan niet met u eens, maar ik waardeer wel uw nuancering. Dat is even mijn algemene reactie en ik wil graag een aantal vragen die gesteld zijn…

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik heb een beetje zitten twijfelen of ik nu wel of niet nog een interruptie zal plaatsen, want ik vind dat de wethouder zich hier een beetje als een verongelijkt kind gedraagt. Heel bozig gaan doen richting de raad, maar u bent zelf uw toezegging niet nagekomen. Maatregel 8, waar u het net over had, de herindicaties, bent u al

per 1 januari begonnen door te voeren zonder dat u ons de kans heeft gegeven om daar met u over in gesprek te gaan. Dan moet u niet raar opkijken dat wij daar boos over worden. Ik had graag daarover met u eerst in debat willen gaan. Dan is gelijk de vervolgvraag: hoe gaat u dat dan realiseren, die lagere herindicatie? Want de ouderen die dus voorheen blijkbaar onterecht zorg hebben gehad, haal ik uit uw verhaal op, die gaan zo meteen die onterechte zorg niet meer krijgen. En waar baseert u dan op dat ouderen voorheen onterechte zorg kregen?

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ten eerste baseert u het nu helemaal op ouderen, maar u moet weten dat heel veel Rotterdammers ook die niet oud zijn, zorg krijgen, dus u verengt het nu tot een groep en dat is niet terecht

De heer **MOTI** (pvda). Dat klopt voorzitter, daar heeft de wethouder gelijk in, maar zoals de wethouder ook in zijn eigen brief heeft geschreven, het grootste deel van de WMO-zorg gaat naar ouderen.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Grootste, maar niet helemaal. Wat gewoon nu is, is vaak een standaardwerkwijze. We hebben traject A geprobeerd, dat heeft niet gewerkt, dus wij doen nu automatisch traject B. Zo gaat het nu. Wat wij dus willen, is dat wij veel scherper willen gaan kijken. Nee, we doen niet meer automatisch traject B wat meestal anderhalf keer zo duur is, we gaan het nu kritischer bekijken. Degene die nog steeds dat traject anderhalf keer nodig heeft, die krijgt het, maar als het niet nodig is gaan we het niet meer doen. En dan kun je misschien op een andere manier, met bepaalde medicatie in stand houden of op een andere wijze, kun je iemand in ieder geval op hetzelfde niveau houden. Dat is de afweging die we gaan maken.
Ik heb in ieder geval een aantal vragen genoteerd van de VVD over hoe zeker is het nou dat je die bedragen gaat halen? Ja, daar ben ik heel eerlijk in…

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Sorry dat ik er doorheen ging maar ik dacht voordat de wethouder naar het volgende punt gaat. Het tweede deel van mijn vraag was, vindt u niet dat u hierover eerst met de raad had moeten overleggen voordat u het per 1 januari invoerde? Want daar hebben wij het toch volgens mij in het debat in de voorjaarsnota en bij de begroting heel uitvoerig over gehad. Dat het geen carte blanche mag zijn als de gemeenteraad instemt met de begroting.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, dat kun je vinden, maar u heeft, althans u niet, u heeft tegengestemd, maar collega's van u hebben gezegd: we stemmen in, maar u gaat ze dan presenteren die € 16 miljoen dus dan willen wij het weten. Dan geeft u mij in ieder geval dus de ruimte om die maatregelen dan aan u voor te leggen. Dat doen we nu. Wat is dan het verschil met het aan de voorkant, voordat je ze invoert? Want in feite, de meerderheid van de raad en ook een deel van de oppositie heeft gezegd: 'Oké wethouder, ga aan de slag'. Er is een verschil van interpretatie dat ik van mening was dat ik een deel zou presenteren in januari. Anderen zeggen 'nee, u heeft letterlijk gezegd het hele pakket'. Dat is dan, als ik het al gezegd heb, een omissie geweest, want ik heb ook in de commissie duidelijk aangegeven hoe ik het bedoeld had. Maar dat doet niets af aan het feit dat een ruime meerderheid van de

raad, ook een deel van de oppositie, heeft gezegd 'oké, u gaat die maatregelen in januari presenteren', en daarbij wist de raad dat dat niet op basis van een debat zou zijn.

De heer **MOTI** (pvda). Nou voorzitter, volgens mij, maar daar moeten de fracties van Leefbaar Rotterdam en D66 maar zelf antwoord op geven, heeft u inderdaad gezegd dat u het zou presenteren. U heeft niet gezegd dat u het meteen zo invoeren en ons de kans zou ontnemen er nog wat van te vinden en dat heeft u wel gedaan.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Oké, we hebben het hier in de commissie ook uitgebreid over gehad. Daar kon u door omstandigheden niet bij zijn dus dat neem ik u uiteraard niet kwalijk, maar we hebben het daar echt nadrukkelijk over gehad, ook met de voorzitter over hoe de toezegging genoteerd is.
Ik was bij de vragen van de VVD. U zei ook: hoe weet je nou zeker dat je dat ook gaat halen. Nou dat weten we niet zeker. Het is een kwestie van goed toetsen in het veld, het is deels ook gebaseerd op aannames die we doen, die we krijgen en die wij redelijk denken te onderbouwen, maar ook niet zeker weten. Het wordt wel zorgvuldig gemonitord. Dus als je een bepaalde maatregel invoert en merkt dat dat niet het gewenste resultaat oplevert, dan weet je het in ieder geval en dan zal ik natuurlijk ook snel u periodiek op de hoogte stellen van hoe dat verloopt. Maar ik kan u geen garantie geven dat alle maatregelen die we gaan nemen, ook daadwerkelijk het resultaat dat we beogen zullen opleveren. Het kan ook zijn dat het juist wat meer oplevert dan we inboeken, dat weet ik niet. Dan heeft GroenLinks gevraagd: kun je niet een bestemmingsreserve opnemen? Ik heb dat ook even gecheckt en voor risico's kun je geen bestemmingsreserve aanmaken heb ik me laten vertellen. Ik kan dat nog even laten uitzoeken als u dat wilt, maar op dit moment is dat wat ik heb teruggekregen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, het zit dan misschien in het woord, u noemt het nu bestemmingsreserve, het gaat mij om een voorziening en dat was ook nadrukkelijk een opdracht in 2015 toen wij dus ook te maken hadden met stijgende zorgkosten. Toen heeft de Rekenkamer de gemeente dit als, de Rekenkamer geeft geen opdracht, maar als suggestie meegegeven: zorg nu dat je jezelf niet klem zet een tref een voorziening.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik moet u gewoon eerlijk bekennen dat ik in deze materie zelf onvoldoende thuis ben om dit echt op technische gronden wel of niet te kunnen beargumenteren. Ik zeg u eerlijk wat ik heb doorgekregen dat zijn twee argumenten: voor een risico kun je geen bestemmingsreserve aanmaken. Het tweede punt dat ik heb doorgekregen is dat in het rekeningenresultaat gaan alle plussen en minnen bij elkaar en dan komt daar uiteindelijk iets uit. Dat is gewoon hoe de systematiek werkt. Ik zeg u eerlijk, ik ben verder niet helemaal gespecialiseerd in de materie, dus als u hiermee kunt leven, dan vind ik het goed en anders probeer ik u in de tweede termijn nog een duidelijker antwoord te geven. Weegt u dat zelf even af.
Ik heb, nee dat is een motie. Ik denk dat ik op de vragen van DENK, kritisch zijn… Natuurlijk, digitale inclusie speelt wel degelijk een rol want dat bepaalt natuurlijk mede in hoeverre iemand wel of niet zelfredzaam is. Ik bedoel dat is natuurlijk een extra handicap, dus dat zal een extra plus zijn voor iemand die zorg nodig heeft. Dus dat lijkt mij helder. Dan denk ik dat ik de vragen die niet op een motie betrekking hebben heb afgehandeld en als dat niet zo is hoor ik dat graag nog daarna. Even de goede volgorde hebben dat ik niet het verkeerd doe. Motie 1, dat zijn de bankjes nog, dat is niet handig. Sorry raad, dat is het niet. Ik heb ze hier allemaal. Ah, hier heb ik er in ieder geval al een. Oké, ik heb in ieder geval hier een aantal

moties voor mij. Hom of kuit van de ChristenUnie en de PvdA. Die kan ik dus niet omarmen. Ik denk met de toelichting die ik net gegeven heb dat die voor zich spreekt. Ik kan wel het derde streepje sowieso toezeggen omdat wij echt gaan monitoren en u ook regelmatig op de hoogte houden. Dus die kan ik sowieso als toezegging doen. Daar wil ik het bij laten.
Motie 2 wil ik ontraden. Er staat sowieso, "bij de invoering en de bezuinigingen op de zorg", nu ja goed, dat is dan nog een beetje een woordspelletje, maar die wil ik ook ontraden met ook de motivatie zoals ik die in het debat gegeven heb.
Ik heb hier motie 3 van GroenLinks. Ik wil wel erkennen dat alles is op preventie en preventie gaat vooral via welzijn, dus weet in ieder geval dat dat een hele belangrijke is in hoe wij het willen gaan organiseren en het willen gaan vormgeven. Dus dat eerste streepje: "het welzijnsaanbod versterkt kan worden ten behoeve van het verlagen van de zorgvraag". Dat is echt staand beleid. Dat kan ik dus alleen maar onderstrepen. Dan kan je ook zeggen hij is overbodig, ik laat het aan de raad. Alleen het tweede streepje 'geen verdere bezuinigingen in te boeken op het inperken van preventie en WMO-arrangementen', dat kan ik niet doen. Dus ik zou u kunnen meegeven als u eventueel het tweede streepje laat vervallen dan kan ik hem in ieder geval oordeel raad geven. Maar dat is aan uzelf om die afweging te maken.
Motie 4, dat is al onderdeel van beleid om de overheadkosten bij onszelf omlaag te brengen, maar we hebben te maken met zorgpartijen en daar worden gewoon zorgcontracten mee afgesloten. Dat is ook laatst voor de rechter duidelijk geworden, dat je dan te maken hebt met het feit dat je een bepaalde rekenmodule moet toepassen en die schrijft nu eenmaal een bepaalde overhead voor. Daar hebben we dus geen invloed op, in die zin dat we dat niet zelf kunnen bepalen. We kunnen wel, en dat heb ik de vorige keer ook in de commissie al gezegd, heel erg scherp naar onze eigen overhead kijken. Dat is in ieder geval een belofte waar u mij altijd aan kunt houden.
Motie 5, Help 75-minners te netwerken. Die vind ik heel erg sympathiek. Ik kan nog even niet de financiële consequenties… beleid te ontwikkelen waarmee…, 75-minners helpt vaardigheden te ontwikkelen, ja, één seconde, ik lees hem nog één keer. Hij is als laatste hier op mijn bureau gekomen, ik lees hem nog een keer goed door. Mevrouw Verkoelen, hetzelfde als bij GroenLinks, het bovenste streepje daar sta ik zeer sympathiek tegenover, het tweede ook, maar ik kan op dit moment de kosten daarvan niet inschatten. En aangezien ik ook niet u dadelijk een afdoeningsvoorstel wil doen waarvan u dan denkt: ja, daar heb ik hem niet voor ingediend, zou ik u willen adviseren het eerste streepje dan te laten staan en het tweede streepje weg te halen. Dat geeft mij iets meer ruimte om dit vorm te geven, want ik ben hier zelf ook absoluut een heel groot voorstander van. Maar dat is een overweging aan u voor de tweede termijn. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Had u nog een leespauze nodig voor de vorige motie of was dat al rond?

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Als ik het goed heb, heb ik nu alle moties van advies voorzien.

De **VOORZITTER**. Oké, heel goed. Zijn er nog onbeantwoorde vragen? Ja, mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, misschien dat ik het gemist heb maar ik vroeg of de wethouder ook op de preventieve maatregelen over gezonde voedselomgeving of leefomgeving wil inzetten.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, daar zit ik echt even met een dilemma, want aan de ene kant weet ik dat gezond voedsel cruciaal is ook voor mensen die het financieel lastig hebben, dus dat ja. Aan de andere kant ben ik helemaal niet van de school dat ik wil gaan voorschrijven dat mensen wel of niet naar een hamburgertent mogen of dat we dat gaan ontmoedigen, dus ik worstel daarmee. Dus weet dat ik aan de ene kant zelf het belang enorm onderken en dat is ook echt wel inzet van beleid, alleen aan de andere kant is het niet zo dat we te ver daarin met verboden en dergelijke willen komen van dat mag weer wel of dat mag weer niet. Dus ja, u heeft eigenlijk niets aan dit antwoord want het is eigenlijk links of rechts, maar ja, ik zit daar een beetje zo in, althans het college zit daar zo in.

De **VOORZITTER**. Het is niet erg als het college aangeeft er niet helemaal uit te zijn, toch? Dat kan, over dingen nadenkt nog. Dat is een antwoord, fijn. Als er verder geen andere vragen zijn dan rond ik de beraadslaging op dit punt af. Ik vroeg net of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **VONK** (cu). Sorry voorzitter, die vraag had ik gemist en in de tweede termijn, sterker nog, ik vind de afdronk dusdanig dat ik graag een schorsing zou willen hebben. Ik voel mij niet serieus genomen in de reactie, Wij hebben gezegd: er is echt vertrouwen geschaad, er zijn continu toezeggingen gedaan die niet zijn nagekomen. De reactie naar ons toe alsof het aan ons zou liggen, is bij mij in ieder geval slecht gevallen. Ik wil even met de collega's checken hoe dat valt. Ik wil graag een schorsing en dan kom ik er graag daarna op terug.

De **VOORZITTER**. Dat kan. Hoelang wilt u schorsen mijnheer Vonk?

De heer **VONK** (cu). Als ik een aantal mensen wil raadplegen stel ik voor een halfuur.

De **VOORZITTER**. Een halfuur. Oké. Dan schorsen we de vergadering tot 17.00 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Mijnheer Vonk, u had om schorsing gevraagd.

De heer **VONK** (cu). Ja, dank u wel voorzitter. Ik had om een schorsing gevraagd en dat had ik aan het begin ook een beetje uitgelegd. Wij vinden dat we voor een ongelofelijk grote uitdaging staan als het gaat om het ombuigen van de zorg. Volgens mij realiseert iedereen in deze raad zich ook dat dat een grote uitdaging is waarvoor we allemaal aan de lat staan. Daar bestaat geen misverstand over. Maar het proces van hoe dat is gegaan vanaf het moment van coalitieakkoord naar begroting, naar commissiebesprekingen, naar nu, daar is een aantal keren zo het vertrouwen geschaad. Er is een aantal keer ook een toezegging gedaan – ik heb ze ook letterlijk op mijn iPad staan – waarin wordt gezegd dat in januari het volledige pakket komt. Als het de heer Lansink-Bastemeijer niet was, dan was het de heer Buijt wel die dat zo nadrukkelijk heeft gezegd. Het heeft ons en andere partijen over de streep getrokken om voor een begroting te stemmen omdat het geen carte blanche zou zijn, want er zou een plan liggen. Dat is niet gebeurd. Ik heb een debat niet voorbereid, omdat we hadden verwacht dat de wethouder zou komen met een soort van mea culpa en een soort van 'we gaan het herstellen met elkaar, want we gaan met elkaar aan de slag'. Dat is niet gebeurd. Daarom hebben een aantal partijen gemeend om een motie van treurnis in te dienen om te onderstrepen dat we hier in ieder geval onze treurnis over willen uitspreken.

Een aantal dient het in, maar mensen die niet mee indienen mogen natuurlijk wel voorstemmen, omdat ik eigenlijk denk dat heel veel raadsleden zich ook realiseren dat als er toezeggingen worden gedaan die ook gewoon na moeten worden gekomen. Zeker als je aan het begin staat van zo'n grote operatie. We willen dat vertrouwen herstellen en we hopen dat de motie bijdraagt aan herstel in vertrouwen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Heeft u de motie, mijnheer Vonk? De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Motie van treurnis

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van Bestuursopdracht Zorg;

constaterende dat:
- meermalen is toegezegd dat de raad inzicht krijgt in de besparingsoperatie op de zorg;
- nog steeds niet voldaan is aan deze toezeggingen;
- de al aangekondigde maatregelen al ingezet werden voordat deze met de raad gecommuniceerd werden;

overwegende dat:
- een goede informatievoorziening van levensbelang is voor het functioneren van de lokale democratie;
- dit zeker opgaat bij belangrijke dossiers zoals miljoenenbesparingen op de zorg;
- het geen pas geeft om toezeggingen te doen en die vervolgens niet na te komen;
- de gedane toezeggingen voor sommige fracties een belangrijke overweging waren in het instemmen met de begroting;
- constructieve procesvoorstellen om het vertrouwen weer te herstellen terzijde worden geschoven;

besluit de raad:
- zijn treurnis uit te spreken over het niet nakomen van de gedane toezeggingen rondom de besparingen op de zorg;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R. Moti, T.S.J. Coşkun, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, A. Kockelkoren, S. van de Peppel, P.J.H.D. Verkoelen en M.M. Vlasblom

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan heropen ik het debat met deze motie. Wenst iemand hier iets over te zeggen of naar aanleiding van deze motie? Ja? Zeker. Ik heropen het debat. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Misschien wilt u de sprekersvolgorde weer volgen.

De **VOORZITTER**. Nee hoor, ik kijk de zaal in wie daar iets over wil zeggen.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, de PvdA heeft deze motie medeondertekend, want wij hebben een vervelende afdronk van dit debat. In plaats van dat we aan de vooravond van zo'n grote exercitie elkaar proberen tegemoet te komen op legitieme vragen – geef de raad meer inzicht, geef de raad tijdig inzicht en zorg ervoor dat we mee kunnen praten – horen we eigenlijk alleen maar 'njet, njet, njet'. Blijkbaar vindt een aantal partijen hier dat niet erg. Wij

vinden dat wel heel erg. Wij vinden dat wij onze taak als controlerend orgaan goed moeten kunnen vervullen en dat wordt ons ontnomen. Dat wordt ons ontnomen, ook door de houding van de wethouder. Vandaar dat we deze motie steunen.

De **VOORZITTER**. Helder. Anderen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik ondersteun dat volledig voorzitter. Ik ben het er volledig mee eens dat er een groot probleem is en dat we écht iets moeten doen met zijn allen en dat we moeten proberen om het met elkaar op te lossen. Maar als we op deze manier zo'n afstand krijgen tussen wat het college en de coalitie doen ten opzichte van wat wij met elkaar willen… Het was duidelijk. Ik had er al een motie over bij het coalitieakkoord. Toen werd het de begroting, toen werd het januari en nu ligt het er nog niet. Hier gaan we niet uitkomen als we dit niet met zijn allen breed dragen en met zijn allen goed kunnen onderbouwen en goed kunnen uitfaseren. Zoals het nu gaat, kunnen we het elke keer maar afwachten wat er komt per miljoentje, per miljoentje, per miljoentje. Dat gaat ons veel en veel te ver. Dus we hopen dat hiermee gewoon duidelijk wordt voor de wethouder: u kunt dit niet doen zonder de raad daar goed in mee te nemen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, voorzitter, naast een volksvertegenwoordigende rol heeft de raad op de eerste plaats een kaderstellende rol. Dus wij stellen de kaders en dat gaat niet om de financiën. De financiële kaders volgen de inhoudelijke kaders, wat wij met deze stad willen. Natuurlijk binnen de beperkte financiële middelen, maar het gaat eerst om de inhoud. En wat dit college heeft gedaan, wat deze coalitie heeft gedaan, al in het voorjaar, is te zeggen dat de financiële kaders ineens leidend zijn geworden zonder inhoudelijke bespreking. En het is teleurstellend dat het college niet in staat is, of niet bereid is, of in ieder geval niet laat blijken dat het de raad die kaderstellende rol wil laten vervullen. Het is het college dat de raad volgt en niet andersom.

De **VOORZITTER**. Anderen? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ook wij steunen de motie van treurnis, een beetje met pijn in het hart. Wij willen graag meepraten over goede ideeën. We zien ook de opgaven in de zorg voor de zorgkosten. Partijen in de stad zien dat. Zowel de partijen in de stad als wij als raad willen daar graag serieus in mee worden genomen. Ik hoop dat dit daartoe een duidelijk signaal is.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wenst de wethouder daar iets over te zeggen?

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Voorzitter, ik had ook nog van twee moties gevraagd of die wellicht in de tweede termijn in een aangepaste vorm ingediend kunnen worden. Misschien kan dat ook, voordat ik reageer, even helder worden. Van GroenLinks en 50PLUS volgens mij.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, wij zullen dat doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Nee, voorzitter, dat wil ik niet doen, want het gaat echt over het ondersteunen van 75-minners in vaardigheden en niet alleen het onder de aandacht brengen, maar ook actief zelf ondersteunen dat ze het gaan opbouwen.

De **VOORZITTER**. Ik zag mijnheer Kind staan. U bent gaan zitten.

De heer **KIND** (volt). Ja, dank u wel voorzitter. Wij hebben begrip voor de indieners van de motie. Ook wij zouden graag hebben gezien dat het maatregelenpakket van € 16 miljoen duidelijk was geweest in januari. Nu telt het op tot € 4,2 miljoen. Wij hadden graag gezien dat we beter zouden zijn meegenomen, maar op dit moment vinden wij een motie van treurnis net een te zwaar instrument. Wij zullen wel heel scherp zijn op de toekomstige invulling van een maatregelenpakket.

De **VOORZITTER**. Wethouder, zo heeft u de vragen beantwoord gekregen.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Oké, dank voorzitter. Ik vind het jammer, deze motie. Ik denk ook – maar nogmaals, u gaat daar zelf over, u voelt het zo, dat kan ik niet bepalen voor u, dus ik heb dat gevoel blijkbaar niet weg kunnen nemen – dat ik het juist heel belangrijk vind omdat het iedereen aangaat in deze stad. Omdat het een enorme opgave is, werkt het ook als bestuurder veel prettiger dat je daar in gezamenlijkheid naar kijkt. Ik dacht juist door te zeggen dat we die maatregelen eerst gaan toetsen in het veld, eerst kijken of ze rechterlijk getoetst kunnen worden, eerst kijken of er draagvlak onder de zorgverleners is, dat leek mij een betere weg dan aan het begin van nog niet uitgedachte plannen zeggen hoe het wordt en dan in de praktijk erachter komen dat het niet werkt. Daar worden we het niet over eens. Alle begrip daarvoor.
Wel voor de heer Moti nog één kanttekening. Hij zegt steeds 'njet, njet, we steken alle hand uit'. Ik refereer aan de eerste zinnen van zijn bijdrage: 'historische bezuinigingen', 'tienduizenden Rotterdammers worden hier…'. Ik bedoel, als je dan ook probeert tot elkaar te komen, dan is ook die toon misschien voor de volgende keer… Maar ik zal daar zelf ook op letten. Maar dan zou ik ook de oproep terug willen doen aan sommige mensen: laten we voor die paniek ook waken, want dat is niet wat er gaat gebeuren. Er gaan geen tienduizenden Rotterdammers hier de dupe van worden. Dus ik hoop echt… Ik zal proberen naar u te luisteren en naar het signaal dat u afgeeft, want ik neem dat serieus, maar dan doe ik ook een wederoproep dat het beeld dat door sommigen wordt neergezet ook niet meehelpt aan het gezamenlijk deze enorme uitdaging tot een goed einde brengen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik wil best wel een handreiking naar de wethouder doen, want ik snap ook wel dat we op deze manier niet in deze stad verder komen. En daarom ook onze motie. Als u belooft voortaan eerst inzichtelijk te maken – zoals onze motie 2 dat vraagt – wat de effecten van die bezuinigingen zijn, ben ik bereid om volgende keer daarop te letten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik ben tot heel veel bereid, alleen uw motie vraagt eigenlijk iets waar wij niet voor gekozen hebben. Wij willen hem juist eerst toetsen in het veld. Dan willen wij hem presenteren als maatregel en niet andersom. Het is niet een kwestie van niet met u samen willen werken. Het is een kwestie van hoe we het aan willen vliegen. Dat betekent: draagvlak, laten toetsen, kansen van hoe het in de praktijk werkt en dan pas aan u presenteren en niet als we niet zeker zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Moti

De heer **MOTI** (pvda). Maar, voorzitter, daar heb ik helemaal geen bezwaar tegen. Dat de wethouder zijn plannen eerst toetst in de praktijk is heel prima. Die motie verbiedt dat ook niet. U mag dat gerust doen. Het enige wat de motie vraagt is, nadat u het met het veld hebt getoetst het ook aan de raad voor te leggen met inzicht in wat de effecten zijn en dat we dat kunnen bespreken voordat u overgaat tot uitvoering. Dat is wat de motie vraagt.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, ik kies voor een andere route. Op een gegeven moment maak je keuzes. Die leggen we aan elkaar voor. Dat is hoe het werkt. Wij moeten beleid maken. Wij leggen dat aan u voor en u toetst ons daarop. En als u het daar niet mee eens bent, stelt u het beleid bij. Maar we kunnen niet naar een werkwijze andersom dat we alles aan de voorkant eerst op die manier doen en dan vervolgens in de praktijk. Dat gaat gewoon niet werken, volgens mij.

De **VOORZITTER**. Alles erover gezegd. Ik neem u even mee in de procedure. Normaal gesproken zou ik een motie van wantrouwen of afkeuring direct voor stemming aanbieden. Dit is een wat lagere versie, die van treurnis. Die hoeft, wat mij betreft, niet onmiddellijk in stemming te worden gebracht, maar wel als eerste vanavond in het stemvenster te worden aangeboden. Kunt u zich vinden in dezen? Ik probeer u aan te geven dat een motie van treurnis niet die urgentie heeft om onmiddellijk in stemming te worden gebracht. Hij heeft niet dezelfde waardering als een motie van wantrouwen of afkeuring. Maar u kunt van die procedure afwijken. Als u hem graag nu in stemming wilt brengen dan kan dat.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, volgens mij is het goed om hem gelijk in stemming te brengen. Iedereen is er. Iedere fractie heeft rekening gehouden met de stemming meteen, dus laten we dat maar doen.

De **VOORZITTER**. Wordt dat gevoel gedeeld door de raad? Oké, prima. Dan gaan we daar onmiddellijk over stemmen. Ik noteer dat mevrouw Van Groningen pairt met mevrouw De Jong. Dus mag ik u verzoeken de zaal te verlaten? U mag niet aan de stemming deelnemen. Mag ik u vragen de motie voor te leggen ter stemming? Mevrouw Van Aalst is gepaird? Met wie? Met mevrouw Yildirim. Het is goed als u mij dat soort dingen meldt, want anders weet ik het niet. Dus we hebben 41 deelnemers aan de stemming en de meerderheid ligt op 21 zetels. U kunt stemmen. Ik mis nog een paar stemmen. Nee, klopt wel. We gaan de stemming sluiten. Dan is de motie met 27 stemmen tegen verworpen. Voor de motie hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

Ik beëindig de beraadslagingen op dit punt.

Ik moet een correctie plegen op de stemming van zojuist bij de motie van treurnis. Daar had ik gezegd: 27 stemmen tegen en 15 voor. Dat maakt een som van 42. Dat kan niet, want dat moet 41 zijn. Als ik naar het stemplateau kijk, dan moet waarschijnlijk mevrouw Aafjes-van Aalst per ongeluk voordat ze de zaal verliet, gestemd hebben. Dat zie ik hier voor mij als een gekleurd vakje. Dus zij heeft waarschijnlijk per ongeluk voordat bekend werd dat ze gepaird heeft, gestemd. De stemming blijft met deze aantekening blijft gewoon staan, maar voor het verslag brengen we één stem in mindering. Dan wordt het een einduitslag van 26 tegen en 15 voor. Voor de annalen. Bij dezen gecorrigeerd.

8 TWEEMINUTENDEBATTEN

8.1 Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de tweeminutendebatten. Te beginnen met het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH. We hebben een aantal sprekers, te beginnen met de heer Bonte. Mag ik om rust in de zaal vragen, alstublieft. Mijnheer Van Drunen?

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ik zal het woord voeren.

De **VOORZITTER**. Akkoord, gaat uw gang.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, in de commissie is dit onderwerp uitgebreid besproken en zijn er wat Leefbaar Rotterdam betreft nauwelijks vragen blijven liggen, behalve een algemene vraag. We hebben het nu over een strategische agenda en dus gaat het over hoofdlijnen. Mijn vraag is: wanneer gaan we een en ander nu echt concreter maken? Dit is namelijk ook het uitgelezen moment waarop de MRDH als organisatie haar rol kan pakken en kan schitteren.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen. Gaat het over? Gaat uw gang.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, voorzitter. De hoofddoelen van de strategische agenda zijn een goede mobiliteit en bereikbaarheid en een goed economisch vestigingsklimaat met voldoende banen. Het is dan ook een logische stap om voldoende personeel op te leiden zodat het OV ook echt kan gaan rijden en niet alleen in het werkgebied van RET. Dit geldt dus ook voor het materiaal en het onderhoud van het materiaal. We hebben in de afgelopen tijd gezien dat daar wat problemen waren. Andere gemeenten struggelen hier ook mee en daarom expliciet de vraag aan de wethouder of hij dit mee zou willen nemen in het eerstvolgende bestuursoverleg.
Dan, voorzitter, stikstof. Dat houdt zich niet aan de gemeentegrens. Daarom pleit de fractie van GroenLinks voor een milieuzone met echte impact in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. We weten allemaal dat een milieuzone een effectieve manier is om de stikstofuitstoot terug te brengen. Daarnaast is het naast lokaal beleid belangrijk dat we onderzoeken of een gezamenlijke en grootschalige aanpak effectiever en eenduidiger is. De MRDH kan vanuit haar rol inzicht bieden in hoe we duurzame en gezonde mobiliteit de norm kunnen maken. En daarom dienen we de motie 'MRDH Milieuzones' in.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. MRDH Milieuzones

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.1 Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026;

constaterende dat:
- in de strategische agenda 2023-2026 van de MRDH het programma duurzame mobiliteit is opgenomen waar staat beschreven dat het een rol van de MRDH is om kennismakelaar

en adviseur te zijn voor individuele gemeenten, provincie Zuid-Holland en de rijksoverheid;
- juist bij milieuzones MRDH de rol van kennismakelaar en adviseur duurzame mobiliteit kan vervullen;

overwegende dat:
- 60% van de stikstofdepositie in de provincie Zuid-Holland wordt veroorzaakt binnen de provincie;
- in Rotterdam naast een lokale aanpak, een provinciale aanpak zal helpen om de kwetsbare natuurgebieden te beschermen;
- grote delen van de MRDH een stedelijk karakter hebben;
- een van de effectieve manieren om stikstofdepositie te verminderen het instellen van een milieuzone is;
- onze natuur gebaat is bij een grotere milieuzone in het gebied van de MRDH om stikstof terug te dringen;
- verschillende typen milieuzones overwogen zullen worden door gemeenten en daarmee ook een verscheidenheid en onduidelijkheid kan ontstaan;
- bewoners, bezoekers en ondernemers gebaat zijn bij duidelijkheid over de verschillende milieuzones in het gebied van de MRDH;

verzoekt het college:
- de MRDH te vragen om de rol van kennismakelaar en adviseur te vervullen op het gebied van milieuzones;
- onderzoek te plegen naar welke mogelijkheden er zijn tot het maken van extra milieuzones binnen het MRDH-gebied of al bestaande milieuzones met elkaar te verbinden;
- contact te houden over het onderzoek en de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Zoals net gezegd is dit onderwerp uitgebreid besproken in Commissie MHEK. Toch is er een punt dat wij nog even over het voetlicht willen brengen en dat gaat natuurlijk over ons gekoesterde MKB, want dat bevindt zich overal in deze stad, op de bedrijventerreinen, in de haven en daarbuiten. De Rotterdamse VVD ziet de laatste jaren een zorgelijke trend en dat is dat steeds meer MKB-bedrijven van klein tot groot uit onze stad verdwijnen naar randgemeenten. Zo ook mijn eigen onderneming omdat er woningbouw moest plaatsvinden op het bedrijventerrein waar wij zaten. Ik zit inmiddels in Ridderkerk. Ik had liever in Rotterdam gezeten, maar daar waren geen betaalbare beschikbare locaties. Dat is natuurlijk een zorg die wij erg groot vinden, want we willen niet dat die bedrijvigheid uit onze stad verdwijnt. Natuurlijk zitten ze nog steeds in de regio. Daar zijn we blij mee, maar liever hadden we ze in Rotterdam gehouden. Dus we willen nog een keertje een oproep doen: alsjeblieft houd dat MKB nu zoveel mogelijk in Rotterdam, maar zorg er in ieder geval voor dat wij in de regio voldoende goede bedrijventerreinen houden, zodat we die bedrijvigheid in Rotterdam houden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Becker, u staat ook op de lijst, maar eentje is genoeg lijkt mij. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 was blij met de zienswijzen waar ook de aanbevelingen van de Rekenkamer goed in werden verwerkt. En we waren later nog blijer dat ook onze aanvullingen over het meer betrekken van bewoners daar ook een plaats in hebben gekregen. Maar na de commissievergadering kwam Den Haag met een mooi plan om de democratisering echt vorm te geven. En toen dacht ik: oké, we hebben het er niet uitgebreid over gehad, maar het is nu tijd om op deze wagen te springen, want samen met Den Haag en nog twee kleinere gemeenten kunnen wij nu dit naar onze hand zetten. Wat wij graag willen is écht de MRDH meer democratisch vormgeven.
Sorry, voorzitter, mag ik even zeggen: kunt u er als er heel erg door mij heen wordt gepraat, misschien iets van zeggen want het leidt mij ontzettend af van mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. Ik hoor het niet altijd en vind het wel rustig. Maar misschien dat u het daar wel hoort en ik hier niet. Bij dezen dan het verzoek.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter. Bij de MRDH hebben we nu een adviescommissie, daar zitten ik en de heer Biljoen onder andere in, we hebben een besluitvormingscommissie voor de wethouders en we hebben het bestuur, de burgemeesters. Wat nu het plan is, is om het echt te democratiseren en te kijken naar andere vormen, zoals bijvoorbeeld in Amsterdam waar de gemeenteraden in het bestuur zitten. Gemeenteraden kunnen dat best zelf. Dat is in het verleden ook zo geweest. We hebben hier de Rijnmondraad gehad. De Rijnmondraad is van 1964 tot 1986 hier in werking geweest, bruut de nek omgedraaid door burgemeester Peper, tegen de Kamerfracties van de PvdA in. Zij hebben nog dapper weerstand geboden met D66 naast zich. Dat heeft niet geholpen. Maar goed, toen bleek het mogelijk. In Amsterdam is het ook mogelijk. Daar zitten ook raadsleden aan het roer. Ik heb de bevoegdheden van de burgemeester er nog eens goed op nageslagen. Vervoer en openbaar vervoer staan er niet bij. Dus het is eigenlijk ook een logische stap om verder te gaan met die democratisering en te zorgen dat de raadsleden eigenlijk uit het kinderzitje komen, uit die adviescommissie en aan het stuur in de MRDH. Want de MRDH is veel te belangrijk om het alleen aan burgemeesters over te laten. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Het is mij helemaal duidelijk, mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik heb hier mijn amendement, want ik moet er natuurlijk ook voor zorgen. Hij staat er nog niet helemaal op, dus ik dien hem later in samen met 50PLUS.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Samen rijden, samen sturen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23-02-2023 ter bespreking van agendapunt 8.1 Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026;

besluit de zienswijze concept Strategische Agenda MRDH 2023-2026 als volgt te wijzigen:
op pagina 5, alinea 1:
- 'We verzoeken u om de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek 'Regionale bijdragen aan de economie' te implementeren. We vragen hierbij in het bijzonder aandacht voor een herinrichting van de uitvoerende functie van de pijler Economisch

Vestigingsklimaat waarbij een nieuwe vorm van financiering wordt ontwikkeld met een duidelijke relatie met de strategische agenda en een doelmatige wijze van verstrekking. Daarbij benadrukken we het betrekken van goede (internationale) voorbeelden van regionale samenwerking bij dit proces. Het proces hiertoe zien we graag concreet opgenomen in de nieuwe Strategische Agenda.';

hieraan toe te voegen:
- 'Tevens uiten wij het verzoek tot zetten van stappen in de verbetering van de democratische legitimatie door ten eerste, lessen te trekken uit andere regioraden, en ten tweede door de verbeterpunten ten aanzien van de democratische legitimatie in de huidige en komende trajecten zoals de Uitvoering plan van aanpak Tweede Tussenevaluatie, Implementatie van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) en de Tussenevaluatie Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (GR MRDH), op korte termijn te uit te werken in de uitvoeringsagenda; die staat gepland direct na vaststelling van deze Strategische Agenda.'"

w.g. I. van Wifferen

<u>Toelichting</u>
Momenteel is het zo dat burgemeesters namens de deelnemende gemeenten van de MRDH in het bestuur zitten en besluiten over het dagelijkse vervoer van 2,5 miljoen Rotterdammers, Hagenaars en andere Zuid-Hollanders. Zij zijn niet onderhevig aan democratische controle; het bestuur legt geen verantwoording af aan hun gemeenteraden of aan bewoners over het beleid. In de vervoerregio Amsterdam kiezen de gemeenteraden het bestuur en moeten de gekozen personen ook verantwoording afleggen. Meer democratische legitimatie maakt meer mogelijkheden vrij voor verantwoording en het betrekken van Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. Ik sta mijn zetel met ingang van morgen aan u af. Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja, voorzitter, ik zal het nu voor de derde keer zeggen: we hebben het in de commissie goed besproken. Voor ons ligt nu een zienswijze met een goed overzicht van de uitdagingen waar Rotterdam en de regio de komende tijd voor staan. Maar voorzitter, ik ga het toch nog even zeggen: de prijsstijging van het openbaar vervoer, het snijden in de dienstregeling van de tram en de metro, de personeelstekorten, het herstellen van het OV-systeem heeft wat DENK betreft een hoge prioriteit. Het is dan ook goed om te lezen dat het college dit ook deelt in dit ook expliciet benoemt. En voorzitter, het versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk is van uiterst belang als we kijken naar Rotterdam en specifiek naar Zuid is er op het gebied van bereikbaarheid nog veel winst te behalen. En ik zei het ook al in de commissie: mijn fractie maakt zich echt zorgen over de mobiliteit rondom het havengebied. Een plek waar veel werkgelegenheid is, kan niet achterblijven op de rest van Rotterdam. Ik heb de knelpunten rondom het oplossen van het probleem aangehoord, maar ik zie wel graag terug dat we ook richting de MRDH communiceren dat de bereikbaarheid van onze wereldhaven topprioriteit heeft als het gaat om grote mobiliteitsvraagstukken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Niet. Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dat heeft iets met het pasje te maken. Daar is vanochtend al voor gewaarschuwd natuurlijk.

Maar goed, we hebben dit inderdaad uitgebreid besproken met elkaar in de commissie. De economische poot is de kleinste poot in de MRDH. Daarom trap ik even af en daarna geef ik het woord aan mijn collega Karremans.
De heer Van Drunen had een vraag: wanneer gaan we nu concreet aan de slag? In ieder geval voor de poot Economie doen we dat al. We hebben gisteren een concreet plan besproken dat SMART is. U weet wat SMART is. Dus daar zijn we al mee bezig. Dat hebben we gelijk opgepakt. Die opdracht van deze raad, maar ook van de Rekenkamer is goed doorgekomen.
Mevrouw Van Groningen maakt zich zorgen over het MKB. Het wil ook dat wij als college heel erg ons best doen om dat MKB te stimuleren, te motiveren, te inspireren en natuurlijk het liefst in Rotterdam, maar als het niet anders kan dan ook in de regio. Dat is natuurlijk ook een deel van de agenda van het economische vestigingsklimaat, wat de hoofddoelstelling is van het economische gedeelte.
Dan heb ik een mooi amendement 'Samen rijden, samen sturen'. We hebben ook in het coalitieakkoord hier iets over afgesproken, namelijk dat we gaan kijken naar de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Ik denk dat dat een goede zaak is. Alleen die discussie moeten we nog wel beginnen. Dus het was mooier geweest als we er in de commissie al over hadden gesproken. Dan had dit amendement daar ook ongetwijfeld goed ingepast. Maar goed, u moet ook ijzer smeden als het heet is. Het ligt nu voor. Het is natuurlijk aan uw raad, maar ik kan dit amendement gewoon omarmen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Allereerst op de vraag van de heer Biljoen en mevrouw Rehim Zadeh is dat we dat meenemen. De topprioriteit van de bereikbaarheid van de haven blijft natuurlijk een onderdeel waarvoor wij staan. We hebben daar inderdaad in de commissie uitgebreid bij stilgestaan. Dat is lastig. Dat is ingewikkeld vanwege de uitgestrektheid van dat gebied. Maar het blijft onze aandacht hebben. We zullen het ook blijven inbrengen, waar nodig en waar het kan, bij de MRDH. En tegen de heer Biljoen zeg ik ook in antwoord op zijn eerste vraag dat ik dat zal meenemen. Wat betreft de motie 'Milieuzones'. Die is door GroenLinks afgeschaft in 2018. Ik was daar zelf ook bij. Maar mevrouw Bokhove zit daar. We zijn wel aan het werk aan een ZES. Dat is een Zero Emissie Stadslogistiek. Daarmee werken we samen met de gemeenten die dat ook invoeren. Juist voor kennisdeling en te kijken hoe dat bij hen en bij ons gaat, hoe we daar naartoe werken samen met ondernemers om dat goed te doen. Dus daar vindt al heel veel kennisuitwisseling plaats. Dus ik ben huiverig om dat dan ook nog eens op het bordje van de MRDH te leggen. Daar is ook sprake van een beperkte capaciteit. Ik denk ook dat je niet al te veel dingen dubbel moet doen. Als het gaat om bijvoorbeeld verkeersveiligheidscampagnes, dan heb je een verkeersveiligheidscampagne van de Fietsersbond, van de ANWB, van onszelf, van IenW en van de MRDH. Dus het stapelt op elkaar en dat maakt het allemaal niet heel veel effectiever. Dus ik probeer wel te zoeken naar waar we dingen het beste kunnen doen. Ik ben het wel heel erg eens met de strekking van de motie en het doel van de motie, namelijk die kennisuitwisseling rondom de ZES, maar niet met het middel dat erin wordt bepleit. Om die reden ga ik hem ontraden, maar zeer eens met de doelstellingen. Zo wil ik hem ook als aanmoediging oppakken, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers in de tweede termijn eventueel? Dat is niet het geval. Oh ja, we zitten in een tweeminutendebat. Ik ben een beetje abuis.

8.9 Tweeminutendebat over 'WNT is WNT, ook voor het Havenbedrijf?', aangevraagd door het lid Engberts

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het tweeminutendebat 'WNT is WNT, ook voor het Havenbedrijf'. Een aantal sprekers heb ik hier voor mij. De heer Bonte, maar… Wie begint er? U staat hier bij mij als eerste spreker op de lijst. Mijnheer Engberts dan maar.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ik houd het ook heel kort. We hebben er vorige week in de actualiteitenraad al veel over gezegd. We vielen allemaal van onze stoel toen bleek dat er achttien mensen bij het voormalige gemeentelijke Havenbedrijf boven de WNT beloond worden. Daar gaat de eerste motie over die ik in wil dienen.
En de tweede motie gaat over waar het eigenlijk allemaal mee begon: de positie van de nieuwe CEO. Ik heb ook begrepen dat de inzet van dit college is conform het beleidskader dat we hebben, namelijk dat de joint control is dat we een heldere boodschap richting de minister van Financiën moeten overbrengen om vooral het beleidskader van de gemeente Rotterdam, 70% aandeelhouder, zo stevig mogelijk erin te houden. Daar gaat de tweede motie over. Vooral een support richting het college, want ik geloof dat het het heel goed doet hier.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Afspraak is afspraak: bij het Havenbedrijf verdien je niet meer dan de minister-president

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'WNT is WNT, ook voor Havenbedrijf';

constaterende dat:
- er discussie is ontstaan over het salaris van de opvolger van de huidige CEO van het Havenbedrijf;

overwegende dat:
- de gemeenteraad het hoogste bestuursorgaan van de gemeente is;
- de gemeenteraad de motie Postma et al. "Topsalarissen bij deelnemingen aan banden" heeft aangenomen in 2020;
- de gemeenteraad het beleidskader Verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026 heeft bekrachtigd;
- hoofdstuk 3.6 van het beleidskader Verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026, betreffende salariëring de duidelijke titel: "Passende beloning is niet meer dan WNT" heeft;
- de gemeente Rotterdam 70% en de Staat 30% van aandelen ven het Havenbedrijf heeft en er sprake is van joint control, waardoor beide aandeelhouders een gezamenlijk standpunt in moeten nemen;

verzoekt het college om:
- in het gesprek met de Staat een beroep te doen op de medeaandeelhouder om het beleidskader van de gemeente inzake beloningen bij deelnemingen toe te passen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

Motie 2. Van minimaal 18 naar maximaal 0

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'WNT is WNT, ook voor Havenbedrijf';

constaterende dat:
- de gemeenteraad het beleidskader Verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026 met algemene stemmen heeft bekrachtigd;
- er tijdens het actualiteitendebat van 16 februari 2023 boven water kwam dat er niet minder dan 18 mensen bij het Havenbedrijf meer salaris krijgen dan de afgesproken WNT;

overwegende dat:
- hoofdstuk 3.6 van het beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties 2022-2026 betreffende salariëring de duidelijke titel: "Passende beloning is niet meer dan WNT' heeft;
- de afspraken in het beleidskader blijkbaar niet zijn doorgedrongen bij alle grootverdieners bij verbonden partijen en bestuurlijke relaties van de gemeente Rotterdam;

roept het college op om:
- te onderzoeken in hoeverre er sprake is van salarissen van boven de afgesproken WNT bij andere verbonden partijen en bestuurlijke relaties van de gemeente Rotterdam, en dit te presenteren aan de raad;
- aan de raad te presenteren hoe, en op welke termijn, deze salariëring bij verbonden partijen en bestuurlijke relaties in lijn wordt gebracht met het beleidskader bestuurlijke relaties 2022-2026;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Dan mijnheer Bonte.

De heer **BONTE** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. De PvdA maakt ineens bezwaar tegen het hoge salaris van de CEO. Onze wethouders waren daar al een tijdje mee bezig en zijn een halfjaar geleden al gesprekken aangegaan en de verbijstering een week geleden was inderdaad groot toen bleek dat de CEO vertrekt met € 1 miljoen. Maar ik vraag mij af wie daar eigenlijk verantwoordelijk voor is. Wie heeft dat goedgekeurd destijds: € 1 miljoen in het arbeidscontract? Dat vraag ik mij af en dat mis ik eigenlijk nog in het verhaal van de heer Engberts. Ik heb het even opgezocht: zowel het beloningsbeleid waar deze vertrekregeling onder valt als de benoeming van de contractvoorwaarden van de CEO van het Havenbedrijf zijn door de PvdA-wethouders goedgekeurd in respectievelijk 2011 en 2013. Nou ja, goed, wat mij betreft heeft de PvdA hiermee tenminste voor € 1 miljoen boter op het hoofd. Maar het is wel terecht dat het nu wordt aangekaart. Het huidige college heeft goed gehandeld en gaat door met de gesprekken. Laten we niet vergeten dat het Havenbedrijf in het zadel is geholpen door belastinggeld en volledig eigendom is van de overheid. We weten sinds kort dat maar liefst achttien topbestuurders bij het Havenbedrijf ruim boven de WNT-norm verdienen. Zij zijn losgezongen van de werkelijkheid. Zonder ondernemersrisico, tolheffing en terreinverhuur mogelijk gemaakt door de belastingbetaler. Maar de miljoenen die zij jaarlijks te veel opstrijken zouden we beter kunnen investeren in havenontwikkeling, bijvoorbeeld in een goede walstroomvoorziening voor containerschepen.
Voorzitter, afrondend een vraag aan de wethouder: welke maatregelen worden genomen om deze exorbitante salarissen bij verbonden partijen, om deze misstanden in de toekomst te

voorkomen? En gaat u de deelnemingen en verbonden partijen helemaal doorlichten? Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. De vorige keer hebben we het ook al gezegd: wat de Rotterdamse VVD betreft zouden we deze discussie helemaal niet moeten voeren. Maar ja, we voeren dus de verkeerde discussie. Het moet niet over salaris gaan, maar wat ons betreft wel over de juiste persoon voor onze haven. Want het is de Rotterdamse haven: onze haven. Het is niet de haven van Vlissingen. Het is een Europese haven. Het is een internationale haven van naam en faam. De banenmotor van Nederland. Het lijkt bijna een promopraatje, dames en heren, maar deze haven opereert dagelijks in een complex internationaal krachtenveld en ook een zwaar concurrerend krachtenveld. En ook nog eens in een turbulente wereld. Een wereld die kampt met oorlog, een energietransitie en ook nog een energiecrisis. En in dat krachtenveld moet die nieuwe bestuurder zich dadelijk gaan bewegen als een stevige gesprekspartner voor zowel Nederlandse of nationale bedrijven als ook internationale bedrijven. Eigenlijk is de CEO het visitekaartje van onze Rotterdamse haven. En ik heb het eerder gezegd: de Rotterdamse haven is ook die kurk waar onze Rotterdamse en de Nederlandse economie op draaien. Dan is er in onze optiek helemaal niets mis mee om een goede baan te hebben, om hard te werken en om ook van waarde te zijn. Dan is een paar ton in het internationale bedrijfsleven peanuts. Toch? Nietwaar?

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft een toelichtende vraag. Het is een tweeminutendebat, mijnheer Coşkun. U mag een toelichtende vraag stellen, maar het wordt geen debat.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, ik mag niet interrumperen, maar de toelichtende vraag is wel of iedereen in deze zaal de directeur van het Havenbedrijf belangrijker vindt dan onze minister-president Rutte.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, ik weet niet of dat een toelichtende vraag is van de SP. Ik denk dat er heel veel hele belangrijke functies zijn. Het gaat mij erom dat hij in een internationaal krachtenveld opereert en ik heb u net uitgelegd waarom dat zo belangrijk is.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. De haven is een belangrijke sector voor een als stad als Rotterdam. Dat dit soort salarissen worden toegekend, daar zijn we het allemaal over eens dat dat ook voor deze stad ongepast is. Ik zou aan de wethouder meer de vraag willen stellen: hoe kunnen we ervoor zorgen dat we toegaan naar een inclusieve haven waar de afstanden met dit soort bedragen niet meer plaatsvinden om ervoor te zorgen dat de haven veel meer aanmoedigend kan zijn voor de Rotterdammers in deze stad?

De **VOORZITTER**. Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, deze aanvraag ter bespreking ziet eigenlijk op een onderwerp dat in principe al uitgevoerd wordt. Het gemeentebestuur heeft een duidelijke opdracht waarmee het nu al reeds aan de slag is. En de wethouder heeft ons tijdens de actualiteitenraad meegenomen in wat er nu reeds gebeurt. Ik hecht er wel aan om

te benoemen dat wij ons ervan bewust moeten zijn dat het Havenbedrijf niet enkel Rotterdam en haar haven bedient, maar het hele land en – als we daar heel eerlijk over zijn – zelfs Europa. Ook hebben het Havenbedrijf en de haven een grote rol in het vervullen van de klimaatopgave die de Rotterdamse haven moet leiden tot een groene haven, een bereikbare haven. Het Havenbedrijf is daarin een spil en eigenlijk van onschatbare waarde. Voorzitter, het is belangrijk dat je niet alleen goede mensen in dienst neemt. Nee, in deze situatie moeten we de beste mensen op de juiste plekken zetten. En alleen zo kunnen we de concurrentiepositie die we nu hebben behouden en tegelijkertijd werken aan de grote energietransitie in de haven. Voorzitter, kan de wethouder aangeven op welke termijn hij wel een inhoudelijke terugkoppeling denkt te kunnen geven aan de raad?

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Niet. Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben vorige week eigenlijk hetzelfde debat gevoerd, dus ik kan nu wat korter van stof zijn. Wij zijn aan het onderhandelen. We hebben van u een kader meegekregen dat aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. Dat is door de raad met algemene stemmen aangenomen. Dat stelt dat bij deelnemingen waar Rotterdam bij betrokken is, wij als uitgangspunt de WNT-norm nemen. Dat heb ik vorige week gezegd, dat heb ik nu gezegd, dus dan weet u dat.
Ik heb vorige week ook gezegd dat wij niet de enige aandeelhouder zijn. De Staat der Nederlanden, het ministerie van Financiën, is de andere aandeelhouder. Zij hebben 30%. Ik ga ervan uit dat de andere aandeelhouder recht zal doen aan het feit dat Rotterdam 70% van de aandelen bezit. Dus die onderhandelingen worden vervolgd en ik hoop natuurlijk op zo kort mogelijke termijn u de uitkomst te kunnen geven. Liever morgen dan overmorgen. Maar goed, wij zijn dus ook nog in gesprek met de andere partij.
Ik wil toch ook nog even een klein beeld rechtzetten. De haven van Rotterdam is heel erg belangrijk, maar het zijn de bedrijven die de winst genereren en het zijn de bedrijven die de mensen in dienst hebben en dat is niet het Havenbedrijf. Ik was van de week, gisteren om precies te zijn, met het Havenbedrijf en de burgemeester van Duisburg op een boot. Even varen. Even over de energietransitie praten. Dus dat was allemaal heel leuk, maar in dat gesprek werd het Havenbedrijf ook de landlord genoemd. Dat is een mooi Engels woord. Ik heb het net voor de zekerheid nog opgezocht: landheer is het letterlijk, maar het is ook de juiste betekenis. Het Havenbedrijf is een faciliterend bedrijf. En waar altijd het hele verhaal aan op wordt gehangen – dat heb ik vorige week ook gezegd – dat is de internationale commerciële acquisitie. Daar wordt eigenlijk het hele Havenbedrijf aan opgehangen en dat is niet terecht. Dat is maar een klein deel van de taak en daar moet je natuurlijk een goede man of vrouw voor hebben. En ik denk dat er in dit land voldoende mannen en vrouwen zijn die voor € 224.000,00 met alle trots en alle liefde deze taak gaan vervullen. Dan heb ik toch weer meer gezegd dan ik wilde zeggen. Nog even de moties. De motie van de PvdA is uitermate sympathiek, maar overbodig want dat doen we al. Ik heb u net verteld wat onze inzet is. Ik denk dat ik het niet duidelijker kan maken. En ik heb ook gezegd dat de andere partij waarmee we nu onderhandelen het ministerie van Financiën is. Dus deze motie is overbodig.
Dan geef ik nu het woord aan de heer Struijvenberg. Die zal u adviseren over de andere motie en ongetwijfeld nog andere dingen met u delen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u zeer, voorzitter. Ja, voorzitter soms doet een college helemaal uit zichzelf iets wat goed is en wat vervolgens bij de gemeenteraad echt op instemming kan rekenen. Dat is hier ook het geval, dus we nemen echt de complimenten in ontvangst, want zo ervaar ik het wel. Maar we begrijpen ook de

oproep om vooral door te gaan op die door ons ingeslagen weg. En voor het college – dat heeft mijn collega wethouder Simons zojuist ook uitgelegd – is de WNT dus inderdaad het uitgangspunt zoals besloten in het unaniem aangenomen beleidskader Verbonden partijen. We stellen het wel op prijs dat het belang hiervan vandaag door u onderstreept wordt. Voorzitter, tegelijkertijd begrijpt u dan denk ik ook dat een verdere aansporing om hiermee aan de slag te gaan voor ons niet nodig is nu wij als college zelf de initiator zijn van het onderwerp dat wij vandaag bespreken. U kunt er natuurlijk gerust op zijn dat wij dat ook zullen doen bij andere verbonden partijen. Dat is dan ook het antwoord op de vraag van de heer Bonte. Voorzitter, om die redenen zou ik motie 2 willen ontraden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

8.4 Het voorstel met betrekking tot het toepassen van de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het project Zomerhofkwartier.

De **VOORZITTER**. Gaan we naar het volgende tweeminutendebat: 8.4, het voorstel met betrekking tot het toepassen van de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het project Zomerhofkwartier. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel, voorzitter. Gezien de berichten, de brief die we van wethouder Zeegers hebben gehad vanochtend over het achterblijven van de bouwproductie en de berichten dat dat nog wel wat kritieker kan worden, juicht Leefbaar Rotterdam het vaststellen van deze coördinatieregeling toe. Elke versnelling die we kunnen bereiken hiermee is welkom, lijkt mij, in deze tijd van teruglopende bouw.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, dank u wel. Ja, het gaat hier over de coördinatieregeling. Het gaat niet over het bestemmingsplan. Dat bestemmingsplan bespreken we te zijner tijd, met alle begrip en sympathie voor de inspreekster tijdens de commissievergadering. Haar zienswijze gaan we nog bespreken. De coördinatieregeling kan ons alleen maar helpen. Als wij straks met zijn allen het bestemmingsplan goedkeuren, winnen we veel tijd. En als wij straks amendementen of moties of veranderingen in het bestemmingsplan willen aanbrengen dan verliezen we in feite geen tijd als we de coördinatieregeling niet toepassen. Dus wat mij betreft is het zonneklaar: we moeten hier gewoon mee akkoord gaan en dan kunnen we te zijner tijd met zijn allen op een ordentelijke manier het bestemmingsplan bespreken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Iemand anders het woord? Ja? Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ik realiseer me dat ik geen spreektijd meer heb, maar ik zou graag twee moties willen indienen. Die wil ik dan even met een paar zinnen toelichten.
De eerste gaat over de bouwhoogte in de Teilingerstraat. Er zal sprake zijn van een oplopende bebouwingshoogte: laag aan de Teilingerstraat en richting de Heer Bokelweg steeds hoger, althans zo is het vastgelegd in de Nota van Uitgangspunten Zomerhofkwartier. Maar het laatste plan lijkt daar wat afstand van te nemen. En deze motie borgt dat het principe van oplopende bebouwingshoogte gehanteerd wordt in het bestemmingsplan aan de Teilingerstraat maximaal 16 meter.
Tweede motie. Verder blijkt dat door de begrenzing van de cultuurhistorische verkenning de brandgrens en de cultuurhistorische bebouwing in de Agniesebuurt niet meegewogen

worden in de ontwikkeling van de plannen. De motie 'Onderzoek grenseffecten' verzoekt het college dit alsnog te doen.
Deze twee moties zou ik dan graag willen indienen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Onderzoek grenseffecten ZoHo – Agniesebuurt

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'Het voorstel met betrekking tot het toepassen van de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het project Zomerhofkwartier';

constaterende dat:
- in het masterplan verwezen wordt naar de Cultuurhistorische Verkenning Zomerhofkwartier uit 2018;
- de grens van deze verkenning op de Teilingerstraat samenvalt met de Brandgrens;

overwegende dat:
- door de begrenzing van de Cultuurhistorische Verkenning Zomerhofkwartier de relatie tussen de ontwikkelplannen voor ZoHo en de brandgrens in combinatie met historische bebouwing in de Agniesebuurt buiten de scope van het onderzoek is gevallen;

verzoekt het college:
- bij het opstellen van het bestemmingsplan Zomerhofkwartier niet alleen de CV Zomerhofkwartier te betrekken, maar ook in te gaan op de relatie met de cultuurhistorische aspecten van de Agniesebuurt en de ligging van de brandgrens;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren, T. de Haan, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

Motie 2. Bouwhoogte Teilingerstraat maximaal 16 meter

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 'Het voorstel met betrekking tot het toepassen van de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het project Zomerhofkwartier';

constaterende dat:
- in de Nota van Uitgangspunten voor het Zomerhofkwartier sprake is van oplopende bouwhoogten vanaf de Teilingerstraat richting Heer Bokelweg (p27);
- in het door het college vastgestelde Masterplan dit principe niet meer is terug te vinden en aan de Teilingerstraat een bouwhoogte tot 50 meter ingetekend is;
- de bestaande bouwhoogte nu maximaal 5 bouwlagen (ca. 16 meter) bedraagt;

overwegende dat:
- de bouwhoogtes in het Masterplan niet stroken met de Nota van Uitgangspunten;
- bewoners van de Teilingerstraat zich zorgen maken over de mogelijke komst van 50 meter hoge woonblokken aan de overzijde van hun straat;
- bij de verkoop van de hoek Teilingerstraat/Agniesestraat mondeling aan de nieuwe eigenaren is gemeld dat er geen hoge bebouwing zou komen direct aan de overzijde van de straat;

verzoekt het college:
- bij het opstellen van het bestemmingsplan Zomerhofkwartier voor de nieuwe bebouwing aan de Teilingerstraat uit te gaan van een maximale bouwhoogte van 16 meter en hoogte-accenten achter de bestaande wederopbouwbebouwing te positioneren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, voorzitter, heel kort. Alles wat maar fout kan gaan rondom een bestemmingsplanprocedure is bij dit plan. Vanaf 2016 wordt er gedraald, getalmd, op de lange baan geschoven. In de Gebiedscommissie Noord werden wij al niet serieus genomen. De wijkraad is niet serieus genomen. De ZOHOcitizens zijn niet serieus genomen. De bewoners van de Agniesebuurt zijn niet serieus genomen. Alles is nu op het bordje van een projectontwikkelaar geschoven. Versnelling wordt nu gevraagd terwijl er zeven jaar lang verloren is gegaan door de ambtenaar. Ja, de wethouder die kan er niks aan doen, die staat met verbazing te kijken, maar uw voorgangers hebben de procedure van het inspreekrecht echt met voeten getreden. En we krijgen allemaal voldongen feiten straks op ons bordje. De heer Van Dommelen denkt: 'het komt allemaal wel goed'. Zo zijn bewoners in slaap gesust, maar straks krijgen we allemaal gedoe met de projectontwikkelaar. Dat is echt niet goed. Dit vraagt gewoon weer om een procedure die tot aan de Raad van State gaat lopen waarbij Rotterdam voor de zoveelste keer op de vingers wordt getikt voor het niet goed volgen van de procedures.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, sorry, ik realiseer me dat dit geen debat is, maar ik werd aangesproken op het feit dat ik mezelf of de boel in slaap sus. Dat is toch echt niet wat ik net heb gezegd. We hebben straks gewoon een debat over het bestemmingsplan. En dan kunnen alle bezwaren worden ingebracht in dat debat en dan gaan we het allemaal normaal bespreken. Dat heeft niet zoveel met in slaap sussen te maken.

De **VOORZITTER**. Helder.

De heer **COŞKUN** (sp). Maar u gaat zien welke voldongen feiten met financiële consequenties u dan op uw bordje krijgt als u iets anders wilt dan u krijgt voorgeschoteld.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren nu. Ja.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, voorzitter, voor GroenLinks is het ook helder dat de coördinatieregeling niet gaat over de inhoud. Alleen de bewoners leggen wel een terechte zorg neer dat zij het gevoel hebben dat er nu wordt gezegd: 'u bent te vroeg' en straks bij het bestemmingsplan wordt gezegd: 'u bent te laat'. En daarom vinden wij de motie zoals door de heer Vonk is ingediend over het vaststellen van bouwhoogtes nu ontzettend belangrijk, dus die tekenen wij mee. En we vinden ook dat, als die motie het niet haalt, dat reden genoeg is om tegen het voorstel te stemmen omdat het proces dat nu gelopen wordt

bewoners de suggestie geeft dat ze niet goed worden gehoord. Ik vrees dat ze daar dan uiteindelijk gelijk in gaan krijgen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Niet. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben het er inderdaad in de commissie ook over gehad: dit is een coördinatieregeling waarin het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning tegelijkertijd te zijner tijd ter inzage gelegd kunnen worden. Op dat moment kunt u uw oordeel vellen over het bestemmingsplan en daar nog van alles van vinden. En vandaar dat ik het ook op die manier zuiver wil houden. Dit is op dit moment de coördinatieregeling en het is ontzettend belangrijk dat we die versnelling erin houden. Ik denk dat dat ook door een aantal van u heel duidelijk is neergezet en daar kan ik mij alleen maar bij aansluiten. We hebben echt die woningen nodig. Het zijn voor een heel groot deel sociale betaalbare woningen die we hier in het ZOHO-kwartier gaan realiseren. Dus hoe eerder hoe beter, zou ik zeggen.
Dan ga ik in op de moties. De motie die gaat over de bouwhoogte Teilingerstraat die zal ik ontraden, omdat wij inderdaad nu die coördinatieregeling vaststellen en wij ons willen houden bij de uitgangspunten zoals die eerder zijn vastgesteld in de tender en ook in het masterplan waarin geen maximale bouwhoogte is opgenomen. Dat wil helemaal niet zeggen dat we geen rekening houden met alle input van de bewoners, maar we houden ons nu aan de kaders zoals we die voor hebben liggen en we komen voor de zomer met dat bestemmingsplan waar u kunt kijken hoe dat allemaal is uitgepakt en daar uw wensen over kunt neerleggen hier in de raad. U gaat er tenslotte zelf over of dat bestemmingsplan het haalt ja of nee. Dus die motie wil ik ontraden. Dan is er nog een andere motie die gaat over onderzoek grenseffecten ZOHO-Agniesebuurt. Deze kunnen wij uitvoeren. Dus aan u of u er voor of tegen wilt stemmen, maar hij is in ieder geval uitvoerbaar en wat mij betreft dus 'oordeel raad'.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

8.5 Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Maastunneltracé

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar thema 8.5: Hoogwaardig Openbaar Vervoer Maastunneltracé. We hebben een aantal sprekers. Mijnheer Van Drunen als eerste.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik zal maar direct de olifant in de kamer benoemen: ja, Leefbaar Rotterdam heeft zich altijd sterk verzet tegen het beperken van het autoverkeer op het Maastunneltraject. En ja, we hebben in ons verkiezingsprogramma staan dat hier per direct een streep door zou moeten. Ik kan u dan ook verzekeren, dat als wij 23 zetels gehad zouden hebben, beide rijstroken nu weer gewoon in gebruik zouden zijn. Maar helaas: we hebben geen absolute meerderheid en hebben dus water bij de wijn moeten doen. Maar laten we elkaar niet de put in praten en het van de positieve kant benaderen. De afgesloten rijstroken mogen dadelijk voor specifieke groepen verkeer wel weer gebruikt worden en er komt een nieuwe en snelle OV-verbinding tussen de noord- en de zuidoever. Maar voorzitter, met die nieuwe snelle verbinding dreigt het vervoersaanbod binnen een levendig stukje Rotterdam te verschralen. We hebben het dan over lijn 44 in Charlois. Leefbaar Rotterdam dient daarom, samen met de VVD, DENK, D66 en GroenLinks de motie 'maatwerk voor Charlois' in die het college oproept om daar een oplossing voor te vinden. Op het Noordereiland is dat prima gelukt en laten we daar dan ook lessen uit trekken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Maatwerk voor Charlois

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van het Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Maastunneltracé;

constaterende dat:
- het Maastunneltracé wordt aangepast voor onder meer een HOV-lijn tussen Zuidplein en Centraal station;
- deze HOV-lijn deels, maar dus niet volledig, over het traject van buslijn 44 komt te rijden;
- een aantal bushaltes in Oud-Charlois en Carnisse hierdoor dreigen te verdwijnen;

overwegende dat:
- veel Rotterdammers gebruikmaken van deze haltes, met name om richting Zuidplein te gaan;
- het zeer wenselijk is om de laagdrempeligheid van het OV in dit deel van Rotterdam te behouden, enerzijds voor de oudere Rotterdammers en anderzijds als verbindende factor voor woon-werkverkeer;
- op het Noordereiland een enigszins vergelijkbare situatie zich heeft voorgedaan, waarbij - naar tevredenheid van de bewoners - een e-shuttlelijn (lijn 547) is opgetuigd die Blaak-Noordereiland-Blaak aandoet;

verzoekt het college:
- een voorstel te doen voor een OV-maatwerkoplossing die ernaar streeft om de bereikbaarheid van Charlois op een acceptabel niveau te houden met daarbij het wegvallen van lijn 44 in ogenschouw nemend;
- hierbij rekening te houden met lessen die geleerd zijn in vergelijkbare situaties, zoals op het Noordereiland;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen, S.J.C. Becker, I. van Wifferen, E. Rehim Zadeh en M.H. Biljoen

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Vonk, u heeft geen spreektijd meer maar u mag nog wel een motie indienen als u dat wilt.

De heer **VONK** (cu). Dank voor die coulance, voorzitter. Dan maak ik gelijk van de gelegenheid gebruik om er vijf in te dienen. Maar ik doe het kort.
De HOV komt, lijn 44 gaat. Het vervallen van zo'n lijn, voorzitter, doet pijn, veel pijn. Niet alleen bij ons, maar zeker ook bij de wijkraden, bewoners, huisartsen en meer. En iemand dacht dat de HOV een extraatje was, maar het is in plaats van. Tegenover pijn staat, wat ons betreft, compensatie. En reken maar dat burgers en wijkraden heel graag willen meedenken over die compensatie. Vandaar onze motie 'Compensatiepakket lijn 44'. Dan de Henegouwerlaan. Het is een fietsstraat in twee richtingen gecombineerd met de bus. We steunen de motie van de Partij voor de Dieren om een alternatief van bewoners grondig te onderzoeken. Maar als dat niet lukt kan de uitwerking van het college dan veilig voor fietsers? Veel zorgen bij de bewoners en daarom onze motie 'Fietsers First'. Dan een halte zo vlak voor je woning. Uiteindelijk twaalf keer per uur een bus die vlak voor je woning stopt. Dat wil je niet. Bewoners komen met een beter alternatief en daarom 'Halte om de hoek'. En als we de bus meer ruimte willen geven, zal dat iets betekenen voor de auto. Er moet nog veel onderzocht worden, maar neem in ieder geval de optie mee om de parallelbuizen van

de Statentunnel te bestempelen als busbaan. Daarom de motie 'Busbaan in parallelbuizen Statentunnel'. En ten slotte: burgers en ambtenaren. De ene: 'we voelen ons niet serieus genomen'. De ander: 'we hebben keihard gewerkt'. Wat goede participatie is, wordt door bewoners en ambtenaren vaak heel verschillend beleefd en zo ook bij de implementatie van het HOV Maastunneltracé. Maar niet alleen daar, maar op heel veel punten in de stad. We geven participatie een nieuwe kans en daarom de motie 'Informeren is geen participeren'. Deze moties wil ik graag indienen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Busbaan in parallelbuizen Statentunnel

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van HOV Maastunneltracé;

constaterende dat:
- de haarspeldvariant die door bewoners van de Henegouwerlaan is voorgesteld, een elegante oplossing biedt om de parallelbanen van de Henegouwerlaan te ontzien en daar een beter woon- en leefklimaat te realiseren;
- deze variant mogelijk iets meer tijd kost vanwege filevorming in de Statentunnel;

overwegende dat:
- deze mogelijke vertraging eenvoudig ondervangen kan worden door de parallelbuizen van de Statentunnel alleen te bestemmen voor bus- en taxivervoer;
- dit bijdraagt aan een wat in het coalitieakkoord een 'snelle hoogwaardige vrijliggende busverbinding' genoemd wordt;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of dit voor de korte of middellange termijn een mogelijke oplossing zou kunnen zijn eventueel in combinatie met een nog op te stellen verkeerscirculatieplan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

Motie 3. Halte om de hoek

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van HOV Maastunneltracé;

constaterende dat:
- het traject dat is uitgewerkt voor het HOV gebruik maakt van de parallelwegen van de Henegouwerlaan;
- in de plannen tevens een bushalte voorzien wordt aan de Henegouwerlaan;
- bewoners aangegeven hebben een halte voor de deur onwenselijk te vinden vanwege de beperkte ruimte en de hoge frequentie van het HOV (12x per uur);
- om de hoek van de Henegouwerlaan meer mogelijkheden zijn voor een ruimere bushalte waarbij de bewoners geen overlast van de halte ondervinden;

overwegende dat:
- de impact van het HOV op de parallelweg ook zonder halte al zeer fors is;

- de bewoners van de Henegouwerlaan het liefst helemaal geen HOV op de parallelweg zouden zien;
- een halte om de hoek meer ruimte creëert voor zowel bewoners van de Henegouwerlaan als reizigers van het HOV;

verzoekt het college:
- over deze en andere onderdelen van het pakket te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, T.S.J. Coşkun en M.H. Biljoen

Motie 4. Compensatiepakket lijn 44

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van HOV Maastunneltracé;

constaterende dat:
- met de komst van het HOV het voornemen is om buslijn 44 te laten vervallen;
- het college in haar brief aangeeft dat voor de gelijktijdige optimalisatie van het omliggende busnetwerk de reguliere vervoerplanprocedure van de MRDH wordt gevolgd;

overwegende dat:
- senioren uit Carnisse en Blijdorp afhankelijk zijn van buslijn 44 om langer zelfstandig te blijven;
- het onwenselijk is hen de mogelijkheid tot het gebruik van openbaar vervoer te ontnemen;
- huisartsen hierover noodkreten naar de wijkraden gestuurd hebben;
- ook bezoekers van diverse andere voorzieningen zoals scholen veel gebruik maken van lijn 44;

verzoekt het college:
- in samenwerking met de betrokken wijkraden een compensatiepakket samen te stellen voor de reizigers van buslijn 44 die nadeel ondervinden van het opheffen van deze lijn, waarbij in elk geval het omliggende busnet geoptimaliseerd is voordat buslijn 44 wordt opgeheven en de HOV gaat rijden;
- over deze en andere onderdelen van het pakket te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, T.S.J. Coşkun en M.H. Biljoen

Motie 5. Informeren is geen participeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van HOV Maastunneltracé;

constaterende dat:
- voor bewoners het resultaat van participatie vaak teleurstellend is en ze het gevoel krijgen dat ze niet gehoord worden en dat de overheid vooral aan het zenden is om hen te overtuigen in de plannen van de overheid mee te gaan;

- ambtenaren en bestuurders vaak de sterke overtuiging hebben dat er goed en ruimschoots gelegenheid was voor participatie van bewoners, grote belangstelling, veel gesprekken gevoerd en hard geluisterd;
- wat goede participatie is door bewoners en ambtenaren dus vaak heel verschillend wordt beleefd, zo ook bij de implementatie van het HOV Maastunneltracé;

overwegende dat:
- participeren niet hetzelfde is als informeren of een verkooppraatje houden in de hoop dat bewoners meegaan met de door ambtenaren en marktpartijen bedachte plannen of dat ze er op z'n minst begrip voor kunnen opbrengen;
- participatie niet betekent dat je alles moet doen wat bewoners vragen, zoals het goede bewoners betaamt dienen ze hun eigen belangen en is het aan de gemeenteraad om deze belangen in het geheel van alle belangen te wegen;
- we blij zijn met bewoners die zich druk maken over hun stad, over onze stad, over de buurt waar ze wonen, over ieders veiligheid, over voorzieningen, etc.;
- we blij zijn met bewoners die niet alleen maar ach en wee en boeh en nee roepen, maar hun creativiteit en deskundigheid in willen zetten om een oplossing bij een probleem te zoeken;
- de huidige wijze van participeren onbevredigend is en zowel bij bewoners, ambtenaren en bestuur te vaak voor teleurstellingen zorgt;
- goede participatie zal helpen plannen beter te maken en draagvlak te vergroten, de ultieme participatie zorgt voor betere plannen en applaus;

verzoekt het college:
- samen met Rotterdammers voor alle partijen beter werkende participatie te ontwerpen;
- zowel teleurgestelde als tevreden participanten uit verschillende trajecten te betrekken;
- 'informeren' per direct niet meer te zien als participeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, T.S.J. Coşkun en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 6. Fietsers first

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van HOV Maastunneltracé;

constaterende dat:
- het traject dat is uitgewerkt voor het HOV gebruik maakt van de parallelwegen van de Henegouwerlaan;
- in het coalitieakkoord Eén Stad is afgesproken dat de parallelwegen worden omgebouwd tot fietsstraten waarbij auto's en ander gemotoriseerd vervoer te gast zijn: 'Op het traject Gravendijkwal-Henegouwerlaan en Pleinweg richten we aan beide kanten de bestaande parallelweg in als fietsstraat voor fietsers in twee richtingen, zodat fietsers ook in de tegenrichting veilig kunnen fietsen.';

overwegende dat:
- nog niet duidelijk is of HOV, fietsstraten en andere functies samen veilig gerealiseerd kunnen worden op de parallelwegen van de Henegouwerlaan;
- het college voornemens is om ondanks bezwaren van bewoners door te gaan met de uitwerking van deze variant;

verzoekt het college:
- bewoners van de Henegouwerlaan een actieve rol te geven in het ontwerpproces van de fietsstraten gecombineerd met HOV;
- een gedegen en objectieve toetsing van het ontwerp op verkeersveiligheid te laten uitvoeren;
- te zoeken naar mogelijkheden om zowel het HOV alsmede de veilige fietsstraat te realiseren en wanneer dit niet mogelijk blijkt, met een alternatief te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, voorzitter, dank voor het woord. Hoe fijn is het om te zien dat Leefbaar Rotterdam, DENK en de VVD, die er zo tegen waren in de afgelopen collegeperiode, nu volle kracht vooruit zeggen voor de aanpak van de Maastunnelcorridor en het goede werk van het vorige college voortzetten, voorzitter. Ik heb heel weinig spreektijd, dus ik ga het ook heel kort houden voorzitter. Wij hebben een aantal moties met Leefbaar Rotterdam en de ChristenUnie ingediend waarin we ook aandacht vragen voor Zuid en Charlois. Wij maken ons nog wel zorgen over de uitwerking zo meteen met betrekking tot de Henegouwerlaan, maar de wethouder heeft inderdaad al aangegeven in de commissie dat hij samen met bewoners gaat kijken naar hoe dat moet worden uitgevoerd. En ten slotte voorzitter, wil ik nog wel snel even een motie indienen en dat is 'Cultuurcampus bereikbaar'.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Cultuurcampus bereikbaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.5 Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Maastunneltracé;

constaterende dat:
- de Cultuurcampus een iconisch gebouw is dat internationaal bezoekers trekt;
- de Cultuurcampus de ambities van Rotterdam-Zuid markeert;
- de Cultuurcampus onderdak zal bieden aan verschillende instellingen, waaronder Codarts, de Hogeschool en de Erasmus Universiteit;

overwegende dat:
- de locatie momenteel niet met het OV verbonden is;
- het wenselijk is om de loopafstand naar de Cultuurcampus te verkorten;

verzoekt het college:
- de bestaande halte Katendrechtse Lagedijk - voor de opening van de Cultuurcampus - zo veel mogelijk naar het noorden te schuiven (een halte nabij de kruising met de Wolphaertsbocht, waar overgestapt kan worden op tramlijn 2 én een halte ingepast tussen de opstelvakken rechtdoor (Brielselaan) en linksaf (Maastunnel));

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Bijlage

Het Definitief Ontwerp HOV Maastunnel I Zuid I Dorpsweg I Charlois- MOB 22/018 bladnr: 2/3, met bestandsnaam HOV Maastunnel_DO_zuid.dwg; waarbij de bushalte Cultuurcampus, de huidige bushalte Rotterdam, Katendrechtse Lagedijk is, ter hoogte van Dorpsweg 41-43 én Dorpsweg 42-44

Te wijzigen in: Bushalte Cultuurcampus op Dorpsweg ter hoogte van huisnummer 5-7 nabij kruising Wolphaertsbocht én Maastunnelplein 42

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. De heer Van Drunen noemde het net 'de olifant in de kamer' en 'water bij de wijn doen'. Dat geldt ook voor ons. Wij hadden ook in ons verkiezingsprogramma staan dat de 's-Gravendijkwal weer open zou gaan, maar in de coalitie hebben we andere afspraken gemaakt en daar staan we ook voor. Eén rijbaan is nu gesloten. Er is veel verkeer dat niet goed kan doorrijden. En we staan voor deze HOV-lijn, een hoogwaardig alternatief voor de auto zodat reizigers snel van Centraal Station naar Zuidplein kunnen reizen. Dat betekent dat die bus over de Henegouwerlaan gaat. We hebben het daar in de commissie uitvoerig over gehad. D66 zal straks moties indienen die wij ook ondersteunen.
Wat nog is blijven liggen: de heer Vonk diende net een motie in over de plaatsing van de bushaltes en een suggestie om die op de Weena te plaatsen. Weena ligt heel dicht bij het busstation van het Centraal Station. Het is ook een idee van de bewoners om die bushaltes die – nu moet ik het goed zeggen – heel dichtbij Weena geplaatst worden, op de Henegouwerlaan, om die wat meer midden op de Henegouwerlaan te plaatsen zodat ze wat minder overlast voor bewoners veroorzaken. Ik zou graag de wethouder vragen of daar nog naar is gekeken. Want daar is, volgens mij, contact over met bewoners. Zo niet of we daar nog een terugkoppeling over kunnen krijgen.
Mondige bewoners krijgen soms heel veel aandacht. Er zijn ook terechte zorgen vanuit de wijkraad Carnisse. Er is ingesproken. Leefbaar Rotterdam heeft daar een motie over ingediend die wij ook zullen steunen. Daar houd ik het even bij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, de PvdA is voorstander van meer openbaar vervoer op Zuid. We zijn ook voorstander van meer openbaar vervoer van en naar zuid. Wij zijn dus ook voorstander van het HOV-verbindingsvoorstel van het college. Er is echter een tweetal punten van bewoners en wijkraden waar, onzes inziens, meer mee moet worden gedaan. Het eerste gaat over de funderingsproblematieken. Bewoners maken zich zorgen en de wethouder geeft aan dat dit onterecht is, maar je kunt het maar beter voorkomen dan later tegen problemen aanlopen. Dus we willen graag een nulmeting houden en het college de opdracht geven om ook te monitoren zodra de buslijn gaat rijden. Dat is de eerste motie.
De tweede motie is, en dat is een beetje het punt dat zojuist ook werd genoemd: buslijn 44 heeft ook een sociale functie voor met name oudere bewoners in Blijdorp en in Noord en rijdt niet voor niets fijnmazig met haltes die wat dichterbij locaties staan. Dat is in strijd met het HOV-concept, dus dat komt te vervallen. Wij vinden dat die sociale functie overeind moet blijven en vragen het college om dat te bekijken met een alternatief.

De **VOORZITTER**. De heer Moti heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Behoud de sociale functie van het openbaar vervoer in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van 'HOV Maastunnel';

constaterende dat:
- Hoogwaardig Openbaar Vervoer erop gericht is om snel en vaak te rijden;
- de kortere route van de HOV-buslijn ervoor zorgt dat de huidige buslijn 44 komt te vervallen;

overwegende dat:
- er in Rotterdam naast hoogwaardig openbaar vervoer ook behoefte blijft aan OV met een sociale functie om bijvoorbeeld naar de markt te gaan of vrienden en familie te bezoeken;

verzoekt het college om:
- te onderzoeken of er naast de nieuwe HOV-buslijn ook een fijnmaziger buslijn kan gaan rijden tussen Carnisse en Blijdorp;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R. Moti, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

Motie 9. Een goede fundering voor de nieuwe buslijn

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van 'HOV Maastunnel';

constaterende dat:
- uit de studie van Movares blijkt dat woningen aan de Henegouwerlaan kampen met mogelijk zwakke funderingen;
- de wethouder in de commissievergadering heeft aangeven dat er geen verder onderzoek nodig is omdat er vroeger een tram over de Henegouwerlaan reed;

overwegende dat:
- een bus niet hetzelfde is als een tram;
- hoge frequenties van bussen mogelijk negatieve effecten hebben op de funderingen van woningen aan de Henegouwerlaan;

verzoekt het college om:
- een nulmeting te houden voor de woningen aan de Henegouwerlaan die langs de HOV-route staan;
- te monitoren wat de effecten zijn van de gewijzigde busroute op de funderingen van de woningen aan de Henegouwerlaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R. Moti, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Mag ik fracties verzoeken die geen spreektijd meer hebben, maar wel een motie willen indienen zich enigszins te beperken? Andere sprekers bij dit agendapunt? Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 is blij met en trots op wat we nu gaan doen met de Maastunnel. Het is een belangrijk resultaat dat is bereikt en het zorgt ervoor dat een in onze ogen vies autoriool een stuk verbeterd is in de stad: luchtkwaliteit verbetert en duidelijk minder ruimte voor de automobilist. Een deel van dit pakket was wel dat er een snelle, snelle, bus zou komen. We hebben de alternatieven van de bewoners goed bekeken, maar die maakten allemaal die bus minder snel.
Wat D66 wel zorgen baart is dat die bus over de ventwegen moet komen en dat het erop lijkt alsof tweebaansfietsen en bus toch – ook al hadden we dat misschien wel gewild in het coalitieakkoord – er niet zo veilig uitziet. En daarom heb ik een motie om die veiligheid heel strak te monitoren om desnoods nog veranderingen aan te kunnen brengen als dat niet veilig genoeg blijkt te zijn.
En ik wil ook dat er vrij snel, binnen een jaar, een plan komt voor die tweebaansfietsen, hoe dat veilig kan zodat we de bewoners wel perspectief kunnen bieden. We vinden het jammer dat we de bewoners niet tegemoet kunnen komen. We zien ook de problemen die ze hebben. Maar die snelle busverbinding is voor ons een heel belangrijk deel van het sluiten van een baan van de Maastunnel. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Monitor veilige ventwegen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.5 Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Maastunneltracé;

constaterende dat:
- er vanaf januari 2024 een Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-bus gaat rijden tussen Zuidplein en het Centraal Station, welke acht keer per uur zal rijden en voor een deel van diens route gebruik maakt van de vrije rijstrook op de Maastunneltracé;
- bewoners van de Henegouwerlaan een brief hebben gestuurd aan de gemeente, welke is behandeld in de commissie MHEK, waarin zij onder meer hun zorgen uiten over de veiligheid van fietsers na de komst van de HOV-lijn;

overwegende dat:
- de HOV-lijnbus ook over smalle ventwegen zal rijden, waar ook veel fietsers aanwezig zijn, wat mogelijk voor onveilige verkeerssituaties kan zorgen;
- verkeersveiligheid een groot goed is en mogelijke risico's op voorhand goed in beeld dienen te zijn en ondervangen moeten worden, in plaats van achteraf te handelen;

verzoekt het college:
- vanaf het moment dat de HOV-bussen gaan rijden de verkeersveiligheid op het gehele traject nauw te monitoren in het kader van stadsbrede monitoring verkeersveiligheid;
- wanneer uit de resultaten van de monitoring blijkt dat de verkeersveiligheid (sterk) is afgenomen, opties te onderzoeken hoe de HOV-lijn kan blijven rijden over dit traject met een verbeterde verkeersveiligheid;
- hierover een jaar na ingebruikname van de HOV te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, S.J.C. Becker en E. Rehim Zadeh

Motie 11. Snel vrij fietsen door de wijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.5 Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Maastunneltracé;

constaterende dat:
- in het coalitieakkoord 'Eén Stad' is afgesproken dat op het traject Gravendijkwal-Henegouwerlaan en Pleinweg aan beide kanten de bestaande parallelweg ingericht zal worden als fietsstraat voor fietsers in twee richtingen, zodat fietsers ook in de tegenrichting veilig kunnen fietsen;
- de inrichtingsplan(IP-)procedure, waarbij het Programma Fiets (tweezijdig fietspad) betrokken wordt, uiterlijk 2025 gereed is volgens het college;
- volgens planning er een snelbus per januari 2024 over de Gravendijkwal zal gaan rijden;

overwegende dat:
- het belangrijk is om Rotterdam zo snel mogelijk fietsvriendelijk te maken;
- het van belang is om een veilige tweerichtingsfietsomgeving te realiseren op het traject 's-Gravendijkwal-Henegouwerlaan, waarbij fietsers niet telkens moeten wijken of zich onprettig voelen door een snelbus die voorbij sjeest;
- bewoners veelal goed inzicht hebben op de straten in hun leefomgeving en zij de mogelijkheid moeten hebben om hun inzichten te delen alvorens het inrichtingsplan wordt opgesteld;

verzoekt het college:
- het plan voor de inrichting van het traject 's-Gravendijkwal-Henegouwerlaan en Pleinweg als fietsstraat voor fietsers in twee richtingen uiterlijk begin Q1 2024 naar de raad te sturen;
- uiterlijk begin Q1 2024 een update te geven over de realisatie van vrijliggende fietspaden, snelfietspaden en fietsparkeerplaatsen conform 'Eén Stad';
- hierbij bewoners te laten participeren middels inspraaksessies;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Kan ik nog iemand het woord geven? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. De Partij voor de Dieren is voorstander van Hoogwaardig Openbaar Vervoer. Laat dat helder zijn. Nu ligt er een plan voor om elke vijf minuten op de parallelweg bij de Henegouwerlaan een bus te laten rijden. Wij zijn het met de bewoners eens dat we dat geen verstandig idee vinden. Er fietsen daar heel veel scholieren, kinderen. En laten we wel wezen: als je onder een bus komt, dan is het gelijk over, dan sterf je ter plekke – laat ik het zo maar zeggen. Nu was er een variant voorgesteld door de bewoners: de haarspeldvariant. En die is door het college bekeken door middel van een quickscan. Wij zouden dat graag samen met de bewoners toch wat uitgebreider willen zien, zodat we het beter kunnen afwegen. Dus wij hebben een motie waarin wij het college verzoeken de voorkeursvariant van de bewoners uitgebreid te onderzoeken door middel van een gedegen onderzoek en de resultaten te delen met de gemeenteraad. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 12. Voorkeursvariant bewoners nader onderzoeken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van HOV Maastunnel;

constaterende dat:
- het traject dat is uitgewerkt voor het HOV gebruik maakt van de parallelwegen van de Henegouwerlaan;
- bewoners hebben aangegeven dit onwenselijk te vinden vanwege meerdere redenen;
- elke vijf minuten een bus op de parallelweg de verkeersveiligheid van fietsers niet ten goede komt;

overwegende dat:
- de haarspeldvariant die door de bewoners van de Henegouwerlaan is voorgesteld alleen is bekeken door het college door middel van een quickscan;
- deze quickscan niet alles heeft doorberekend en daardoor geen volledig beeld geeft van de mogelijkheden van de haarspeldvariant;

verzoekt het college:
- de voorkeursvariant van de bewoners (via Bentinckplein) uitgebreid te onderzoeken door middel van een gedegen onderzoek en de resultaten te delen met de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers?

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja, voorzitter, de aanpassing van de Maastunneltraverse wordt definitief. En al lang voordat ik hier aantrad, werd het enorm beladen politieke besluit

bekritiseerd door mijn fractie. En onze fractie was en is nog steeds geen voorstander van het beperken van het autoverkeer op dit traject, maar toch hebben we anders afgesproken.
En voorzitter, dit besluit is niet door en door slecht voor de stad. We krijgen een hoogwaardig alternatief aan OV waarmee we de ontstoppingen verminderen en een verbinding realiseren tussen Centraal en Zuidplein. En voorzitter, tegelijkertijd moeten we ook oog houden voor de zorgen van de bewoners en de omwonenden. Om de overlast te beperken, hebben we met de motie van DENK en Leefbaar Rotterdam de vorige periode de eerste stappen al gezet: het inrichten van de parallelwegen en fietsstraten waar de auto en straks ook de bus te gast zijn. Dit beperkt de automobilist en draagt bij aan de doorstroming in dit gebied. Hierbij is het wel belangrijk om met de frequente aanwezigheid van de bussen ervoor te blijven zorgen dat de verkeersveiligheid gewaarborgd wordt op de fietsstraat en de overlast voor de bewoners beperkt blijft. Met de evaluatie gaan we bezien hoe dat zich ontwikkelt, die bus over de ventweg, maar we vertrouwen erop dat de wethouder dat kritisch volgt en we tekenen mee op de monitormotie van D66.
Voorzitter, tot slot. Een aantal groepen krijgen een ontheffing om gebruik te maken van de vrije rijstroken, waaronder elektrische taxi's. Ik wil het college vragen in hoeverre u vindt dat er wellicht een risico ontstaat dat bepaalde taxichauffeurs een oneerlijke concurrentiepositie krijgen. In hoeverre is dit eerlijk en proportioneel ten opzichte van de niet-elektrische taxi's? Ik snap de wens van duurzaamheid, maar ziet het college dan ook mogelijkheden tot een financiële compensatie of een extra trigger om de taxichauffeurs hier toch naartoe te motiveren? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, goed openbaar vervoer wordt bepaald door drie zaken. Openbaar vervoer moet snel zijn. Openbaar vervoer moet comfortabel zijn. En openbaar vervoer moet goedkoop zijn. Als daaraan voldaan wordt, gaat openbaar vervoer booming worden voor jongeren, voor ouderen, voor mensen zonder rijbewijs en voor de snelgroeiende groep arme inwoners. De nieuwe Hoogwaardig Openbaar Vervoerlijn Maastunnel moet dus snel, goedkoop en comfortabel worden. Maar als je als college vervolgens andere buslijnen gaat laten verdwijnen, ben je het kind met het badwater aan het weggooien. Onacceptabel dat het college buslijn 44 laat verdwijnen, want daarmee verdwijnen ook allerlei haltes in bestaande wijken en in plaats van een beter openbaar-vervoersnetwerk, verdwijnt er dan door het HOV Maastunnel een groot stuk van ons bestaand fijnmazig OV-netwerk. Dat is dus het paard achter de wagen spannen. En als er dan ook nog bezwaar wordt gemaakt, adviezen worden geschreven door bewoners, door bewonersorganisaties, door wijkraden en je verwerkt er niet één letter van in de plannen voor deze HOV-lijn, dan kun je niet spreken van een serieuze participatie van betrokkenen. Dan heb je als college een schijnparticipatietraject opgetuigd. Voorzitter, 50PLUS is tevreden dat er ingezet wordt op een extra HOV-lijn, maar als dat ten koste gaat van andere buslijnen, heeft het college in de ogen van 50PLUS de bus volledig gemist. En daar heb ik een motie over.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 13. Hoezo participatie!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van HOV Maastunneltracé;

constaterende dat:
- er een heel participatie traject is opgetuigd voor de HOV-lijn;

- er heel veel bewoners, vertegenwoordigers van bewonersorganisaties en vertegenwoordigers van wijkraden hebben ingesproken;
- wij heel veel brieven met bezwaren en adviezen van bewoners, bewonersorganisaties en wijkraden hebben ontvangen;

overwegende dat:
- er geen enkel bezwaar of advies is verwerkt in de plannen van de wethouder;
- daarmee dure participatietrajecten opgetuigd zijn puur voor de beeldvorming;
- het tijd wordt dat het college eindelijk eens luistert naar wat bewoners willen en dit ook gaat verwerken in een plan wat eenieder tevredenstelt;

draagt het college op:
- haar besluit te heroverwegen en daarin de suggesties en voorstellen van bewoners op te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers? Volgens mij hebben we nu alle fracties min of meer gehad. Ja? Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik vond dat we een goede en constructieve commissiebehandeling hebben gehad. Dat is op dit onderwerp wel eens anders geweest in het verleden, dus dat laat ook zien hoe dit zich zo heeft doorontwikkeld in de Rotterdamse politiek. Maar dat wil niet zeggen dat het niet erg de aandacht vraagt van ontzettend veel fracties. Dat zien we vandaag ook weer met het aantal moties dat is ingediend op dit onderwerp. Die ga ik zo allemaal van een antwoord voorzien. Allereerst twee vragen die gesteld zijn. De eerste was van de heer Becker over de bushalte en dat er nog een alternatief van bewoners is om die bushalte net iets eerder op de Henegouwerlaan te plaatsen in plaats van richting de hoek. Zijn verzoek is om daar serieus naar te kijken. Daar kijken we op dit moment serieus naar, dus dat wil ik ook toezeggen. En daar zullen we dan ook inderdaad over terugkoppelen richting de bewoners als dat is gebeurd, maar dat proces dat loopt nog, maar dat kan ik toezeggen.
En er was een vraag van mevrouw Rehim Zadeh over de elektrische taxi's. Het is dit jaar nog voor alle taxi's open. Het is nu nog niet enkel voor elektrische taxi's. We hebben wel gezegd dat dit in ieder geval wel het geval moet zijn per januari 2024. Dus daar willen we wel naartoe werken. Ik ben nog bezig de financiën uit te werken, maar dat is een gesprek dat ik met de taxibranche heb. Op dit moment zijn mijn zakken leeg qua geld. U kunt het zien: er zit niets in. Dus ik moet dat ergens vandaan zien te halen, maar dat is wel iets waar ik over in gesprek ben met de taxibranche.
Dan de moties. Allereerst de motie van Leefbaar Rotterdam 'Maatwerk voor Charlois'. Ja, bus 44 verdwijnt. Eigenlijk verdwijnt hij niet. Hij verandert in HOV Maastunnel. Hij gaat wat strakker rijden door de wijk. Die bus blijft ook voor het overgrote deel in bereik van de mensen die nu gebruik maken van bus 44, maar ik zeg er wel bij dat voor een aantal gevallen, bijvoorbeeld voor een bejaardentehuis, 300 meter lopen – want daar hebben we het in veel gevallen over – toch wel vervelend is. Dat begrijp ik, dus ik wil inderdaad kijken naar die OV-maatwerkoplossing om te zien of we daar iets aan kunnen doen. En inderdaad: op het Noordereiland is het OV-maatwerk erg goed ontvangen nadat ik het veranderd had, dus die complimenten neem ik gelijk in ontvangst als u het oké vindt.

Dan de vijf moties van de ChristenUnie. Allereerst 'Compensatiepakket lijn 44'. Ik heb net in antwoord op de motie van Leefbaar Rotterdam dat ik daarnaar wil kijken. Ik wil niet, zoals in de motie wordt opgeroepen, een heel compensatiepakket gaan creëren. Maar ik heb al gezegd op de motie van Leefbaar Rotterdam – en dat heb ik ook al in de raadscommissie gezegd – dat ik serieus en passend wil kijken naar die situaties waar het vervelend is voor mensen dat die bus anders gaat rijden, want dat is in feite wat er gebeurt. Maar ik ga de motie in die zin ontraden. U vraagt om een heel compensatiepakket. Dat wil ik niet doen. Ik wil wel kijken naar de mogelijkheden die er zijn voor OV daar.
Dan krijg ik een briefje. Ja, jij doet die motie? Nee, dat is goed, dat komt zo. Dank je wel.
De motie 'Fietsers First' is een beetje een Donald Trumpachtige motie van de ChristenUnie over de fietsers, die ik kan omarmen. Een plus een is twee natuurlijk. Maak er dat soort titels van en het is heel snel geregeld, hoor. Dus de bewoners inderdaad een actieve rol te geven in dat ontwerpproces naar de mogelijkheden voor de fietsstraat. Dat willen we doen.
Dan de motie 'Busbaan in parallelbuizen Statentunnel', die vraagt eigenlijk om van die parallelbuizen die nu worden gebruikt voor autoverkeer helemaal busbanen te maken. Dat lijkt ons niet verstandig. Het zijn belangrijke autoverbindingen richting het Weena. We zijn inderdaad bezig met het creëren van een autoluwe stad, maar dat wil niet zeggen dat auto's er niet meer mogen komen. Het is geen autovrije stad. Dat is echt wat anders. Er werd gesproken over het alternatief met de lus. Ik zeg daar wel bij: ik heb het nog even uitgerekend nadat we de commissievergaderingen hadden. Dat is op dat laatste stuk van nog geen 400 meter. Dat gaat over 390 meter van de laatste halte richting het busstation, waar het nu is ingetekend op de kop van de Henegouwerlaan. Het alternatief dat wordt voorgesteld door bewoners en waar veel raadsleden achter staan, is vier keer zo lang. Dat is 1,5 km. Dus je gaat ruim 1,1 km omrijden enkel omdat die halte daar niet goed uitkomt volgens een aantal mensen. Dat lijkt me geen goed plan omdat dat ontzettend veel reistijd met zich meebrengt. Want dat vergat mevrouw Verkoelen: ze had het over comfort en prijs, maar ook betrouwbaarheid van OV is een belangrijke factor van succes. En dat mis je heel erg als je dat op die manier gaat doen. Dus dat ontraden we. Dus de motie 'Busbaan in parallelbuizen Statentunnel' moet ik ontraden.
Dan 'Halte om de hoek'. Ik heb ook gezegd dat ik het heel vervelend vind voor de bewoners die dat nu niet hebben en daar geen prijs op stellen. Ook in een drukke stad staan ontzettend veel haltes voor deuren. Dat is nu eenmaal de consequentie van iets in een drukke stad proberen in te passen. Dat maakt het niet minder vervelend, maar we kiezen er uiteindelijk wel voor omdat je anders echt dat OV ontzettend veel minder waard maakt op dat laatste stuk. Ik had het net al over die factor vier waar je het over hebt. Dat willen we niet en ook niet die halte op het Weena, want dat maakt het voor de garagebedrijven daar weer compleet onmogelijk om te ondernemen. Dan moet je weer allemaal bomen weghalen. Het is totaal geen logische plek om het te doen. Het is ook weer veel dichter bij het busstation van Centraal. Dus die moet ik ook ontraden.
Dan motie van GroenLinks 'Cultuurcampus bereikbaar'. Die vraagt eigenlijk om die halte voor de opening van de Cultuurcampus bij te leggen. Daar ben ik het mee eens, dus die motie wil ik omarmen. We moeten wel kijken waar hij precies komt. We moeten hem nog intekenen, maar dat hij zo dicht mogelijk… Nee, dat voorbeeldje laat ik voor de rekening van de heer Biljoen, dat ziet u hier. Hij tekent al mee tegenwoordig met de landschapsinrichting. Dat is hartstikke goed. Het dictum ga ik omarmen en ik ga kijken of hem zo dicht mogelijk voor de opening kunnen leggen. Dat duurt nog wel een aantal jaar, maar nu komt die halte daar op een andere plek.
Dan de moties van de PvdA. Allereerst over een goede fundering. Het is mooi om te zien dat de PvdA opkomt voor de huiseigenaren. Hartstikke goed. De fundering is – zeg ik tegen de heer Moti – uiteraard de verantwoordelijkheid van de huiseigenaren zelf. We hebben een onderzoek gedaan – dat heb ik ook meegestuurd in de beantwoording van de laatste vragen naar aanleiding van de commissie – of er een causaal effect is tussen de buslijn of trillingen

en de fundering. Dat bleek allemaal binnen de normen te vallen die we daarvoor hebben. We weten niet wat de status van de fundering is en dat is de verantwoordelijkheid van de woningeigenaar en dat blijft het ook. We hebben onderzocht of de komst van zwaar verkeer, bussen, vrachtwagens, effect heeft op de fundering. En heel duidelijk is gebleken dat dat niet het geval is. Dus met die opmerking is het ook niet nodig om die nulmeting te doen, want dat is voor de verantwoordelijkheid van de huiseigenaar zelf.
Dan de motie 'Behoud de sociale functie van het openbaar vervoer in Rotterdam'. Die vraagt ook om het OV te houden tussen Carnisse en Blijdorp, dus eigenlijk bus 44 te houden – als ik het zo vrij mag vertalen. Daar zit een beperking op omdat we veiligheidseisen hebben vanuit de Maastunnel. In een tunnel mogen altijd maar een maximumaantal mensen zijn per moment. In een bus zitten heel veel mensen. Dus je kunt niet én de HOV Maastunnel doen én bus 44, zeg ik tegen de heer Moti. En daarbij ook: dat is ook het voordeel van een brug in dat verhaal. Want dat probleem heb je: we kunnen dus niet meer bussen daar doorheen laten. Het is feitelijk onmogelijk om dat op die manier te doen. Dus die motie moet ik ontraden.
Dan de moties van D66 'Monitor veilige ventwegen' die vraagt ons om die veiligheid goed te monitoren. Ik snap dat daar zorgen over zijn. Ik denk dat het goed te ondervangen is, maar met alle liefde wil ik daar een monitor op plaatsen en dat aan de raad rapporteren. Dus die kan ik omarmen.
En 'Snel vrij fietsen door de wijk' dwingt mij om dat plan snel naar de raad te sturen, uiterlijk het begin van het kwartaal 2024. We moeten even kijken tot welk detailniveau we dat kunnen hebben. We proberen het zo snel mogelijk door te werken, maar ik kan hem wel omarmen want ik denk dat het belangrijk is om daar snel duidelijkheid over te geven. Dus die kan ik doen.
En dan tot slot de motie 'Hoezo participatie' van 50PLUS. Ik heb net al iets gezegd over dat alternatief van de bewoners en vier keer langer op dat laatste stuk en ontzettend veel nadelen die daaraan zitten, dus die moet ik om die reden ontraden.
Voorzitter, dat waren ze allemaal en dan heeft de heer Simons er volgens mij ook nog een.

De **VOORZITTER**. Nog een toelichtende vraag van de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Nou niet zozeer toelichtend, maar ik overweeg een motie in te trekken. Wij hadden een motie over dat compensatiepakket ingediend en u zegt dat er al een motie van Leefbaar Rotterdam ligt. Het is heel goed als we daarin meegaan. Het enige wat nog onderscheidend was, is dat wij heel nadrukkelijk de wijkraad daar een rol in zouden willen geven. Als u kunt toezeggen dat de wijkraad inderdaad ook zo'n actieve rol krijgt in het bedenken van compensatiemaatregelen, is wat ons betreft onze motie daarmee overbodig geworden en dan haken wij graag aan bij de motie van Leefbaar Rotterdam.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Als u boven die vragen een Donald Trumpachtige titel zet, dan kan ik hem inderdaad op die manier toezeggen.

De heer **VONK** (cu). Nou, voorzitter, wij stonden namelijk op het punt om anders het stadhuis te gaan bestormen. Maar als u die toezegging doet, dan zie ik daarvan af.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dan zijn we het heel snel met elkaar eens. Heel goed.

De **VOORZITTER**. Dan had ik heel wat bankjes moeten weghalen. Het wordt ingewikkeld. Even voor de huishouding: dat betekent dat de motie 'Compensatiepakket lijn 44' komt te vervallen. Bij dezen is die ingetrokken. Dat is motie 4 onder dit onderwerp.
Mijnheer Biljoen, had u ook een toelichtende vraag? Ja?

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, voorzitter, een toelichtende vraag op de toezegging die wethouder Karremans zojuist heeft gedaan over het onderzoek dat hij gaat doen naar het eventueel verplaatsen van de haltes aan de Henegouwerlaan. Worden die andere haltes die nu ingetekend staan dan ook meegenomen? Als je een halte van de Henegouwerlaan 20 meter deze kant op verplaatst, staat hij heel dicht op de kruising van de andere haltes. Om bewoners geen valse hoop te geven omdat u nu aangeeft dat u dat wilt gaan onderzoeken. Na de kruising staat bijvoorbeeld bij de locatie op de ’s-Gravendijkwal, waar de gemeente ook is, de halte ingepland. Op het moment dat de andere halte dichterbij komt, is het misschien maar 20 meter dat de bus over de kruising gaat. Hetzelfde geldt aan de andere kant.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Valse hoop wil ik natuurlijk helemaal niet geven. Daarom zeg ik ook dat we ernaar gaan kijken. Wij nemen alles mee, ook dit soort zaken, maar natuurlijk ook inpassing in de plek waar de bewoners hem voorzien hadden. Dus we gaan alles heel goed en serieus bekijken, maar ik wil geen verwachtingen wekken. Dank voor die uitnodiging om dat nog even te zeggen. Dat kan ik niet doen. Maar dat we er serieus naar kijken, dat is, denk ik, wel iets wat we moeten doen richting die bewoners.

De **VOORZITTER**. De heer Becker ook een toelichtende vraag?

De heer **BECKER** (vvd). Ja, daar een aanvulling op. Het biedt natuurlijk ook de mogelijkheid om van twee haltes – een halte heel dichtbij Weena die eigenlijk een beetje overbodig is, omdat het heel dichtbij het station is en een halte ten zuiden van de 1e Middellandstraat – één halte te maken die op een logischere plek ligt op de Henegouwerlaan en minder overlast voor bewoners geeft. Dat is ook het idee dat bij bewoners is geopperd, maar er zijn meerdere ideeën over die haltes. Het zou ook van twee haltes één halte kunnen worden.

De **VOORZITTER**. Die opmerking had u ook in uw eigen bijdrage al gemaakt, als ik goed geluisterd heb. Dus dat is een herhaling van wat eerder is gezegd. Wilt u daar iets over zeggen wethouder? Nee? Goed begrepen. Dan nog een motie voor wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, motie 'Informeren is geen participeren'. Dat is helemaal juist. Maar als ik naar het dictum kijk, dan vraagt u bij het eerste streepje om weer een procesontwerp te gaan maken. Wij kiezen er als college voor om het beleid zoals Wijk aan Zet en de daaraan verbonden wijkraden te effectueren. En als ik eerlijk tegen u ben – en dat probeer ik natuurlijk altijd te zijn – is wat er nu speelt eigenlijk dat de ambtelijke dienst nog bezig is met de cultuuromslag. Dus de cultuuromslag dat we het niet meer doen zoals we deden, maar dat we dus beter moeten gaan luisteren en daar ook consequenties aan moeten verbinden. Dan kom ik ook bij punt 3. Een informatieavond is iets anders dan een participatieavond. Ik las zelf dat het vroeger wel in de participatieladder stond – en ik durf het woord bijna niet te zeggen, want ik vind dat een ingewikkeld woord – en nu in de participatiecirkel is het eruit gehaald. U merkt al aan mij dat ik ook niet heel erg geïnspireerd word door dit soort woorden, maar dat we het gewoon moeten gaan doen. En dat we er met zijn allen ook op moeten letten dat we de Rotterdammers van tevoren aangeven waar echt nog over meegesproken kan worden en wat we gaan doen omdat het al besloten is. Dat is soms een onprettige boodschap en dat betekent ook dat meepraten niet altijd… Maar dat zegt u zelf ook al in uw motie. Het is natuurlijk niet: u vraagt, wij draaien. Het is ook altijd een belangenafweging die we hier met zijn allen maken. Met deze argumentatie wil ik deze motie ontraden, omdat hij overbodig is.

De **VOORZITTER**. Goed dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt.
Dan wil ik u een procesvoorstel doen voor de rest van de agenda en de rest van de vergadering. Wij hebben zo dadelijk de agendapunten 8.6 tot en met 8.10 en dan nog een bijzondere motie. Ik had u willen voorstellen om 8.6 en 8.8 achter elkaar te behandelen. Dan hebben we wethouder Achbar en hoeft er geen voorzitterswissel plaats te vinden. Daarna behandelen we 8.7 en dan de rest. Als u dat in de logica van de vergadering goed vindt, dan doen we dat. En dan had ik u willen voorstellen om de beraadslagingen over alle agendapunten nog voor de dinerpauze te doen. Volgens mij redden we dat tussen nu en 19.00 uur als ik naar de onderwerpen kijk. Als dat niet het geval is, dan is dat zo, maar dat we in ieder geval de stemmingen na het diner doen in dit geval. Ja? Dan zullen we kijken hoever we komen. Akkoord? Mevrouw Kockelkoren ook van de orde? Ja.

8.2 Bestuursopdracht Zorg - vervolg

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, voorzitter, inderdaad van de orde. Bij agendapunt 8.2, motie 3 had ik met de wethouder een klein debatje over of ik bereid was om het tweede streepje te laten vervallen, want dan kon hij hem wel omarmen. Ik heb toen dat al tegen hem gezegd. Bij dezen dus de gewijzigde motie.

De **VOORZITTER**. Motie 3 'WMO geen deel van het probleem maar van de oplossing' bij 8.2. wordt vervangen door motie 3A. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3A. WMO, geen deel van het probleem maar van de oplossing

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.2 De Bestuursopdracht Zorg;

constaterende dat:
- er van de € 16 miljoen die dit jaar, conform de begroting, bezuinigd moet worden op het beleidsterrein Zorg er op dit moment slechts voor € 4,6 miljoen bezuinigingsplannen zijn;
- het leeuwendeel van de bezuinigingen in de eerste set maatregelen gebaseerd is op het sturen op het verlagen van de hoeveelheid en de intensiviteit van (her-)indicaties en daarmee het aantal WMO-aanbiedingen;

overwegende dat:
- de Nederlandse, en daarmee Rotterdamse, zorg tegen financiële en personele grenzen aanloopt;
- preventie, inzetten op welzijn en hiermee WMO-aanbod een belangrijke schakel is in het voorkomen van een zorginfarct en een goed middel is ter voorkoming van hoge zorgkosten;

verzoekt het college:
- bij het vormgeven van het maatregelenpakket 2023 binnen het beleidsterrein Zorg duidelijk aan te geven waar het welzijnsaanbod versterkt kan worden ten behoeve van het verlagen van de zorgvraag en daarmee de kosten die hiermee gemoeid zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, mag ik er ook gelijk gebruik van maken om ook een herziene motie in te dienen? Dat is een motie bij het agendapunt over de Zorg. Daar is Leefbaar Rotterdam ervan afgegaan, maar ik heb de motie natuurlijk wel gehouden zoals deze was.

De **VOORZITTER**. Ondertekening bij een motie van Verkoelen bij het onderwerp Zorg. We gaan even kijken welke motie dat is en dan verwijderen wij de andere motie en deze krijgt een index. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Help 75-minners te netwerken!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van de Bestuursopdracht Zorg;

constaterende dat:
- de kosten van de zorg en welzijn dreigen op te lopen tot naar de € 1 miljard;
- het college daarom een groter beroep wil doen op het netwerk van de zorgvragers;
- de WMO de gemeente de opdracht heeft gegeven ondersteuning te bieden aan Rotterdammers zodat zij mee kunnen blijven doen aan de maatschappij;

overwegende dat:
- veel ouderen geen of een beperkt netwerk hebben;
- veel mantelzorgers al overbelast zijn;
- oudere zorgvragers niet geleerd hebben hoe zijn een netwerk moeten opbouwen en onderhouden;

draagt het college op:
- beleid te ontwikkelen waarmee ze 75-minners het belang van een netwerk met meerdere generaties onder de aandacht brengt;
- 75-minners helpt vaardigheden te ontwikkelen om een netwerk op te bouwen en te onderhouden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

8.6 Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur Rotterdam

De **VOORZITTER**. We gaan naar 8.6 Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (Ir). Als eerste zelfs. Nee, ik was niet bij de commissie aanwezig. Ik heb het wel teruggekeken. Er was opvallend veel eensgezindheid zonder ons erbij. Ik zal het de wethouder niet aandoen om nu alsnog met rood vlees te gaan gooien. Dus we gaan de moties kritisch bekijken evenals de voortgang hiervan.

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ja, dank u wel. Ik moest de commissie voorzitten, dus ik heb als woordvoerder ook niet het woord gevoerd. De zorgen die er zijn over discriminatie in het algemeen zijn terecht en die heeft DENK ook terecht op de agenda gezet. Waar we wel voor moeten oppassen, vind ik, is dat het geen soort van middeleeuws schavot wordt waar mensen, verhuurders of verhuurmakelaars worden gecriminaliseerd. Want een klacht van discriminatie is natuurlijk makkelijk gemaakt op het moment dat men het niet eens is met een verhuurder of een verhurend makelaar en die hebben ook wel een poortwachtersfunctie voor de woningmarkt als het gaat om bijvoorbeeld ondermijning. Er worden natuurlijk terecht soms mensen geweigerd voor het huren van een woning omdat het verhaal gewoon niet klopt. Dus we moeten oppassen dat het geen naming and shaming wordt en dat we juist met positieve zaken, zoals voorlichting, zorgen dat dit onderwerp ook binnen de woningmarkt en bij deze groep onder de aandacht wordt gebracht. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Reitema, u staat op mijn lijstje, maar u heeft geen spreektijd tenzij u een motie wilt indienen. Ja? Dat kan.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank. Heel kort. Ondanks het allereerste artikel van onze Grondwet wordt in Rotterdam gewoon keihard gediscrimineerd op onze woningmarkt. Daarom wil de PvdA deze motie indienen om discriminatie op de woningmarkt tegen te gaan met voorstellen die verder gaan dan bewustwording en voorlichting. Dank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Genoeg is genoeg: pak discriminatie op de woningmarkt aan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van 'Discriminatie Particuliere woningverhuur';

constaterende dat:
- het college bezig is met het beleidskader samenleven, waar de aanpak van discriminatie op de woningmarkt onderdeel van is;
- uit het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut blijkt dat na jaren van lief vragen en voorlichting geven de problemen met discriminatie op woningmarkt nog altijd onverminderd groot zijn;
- discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, niet is toegestaan in Nederland;

overwegende dat:
- de tijd van alleen voorlichting geven en informeren nu echt voorbij is;

verzoekt het college om:
- in het beleidskader samenleven op te nemen dat de gemeente zelf "mystery calls" en "mystery guests" gaat inzetten om eventueel discriminerend gedrag bij verhuurders bloot te leggen;
- deze verhuurders conform een eerdere uitspraak van de gemeenteraad (19bb19071) nog dit jaar publiekelijk kenbaar te maken;
- verhuurders die na één waarschuwing nog steeds bereid zijn te discrimineren hun verhuurdersvergunning in te trekken;
- bij het Openbaar Ministerie aan te dringen op vervolging van discriminerende verhuurders;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter de eerste monitor over discriminatie op de woningmarkt verscheen al in 2020. En GroenLinks vraagt zich oprecht af wat we in de tussentijd geleerd hebben van onze eigen aanpak. Want wonen is een recht en je achternaam zou dat recht nooit mogen inperken. Een goed huis is belangrijk voor je ontwikkeling, persoonlijke groei et cetera. Er zijn momenteel al genoeg factoren die het voor mensen lastig maakt om een goed huis te vinden. GroenLinks vraagt de wethouder dan ook om alles op alles te zetten om dit probleem aan te pakken. De heer Coşkun verwees eerder al naar de tandeloze tijger waar de wethouder zelf naar verwees. En daarom hebben wij een hele mooie motie die genaamd is 'Tanden voor de tijger'. In lijn met de aanbevelingen van Verwey-Jonker Instituut uit het onderzoek van 2021 vragen wij met deze motie om een lobby naar het rijk te starten voor een algehele bemiddelaarsvergunning met de verplichte registratieplicht. Dit is uit het onderzoek gekomen. Vandaar deze motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Tanden voor de tijger

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.6 Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur;

constaterende dat:
- onderzoek van Verwey-Jonker uitwijst dat een schrikbarend percentage van 80% van de onderzochte makelaars en bemiddelaars op de Rotterdamse particuliere huurmarkt, direct of indirect, meewerkt aan discriminerende verzoeken van verhuurders;
- minimaal 40% van de onderzochte makelaars en bemiddelaars op de hoogte is van de discriminerende aard van deze verzoeken van de (fictieve) verhuurders;
- een deel van de bemiddelaars willens en wetens bereid is discriminerende verzoeken uit te voeren;
- onderzoek uit 2021 van Verwey-Jonker als tweede aanbeveling als volgende luidt: "Pleit als gemeente(n) voor het invoeren van een landelijke bemiddelingsvergunning met daaraan gekoppeld een registratieplicht zodat bij constatering van discriminerend gedrag gebruik kan worden gemaakt van tuchtrecht.";

overwegende dat:
- er nog geen stappen zijn ondernomen naar aanleiding van bovengenoemde aanbeveling;
- gemeenten nog in afwachting zijn op de Wet goed verhuurderschap vanuit het rijk met daarin handvatten voor het tegengaan van discriminatie op de woningmarkt;
- discriminatie op de woningmarkt voorkomen dient te worden;
- de gemeente verantwoordelijkheid draagt voor het toezien op het voorkomen van discriminatie op de woningmarkt;
- het toepassen van repressieve maatregelen nog een uitdaging blijkt te zijn;
- preventieve maatregelen in de vorm van bewustwordingscursussen slechts een deel van de oplossing zijn, gezien een groot deel van de makelaars/bemiddelaars bewust is van de overtreding die ze begaan;

verzoekt het college:
- een lobby richting het rijk te starten ten behoeve van het invoeren van een landelijke bemiddelingsvergunning, met daaraan gekoppeld een registratieplicht;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben uitgebreid in de commissie hierover gesproken. Zoals ik in de commissie heb aangegeven ben ik ervan overtuigd dat we met de nieuwe middelen die we vanuit het rijk krijgen, met een verplicht meldpunt en ook het boete-instrumentarium, de juiste middelen in handen hebben om discriminatie op de woningmarkt aan te pakken. Alleen maar bewustwording en een E-learning – dat blijkt uit het onderzoek – is niet genoeg om de woningmarktdiscriminatie terug te dringen. En daarom – dat is misschien niet helemaal des D66's – zijn wij nu voor de meer repressie-achtige maatregelen. Ik ben dan ook niet van mening dat we dit nog moeten aankleden met allerlei andere typen instrumenten, maar laten wij ons nu richten op dat meldpunt en het boete-instrumentarium.
Wel ondersteun ik van harte de moties die zo meteen mede namens mij door mijn collega van DENK worden ingediend.
Ik ben wel heel erg nieuwsgierig naar de mate waarin gebruik wordt gemaakt van het meldpunt en ik zou daarom aan de wethouder willen vragen of hij in ieder geval, bijvoorbeeld over een jaar, zou willen terugkoppelen, bijvoorbeeld in een evaluatie, hoeveel meldingen er nu van discriminatie bij het meldpunt binnenkomen en wat daarmee is gedaan en wat de achtergrond was van die meldingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Dank u wel voorzitter. Discriminatie op de woningmarkt is hardnekkig. Iedere vorm van discriminatie, hoe en/of waar dan ook, is onacceptabel. Gelukkig vindt de gemeente dit ook. De gemeente is onlangs gestart met de campagne 'Zie het, Zeg het, Meld het' om het melden van discriminatie onder de aandacht van de Rotterdammers te brengen. De meldbereidheid van Rotterdammers op dit platform is nog niet zo groot. Wij zijn van mening dat discriminatie te lang ongehoord is gebleven. En over discriminatie zwijgen we niet, want dan stemmen we toe. En daarom vragen we het college middels deze motie 21 maart uit te roepen tot 'Meld het nu' dag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Meld het op 21 maart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur Rotterdam;

constaterende dat:
- het door het college gevraagde onderzoek naar "Discriminatie bij woningverhuur in Rotterdam" concludeert duidelijk dat er sprake is van discriminatie bij kandidaat-huurders met een Marokkaans klinkende mannennaam;

- het college van voornemens is om actie te ondernemen om de discriminatie op de particuliere woningmarkt te bestrijden met o.a. nieuwe middelen;
- het college het melden van discriminatoire praktijken van makelaars en verhuurders als een belangrijk instrument ziet voor het gemeentelijk beleid;

overwegende dat:
- de gemeente onlangs is gestart met campagne "Zie het, zeg het, meld het om het aanmelden van discriminatie onder de aandacht van Rotterdammers te brengen;
- de aanmeldbereidheid van Rotterdammers op dit platform nog niet zo groot is;
- de raad op 2 februari een motie heeft aangenomen om 21 maart 2023 aan te grijpen voor een duidelijk zichtbaar signaal/statement tegen racisme en discriminatie en voor saamhorigheid;

verzoekt het college:
- een 'Meld het nu' dag te organiseren op 21 maart in verschillende wijken in Rotterdam waarbij speciale aandacht wordt geschonken aan discriminatie op de woningmarkt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel en L.S. Vlieger

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wie mag ik het woord geven? Niet? Wethouder Achbar. Toch? De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Nee, ik heb hier de hele dag naar uitgekeken, voorzitter. Ik ga ook even flink de tijd nemen hiervoor.
Voorzitter, actie op woningmarktdiscriminatie is natuurlijk keihard nodig, want na onderzoek na onderzoek na onderzoek na onderzoek zien we dat er eigenlijk niet heel veel verandert. Racisme en discriminatie op de woningmarkt blijven bestaan. Gisteren was ik positief gestemd, want ik volgde een debat in de Tweede Kamer. Dat gebeurt ook niet altijd dat ik daar positief van word, maar in dit geval wel. Het ging over de Wet goed verhuurderschap. Deze wet heeft gelukkig een sterke focus om discriminatie op die woningmarkt te voorkomen. Ik was ook blij met het amendement van de landelijke fracties van D66 en DENK, waar de minister ook positief op reageerde, om een grotere verantwoordelijkheid actief bij de verhuurders neer te leggen. De verhuurders moeten dan zelf een plan gaan maken waarmee ze discriminatie op de woningmarkt gaan voorkomen. En doen ze dat niet, dan kunnen wij als gemeente daar bijvoorbeeld een boete opleggen of de vergunning intrekken.
Daarnaast zullen wij binnenkort hier in de raad ook gaan spreken over het beleidskader Samen leven en daar onze input voor leveren. Die wet en het beleidskader gaan er allebei vrij snel komen en geven mij in ieder geval voldoende vertrouwen dat er op korte termijn meer maatregelen genomen kunnen worden en geïmplementeerd kunnen worden om discriminatie daadwerkelijk te kunnen bestrijden.
Voorzitter, natuurlijk zijn er ook verhuurders die hun werk goed doen. En om tegemoet te komen aan de wensen van de heer Becker om er een positieve draai aan te geven en hun manier van werken te onderscheiden, dien ik de motie 'Keurmerk voor keurige verhuurders' in waarin we toewerken naar een mooi keurmerk voor diegenen die hun werk wel goed doen en niet discrimineren.
Tot slot heb ik nog een motie voor een initiatief dat ongeveer lijkt op Panel Deurbeleid. Panel Deurbeleid gaat over discriminatie in het nachtleven. Zoiets zou er ook kunnen komen voor

discriminatie op de woningmarkt met soortgelijke partners die dan een samenwerkingsverband aangaan. Tot zover. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Keurmerk voor keurige verhuurders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur Rotterdam;

constaterende dat:
- uit het onderzoek van Verwey-Jonker blijkt dat er sprake is van discriminatie door verhuurders en verhuurmakelaars;
- uit het onderzoek blijkt dat 80% direct of indirect meewerkt aan discriminatie en ongeveer 40% van de makelaars expliciet aangeeft dat de verhuurder een discriminerend verzoek heeft;
- discriminatie wettelijk verboden is;
- de particuliere woningverhuurders die huizen op een verantwoorde en juiste manier verhuren, lijden onder de particuliere woningverhuurders die misstanden in de woningmarkt, waaronder discriminatie, veroorzaken;

overwegende dat:
- meerdere malen bewezen is dat sprake is van woningdiscriminatie en andere misstanden op de particuliere woningmarkt in Rotterdam;
- een keurmerk goed werkende particuliere woningverhuurders kan onderscheiden van de niet goed werkende particuliere woningverhuurders;

verzoekt het college:
- toe te werken naar een keurmerk voor keurige verhuurders Rotterdam;
- in gesprekken met de sector dit verder onder de aandacht te brengen;
- criteria, zoals het tegengaan van woningmarktdiscriminatie, waaraan verhuurders moeten voldoen om dit keurmerk te verkrijgen terug te koppelen aan de raad;
- hierover binnen een jaar terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en A.J.A. Maassen

Motie 5. Panel Open Huis; tegen discriminatie op de woningmarkt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur Rotterdam;

constaterende dat:
- uit het onderzoek van Verwey-Jonker blijkt dat er sprake is van discriminatie door verhuurders en verhuurmakelaars;
- uit het onderzoek blijkt dat 80% direct of indirect meewerkt aan discriminatie en ongeveer 40% van de makelaars expliciet aangeeft dat de verhuurder een discriminerend verzoek heeft;
- discriminatie wettelijk verboden is;
- het Panel Deurbeleid werkt aan een discriminatievrij deurbeleid in het Rotterdamse uitgaansleven;

- met de verschillende partijen die samenwerken in het Panel Deurbeleid een convenant is ondertekend welke afspraken omvat tussen om een discriminatievrij uitgaansleven te bevorderen;

overwegende dat:
- de samenwerking tussen de Gemeente Rotterdam, RADAR, de politie, het OM en de branchevereniging voor verhuurders verbeterd kan worden;
- met Panel Deurbeleid meldingen verschillende ideeën worden uitgevoerd om discriminatie te voorkomen en meldingsbereidheid te verhogen;
- bij het vormen van plannen om discriminatie op de woningmarkt te voorkomen verhuurder en bemiddelaars betrokken moeten worden;

verzoekt het college:
- het initiatief te nemen voor een samenwerkingsverband, zoals het Panel Deurbeleid, om discriminatie op de woningmarkt te voorkomen met als doel om in ieder geval het antidiscriminatiebeleid van individuele verhuurders te beoordelen, en om klachten over vermeende discriminatie op de woningmarkt te onderzoeken en verdere opvolging te geven;
- hier als initiatiefnemer ten minste de Politie Eenheid Rotterdam, verhuurders/verhuurmakelaars, de branchevereniging voor verhuurders en RADAR bij te betrekken;
- een communicatiestrategie te ontwikkelen zodat zoveel mogelijk verhuurders en verhuurmakelaars zich aansluiten en het platform ook bekendheid krijgt bij (potentiële) huurders;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en A.J.A. Maassen

https://www.paneldeurbeleidrotterdam.nl/
https://www.paneldeurbeleidrotterdam_nl/file/38184/Convenant+2018-2022.pdfidrotterdam.nl/file/38184/Convenant+2018-2022.pdf

De **VOORZITTER**. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers? Niet. Wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Woningmarktdiscriminatie oftewel discriminatie op de woningmarkt. Laten we beginnen met de vragen van mevrouw Maassen van D66. Als dat meldpunt er straks is, kunnen wij dan na een jaar monitoren/evalueren hoeveel meldingen er zijn gedaan. Dat lijkt me, zeker met zo'n nieuw meldpunt, hartstikke goed om te doen. Dus wat dat betreft is dat een toezegging dat we dat gaan evalueren met elkaar na een jaar.
Dan heb ik een drietal moties en een tweetal zal wethouder Zeegers behandelen. Ik begin met de motie van de PvdA. Die ga ik ontraden en wel om de volgende reden. Verhuurders die herhaaldelijk discrimineren, zullen worden gestraft met het intrekken van hun vergunning en dat zal openbaar gemaakt worden. Het is niet mogelijk om een vergunning in te trekken na één waarschuwing. Zoals gebruikelijk is bij de handhaving dient altijd proportioneel te worden opgetreden. Dit betekent dat een escalatieladder moet worden doorlopen. Intrekken van een vergunning is pas aan de orde na de bestuurlijke boete voor recidiven. Dan de tweede motie, die is van GroenLinks en vraagt een lobby te starten richting het rijk ten behoeve van het invoeren van een landelijke bemiddelingsvergunning met daaraan gekoppeld een registratieplicht. Ook ontraden, want met het rijk verkennen we steeds hoe

gerichter opgetreden kan worden tegen malafide huurbemiddelaars. We gaan eerst uitvoering geven aan de aankomende Wet goed verhuurderschap. Een lobby specifiek voor een algemene bemiddelaarsvergunning heeft momenteel geen prioriteit en een algemene bemiddelingsvergunning voor verhuurders wordt momenteel bij het rijk disproportioneel en niet doelmatig geacht. Vandaar voorzitter, deze motie ook ontraden. Dan heb ik een laatste motie, dat is de motie van Partij voor de Dieren die vraagt een 'Meld het nu'-dag te organiseren op 21 maart in verschillende wijken in Rotterdam waarbij speciale aandacht wordt geschonken aan discriminatie op de woningmarkt. Ook ontraden. Om zoiets te organiseren is 21 maart redelijk dichtbij. Er zijn reeds verschillende campagnes in voorbereiding als het gaat om antidiscriminatie-breed. Wat we wel kunnen doen, is kijken of een van de deelnemers aan de campagne rond 21 maart een ervaring van woningmarktdiscriminatie kan delen. Maar de motie zoals deze nu is, moet ik helaas ontraden.

De **VOORZITTER**. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Nog een tweetal moties voor mij. De eerste gaat over het Panel Open Huis van DENK. U stelt een panel à la het deurbelpanel in de horeca voor, voor discriminatie op de woningmarkt bij verhuurders. Dat lijkt een goede aanvulling te zijn op wat we nu in gang hebben gezet. We zijn nu bezig met een Actieplan Goed Huren en Verhuren en daarin zoek ik ook de samenwerking met particuliere verhuurders om tot een protocol te komen. Dit kan daar een goed onderdeel in vormen. Daar moet wel bij gezegd worden dat bij een panel ook andere partijen uitgenodigd zullen worden om erbij aan te sluiten. Dat kan geen verplichting zijn, maar we zullen ons uiterste best doen om ook RADAR en de politie en al die organisaties meer erbij aan te sluiten. Met die kanttekening dat het geen verplichting is, maar dat wij ons uiterste best gaan doen, kunnen wij uitvoering geven aan deze motie en is het oordeel raad of u daar voor wilt stemmen of niet. Hetzelfde geldt een beetje voor het keurmerk, dat een positieve noot is, zoals u dat ook zelf aangaf. Ook hierover zijn we al in gesprek met particuliere verhuurders en dit kunnen we daarin heel goed een plek geven. Dus ook deze motie is goed uit te voeren voor ons en kunnen wij dus ook oordeel raad geven.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit punt.

8.8 Tweeminutendebat 'Samen schoppen we het verst', aangevraagd door het lid Elbay

De **VOORZITTER**. Dan ga ik, zoals ik aangekondigd had, naar het tweeminutendebat 'Samen schoppen we het verst', aangevraagd door de heer Elbay van D66. U kunt.

De heer **ELBAY** (d66). Dank voorzitter. Ik zal het kort houden, want dit punt is door mijn collega De Haan ook tijdens de actualiteitenraad met u besproken. Ik wil vandaag graag een motie indienen om het evenement dat in juni in onze stad gaat plaatsvinden op een leuke, fatsoenlijke wijze te laten verlopen. Daarom dienen wij vandaag een motie in met het verzoek aan het college om side-events te organiseren waar we ook toegankelijkheid voor minima voor 50% willen hebben. We willen een finaledag hebben waar horeca een uitbreidingsgelegenheid gaat krijgen. We verzoeken bij dezen het college om dit te onderzoeken. Wat we ook willen is dat sportverenigingen en welzijnsorganisaties goed betrokken zijn bij het organiseren van de side-events en de hubs, wat rondom het stadion wordt gepositioneerd. Al met al wensen we dus dat minima de ruimte krijgen om op deze dag mee te kunnen doen met zo'n groot evenement, waar vanuit het binnenland maar ook vanuit het buitenland ontzettend veel toevoer zal zijn naar onze stad. Ik denk dat dit al met al een

mooie gelegenheid is om Rotterdam niet alleen als een sportstad te laten zien, maar ook als een stad waar we het met zijn allen doen. Daarom dien ik deze motie in.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Elbay heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een wedstrijddag voor iedere Rotterdammer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.8 Tweeminutendebat 'Samen schoppen we het verst';

constaterende dat:
- de halve finale en finale van voetbalwedstrijd de UEFA Nations League van dit jaar in het Feyenoord Stadion (De Kuip) wordt gespeeld;
- de UEFA Nations League een internationale competitie is waarvan de finale veelal hoge aantallen (internationale) bezoekers trekt;
- de wethouder in het Algemeen Dagblad[1] heeft aangegeven kansen te zien voor de organisatie van sportieve 'side-events' voor Rotterdammers rondom de finale;
- in coalitieakkoord 'Eén Stad' staat beschreven dat in de periode 2022-2026 een 10% toename in sportdeelname en 10% verbetering in de beweegnorm gerealiseerd zal worden;

overwegende dat:
- deze wedstrijden een uitgelezen kans is om Rotterdam positief onder internationale aandacht te brengen;
- topsportevenementen kansen bieden om de sportparticipatie en daarmee tevens de beweegnorm onder Rotterdammers te verhogen, wat goed is voor de fysieke en mentale gezondheid en sociale cohesie;
- het van belang is om ook Rotterdammers met een smalle beurs te betrekken bij evenementen van deze allure;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met Rotterdam Sportsupport om het Rotterdamse verenigingsleven te betrekken voor de op te stellen activiteiten rondom de finalewedstrijd, de zogenaamde side-events';
- ten minste de helft (50%) van de te organiseren side-events openbaar en toegankelijk te maken voor alle Rotterdammers, met name voor degenen met een krappe financiële positie;
- op de dag van de finale ontmoetingshubs te positioneren die de stad levendig maken;
- in gesprek te treden met sportverenigingen en welzijnsorganisaties over de inhoud en organisatie van de te organiseren side-events;
- te kijken naar de mogelijkheden om op de dag van de finale een eenmalige nachtontheffing voor Rotterdamse horecagelegenheden te faciliteren;
- mogelijkheden te onderzoeken of Rotterdammers met krappe beurs ook bij de finalewedstrijd aanwezig zouden kunnen zijn, bijvoorbeeld in samenwerking met een door de UEFA bekostigde loting van een bepaald aantal tickets;
- te onderzoeken hoe bovenstaande bekostigd kan worden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay

[1] Koning, A. de (2022). "De Kuip haalt weer een Europese finale binnen: 'Fantastisch'", Algemeen Dagblad, https://www.ad_nl/nederlands-voetbal/de_kuip-haalt_weer-een-europese_finale_-binnen-fantastisch-ab49bfae/. Geraadpleegd op 27 september 2022

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer De Waard. Gaat over. De heer Verweij. Gaat over. U kijkt me aan alsof u water ziet branden, maar u staat op mijn lijstje. Andere sprekers bij dit agendapunt? Ja, mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, dank u wel. Heel kort. Vorige week hebben we het inderdaad besproken in de actualiteitenraad. Toen heeft de heer Kasmi aangegeven dat eigenlijk het gros hiervan staand beleid is omdat we altijd rondom events zorgen voor toegankelijkheid zodat mensen in Rotterdam kennis kunnen maken met zo'n nieuw event. Ik heb de motie niet goed kunnen zien van tevoren. Ik heb gezien dat het dictum erg lang is. Ik zou graag punt voor punt willen horen van de wethouder wat staand beleid is en wat nieuw is, wat dan de toevoeging is en welke toevoegingen dan financiële consequenties hebben. Dan kunnen we kijken wat we met deze motie gaan doen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Ja, mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Onze mooie stad is samen met Enschede door de UEFA uitgekozen om de laatste vier wedstrijden van de Nations League 2023 te hosten. Voorzitter, zoals u mij al eerder heeft horen zeggen, sta ik versteld van de berichten van jongeren met een beperking die zich eenzaam voelen. De problematiek heeft verschillende oorzaken, maar een voorname reden is de lage deelname aan sociale activiteiten. Gezinnen met kinderen die een beperking hebben, kampen vaak met enorme kosten en de prijzen van entreetickets vallen vaak buiten hun budget. Ik wil dan ook graag een motie indienen om een aantal kinderen en jongeren met een beperking een onvergetelijke dag te geven. De motie verzoekt het college tickets beschikbaar te stellen voor kinderen of jongeren met een beperking zodat ook zij voelen dat wij er als gemeente er voor hen zijn. De Nations League in Rotterdam moet er ook echt voor iedereen zijn.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Akhatab heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. De Nations League is er voor iedereen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van 8.8 Tweeminutendebat 'Samen schoppen we het verst';

constaterende dat:
- Rotterdam is door de UEFA uitgekozen om de finales voor de Nations League 2023 te hosten;
- op 14 juni zal in de Kuip de halve finale worden gespeeld, en op 18 juni de finale;
- volgens het CBS had ongeveer 12% van de kinderen in Nederland in 2020 een of meerdere beperkingen;
- de gemeente de taak heeft om kinderen met een beperking te helpen deel te nemen aan de maatschappij;

overwegende dat:
- kinderen met een beperking vaak moeite hebben met het participeren in sociale activiteiten;
- kinderen met een beperking zich vaak buitengesloten voelen;

- de ouders van kinderen met een beperking vaak kampen met hoge kosten en daardoor vaak niet in staat zijn om kaartjes te kopen voor voetbalwedstrijden en andere sociale activiteiten;

verzoekt het college:
- kaartjes beschikbaar te stellen voor kinderen met een beperking die niet vanzelfsprekend naar een sportwedstrijd gaan op dit niveau;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

De **VOORZITTER**. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Twee moties op dit agendapunt, naar aanleiding van een actua en een vraag van GroenLinks om puntsgewijs in te gaan op de punten in het dictum van de motie. Er is een zevental punten in de motie opgenomen. Ik kan deze motie omarmen. Het is in lijn met het gedachtengoed hoe wij sportevenementen in de stad willen organiseren en ook uitvoeren, zeker zo'n bijzonder event. Ja, voorzitter, ik ga hem puntsgewijs doorlopen.
'In gesprek te gaan met Rotterdam Sportsupport om het Rotterdamse verenigingsleven te betrekken voor de op te stellen activiteiten rondom de finalewedstrijd, de zogenaamde 'side-events'. Er is in het afgelopen jaar een programma van side-events opgesteld in de samenwerking tussen Rotterdam Sportsupport, Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Topsport, waarbij wordt samengewerkt met welzijnspartijen. Dat gaat om een divers programma, ook voor diverse doelgroepen, zoals nog thuiswonende ouderen, tieners uit groep 8 en pubers en ook specifiek de doelgroep meisjes. Om het aanbod passend te maken is gebruik gemaakt van de wijkspecifieke gegevens. Dat is een toelichting op punt 1. Dan punt 2: 'tenminste de helft van de te organiseren side-events openbaar en toegankelijk te maken…

De **VOORZITTER**. Toelichtende vraag, mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, inderdaad zonder tijd. Ik had daarbij ook gevraagd of u kunt aangeven of het staand beleid is of niet, per streepje. Als u dat dan wilt doen, want dit klinkt als staand beleid.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou, ja, voorzitter, ik zit even te zoeken wat de vraag achter de vraag is, want ik heb gezegd dat dit heel erg in lijn is met het gedachtengoed zoals wij het willen organiseren en dat hier op deze manier extra aandacht voor wordt gevraagd puntsgewijs. Daarom kan ik hem omarmen. Ik zie 'nee' geschud, maar ik ben op zoek naar de vraag achter uw vraag. Wellicht dat die kan komen. Ik kan ze puntsgewijs toelichten.

De **VOORZITTER**. Ja, nogmaals. Het is aan u. Doorgaans als een motie in haar volle omvang wordt omarmd, dan is dat het dan, maar blijkbaar wil GroenLinks toch per streepje een duiding waarom het staand beleid is.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nou, het moet even duidelijk worden dat het gros van deze punten volgens mij staand beleid is en daarmee is een motie grotendeels overbodig. Maar misschien is hij niet helemaal overbodig en dan wil ik juist weten welke punten niet. En dan wil ik daarvan weten wat de financiële consequentie is, want als er iets extra's moet

gebeuren dan kost dat vaak menskracht of dan kun je iets anders niet doen of financiën. Is dit nu een budgetneutrale motie of omarmt de wethouder eigenlijk een overbodige motie van een coalitiepartner?

De **VOORZITTER**. Nou, deze duiding geeft iets meer…

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, ik kan deze motie omarmen met de punten die er staan, omdat het sowieso in lijn is met het gedachtengoed zoals wij onze topsportevenementen willen organiseren in de stad. Het is natuurlijk aan de raad om uiteindelijk te bepalen of hij aangenomen wordt of niet. Waaronder ook GroenLinks, voorzitter.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dan is er een andere goede motie die ik ook kan omarmen. In de motie van D66 wordt gevraagd te denken aan de doelgroep met een krappe beurs, om hem zo maar even te vertalen. U vraagt hier specifiek voor kinderen/jongeren met een beperking. Dat lijkt me ook zeker een groep die de aandacht behoeft bij zo'n topevenement, dat we ze daarbij betrekken en dat het ook toegankelijkheid is. Dus ook deze motie kan ik omarmen voorzitter.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Hartelijk dank. Dan rond ik de beraadslagingen op dit punt af.

8.7 Tweeminutendebat 'Rotterdams vuurwerkverbod', aangevraagd door het lid Coenradie

De **VOORZITTER**. Dan vraag ik de heer Van Schaik om behulpzaam te zijn bij het volgende onderwerp 'Rotterdams vuurwerkverbod' waar ik als burgemeester portefeuillehouder ben.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dan gaan we verder met het tweeminutendebat 'Rotterdams vuurwerkverbod', aangevraagd door het lid Coenradie. Mevrouw Coenradie, ik zie dat u staat. Ik vraag in de raad stilte en anders om in de koffiekamer een gesprek te gaan voeren. Mevrouw Coenradie, aan u het woord.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik houd geen pleidooi voor of tegen het vuurwerkverbod. Ik houd vandaag een pleidooi voor het betrekken van de mensen waarvoor we hier vandaag zitten en staan: de Rotterdammers. Deze discussie is namelijk niet zwart-wit, blijkt bij navraag, maar ontzettend genuanceerd. We hebben een evaluatie gehad. We hebben nagedacht. We hebben het er lokaal over, landelijk. Nederland vergadert er veel over, maar niemand vraagt zich af wat de mening is van de Rotterdammer. Wij zijn benieuwd wat dé Rotterdammer hiervan vindt. Wij dienen dan ook een motie in om een digitale meningspeiling te houden en wel om de volgende drie redenen:

1. er is geen landelijk beleid;
2. een verbod wordt niet gehandhaafd;
3. er heerst veel verdeeldheid.

En om bij het eerste te beginnen: Je ziet nu de scheve gezichten, want daar waar het in Rotterdam niet mag, mag het in buurgemeenten wel. En als je dan kijkt naar het verbod dat niet gehandhaafd werd: van tevoren was al duidelijk dat het niet gehandhaafd zou kunnen worden. Controleacties bleken ook niet haalbaar. Maar als je kijkt naar de verdeeldheid, dan zien we dat de een het vuurwerk ziet als een traditie en dat wil behouden, de ander maakt zich druk over het afval en over het welzijn van de dieren en weer een ander maakt zich zorgen over de ongelukken en de druk op de zorg. Tegelijkertijd zegt weer een groep: 'maar

we vinden siervuurwerk wel ontzettend leuk, alleen we zijn niet zo van de harde knallen' en weer een andere groep zegt: 'uitbreiding van de vuurwerkzones zien we wel zitten of juist eigenlijk allemaal niet'. Feiten waar je voor of tegen kunt zijn. En dat betekent dus ook dat als je het de Rotterdammer vraagt, je ongetwijfeld een genuanceerde mening zult krijgen. Wij stellen een objectief digitaal meningsreferendum voor waarbij ruimte is voor nuance en de uitkomst dus ook niet vaststaat. En met de uitkomst wil ik terug naar de raad, want het is tijd voor het geluid van de Rotterdammer en niet alleen voor het geluid hier in de raadzaal in onze eigen bubbel. Ik betrek graag u, net als de inwoner, bij de vuurwerkdiscussie en hoop dan ook op uw steun als volksvertegenwoordiger die graag wil weten hoe onze Rotterdammer hierover denkt. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Mevrouw Coenradie heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Digitale meningspeiling vuurwerkverbod

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van het tweeminutendebat Rotterdams Vuurwerkverbod;

constaterende dat:
- afgelopen jaarwisseling het derde jaar op rij is geweest met een vuurwerkverbod in Rotterdam;

overwegende dat:
- de maatschappelijke discussie ten tijde van oud en nieuw over het al dan niet verbieden van vuurwerk, levend is;
- er verschillende opvattingen bestaan over vuurwerk, die niet enkel onder te verdelen is in voor of tegen maar ook in uitkomsten die hybride zijn hieraan;
- een digitale meningspeiling laat zien dat wij de mening van de Rotterdammers over het vuurwerkverbod serieus nemen en hen de ruimte geven om een open en niet-binaire input te geven aan de gemeenteraad en het college;
- een digitale meningspeiling extra kracht heeft gezien het feit dat Rotterdam een van de weinige gemeenten is met een vuurwerkverbod;

verzoekt het college:
- een stadsbrede digitale meningspeiling te organiseren over het Rotterdams vuurwerkverbod;
- het tijdpad en de vraagstelling(en) te delen en consulteren met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Coenradie

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel mevrouw Coenradie. Mevrouw Coenradie, ik heb hier uw motie voor me liggen, maar hij is niet ondertekend en u moet een handtekening zetten anders moet ik als voorzitter zeggen dat hij geen deel uitmaakt van de beraadslaging. Ik heb hem hier liggen, als u een handtekeningetje wilt zetten dan komt het goed. Mevrouw Verkoelen, u wilt het woord? Dat kan, als u een interruptie… Een toelichtende vraag gaat wel van uw tijd af hè.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, om met de heer Lansink-Bastemeijer te spreken, die dat altijd zo goed weet te doen. Heeft mevrouw Coenradie financiële ondersteuning bij deze motie, wat kost ons dit?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Dank u wel voorzitter. Dit is gratis.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Gaat u het organiseren?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Verkoelen, via de voorzitter.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Sorry. Gaat mevrouw Coenradie het zelf organiseren?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Dank u wel voorzitter. Op onze eigen gemeentesite kun je zien dat dit gratis is.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Zijn er verder nog vragen aan mevrouw Coenradie? Mevrouw Van Wifferen nog? Niet, u gaat weer zitten. Bent u klaar met uw betoog? Mevrouw Bokhove graag. U mag terug naar uw bankje. Nee u mag, het is uw beurt, u staat op mijn lijst.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel. Ik ben juist blij dat in de commissiebespreking een heel breed draagvlak bleek om het vuurwerkverbod zoals we dat in de stad hebben, en waarmee we eigenlijk vooroplopen, te handhaven. We zien allemaal de belemmering dat er nog geen landelijk vuurwerkverkoopverbod is, dat zou ontzettend helpen bij het vuurwerkafsteekverbod, maar ik vond die standvastigheid in de raad heel erg mooi. Een digitale meningspeiling wekt mogelijk valse verwachtingen en ik denk daarom niet dat we dat op deze manier moeten doen. Helaas was er ook dit jaar te veel wind voor het afsteken van het centrale vuurwerk en we moeten wel werken aan een nieuwe traditie, zodat mensen met oud en nieuw daar uiting aan kunnen geven. We hebben met de organisator van het Nationale Vuurwerk gesproken en we zien mogelijkheden om toch met iets meer wind nog mogelijkheden te zoeken, maar ook als we tijdig beginnen met het ontwikkelen van een alternatief is er mogelijk wat ruimte en daarvoor heb ik een motie, mede ingediend door de Rotterdamse VVD, de PvdA en DENK.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Bokhove heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. The show must go on!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van agendapunt 8.7 Rotterdams vuurwerkverbod;

constaterende dat:
- afgelopen jaar het centrale vuurwerk in Rotterdam (evenals in andere steden) niet kon doorgaan vanwege te harde wind;
- het afgelasten van het centrale vuurwerk tijdens het Nationale Vuurwerk in Rotterdam als een enorm gemis is ervaren door vele Rotterdammers;

overwegende dat:
- op veel plekken wereldwijd het nieuwe jaar wordt ingeluid met een centrale vuurwerkshow;
- het Nationale Vuurwerk in Rotterdam een veilig en spectaculair vuurwerkevenement is, waar veel Rotterdammers proosten en toasten op het nieuwe jaar;
- tijdens de jaarwisseling de behoefte aan een grootschalige samenkomst groot is;
- het Nationale Vuurwerk en de bijbehorende show bijdragen aan het doen ontstaan van een nieuwe vuurwerktraditie en daarom continuïteit belangrijk is;
- de organisatie van het Nationale Vuurwerk veiligheid vooropstelt, maar ook mogelijkheden ziet om met aanpassingen (een deel van) het evenement ook bij hogere windsnelheden door te kunnen laten gaan;
- hiertoe vroegtijdig met DCMR en de gemeente in overleg moet worden gegaan, om alternatieven en diverse scenario's voor te leggen (zoals het afsteken op andere locaties/meerdere pontons gebruiken/ meer single shots etc.);

verzoekt het college:
- in overleg met de organisatie te treden en te onderzoeken op welke wijze aanpassingen kunnen worden gedaan en alternatieven kunnen worden ontwikkeld, zodat in de toekomst weeromstandigheden minder vaak een spelbreker zijn;
- hierover tijdig terugkoppeling te geven aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Bokhove, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, S. Reitema en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Mohamed-Hoesein, de heer Lansink staat eerder op mijn lijst en daarna komt u.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, dit jaar is er wederom voor ruim € 300.000,00 aan schade aangericht aan gemeentelijk eigendommen en aan eigendommen van bijvoorbeeld de RET. We zijn erg blij dat de schade waar mogelijk op de dader zal worden verhaald. Daarnaast vond een aantal mensen het weer echt nodig om vuurwerk naar onze dienders, waaronder onze politieagenten, te gooien. Voorzitter, de Rotterdamse VVD is dit gedrag van mensen die denken de jaarwisseling voor andere Rotterdammers te kunnen verpesten helemaal zat. De jaarwisseling moet een veilig feest voor iedereen zijn en wie zich niet kan gedragen, hoort er ook niet bij te zijn. Daarom dienen we vandaag de motie 'Jammer joh, geen feest voor jou' in met het verzoek aan de burgemeester om zich binnen de veiligheidsdriehoek in te zetten om maximaal gebruik te maken van de beschikbare maatregelen om te zorgen dat mensen die de jaarwisseling verpesten volgend jaar de jaarwisseling lekker in de cel of thuis doorbrengen. Voorzitter, daarnaast dank voor het voorwerk van de fractie van GroenLinks voor een alternatief feestje bij de brug, die hebben wij zoals zij ook al aangaf van harte mede ondertekend. Dank u vriendelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Lansink-Bastemeijer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. 'Jammer joh, geen feest voor jou'

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van agendapunt 8.7 'Rotterdams vuurwerkverbod';

constaterende dat:
- de Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast de mogelijkheid geeft om mensen die zorgen voor overlast een gedragsaanwijzing op te leggen;
- er tijdens de jaarwisseling voor € 303.340,00 schade is aangericht aan gemeentelijke eigendommen;

overwegende dat:
- tijdens de jaarwisseling opnieuw mensen zich hebben misdragen door ernstige overlast of vernielingen te veroorzaken;
- zij hiermee de jaarwisseling voor andere Rotterdammers hebben verziekt;
- we er alles aan moeten doen om de jaarwisseling in Rotterdam voor iedereen leuk en veilig te laten zijn;
- er naast een gedragsaanwijzing, ook andere juridische instrumenten zijn zoals een gebiedsverbod, om mensen die ernstige overlast veroorzaken te weren uit een gebied;

draagt het college op:
- om in de veiligheidsdriehoek aan te dringen om binnen de beschikbare capaciteit, maximaal in te zetten op het gebruik van het brede palet aan juridische instrumenten, zoals een gedragsaanwijzing of gebiedsverbod, om te zorgen dat mensen die zich tijdens de jaarwisseling schuldig maken aan ernstige overlast of vernielingen zich bij een volgende jaarwisseling niet opnieuw kunnen misdragen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.P. Lansink-Bastemeijer en I. Coenradie

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Mohamed-Hoesein. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik was nog één ding vergeten te zeggen; dat de eerste motie, 'Jammer joh, geen feest voor jou', ook door Leefbaar Rotterdam is ingediend. Het is wel zo sjiek om dat even te melden.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De eerste motie die u hebt ingediend. O, nou dat is mooi. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter de DENK-fractie van Rotterdam is voor een vuurwerkverbod, maar dat moet geen lege huls zijn. Bij overtreding van het verbod moeten er wel sancties komen en dat kan straf of begeleiding zijn, maar het kan niet zo zijn dat er helemaal niets gebeurt. Voorzitter, er zijn meerdere factoren die in ogenschouw moeten worden genomen om tot een optimalisatie van het verbod en de handhaving daarvan te komen. Ik was op dat punt tevreden met de beantwoording van de burgemeester tijdens de commissie en de wijze waarop hij daarin staat, maar voorzitter, ik stelde tijdens de commissie dat er behoefte is aan een weerbestendige eindejaarsafsluiting, dus een alternatief voor de huidige vorm van de eindejaarsvuurwerkshow. Daarom teken ik mee met de motie 'The show must go on!' van mevrouw Bokhove van GroenLinks en andere partijen waarbij wordt gekeken naar aanvullingen en alternatieven.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Dan vroeg de heer Oostdijk het woord.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank u wel voorzitter, even een ander geluid. Forum voor Democratie is voor het behoud van traditie, dus tegen het Rotterdamse afsteekverbod, het is een onzinnige regel die resulteert in symptoombestrijding. Als het doel is overlast aan te pakken, doe dit dan gericht, de goeden zouden niet onder de kwaden moeten hoeven lijden. Uit de evaluatie van de voorgaande jaarwisseling blijkt niet dat het afsteekverbod een significant verschil heeft gemaakt in het beperken van de overlast ten opzichte van de jaren waarin geen afsteekverbod van kracht was. Het afsteekverbod was een middel om schade en overlast te beperken en uit de evaluatie van de jaarwisselingen 2015-2023 blijkt dat dit middel niet heeft gewerkt. Forum voor Democratie is van mening dat gezien de feiten en omstandigheden dit afsteekverbod niet in stand kan blijven. Ik zal daarom een motie indienen om een einde te maken aan het Rotterdams afsteekverbod. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Oostdijk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Een einde aan het Rotterdams afsteekverbod

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 23 februari 2023, ter bespreking van het tweeminutendebat 'Rotterdams vuurwerkverbod';

constaterende dat:
- in gemeente Rotterdam sinds 23 april 2020 een afsteekverbod voor consumentenvuurwerk van kracht is;
- dit afsteekverbod beoogt vuurwerkoverlast en vuurwerkgerelateerde incidenten te beperken;
- uit de evaluatie van de voorgaande jaarwisselingen 2015-2023 blijkt dat vuurwerkincidenten en materiële schade zijn gestegen in de jaren dat het afsteekverbod van kracht was vergeleken met de jaren dat er geen afsteekverbod gold;

overwegende dat:
- er geen samenhang is tussen het doel van het afsteekverbod (het 'terugdringen van het verstoren van de openbare orde en zorgen voor een veilig, gezellig en gezond oud en nieuw voor iedereen') en het terugdringen van het aantal incidenten, aanhoudingen, gewonden (oogletsel) en materiële schade;
- het afsteekverbod tevens moeilijk te handhaven dus onpraktisch is;
- onze politieagenten en handhavers al een behoorlijke taak hebben bij het ingrijpen op excessen tijdens de jaarwisseling;
- het afsteekverbod de zoveelste maatregel is in de reeks van betutteling en vrijheidsbeperking door de overheid;

roept het college op:
- te stoppen met het Rotterdams afsteekverbod en per direct het landelijk beleid te volgen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.R. Oostdijk

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. U krijgt een interruptie van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter. Ik merk dat u het verslag nogal selectief hebt gelezen want er waren wel degelijk veel minder vandalisme en vernielingen wat de stad heel veel geld scheelt.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Excuus, ik heb de interruptie niet goed verstaan.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Van Wifferen in technische tijd.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik zal wat beter articuleren. Ik denk dat u het stuk selectief hebt gelezen want er waren wel degelijk veel minder vernielingen en vandalisme, wat de stad veel geld heeft gescheeld.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Wanneer dat zo is dan blijft van kracht dat het een traditie is die wij graag in ere houden.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik kijk verder in de raad rond of er nog andere partijen zijn die het woord willen voeren. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter. Het was natuurlijk jammer om te zien dat er ondanks het verbod zoveel vuurwerk is afgestoken. D66 pleit daarom voor een landelijk verbod, waardoor ook de verkoop aan banden wordt gelegd, en voor meer handhaving, zodat we het verbod de volgende keer veel effectiever kunnen inzetten.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Ik kijk verder in de raad rond of er nog partijen zijn die zich op dit agendapunt willen... Nee, ik zie dat dit geenszins het geval is, dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, hartelijk dank. Ik vind dat we in de commissie inderdaad een goed debat hebben gehad en daarin zijn van mijn kant ook heel wat toezeggingen op het gebied van handhaving gedaan die inmiddels ook met het college zijn besproken. Volgens mij heb ik de mogelijkheid gehad om uit te leggen waarom het liep zoals het liep en aangegeven dat we zelf ontevreden zijn over de gang van zaken en dat we daar graag op een andere manier naar zouden willen kijken. Ik begreep dat mevrouw Coenradie reeds voor het debat heeft aangekondigd dat het nodig zou zijn om een digitale meningspeiling te organiseren. Mevrouw Coenradie spreekt overigens in haar bijdrage over een referendum, maar ik heb houvast aan de motie en die gaat uit van een digitale meningspeiling. Een referendum is echt iets anders hoewel u, als ik naar de tekst van de motie kijk, suggereert dat er in die digitale meningspeiling ook een enkele vraag aan burgers kan worden gesteld, 'ja' of 'nee'. Je kunt in een digitale meningspeiling natuurlijk ook meer vragen voorleggen, maar u gaat hier kennelijk uit van een enkelvoudige vraag, dat in de techniek.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Ja dank u wel voorzitter. Dan even ter verduidelijking. Het gaat hier inderdaad om een digitale meningspeiling, juist om het verhaal dat ik net aangaf dat de antwoorden onzes inziens heel genuanceerd liggen en het geen kwestie is van ja of nee tegen een vuurwerkverbod.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Dat is goed om te weten, dat maakt de zaak niet eenvoudig. Laat ik vooropstellen dat ik dit niet toejuich en ik zal u dit om verschillende redenen ook ontraden. We hebben een beleid van een jaar en dan gaan we alles op zijn kop zetten door allerlei ingewikkelde dingen te gaan doen. We hebben in de commissie gezegd 'het levert niet op wat wij onmiddellijk willen, maar het geeft wel degelijk een signaal richting het rijk. Rotterdam is de tweede stad van Nederland en we zien dat ook in Den Haag wordt gekanteld, de fractie van D66 in de Tweede Kamer heeft al duidelijk gemaakt dat men de andere kant op wil en ik weet dat binnen de fracties van onder andere het CDA en de VVD nog geen afgerond standpunt is, maar dat er wel degelijk beraad is om daarnaar te kijken en dat is een hoopvol signaal. Wij hebben als burgemeesters van de grote steden, maar ook als voorzitters van de Veiligheidsregio tegen elkaar gezegd 'dan blijven wij voorlopig ook doen wat wij doen'. Dus ik juich dat niet toe. 2, u zegt dat het gratis is, maar dan vergist u zich. Een digitale meningspeiling kost ongeveer € 500.000,00. Op de site staat een ander verhaal, maar dat is als burgers een initiatief nemen om een digitale meningspeiling te doen en als de gemeenteraad dat overneemt, kost dat de burgers geen geld, maar de uitvoering van een digitale meningspeiling zelf kost wel geld. Dan heb ik het overigens nog niet over het feit dat wij bij een eerder initiatief hebben gezegd dat we in de stad niet kunnen volstaan met een digitale meningspeiling, als je dat voor een onderwerp zou willen doen, moet je in de stad ook fysieke loketten inrichten want ongeveer 30% van onze burgers is of niet aangesloten dan wel digibeet dan wel niet in staat om aan een digitale meningspeiling mee te doen, dan krijg je alleen mensen die in staat zijn om digitale technieken te beheren, om aan zo'n peiling mee te doen en sla je dus al die mensen over. Als de politiek een keer tot een peiling besluit, stel dat je dat zou willen, dan kan dat alleen met een soort verkiezing door in alle windstreken van Rotterdam bureaus te openen waar mensen ook fysiek naartoe kunnen om hun mening te geven, anders worden die mensen op voorhand uitgesloten van deelname aan een peiling. Een digitale meningspeiling is dus op voorhand niet representatief voor de stad en kun je op die manier eigenlijk niet doen. Als hoeders van het democratische spel in deze stad moet u deze kant om die reden niet op. Wat mij betreft, het kost geld en het volstaat niet omdat je uiteindelijk ook in de stad moet gaan stemmen omdat je die mensen anders uitsluit. Dus dat ontraad ik u. Dan de motie 'The show must go on', van de VVD, DENK, PvdA en anderen en ik zie links op de motie dat het initiatief bij GroenLinks lag, waarin om een onderzoek wordt gevraagd. Ik wil daar met alle plezier naar kijken, maar er staat niet bij de eventuele bijkomende kosten in beeld te brengen. Het zal ongetwijfeld heel nuttig zijn, maar ook de praktische haalbaarheid ervan want als een weerbericht pas van tevoren melding maakt van… en je het niet hebt kunnen voorbereiden dan wordt het toch wel ingewikkeld en ik weet ook dat dingen voorbereiden überhaupt al geld kost. Ik worstel nu met de vraag stel dat… Dat heb ik in mijn hoofd, dat Feyenoord mogelijk kampioen wordt, dat willen we toch? Ja. Ik merk heel weinig warme reacties, maar dat willen we wel. Dat betekent dat we dan ook heel graag een feest in de stad willen organiseren, maar het verschil met nummer 2 op die ranglijst is maar drie of vier puntjes en als ik nu voorbereidingen zou gaan treffen en dingen in de wacht zet dan loopt de kostenteller. Ik denk dat het goed is dat we ons bewust zijn van dit soort dingen. Ik omarm de motie en ik wil dat onderzoek graag doen, maar ik kijk ook naar de praktische haalbaarheid en de mogelijke additionele kosten die dat met zich meebrengt. Dat ontbreekt in het dictum, maar ik voeg het daar voor de volledigheid wel aan toe.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel. Het is ook heel terecht dat u dit zo ziet. Ik heb met de organisatie gesproken en die wil eigenlijk ook die uitdaging aangaan want die wil niet meer verdienen, maar die wil wel proberen te zorgen dat zo'n feestje kan doorgaan. Het advies is: als we vroegtijdig in gesprek gaan, kunnen we bijvoorbeeld door scenario's in te voeren kijken of we toch dingen mogelijk kunnen maken, ook bij wat slechter weer en ook bij wat meer wind. Dus vooral vroegtijdig overleg met de DCMR is erg belangrijk.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Als u het niet erg vindt, kijk ik vooral naar de wens die er ligt om naar zoiets te kijken en ik ga het zeker niet aanvliegen vanuit het belang van een organisatie want daar gaat het mij niet om, het gaat er mij om hoe we een alternatief haalbaar maken op het moment dat een vuurwerkshow niet aan de orde kan zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb me dan blijkbaar enorm vergist in de hoge kosten. Het is wel zo dat wij het alsnog moeten laten doorgaan als we 1000 handtekeningen binnenhalen. Wij denken toch wel heel erg graag in mogelijkheden en we willen gewoon niet voorbijgaan aan de genuanceerde mening van de inwoners. In die zin denken wij toch graag in mogelijkheden in plaats van in onmogelijkheden en willen we ook echt namens de Rotterdammers praten.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter het zal wel, maar ik denk dat de raad het recht heeft om het volledige palet te weten. 1, ik ben er als portefeuillehouder geen voorstander van om dit een jaar na dato op zijn kop te zetten, je wekt inderdaad verwachtingen. Niet doen, erg onverstandig, maar als je het wilt doen dan moet je weten dat je voor een representatieve meningspeiling niet kunt volstaan met alleen een digitale peiling, maar dat je ook een papieren peiling moet doen en die papieren peiling loopt echt in de papieren qua kosten omdat je anders een behoorlijk deel van de stad Rotterdam niet aan die peiling laat meedoen. Het staat Leefbaar Rotterdam natuurlijk vrij om zelf een digitale meningspeiling te organiseren. Ik herinner mij dat Arno Bonte van GroenLinks jarenlang een eigen peiling had door een meldpunt te openen waar allerlei meningen over het vuurwerk binnenkwamen en die publiceerde hij elk jaar. Dat kan, dat is natuurlijk ook een manier van politiek bedrijven. 2, als je het doet dan is de verwachting aan onze kant, dat is uitgezocht, dat het ongeveer € 500.000,00 kost. Dat moet de raad weten, los van mijn algemene opmerking dat je deze kant niet op moet. Dan 'Jammer joh, geen feest voor jou'. Volgens mij heb ik ook in de commissie in de richting van de heer Lansink-Bastemeijer gezegd dat wat hij vraagt… Alle instrumenten die u benoemt zitten feitelijk in het mandje van de mogelijkheden, een enkeling in de mogelijkheden van de burgemeester, een gebiedsverbod, maar alle andere mogelijkheden zitten in het mandje van het Openbaar Ministerie. In die zin snap ik deze politieke wens en als je dat politiek kracht bij wilt zetten dan laat ik dat oordeel aan de gemeenteraad, maar veel van deze mogelijkheden zijn reeds bestaand instrumentarium bij de burgemeester en het Openbaar Ministerie. Voorzitter, dat was het.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Dan doe ik een veegronde. Zijn er onbeantwoorde vragen?

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). De motie van Forum voor Democratie is later binnengekomen. Ik snap de politieke opvatting van Forum voor Democratie op dit punt, maar dit is wat mij betreft echt een debat van 2020.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Eenmaal andermaal, zijn er nog vragen blijven liggen? Ik zie dat dit geenszins het geval is, dan kunnen we dit agendapunt 8.7 afsluiten.

8.10 Tweeminutendebat 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dan komen we bij 8.10, Tweeminutendebat 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, in 2019 is onder het vorige college met 200 Rotterdamse partijen het klimaatakkoord gesloten. Daarin zijn 55 klimaatdeals gekomen, maar het is voor ons onduidelijk waar het idee en de behoefte vandaan komen om het in de afgelopen periode opgebouwde netwerk van 200 betrokken bedrijven en maatschappelijke organisaties naast zich neer te leggen en acht maanden na de installatie, misschien intussen wel negen, te komen met iets waarvoor nog geen targets zijn en wat vooralsnog vrij inhoudsloos klinkt, de klimaataanjagers. GroenLinks wacht, we wachten op het klimaatactieplan, op de uitwerking van het Burgerberaad Klimaat, we wachten op de voortgangsrapportage Aardgasvrij, we wachten op de targets van de klimaataanjagers, we wachten allemaal. Het gaat dus eigenlijk om urgentie en voelt iedereen die of hebben we misschien een hulpmiddel nodig om die urgentie te voelen. Deze urgentie moet gevoeld worden op het stadhuis, maar ook door de bewoners van de stad. Laten we het mooie voorbeeld van vele andere steden volgen en de klimaatklok in het stadhuis introduceren, laten we bij ieder plan stilstaan bij de consequenties voor ons klimaat, de verantwoordelijkheid nemen en de urgentie constant aankaarten. Laten we in de stad, dus ook buiten het stadhuis, een klimaatklok plaatsen zodat duidelijk is dat de hele stad de urgentie voelt. Daarvoor heb ik twee moties, 'Een klimaatklok in het stadhuis' en 'Een klimaatklok in de stad' en aan u de keuze in welke mate u de urgentie wilt aankaarten. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Tijd voor klimaatactie: hang het aan de grote klok! (stad)

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van het agendapunt 8.10 'Urgentie Klimaatactie';

constaterende dat:
- Rotterdam in 2021 de klimaatnoodtoestand heeft uitgeroepen;
- in het klimaatakkoord van Parijs is afgesproken dat de opwarming van de aarde onder de 1,5 graad opwarming moet blijven;
- de Nederlandse regering zich in 2019 met het nationale klimaatakkoord gecommitteerd heeft aan het centrale doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990;
- met het Rotterdamse Klimaatakkoord zoals vastgesteld in 2019 aan deze ambitie lokaal uitvoering wordt gegeven;
- bij een klimaatopwarming van 2°C de opwarming van de aarde onomkeerbaar is en dit vergaande desastreuze gevolgen heeft voor mens, aarde en dier;

overwegende dat:

- de gemeenteraad een cruciale rol heeft in het tegengaan van klimaatverandering, de gevolgen beperken en in het behalen van lokale en landelijke klimaatdoelen;
- het van belang is om het streven naar het verminderen van CO_2-uitstoot mee te nemen in alle besluitvorming;
- er een terugtellende klimaatklok bestaat die aftelt naar de deadline waarvoor we de uitstoot van broeikasgassen naar nul moeten krijgen;
- andere steden, zoals Berlijn, New York en Rome, ook gebruik maken van de klimaatklok;
- het college via de organisatie Climate Clock (climateclock.world) een fysieke klimaatklok kan aanvragen of de code kan vinden voor een digitale klimaatklok, waardoor de kosten minimaal zijn;
- het zien van een klimaatklok in de stad zorgt voor bewustwording rondom de klimaatcrisis en de urgentie om er iets aan te doen;

verzoekt het college:
- een klimaatklok op een prominente plek in de stad te plaatsen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

Motie 2. Tijd voor klimaatactie: hang het aan de grote klok! (stadhuis)

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van het agendapunt 8.10 'Urgentie Klimaatactie';

constaterende dat:
- Rotterdam in 2021 de klimaatnoodtoestand heeft uitgeroepen;
- in het klimaatakkoord van Parijs is afgesproken dat de opwarming van de aarde onder de 1,5 graad opwarming moet blijven;
- de Nederlandse regering zich in 2019 met het nationale klimaatakkoord gecommitteerd heeft aan het centrale doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990;
- met het Rotterdamse Klimaatakkoord zoals vastgesteld in 2019 aan deze ambitie lokaal uitvoering wordt gegeven;
- bij een klimaatopwarming van 2°C de opwarming van de aarde onomkeerbaar is en dit vergaande desastreuze gevolgen heeft voor mens, aarde en dier;

overwegende dat:
- de gemeenteraad een cruciale rol heeft in het tegengaan van klimaatverandering, de gevolgen beperken en in het behalen van lokale en landelijke klimaatdoelen;
- het van belang is om het streven naar het verminderen van CO_2-uitstoot mee te nemen in alle besluitvorming;
- er een terugtellende klimaatklok bestaat die aftelt naar de deadline waarvoor we de uitstoot van broeikasgassen naar nul moeten krijgen;
- andere steden, zoals Berlijn, New York en Rome, ook gebruik maken van de klimaatklok;
- het college via de organisatie Climate Clock (climateclock.world) een fysieke klimaatklok kan aanvragen of de code kan vinden voor een digitale klimaatklok, waardoor de kosten minimaal zijn;
- het zien van een klimaatklok in het stadhuis zorgt voor bewustwording rondom de klimaatcrisis en de urgentie om er iets aan te doen;

verzoekt de griffie:

- een klimaatklok op een prominente plek neer te zetten, op te hangen of te projecteren in het stadhuis;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Dank u wel. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Wij zijn erg blij met de agendering van dit onderwerp en de Voltfractie is positief over het concept van klimaataanjagers, mensen die een groot netwerk in de stad hebben, die mensen kunnen meenemen en de sector kunnen betrekken. Dat vinden wij een goed idee en ik heb de positieve hoop dat we daarmee inderdaad de klimaaturgentie voelbaar kunnen maken. Het is ook erg belangrijk om dat op een positieve manier te doen, ik geloof niet in dwang en ook niet in dingen opleggen, het is veel fijner als je op een positieve manier kunt motiveren. Er is inderdaad wel een puntje dat ik wil benoemen en dat is dat we in deze raad helaas nog te weinig over het klimaat hebben gesproken en ik hoop dat we dat meer gaan doen. Het zou ook fijn zijn als de raad wat meer bij de plannen die worden gemaakt wordt betrokken. We verwachten de plannen over de klimaataanjagers in het tweede kwartaal van 2023 en het zou heel fijn zijn als de raad daar wat meer in wordt meegenomen, wat zij precies gaan doen en wie dit allemaal zijn. Ik doe daarvoor twee suggesties aan de wethouder. Allereerst zou het heel prettig zijn als we voorafgaand aan het actieplan van de klimaataanjagers ofwel een concept zouden kunnen bespreken ofwel, als dat wat lastiger is, bijvoorbeeld de koers zouden kunnen ontvangen, zodat we aan de voorkant kunnen meedenken en we in ieder geval weten welke richting het op gaat. Een tweede suggestie zou zijn om meer te horen over de resultaten van deze klimaataanjagers. Daarvoor dien ik de volgende motie in: 'Klimaataanjagers, show me de effecten'.
De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Klimaataanjagers: show me de effecten

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023 ter bespreking van het agendapunt 8.10 'Urgentie Klimaatactie';

constaterende dat:
- in het Klimaat Actieplan Rotterdam een rol ligt voor Klimaataanjagers;
- in het tweede kwartaal 2023 een actieplan wordt verwacht;

overwegende dat:
- de acties van de Klimaataanjagers positieve effecten kunnen hebben op diverse onderwerpen, zoals energiearmoede, het circulair gebruik van materialen en verbeteringen van biodiversiteit;
- inzicht voor de gemeenteraad van belang is om het proces te volgen en goed betrokken te zijn;
- dit ook positief bijdraagt aan het urgentiegevoel binnen en buiten de raad;

verzoekt het college:
- om te rapporteren over de resultaten van de Rotterdamse Klimaataanjagers en daarin mee te nemen positieve effecten als de reductie van energiearmoede, het circulaire gebruik van materialen of het verbeteren van biodiversiteit, op te nemen;

- hierover te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Ja dank u wel. Gaat u verder.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Verder is het belangrijk dat we zowel binnen als buiten dit gebouw urgentie voelen als het gaat om klimaat en, nogmaals, op een positieve manier. Daarvoor dien ik twee moties in. De eerste motie gaat over een autovrije zondag in deze stad. Grote steden als Brussel en Parijs hebben die al, maar ook Nederlandse steden zoals Maastricht en Zwolle zijn ons al voorgegaan. Dus mede namens de ChristenUnie, Partij voor de Dieren en GroenLinks dien ik de motie 'Rotterdam ademt' in.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Rotterdam ademt!

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 23 februari 2023 ter bespreking van het agendapunt 'Urgentie klimaatactie';

constaterende dat:
- grote Europese steden als Brussel en Parijs (Paris Respire) en ook Nederlandse steden als Maastricht en Zwolle er met een (jaarlijkse) autovrije zondag op succesvolle wijze in slagen mensen om de inwoners op een andere manier van de stad te laten genieten;
- een autovrije zondag past binnen de inzet van de coalitie voor een meer autoluwe stad en het verbeteren van de luchtkwaliteit;
- in het Klimaat Actieplan Rotterdam klimaataanjagers een rol gaan spelen;

van mening dat:
- het aanbieden van de optie voor een autovrije zondag Rotterdammers de kans geeft om op een andere manier van hun straat, wijk of zelfs stad te genieten;
- ook initiatieven vanuit bewoners of uit wijken zelf kunnen bijdrage aan klimaatdoelen van onze stad;

verzoekt het college:
- bij initiatief van meerdere wijken of straten in de stad in samenwerking met de betreffende Klimaataanjager het realiseren van een autovrije zondag te faciliteren;
- hierover te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden en M.H. Biljoen

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Uw voorzitter heeft wel eens een autoloze zondag meegemaakt, maar dat ging om het kwartje van Kok. Dank u wel. Gaat u nog verder? Gaat uw gang.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Last but not least heb ik nog een andere motie. Het is echt een klimaatklapper als we meer plantaardig eten. Wij zien dan ook een rol voor de betreffende klimaataanjager om met diverse organisaties in de stad in gesprek te gaan om Rotterdammers te stimuleren en te motiveren om meer plantaardig te eten. Dat is goed voor de portemonnee en voor de gezondheid, maar ook voor onze grondstoffen want die zijn schaars. Daarvoor dien ik mede namens de Partij voor de Dieren de motie 'Rotterdam plantaardig' in.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Rotterdam plantaardig

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 23 februari 2023 ter bespreking van het agendapunt 'Urgentie klimaatactie';

constaterende dat:
- het college Rotterdamse klimaataanjagers wil inzetten om te helpen de klimaatdoelen van de stad te bereiken;
- het coalitieakkoord in 2030 een 55%-reductie van CO_2 wil behalen;
- cijfers van de Nationale Week Zonder Vlees geven aan dat een jaar lang één dag per week geen vlees en zuivel consumeren gelijk staat aan een besparing van 593 kilometer rijden in een gemiddelde auto met een verbrandingsmotor én 1.435 liter water;

overwegende dat:
- het op een positieve manier motiveren en bewust maken van de urgentie van klimaatactie Rotterdammers effectief kan zijn;
- het hierbij belangrijk is om diverse spelers in de stad te betrekken;
- plantaardig eten en minder vlees eten goed is voor de gezondheid, de portemonnee en milieuwinst oplevert;
- werkgevers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties in de stad hier een grote motiverende rol in kunnen spelen;

verzoekt het college:
- om samen met de klimaataanjagers in gesprek te gaan met ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstelling en de culturele sector en met een plan te komen om de inwoners op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met vervangende producten;
- en hierover te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali en R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dank u wel voor uw bijdrage. Ik kijk rond in de raad. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter. Wij zijn wel enthousiast over de acties van de wethouder en de constante aandacht op de klimaattafels. Natuurlijk moeten we op een aantal plannen wachten, maar we merken ook dat de verkiezingen voor de Provinciale Staten eraan komen en dat bij onze linkse vrienden wat profileringsdrang op dit onderwerp ontstaat. Dat geeft niets, dat hoort erbij, dat doen wij ook wel eens, gefeliciteerd, maar het is

wel zo dat er allerlei plannen zijn die wij al doen. Bijvoorbeeld als we het hebben over plataardig eten, dan is de wethouder heel goed bezig met het Nieuwe Nassen, we kijken echt hoe we dat in de stad kunnen stimuleren, dat doen we al. Ik vind het wel heel leuk dat de oppositie dat beleid omarmt, top, maar dat wil niet zeggen dat we een aantal andere plannen van bijvoorbeeld GroenLinks best een goed idee vinden, daarover gaan we ons nog even goed beraden. Ik wil even verre van me werpen dat D66 niets op het gebied van klimaat doet, daar doen de Provinciale Statenverkiezingen niets aan af, daar zijn we hard mee bezig en ik ben er hartstikke trots op. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Ik kijk verder in de raad of er nog andere partij zijn die op dit agendapunt iets willen zeggen. De heer Van der Velden, gaat uw gang.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, de urgentie is er wel degelijk en het is geen verkiezingspraatje zoals D66 ons wil doen geloven. Sterker nog, de woorden van de eigen wethouder in de commissiedebatten waren 'neem zelf het initiatief in plaats van dat jullie op mij wachten'. Vandaar dat wij het initiatief nemen want wij willen niet langer op plannetjes wachten. Voorzitter, wij komen met een aantal moties. Onze motie in de gemeenteraad van 2018 dwong een tijdpad af waarin werd geschetst hoe de stedelijke CO_2-uitstoot tot 2030 zou afnemen tot het gewenste doel van 49% reductie ten opzichte van 1990. Dat tijdpad kreeg zijn beslag in het Rotterdamse Klimaatakkoord en nu zeggen we dat het Rotterdamse Klimaatakkoord vervalt en wordt opgevolgd door het klimaatactieplan Rotterdam. Voorzitter, dan is nu dus niet duidelijk hoe het college tot 2030 55% van de stedelijke CO_2-uitstoot gaat reduceren terwijl de gemeenteraad dergelijke voorzienbaarheid juist nodig heeft om eventueel tijdig te kunnen bijsturen. Het klimaatactieplan zou dezelfde informatie moeten bevatten zoals de gemeenteraad in 2018 met onze motie heeft afgesproken. Daarom verzoeken wij het college een nieuw tijdpad naar 2030 te schetsen waarin tussentijdse stappen naar 55% reductie van de stedelijke CO_2-uitstoot ten opzichte van 1990 zijn opgenomen. Voorzitter, dat brengt mij bij de tweede motie die we graag willen indienen. In haar target, we hebben het over targets, daar ging het onderwerp ook over, heeft men gezegd 'CO_2 25 in 25, het college reductie van 25% in 2030 ten opzichte van de CO_2-uitstoot in 1990 in het stedelijk gebied als doel heeft geformuleerd', maar het target is geen reductiedoel voor de CO_2-uitstoot in de Rotterdamse haven en ongeveer 90% van de stedelijke uitstoot gebeurt nu eenmaal in de Rotterdamse haven. De Rotterdamse bijdrage aan de landelijke CO_2-reductie heeft dus niets om het lijf zolang het college geen doel aan de energietransitie in de haven koppelt. Daarom verzoeken wij het college het doel van de CO_2-reductie in de haven uit te breiden, te weten 25% reductie in 2025 ten opzichte van 1990. Voorzitter, de derde motie. In november jl. dienden wij een motie in om alle banden met de fossiele industrie te verbreken en die werd gesteund door de SP en BIJ1. Verder werd die door de gemeenteraad verworpen, maar in de tussenliggende periode was er heel veel klimaatactie in de samenleving, er heeft veel plaatsgevonden waaronder bezettingen van de Erasmus Universiteit waarin ook werd verzocht om de banden met de fossiele industrie te verbreken, Extinction Rebellion. Dus nu schijnt het moment te zijn om het college in de gemeenteraad op te roepen alle banden met de fossiele industrie nu te verbreken. De Erasmus Universiteit is er al mee bezig en daarvoor hebben wij dit verzoek ook aan het college. U weet dat de Partij voor de Dieren al heel lang met plantaardige voeding bezig is en dat gaat ons nog niet snel genoeg. Volt heeft een prima motie ingediend en wij komen ook met een motie over de plantaardige revolutie. Laten we wel wezen, het klimaatprobleem ligt gewoon op je bord, je mes en vork zijn daarvoor de wapens, en zolang we dat niet aanpakken, bereik je helemaal niets. Daarom hebben wij een motie die het college verzoekt een klimaataanjager te benoemen voor het enthousiasmeren van de Rotterdammers om te kiezen voor een plantaardig dieet. Ik dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Klimaataanjager voor de plantaardige revolutie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van het debat over 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç;

constaterende dat:
- het college klimaataanjagers gaat benoemen om zo het doel tot het leveren van een Rotterdamse bijdrage aan de landelijke opgave voor terugdringing van de CO_2-uitstoot te bespoedigen, dus 'aan te jagen';
- DCMR in 2019 op initiatief van oud-wethouder Bonte de maatregel 'Rotterdammers eten in 2030 nog maar tweemaal vlees in de week' heeft doorgerekend, waaruit blijkt dat er jaarlijks 258 kiloton aan CO_2-uitstoot kan worden bespaard;

overwegende dat:
- een klimaatneutrale toekomst op je bord begint, omdat consumptie van dierlijke producten verreweg de meeste klimaatimpact heeft;
- klimaataanjagers als ambassadeurs van een klimaatneutraal Rotterdam er alles aan gelegen moet liggen onze inwoners te enthousiasmeren bij te dragen aan dit noodzakelijke doel;

verzoekt het college:
- een klimaataanjager te benoemen voor het enthousiasmeren van Rotterdammers om te kiezen voor een plantaardig dieet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en I. Elfilali

Motie 7. Nieuw tijdpad naar 2030 voor 55% reductie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van het debat over 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç;

Constaterende dat:
- de gemeenteraad in 2018 per motie (kenmerk18bb9398) een tijdpad afdwong waarin werd geschetst hoe de stedelijke CO_2-uitstoot tot aan 2030 zou afnemen tot het gewenste doel van 49% reductie ten opzichte van 1990;
- het tijdpad haar beslag kreeg in het Rotterdams klimaatakkoord, met daarin 2021 en 2025 als tussenliggende ijkpunten in de route te komen tot het doel van 49% reductie;

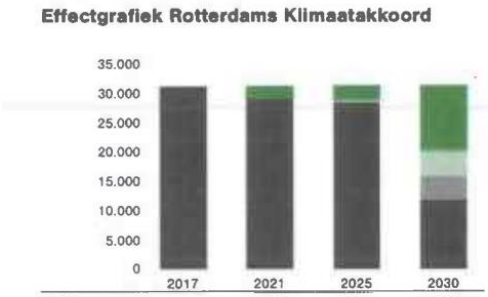

Effectgrafiek Rotterdams Klimaatakkoord

	2017	2021	2025	2030
Zeker	-	2.149	2.273	10.630
Verwacht	-	9	311	672
Beoogd	-	10	157	4.152
Restopgave	-	-	-	3.983
CO_2-uitstoot	31.167	29.021	28.485	11.832

Cijfers in kiloton CO_2

voorts constaterende dat:
- het klimaatakkoord komt te vervallen en wordt opgevolgd door 'Klimaat Actieplan Rotterdam', te voorzien in het eerste kwartaal van dit jaar;

overwegende dat:
- het nu niet duidelijk is hoe het college tot aan 2030 55% van de stedelijke CO_2- uitstoot gaat reduceren, terwijl de gemeenteraad dergelijke voorzienbaarheid nodig heeft om eventueel tijdig te kunnen bijsturen;
- het Klimaat Actieplan Rotterdam eenzelfde informatie zou moeten bevatten als het ter ziele gaande klimaatakkoord, te weten een tijdpad naar 2030;

verzoekt het college:
- een nieuw tijdpad naar 2030 te schetsen waarin tussentijdse stappen naar 55 reductie van de stedelijke CO_2-uitstoot ten opzichte van 1990 zijn opgenomen;
- dit tijdpad - zoals is gedaan bij het klimaatakkoord -te vervatten in het aankomende Klimaat Actieplan Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 8. Target voor CO_2-reductie in de haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van het debat over 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç;

constaterende dat:
- het college een 'bijdrage' wil leveren aan de landelijke CO_2-reductieopgave van 55% ten opzichte van 1990;
- in haar target CO_2 - 25 in 25' het college reductie van 25% in 2030 ten opzichte van 1990 van de CO_2-uitstoot in het stedelijk gebied als doel heeft geformuleerd;
- het target geen reductiedoel voor de CO_2-uitstoot in de haven omvat;

overwegende dat:
- ongeveer 90% van de stedelijke uitstoot in de haven gebeurt;
- een Rotterdamse 'bijdrage' aan de landelijke CO_2-reductieopgave niets om het lijf heeft zolang het college geen doel koppelt aan de energietransitie in de haven;

verzoekt het college:
- het target 'CO_2-25 in 25' uit te breiden met een doel voor CO_2-reductieopgave in de haven, te weten 25% reductie in 2025 ten opzichte van 1990;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 9. Verbreek alle banden met de fossiele industrie II

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 februari 2023, ter bespreking van het debat over 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç;

constaterende dat:
- de fractie van de Partij voor de Dieren op 8 november 2022 de motie over 'Verbeek alle banden met de fossiele industrie' (kenmerk 22bb7425) indiende, die mede werd gesteund door de fracties van SP en Bij1 en door de gemeenteraad werd verworpen;

overwegende dat:
- in de tussenliggende periode veel klimaatactie in de samenleving heeft plaatsgevonden, waaronder twee bezettingen van de Erasmus Universiteit door een lokale actiegroep;
- er nieuw momentum lijkt te zijn in de gemeenteraad om het college op te roepen alle banden met de fossiele industrie nu wel te verbreken;

voorts overwegende dat:
- de Erasmus Universiteit inmiddels heeft besloten alle banden met de fossiele industrie daadwerkelijk te verbreken, na maatschappelijke verontwaardiging over de innige band tussen universiteit en de fossiele bedrijven;

verzoekt het college:
- alle banden met de fossiele industrie te verbreken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Is er nog iemand anders in de raad die het woord wil voeren? Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Als het gaat om de energietransitie hebben we eigenlijk gezien dat de oorlog in Oekraïne, die bijna een jaar geleden door Rusland is gestart, het meeste effect heeft gehad op de verduurzaming van onze energiebronnen. Wat dat betreft zien we ook juist wel een grote verduurzaming van ons energienet, ook in Rotterdam. Dat zorgt zelfs voor problemen, bijvoorbeeld met ons net dat in de haven al bijna niet meer genoeg capaciteit heeft om alle verduurzaming aan te kunnen. We zien wel degelijk, ook in de haven, dat er grote stappen worden gezet, maar tegelijkertijd ziet de VVD in ieder geval ook dat sommige bronnen in de toekomst nog steeds moeten worden gebruikt. Er wordt in de raad veel geklaagd dat we het veel te weinig over het klimaat hebben terwijl we op 22 februari jl. nog tot 23.00 uur een sessie over de verschillende energiebronnen in onze stad hadden. De VVD zal dan ook niet voor symbolische moties zoals over een klok in de stad stemmen, maar we willen vooral verder met de Regionale Energiestrategie die op 22 februari jl. is besproken en waarin echt een concrete CO_2-reductie staat.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank u wel voorzitter. Sinds jaar en dag wordt klimaatverandering gebruikt om steeds extremere wetten en maatregelen erdoor te duwen. Voorzitter, mensen worden bang gemaakt, angstige mensen zijn gemakkelijker te beïnvloeden. Sinds halverwege de vorige eeuw wordt ons de angst aangepraat dat de aarde vergaat, de zeespiegel stijgt en nog meer rampspoed. Voorzitter, zoals iedereen weet, strijdt Forum voor Democratie al sinds haar oprichting tegen het allesverslindende klimaatbeleid dat burgers opzadelt met peperdure energie, een door windmolens ontsierd landschap en verlies van vrijheden, onder andere verplicht van het gas af en een verbod op benzine- en dieselauto's, maar dat is niet genoeg, de binnenstad wordt autoluw gemaakt, de tunneltraverse en ga zo maar door. Onlangs lazen we in het nieuws dat warmtepompen enorme vervuilers zijn. De Belgische krant HLN berichtte dat elektrische auto's pas na 700.000 kilometer groener zijn dan auto's op benzine en de NOS berichtte dat 80 miljoen zonnepanelen in 2024 tikkende milieutijdbommen zijn. Voorzitter, men gaat steeds verder in de strijd voor een beter klimaat,

snelwegen worden geblokkeerd en de gang naar de rechter wordt snel gemaakt als men zijn zin niet krijgt. De volgende stap is het bespreekbaar maken van het gebruik van geweld. Hoewel het in de mainstream media niet uitgebreid aan bod is gekomen, ontstond op social media grote verontwaardiging toen een club een bijeenkomst aankondigde waarin de vraag centraal stond of geweld moest worden gebruikt om de aanpak van de zogenaamde klimaatcrisis af te dwingen. Het is doodeng voorzitter, stelt u zich eens voor dat Forum voor Democratie op haar website zou aankondigen tijdens het partijcongres te gaan nadenken over het gebruik van geweld om onze doelen te bereiken. Het land zou exploderen voorzitter, boycots en massa-aangiftes zouden volgen en overigens geheel terecht. Voorzitter, het moge duidelijk zijn dat Forum voor Democratie alle vormen van geweld afkeurt en wij zullen ons ook naar ons beste vermogen tegen klimaatextremisme blijven verzetten. Begrijp goed dat wij verbetering van de leefomgeving en aandacht voor het milieu van harte steunen, maar maak mensen bewust van hun leefwereld, maar laat hen leven zonder angst. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mijnheer Oostdijk, u hebt een interruptie van de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank, ik heb eigenlijk twee verduidelijkende vragen. De eerste vraag is: gelooft de heer Oostdijk wel dat het klimaat verandert, gelooft hij wel in klimaatverandering en is hij het met mij eens dat het uiteindelijk duurder is als je daar niets tegen doet dan als je er wel iets tegen doet?

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ik geloof zeer zeker dat het klimaat verandert, maar ik twijfel of de invloed die wij kunnen uitoefenen dusdanig groot is dat wij het verschil kunnen maken.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr). Dank u wel voorzitter. Leefbaar Rotterdam, de coalitie en volgens mij ook het college voelen de urgentie wel degelijk. Dus ik herken mij niet helemaal in het beeld dat GroenLinks bij de aanvraag van dit debat schetste. Misschien zijn we zelfs wel te ambitieus, er kan wel een windmolentje minder in denk ik, bijvoorbeeld bij Hoogvliet. Wat dat betreft herken ik me niet in dat beeld. Ik verwijs ook graag naar het duurzaamheidstransitiebudget en de projecten die daar zijn uitgewerkt, voor de liefhebber, document 22BB8754, daar kunt u het rustig nalezen. Concrete projecten, prima uitgewerkt, 2023. Een CO_2-klok, niet doen, dat is echt symboolpolitiek hier in de raad. Ik moet er niet aan denken, dan gaan we mee in de tunnelvisie van klimaatdrammers, niet doen. Waarom dan geen dashboard voor de nieuwe woningen, kinderen, armoede, analfabetisme, klanten bij de Voedselbank, verplicht op te nemen statushouders et cetera. Dus niet doen zo'n CO_2-klok. Trouwens de CO_2 komt via China, India en de USA met een factor miljoen ten opzichte van Rotterdam in de atmosfeer terecht, dus laten we even de juiste prioriteiten stellen. Even tot hier, dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Ik kijk verder of er fracties zijn die het woord op dit agendapunt willen voeren. Ik zie dat dit geenszins het geval is. Mevrouw Van Wifferen, u wilt toch nog een opmerking maken, een uitsmijter?

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter. Mijn wat snedige commentaar van net was eigenlijk vooral gericht op GroenLinks. Ook al was ik het niet helemaal met de moties eens,

ik vond eigenlijk dat Volt zich heel constructief opstelde, dus die suggestie wil ik graag even wegnemen.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dan kun je natuurlijk een reactie van GroenLinks verwachten en die komt er nu aan.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik dacht juist dat ik me heel erg constructief opstelde, om eerlijk te zijn heb ik mijn spreektekst zelfs een beetje aangepast om heel eerlijk te zijn. Wat ik duidelijk probeerde te maken: we kunnen meer urgentie… We wachten nu al een tijdje tot de plannen duidelijk zijn en ik wil gewoon dat er meer urgentie komt. Ik verwijt dat niet alleen D66, eigenlijk geen enkele partij, maar ik wil wel dat de urgentie meer wordt gevoeld, dat was wat ik bedoelde.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Ik heb u de tijd en de ruimte gegeven om dit te doen, u was ruim door uw tijd heen. De vraag van mevrouw Van Wifferen is beantwoord en dan gaan we nu naar de wethouder, mevrouw Zeegers, toe.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Ik vind het ook ontzettend goed dat we ook vandaag weer bij het klimaat stilstaan want ik denk inderdaad dat het een urgent probleem is. We moeten ermee aan de slag, we zijn ermee aan de slag en ik denk dat het ook wel belangrijk is om te benoemen dat er in de uitvoering natuurlijk heel veel gebeurt. Er was op 22 februari jl. inderdaad een technische sessie en wat dat aan inzet van de gemeente Rotterdam en dus ook van mij kost om ervoor te zorgen dat windmolens worden geplaatst, dat we met elkaar in de regio voldoende groene opwek realiseren, dat we ervoor zorgen dat de warmtenetten gerealiseerd worden, dat we verder kunnen gaan met aardgasvrij, wat nu toch ook een hiccup kent vanwege terugtrekkende investeringen van de energieleveranciers. Zo kan ik eigenlijk wel doorgaan, we zorgen dat er wind van zee aan land kan, we zorgen voor verzwaring van de infrastructuur. Dat zijn allemaal zaken waarover we volgens mij ook op 22 februari jl. hebben gesproken en waar de ambtelijke organisatie en ikzelf erg druk mee bezig zijn en ook mijn collega's, die zullen straks ook moties behandelen, zijn druk bezig met een aantal zaken om elektrificatie voor elkaar te krijgen. Het punt is, en dat kan ik me ook uit de vorige periode herinneren, dat heel veel van die dingen niet in de raad worden besproken omdat het eigenlijk uitvoering is. Dus wij drukken ontzettend op de uitvoering en de snelheid ervan, maar ik realiseer me daarbij terdege dat dit voor de raad niet erg zichtbaar is en daarom hebben wij toch aangedrongen op die technische sessie. Ik stuur best vaak brieven over de voortgang van dit soort dingen naar de commissie om die zaken met elkaar te kunnen bespreken. Ik snap dat de commissie druk is, daar alle begrip voor, maar ik denk dat we elkaar daardoor hier wat minder over spreken dan gewenst, ik zou dat ook heel graag doen. Dat even over de urgentie. Ik kan me goed voorstellen dat we het moeten hebben over de uitvoering, dat we het belang daarvan zien, zaken organiseren, projecten regelen en dat soort dingen. Een klok past daar wat minder bij. Ik heb mij daar wel voor ingezet omdat ik op de uitvoering zit, maar het college gaat niet over een klok hier in de raad en in de stad is niet iets wat ik zal ondersteunen. Je zou kunnen zeggen dat dit een politieke afweging is, maar een praktisch punt is dat we daar ook geen geld voor hebben gereserveerd. Dus qua uitvoering kan ik daar ook geen gevolg aan geven. Dus die twee moties moet ik ontraden, die voor de stad is voor het college en die voor de raad is denk ik voor uzelf, maar wij hebben daar geen financiering voor. Dan naar de moties van Volt. U gaf aan heel enthousiast over de klimaataanjagers te zijn en daar ben ik blij om. We hebben nu drie klimaataanjagers, waarvan een binnenkort een andere baan heeft en zal worden vervangen door een opvolger, eentje voor de zorg, voor de haven en voor circulariteit. Mijn voorstel is om hen een keer voor de commissie uit te nodigen om met hen het gesprek aan te gaan. Wij gaan nog opdrachtomschrijvingen met hen doornemen, maar ze zijn natuurlijk al

volop aan de slag. Voor circulariteit is dat Sabine Biesheuvel die vanuit BlueCity het hele circulaire netwerk daarin betrekt en met ideeën en plannen komt. Dus het lijkt me heel goed de resultaten daarvan zichtbaar te maken. Dat ben ik helemaal met u eens, maar het lijkt me ook goed om hen gewoon een keer uit te nodigen. Ook in de zorg zijn we ontzettend bezig, met name met het terugdringen van de hoeveelheid plastic. In de zorg is ook een landelijke Green Deal rond circulariteit in de maak, hoe gaan we die goed implementeren in de Rotterdamse zorgsector? We hebben enorm veel ziekenhuizen, dat zal ontzettend veel impact op de bedrijfsvoering van die ziekenhuizen hebben en we zijn met hen bezig met kijken hoe dat gaat. Dat soort zaken is allemaal gaande en het lijkt me heel goed om u daarin mee te nemen. U vraagt ook de resultaten van de klimaataanjagers inzichtelijk te maken. Dat gaan we doen in het klimaatactieplan dat volgens mij in april a.s. staat gepland, of in mei, dat ben ik even vergeten, we sturen het in ieder geval eind maart/begin april uw kant op. Daarin willen we eigenlijk laten zien, en dat is tegelijkertijd ook een reactie op het betoog van de heer Van der Velden, wat we hebben gedaan, wat onze opgave nu is, wat onze doelstellingen zijn en wat we tot 2030 nog moeten doen om te komen tot die doelstelling van 55%. Dat rekenen we helemaal uit, we zeggen ook welke acties daaraan bijdragen en welke acties nog openstaan want we moeten ook constateren dat we daar nog niet zijn. Als we alleen al kijken naar de groene opwek, de windenergie, dan zien we dat daar nog veel te doen is, zeker ook in de regio. Dat maken we gewoon compleet transparant en ook alle plannen die we daarvoor nu hebben. Dat komt allemaal uw kant op, dat gaan we met elkaar bespreken en wat mij betreft is dat een levend document waarin ook de monitoring doen. Dus we willen u meenemen in de plannen, de resultaten daarvan en dit ook gebruiken als een monitoring, zodat u een jaar later kunt zien wat dit allemaal tot gevolg heeft gehad. Dat komt uw kant op, ik kan uitvoering geven aan uw motie 'Show me de effecten' en die geef ik oordeel raad. U hebt samen met de Partij voor de Dieren de motie 'Rotterdam plantaardig'. Daarvoor geldt dat de klimaataanjager Circulariteit inmiddels heel actief is met het tegengaan van voedselverspilling en het investeren in plantaardig eten. Wat mij betreft, en dat is ook echt niet hoe ik het wil, is dat we klimaataanjagers met inhoudelijke doelen hoe te komen… Ik vind het juist belangrijk dat zij ideeën uit de stad ophalen en ik wil hen niet met zo'n soort doel opzadelen. We zien dat het vanzelf wel gebeurt, dus het gebeurt in de praktijk, maar de doelen die klimaataanjagers krijgen hebben echt te maken met een bijdrage aan CO_2-reductie en grondstoffenreductie en de invulling ligt aan henzelf, om daarmee ook maximale creativiteit te bewerkstelligen. Dus die motie ontraad ik. Hetzelfde geldt voor de motie van de Partij voor de Dieren, 'Een klimaataanjager voor de plantaardige revolutie', die zal ik om dezelfde reden ontraden, ook vanwege de overbodigheid ervan. Hetzelfde geldt voor 'Het nieuwe tijdpad naar 2030' van de Partij voor de Dieren, over die 55% reductie. Wat ik zei, daar zijn we volop mee bezig. Dat plan komt uw kant op en het lijkt me heel goed om dan met u het gesprek aan te gaan over wat we wel denken te kunnen realiseren en waar nog de gaten in onze acties zitten want die zijn er. Ik kan op voorhand wel vertellen dat we in 2030 nog niet alles op de rit hebben. Daarom is deze motie overbodig. De laatste motie is 'Verbreek alle banden met de fossiele industrie'. Dat hebben we ook in de commissie besproken, die stap gaat ons te ver, wij hebben de fossiele industrie in de Rotterdamse haven en ook elders nodig, ook voor energietransitie. Ik ben het helemaal met u eens dat daarin nog veel meer en veel sneller kan worden gedaan, maar het gaat ons te ver om de banden te verbreken.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja dank u voorzitter. Ik geef het advies over motie van de Partij voor de Dieren 'Targets voor CO_2-reductie in de haven'. Het grappige is dat u met zijn allen dat target allang hebt vastgesteld, dat staat in de havenvisie van het Havenbedrijf. Daarin staat 49% reductie in 2030 en in het coalitieakkoord staat 55%. Daar zit nog wat licht

tussen, maar wij gaan ervan uit dat het Havenbedrijf ons daarin gewoon volgt. Dus nogmaals, u hebt die targets al vastgesteld en daarmee is het denk ik ook belangrijk dat op 21 april a.s. een technische sessie wordt georganiseerd waarin u ook met de bedrijven in gesprek kunt gaan want als ik naar de haven kijk, denk ik dat daar momenteel misschien wel te veel ambities zijn. Te veel ambities kan eigenlijk niet, maar er liggen voldoende plannen op de plank om het target te kunnen halen. Als we naar de realiteit kijken, hebben we echter op dit moment een paar kleine probleempjes, hiccups, waaronder de netcongestie. TenneT heeft natuurlijk medegedeeld dat behalve voor de Maasvlakte 2 voor alle delen van de haven een onderzoek plaatsvindt over hoe ze wat minder stroom kunnen gebruiken, er wordt onderzoek gedaan hoe ze piekbelasting op het juiste moment kunnen verminderen. Dat is gewoon een feit, de bedrijven in de havens kunnen er niets aan doet dat TenneT te laat is en daar kunnen wij ook weinig aan doen. Het tweede punt is de stikstofproblematiek. Heel veel plannen liggen stil omdat bij de bouw beperkt stikstof vrijkomt, maar die vergunningen worden niet afgegeven als er geen zogenaamde stikstofruimte is. 3, onze klimaatminister Rob Jetten heeft gezegd dat de kolencentrale in Rotterdam een tandje hoger moet worden gezet omdat anders het licht uitgaat en dat werkt ook niet mee. Dat is wel de realiteit waarmee we nu te maken hebben. Ik denk dat de technische sessie op 21 april a.s. u veel meer informatie geeft, ook over de normen die de raad al heeft vastgesteld. Deze motie in de huidige vorm, zoals die nu is geformuleerd, is onuitvoerbaar en daarom ontraad ik hem. Ook gezien de punten die nu spelen, de omstandigheden en de faciliteiten om te elektrificeren zijn er gewoon niet, kunnen we niet aan partijen vragen om dit in anderhalf jaar uit te voeren.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Wethouder Karremans. Wilt u een interruptie plegen? Een reactie, maar uw tijd is om.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik zou zeggen, het is bijna vakantie en het is het laatste onderwerp dus ja…

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Gaat u dat maar vertellen aan de kok boven die het eten klaar heeft. Dat kan niet in een tweeminutendebat, dus de heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik heb nog één motie te beantwoorden en dat is de motie 'Rotterdam ademt' van Volt. Ik zie het logo van de ChristenUnie erboven staan, van de heer Tjalling Vonk, u kent hem allemaal. Het is geen Trumpiaanse titel, dus u voelt hem wel een beetje aankomen. Diezelfde heer Vonk heeft schriftelijke vragen over eenzelfde autoloze zondag aan het college gesteld en ik ga het antwoord even voorlezen. De vraag is: kunnen we een autoloze zondag organiseren? Antwoord: nee. 'Het college is van mening dat een autoloze zondag niet aansluit op de ruimtelijke en mobiliteitsdoelstellingen van de gemeente Rotterdam waarbij bereikbaarheid een belangrijke rol inneemt. Gelet op het grote aantal werkzaamheden aan wegen in en rondom Rotterdam in de komende jaren en de daarbij komende bereikbaarheidsuitdagingen', ik heb er laatst nog een bedenkelijke prijs mee gewonnen, filehoofdstad van Nederland, 'is een autoloze zondag voor een groot gedeelte van het centrum ongewenst. Wanneer bewoners en ondernemers gezamenlijk een straat voor een dag autoloos willen maken, is dit binnen verschillende randvoorwaarden wel mogelijk'. Kijk, dat wel. 'Het initiatief voor een afsluiting dient te komen vanuit een straat of wijkraad. Na ontvangst van een initiatief wordt op stedelijk niveau een integrale afweging gemaakt waarbij economisch belang, bereikbaarheid, verkeersveiligheid, toegankelijkheid en draagvlak belangrijke aspecten zijn evenals eventuele benodigde materiële kosten en inzet. Dit proces is in lijn met eerdere initiatieven zoals Parking Day en de Rotterdamse Vakantiestraten'. Voorzitter, dus deels is hij overbodig want als bewoners dat willen, kan het al gewoon voor straten worden gedaan, maar wij raden toch echt af om dit voor hele wijken te doen omdat er enorme kosten aan zijn

verbonden en het gezien de uitdaging die we de komende tijd op het gebied van bereikbaarheid hebben, ik kijk even hier naar links, toch een onwenselijke ontwikkeling is. Met die uitleg moet ik de motie ontraden voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja dank voorzitter. Ik heb even een vraag want de wethouder heeft volgens mij het dictum niet goed gelezen. In het dictum staat inderdaad iets over een initiatief vanuit de stad, maar er zit ook een link naar de klimaataanjagers in. Ik ben eigenlijk wel geïntrigeerd dat we drie wethouders aan tafel hebben die allemaal over het klimaat gaan, maar ik heb daar nog geen reflectie op gehoord. Ik ben ook verbaasd over het antwoord want er wordt nu ingezoomd op de mobiliteit, maar het onderwerp van het debat is de klimaaturgentie. De wethouder kan niet ontkennen dat minder auto's bijdragen aan de klimaatdoelstellingen en ik hoor toch graag nog even een reflectie op de koppeling met een klimaataanjager.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Prima. Mag ik deze direct meenemen bij de onbeantwoorde vragen, dan kan dat direct in één keer. Ik weet niet of er nog andere fracties zijn die hun vragen niet beantwoord hebben gekregen. Ik zie dat dit geenszins het geval is. Dan denk ik dat de vraag aan wethouder Karremans was.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Daar ben ik me natuurlijk wel degelijk van bewust, ik pak in dit college en deze collegeperiode ook het duurzame mobiliteitsvraagstuk op, maar het antwoord blijft hetzelfde. Je maakt uiteindelijk een afweging en we willen het niet doen om de redenen die ik noemde. Het kan wel vanuit initiatieven van de wijk of de straat komen, voornamelijk bewoners, als zij dat willen doen. Ik vind het ook best als zij dat uit klimaatoverwegingen willen doen en ik vind het ook goed als ze in de straat willen spelen of rolschaatsen, maar het initiatief ligt bij de bewoners van een straat voorzitter, en daarbij wil ik het laten.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dank u wel. Dan zijn we aangekomen bij de tweede termijn. Zijn er nog fracties met tijd die in de tweede termijn op dit onderwerp nog iets willen toevoegen? Nee, oké. Goed dan sluit ik dit onderwerp af.

9. MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

9.1 Motie vreemd aan de orde van de dag 'Laat de Erasmusbrug blauw-geel kleuren', aangevraagd door het lid Lansink-Bastemeijer e.a.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dan ga ik met u verder naar agendapunt 9.1, Motie vreemd aan de orde van de dag. Het woord wordt alleen door de indieners gevoerd en er komt een reactie van het college. Er worden geen interrupties toegestaan en van de vier indieners, te weten de heer Lansink-Bastemeijer, mevrouw Maassen, de heer Vonk en de heer Moti, hebben alleen de heer Lansink-Bastemeijer en mevrouw Maassen nog gering tijd om iets toe te voegen. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, het aantal indieners is iets gegroeid, dat is bijna de hele raad, maar goed ik denk dat ik het wel voor de raad mag formuleren. Voorzitter, op 24 februari 2022 veranderde er met de invasie van Rusland in Oekraïne iets in de wereld, veranderde er iets op het Europese vasteland. Ik denk dat we dat allemaal hebben gevoeld, ook omdat we in deze stad heel veel Oekraïners direct, heel vlijtig en met heel veel liefde hebben opgevangen. Daarom dien ik samen met heel veel andere partijen,

D66, ChristenUnie, PvdA, Volt, SP, 50PLUS, Partij voor de Dieren, GroenLinks, DENK en het CDA Rotterdam de motie vreemd aan de orde van de dag in om vrijdagochtend de brug weer blauw-geel te kleuren, ook voor de Oekraïners die nu in Rotterdam, ver weg van hun eigen land, toekijken hoe hun land nog steeds in oorlog is. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). De heer Lansink-Bastemeijer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Motie vreemd aan de orde van dag: 'Laat de Erasmusbrug blauw-geel kleuren

De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 23 februari 2023;

constaterende dat:
- het vrijdag 24 februari een jaar geleden is dat Rusland begon met de invasie van Oekraïne;
- het belangrijk is om stil te staan bij deze oorlog en solidariteit te tonen met de slachtoffers en nabestaanden;

overwegende dat:
- Rotterdam de strijd van Oekraïne tegen de Russische agressie ten volste steunt;
- er veel Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen in Rotterdam;
- we elke gelegenheid moeten aangrijpen om onze steun aan Oekraïne te laten blijken;
- het verlichten van de Erasmusbrug in de kleuren van de Oekraïense vlag kan bijdragen aan het vergroten van het bewustzijn en begrip voor de situatie in Oekraïne;

roept het college op:
- de Erasmusbrug op vrijdag 24 februari 2023 blauw en geel te laten kleuren;
- hierover zo snel mogelijk te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.P. Lansink-Bastemeijer, A.J.A. Maassen, T.J. Vonk, R. Moti, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun, P.J.H.D. Verkoelen, J. Bokhove, R.T.J. van der Velden, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dan vraag ik of mevrouw Maassen nog een toevoeging heeft. Dat is niet het geval. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter daar kan ik kort over zijn, het college omarmt deze motie.

De **VOORZITTER** (de heer Van Schaik). Dat is dan een hele korte. Dan constateer ik dat wij de vergadering schorsen vanwege een dinerpauze en ik verwacht u om 21.00 uur terug. Uiteraard kunt u die tijd ook gebruiken voor fractieoverleg. Dus we beginnen echt om 21.00 uur met het stemmen, als u dan niet in de zaal bent dan bent u te laat.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 23 februari 2023 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Griffier: de heer A.C. de Bondt

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik wil u graag in de gelegenheid stellen, als u meeluistert, om moties te wijzigen, in te dienen dan wel in te trekken. Mevrouw Morkoç.

8.10 Tweeminutendebat 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç - vervolg

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank voorzitter. Ik wijzig de motie 'Tijd voor klimaatactie: hang het aan de grote klok! (stad)'. Ik dien een nieuwe in. Na een superfijn constructief gesprek te hebben gehad, heb ik een overweging toegevoegd met betrekking tot de financiën.

De **VOORZITTER**. Wilt u me helpen welke overweging dat is? U heeft er een aantal. Drie, vier, vijf, zes, zeven.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). De laatste overweging.

De **VOORZITTER**. De laatste overweging is aangepast. Ik ga hem even laten kopiëren en rond laten gaan en dan kunt u zien welke overweging dat is. De tekst luidt: "de middelen van de Koers van de stad ruimte bieden om het plaatsen van een klimaatklok mogelijk te maken". Dat is de overweging die eraan toegevoegd is. Hij is verder in orde. Hij krijgt een nummer. Motie 1 bij het onderwerp Klimaat wordt ingetrokken en wordt nu motie 1A. Deze motie gaan wij eerst even rondsturen, dan kunt er nog even naar kijken. Het betreft de laatste overweging.

Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1A. Tijd voor klimaatactie hang het aan de grote klok! (stad)

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 23 februari;

constaterende dat:
- Rotterdam in 2021 de klimaatnoodtoestand heeft uitgeroepen;
- in het klimaatakkoord van Parijs is afgesproken dat de opwarming van de aarde onder de 1,5 graad opwarming moet blijven;

- de Nederlandse regering zich in 2019 met het nationale klimaatakkoord gecommitteerd heeft aan het centrale doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990;
- met het Rotterdamse Klimaatakkoord zoals vastgesteld in 2019 aan deze ambitie lokaal uitvoering wordt gegeven;
- bij een klimaatopwarming van 2°C de opwarming van de aarde onomkeerbaar is en dit vergaande desastreuze gevolgen heeft voor mens, aarde en dier;

overwegende dat
- de gemeenteraad een cruciale rol heeft in het tegengaan van klimaatverandering, de gevolgen beperken en in het behalen van lokale en landelijke klimaatdoelen;
- het van belang is om het streven naar het verminderen van CO_2-uitstoot mee te nemen in alle besluitvorming;
- er een terugtellende klimaatklok bestaat die aftelt naar de deadline waarvoor we de uitstoot van broeikasgassen naar nul moeten krijgen;
- andere steden, zoals Berlijn, New York en Rome, ook gebruik maken van de klimaatklok;
- het college via de organisatie Climate Clock (climateclock.world) een fysieke klimaatklok kan aanvragen of de code kan vinden voor een digitale klimaatklok, waardoor de kosten minimaal zijn;
- het zien van een klimaatklok in de stad zorgt voor bewustwording rondom de klimaatcrisis en de urgentie om er iets aan te doen;
- de middelen van de Koers van de stad ruimte bieden om het plaatsen van een klimaatklok mogelijk te maken;

verzoekt het college:
- een klimaatklok op een prominente plek in de stad te plaatsen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

8.1 Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026 - vervolg

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, ons amendement van D66 'Samen rijden, samen sturen' wordt nu mede ondertekend door twee van mijn, ik mag wel zeggen lievelingspartijen, 50PLUS en de ChristenUnie.

De **VOORZITTER**. Nog heel even, mevrouw Van Wifferen. Welk agendapunt betrof het?

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Dat was de MRDH.

De **VOORZITTER**. Bij het onderwerp MRDH. Mevrouw Van Wifferen, alleen medeondertekenaars erbij hè? Hij is niet inhoudelijk gewijzigd? Nee, helder.

Mevrouw Van Wifferen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Samen rijden, samen sturen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23-02-2023 ter bespreking van agendapunt 8.1 Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026;

besluit de zienswijze concept Strategische Agenda MRDH2023-2026 als volgt te wijzigen:

op pagina 5, alinea 1:

We verzoeken u om de aanbevelingen-van het Rekenkameronderzoek 'Regionale bijdragen aan de economie' te implementeren. We vragen hierbij in het bijzonder aandacht voor een herinrichting van de uitvoerende functie van de pijler Economisch Vestigingsklimaat waarbij een nieuwe vorm van financiering wordt ontwikkeld met een duidelijke relatie met de strategische agenda en een doelmatige wijze van verstrekking. Daarbij benadrukken we het betrekken van goede (internationale) voorbeelden van regionale samenwerking bij dit proces. Het proces hiertoe zien we graag concreet opgenomen in de nieuwe Strategische Agenda;

hieraan toe te voegen:
'Tevens uiten wij het verzoek tot zetten van stappen in de verbetering van de democratische legitimatie door ten eerste, lessen te trekken uit andere regioraden, en ten tweede door de verbeterpunten ten aanzien van de democratische legitimatie in de huidige en komende trajecten zoals de Uitvoering plan van aanpak Tweede Tussenevaluatie, Implementatie van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) en de Tussenevaluatie Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (GR MRDH), op korte termijn te uit te werken in de uitvoeringsagenda; die staat gepland direct na vaststelling van deze Strategische Agenda.'

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, P.J.H.D. Verkoelen en T.J. Vonk

Toelichting
Momenteel is het zo dat burgemeesters namens de deelnemende gemeenten van de MRDH in het bestuur zitten en besluiten over het dagelijkse vervoer van 2,5 miljoen Rotterdammers, Hagenaars en andere Zuid-Hollanders. Zij zijn niet onderhevig aan democratische controle; het bestuur legt geen verantwoording af aan hun gemeenteraden of aan bewoners over het beleid. In de vervoerregio Amsterdam kiezen de gemeenteraden het bestuur en moeten de gekozen personen ook verantwoording afleggen. Meer democratische legitimatie maakt meer mogelijkheden vrij voor verantwoording en het betrekken van Rotterdammers.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter, ik heb even een reactie of een vraag naar aanleiding van de aangepaste motie van GroenLinks over de klok. Ik heb de tekst nog niet gezien en gelezen, maar er wordt gerefereerd naar de middelen van Koers van de stad en ik wil er wel even op wijzen dat daar een heel proces voor is. We hebben daar ook een werkgroep met een aantal mensen, en er zijn ideeën ingediend en er is een longlist van ideeën. Ik weet niet wat dan het gevolg zou zijn als we voor of tegen deze motie stemmen. Maar mevrouw Morkoç zei dat ze net een constructief gesprek heeft gehad. Ik weet niet met wie dat was, maar het lijkt me wel een beetje vooruitlopen op het proces, want er waren

meerdere goede ideeën, dus ik weet niet of dat nu helemaal zuiver is, of dat de weg is die we moeten opgaan.

De **VOORZITTER**. We gaan het debat niet heropenen, maar met deze opmerking is het wat het is.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dit is geen debat, maar het is wel een opmerking over de middelen.

De **VOORZITTER**. Nee, ik snap het. Maar dan zou er dus een reactie van mevrouw Morkoç moeten komen en dan gaan we dus een debat heropenen en dat is nu niet de bedoeling. Het is gewoon de fase van moties intrekken en moties indienen. Dat is het dan. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dan zal ik het niet lang houden. Ik ga alleen maar reageren. De overweging zegt dat het mogelijk is, dus het is niets finaals, het is een mogelijkheid.

De **VOORZITTER**. Daar wordt een mogelijke dekking gevonden, begrijp ik. Zo snap ik hem als ik hem zo lees. Dan leg ik hem zo uit. Dan moet u hem zelf invullen zoals u denkt, maar zo leg ik hem uit. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter, met betrekking tot de eerste motie die dus blijkbaar gewijzigd is in het dictum, komt daar nog een reactie van de wethouder op?

De **VOORZITTER**. Niet in het dictum, in de overwegingen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). In de overwegingen, dus daar hoeft dan geen reactie van de wethouder op te komen?

De **VOORZITTER**. Nee, dat is aan u.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ik zou het wel heel erg op prijs stellen te weten hoe de wethouder daar dan over denkt.

De **VOORZITTER**. Nou, dan moeten we even schorsen en de wethouder erbij halen, maar dan gaan we het debat heropenen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) U kunt het doen hoor, als u dat wilt. Ik bedoel, het is nog geen 24.00 uur.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Volgens mij is het niet zozeer een kwestie van het wel of niet willen, maar wel gewoon het proces zuiver houden, want dit is anders een glijdende schaal waar we ons op begeven.

De **VOORZITTER**. Dan kijken we of wethouder Zeegers in huis is.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, ik ben er ernstig op tegen dat we nu weer de wethouders hier naar voren halen. Ieder raadslid moet in staat zijn om zelf een mening te vormen. Echt, daar hebben we echt de mening van de wethouder niet voor nodig.

De **VOORZITTER**. Er wordt gevraagd om een reactie van het college en als erom gevraagd wordt gaan we kijken of de wethouder in huis is. Een ogenblik geduld alstublieft. De wethouder is niet langer in huis, zegt de medewerker, begrijp ik. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dat is dan voor ons een goede reden om tegen te stemmen, want bij twijfel niet oversteken.

De **VOORZITTER**. Oké. Het is helemaal niet ongebruikelijk dat als de beraadslagingen beëindigd zijn, de wethouders er niet meer zijn, want de stemmingen zijn voor de raad en niet voor de wethouder. Goed, waarvan akte. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ik wil er toch nog een reactie op geven. Dan moeten we er ook niet mee instemmen dat je nadat de vergadering gesloten is nog moties kan veranderen. Want dan krijg je dus dit soort situaties.

De **VOORZITTER**. Nee mijnheer Van Schaik, u kent de procedures. Wij hebben altijd in de technische tijd de mogelijkheid om een motie in te trekken dan wel gewijzigd in te dienen voor zover het gaat om niet-substantiële inhoudelijke wijzigingen. Komt er een inhoudelijke wijziging, dan moet de raad ook instemmen met een derde termijn waarbij de beraadslagingen opnieuw worden heropend. Dat is de procedure en die kent u ook. Als de raad dat wil kan er een derde termijn komen en dan wachten we tot de wethouder van huis wordt opgehaald. Ja. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat zijn de procedures die we hier hebben.

10. Stemvenster

De **VOORZITTER**. We gaan stemmen. Mevrouw Morkoç, mag ik u verzoeken uw plaats in te nemen? Ik ga een rondje stemverklaringen doen. Ik begin hier aan de linkerzijde van de raadzaal. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Voorzitter, voor agendapunt 7.1, het voorstel tot het Woonakkoord, zullen wij tegen de ingediende moties stemmen omdat wij vinden dat we met elkaar een raadsproces hebben doorlopen waarin we alle voors en tegens in de uitgangspunten zelf al tegen elkaar hebben afgewogen. Daarom vinden we het op dit moment niet opportuun om dan ook nog moties in te dienen en daarover te stemmen.

De **VOORZITTER**. Helder. De PvdA, de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Daar sluit ik me bij aan.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen? De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, agendapunt 8.1, het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de strategische agenda MRDH 2023-2026, ik heb het niet verzonnen hoor. Bij amendement A, 'Samen rijden, samen sturen', zullen wij tegen stemmen. Wij hadden graag gezien dat wij dit amendement, althans het voorstel tot dit amendement, in de commissie hadden besproken. Zowel mevrouw Elfilali als mevrouw Van Wifferen en mevrouw Nunnely zitten als afgevaardigden in de MRDH. Twee keer per jaar komen we met u samen en ik had graag gewild dat we dit proces op een andere manier hadden vormgegeven dan nu via een amendement voorstellen.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik kijk nog steeds deze kant op. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). We hebben veel verschillende woordvoerders. Agendapunt 8.8, 'Een wedstrijddag voor iedere Rotterdammer'. Ik heb ook naar deze wethouder geluisterd.

Hoe sympathiek deze motie ook is, het is voor mij echt een overbodige motie en we hebben hier afgesproken met elkaar dat we dat dan niet honoreren. De andere motie van DENK, de motie die extra toegankelijkheid vraagt en meer mensen wil laten deelnemen, daar zullen wij voor stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, 8.1 over de MRDH, wij zijn niet zo voor die MRDH. Wij zijn eigenlijk voor of de provincie of regio, maar we zijn voor elk wat de democratisering zou bevorderen, dus dat zullen we steunen, maar we zijn tegen dat hele gedoe met MRDH rondom economische visie, dus daar zijn we weer tegen. Iets anders is het HOV. De moties die het kleinschalig busnetwerk handhaven, zullen wij steunen. De wethouder vroeg om een trumpiaans woord ervan, dus make Charlois great again, dus die motie van Leefbaar Rotterdam zullen wij steunen. Daar zijn wij erg voor. Verder zijn wij tegen de aanpassing rondom ZOHO, omdat wij vinden dat het proces hierdoor echt niet versneld wordt, maar door het optreden van de wethouder en haar ambtenaren onnodige vertraging heeft opgelopen en we nu eerst met de bewoners in gesprek moeten.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, ik heb een stemverklaring bij Urgentie klimaatactie. Daar gaat het over 'Rotterdam ademt'. Op zich vindt D66 een autoloze zondag gewoon een superleuk idee, iets waar we normaal voor zijn. Maar we hebben al heel veel gedaan om het fietsvriendelijker en voetgangersvriendelijker te maken en we zijn wel gevoelig voor het argument dat we nu zoveel werkzaamheden hebben, dat we voorlopig wel willen zorgen dat de auto, zij het wat langzamer, toch nog ergens kan komen.

De **VOORZITTER**. Helder. Hier in het midden van de zaal nog meer stemverklaringen? Niet? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, twee bij het Woonakkoord. Om dezelfde reden als door mevrouw Kockelkoren verwoord, gaan wij tegen motie 2 en 3 stemmen, maar wel voor motie 1, omdat dat geen inhoudelijke motie is, maar meer om het pakketje compleet maken. En de tweede en laatste is bij 8.6 over discriminatie op de woningmarkt over het keurmerk voor keurige verhuurders. Daar zijn wij erg voor maar we gaan toch tegen stemmen, want we vinden namelijk dat de focus en de capaciteit moeten zitten op mensen die niet keurig zijn en niet op de keurige. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Een stemverklaring bij de motie vreemd van de VVD. We zullen niet tegen de motie stemmen. Het verzoek aan de VVD is wel om dit soort dingen gewoon te regelen middels een sms’je naar de Nokia van de wethouder zoals u binnen de partij gewend bent en niet via een motie.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, even van de orde, want er gaan nu blijkbaar in een dualistisch tijdperk allemaal sms’jes naar wethouders en dan wordt hier alles geregeld en wordt de raad daar dan nog bij betrokken? Krijgen wij als andere partijen daar ook nog iets mee te maken? Wat is dit voor krokettenoverleg mijnheer Van Drunen? Kunnen we daar

klaarheid over scheppen? Moet ik een regeling van werkzaamheden aanvragen, een tweeminutendebat? Wat moet ik doen om achter de sms'jes aan de wethouder te komen?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun, u misbruikt nu wel de ronde stemverklaringen voor een politieke verklaring en dat is niet de bedoeling. Dus laten we het maar een andere keer doen op een andere plek op een ander moment. We gaan stemmen. Mag ik u om alertheid vragen?

Agendapunt 7.1, Het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord

We beginnen met 7.1, Woonakkoord. We hebben een voorstel en een drietal moties en een amendement.
Ik had u natuurlijk al verteld dat we een aantal pairingen hebben, dus we hebben nog steeds 41 stemmen.

Motie 1, 'Toegankelijk themadossier Woonakkoord'. De motie is met 33 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks en PvdA.

Motie 2, 'Vergeet de collegereactie niet'. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdD, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Beslisnota bij Woonvisie'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, PvdD, SP en Volt.

Amendement A, 'Definitie sociaal'. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

7.1, 'Raadsvoorstel over Uitgangspunten Woonakkoord Rotterdam'. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Forum voor Democratie.

Agendapunt 7.2, De toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. 'Wakker worden op een wereldse stadscamping'

Motie 1, 'Scenario C'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 2, 'Stadscamping ook na 2035'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Duidelijkheid voor de stadscamping'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, 'Maak participatie rond herinrichting Kanaalweg exemplarisch'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Agendapunt 7.3, Debat 'Staken is een recht', aangevraagd door het lid Engberts

Motie 1, 'Afvalhelden, BEDANKT!' De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en BIJ1.

Agendapunt 7.4, Debat 'Weghalen bankjes Centraal Station', aangevraagd door het lid Vonk e.a.

Motie 1, 'Bankjes terug op CS'. De motie is met 22 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, DENK, Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 2, 'Garandeer menswaardige opvang'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 3, 'Niet weghalen voordat je perspectief aan dakloze mensen biedt'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 4, 'Stel de winteropvang open tot het einde van het winterseizoen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 5, 'Brrrrrr..eng onderzoek winterkouderegeling in kaart'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, D66, Volt, PvdD en CDA.

Motie 6, 'Vijandige architectuur maakt mensenlevens onnodig zuur'. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Agendapunt 8.1 Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026

Motie 1, 'MRDH Milieuzones'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Amendement A, 'Samen rijden, samen sturen'. Het amendement is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van GroenLinks.

8.1, 'Raadsvoorstel over zienswijze concept Strategische Agenda MRDH 2023-2026'. Het voorstel is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP, PvdD en 50PLUS.

Agendapunt 8.2, De Bestuursopdracht Zorg

Motie 1, 'Hom of kuit van wethouder Buijt'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 2, 'Stop rücksichtslos bezuinigen op de zorg'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 3A, 'WMO, geen deel van het probleem maar van de oplossing'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**. Motie 4, 'Snijd in de overheadkosten!' (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ik zit nu bij 8.2, Snijd… (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, nee, dat is me wel duidelijk. Dan doen we maar eerst motie 5.

Motie 5, 'Help 75-minners te netwerken!' De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

De **VOORZITTER**. Dan hoop ik dat de volgorde nu wel klopt. De volgende, ik heb hier een andere nummering dan de techniek blijkbaar. Geen man overboord.

Motie 4, 'Snijd in de overheadkosten!' (Buiten de microfoon: Even de nummers wijzigen, 4 en 5.) De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Agendapunt 8.4, Het voorstel met betrekking tot het toepassen van de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het project Zomerhofkwartier

Motie 1, 'Onderzoek grenseffecten Zoho-Agniesebuurt'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Bouwhoogte Teilingerstraat maximaal 16 meter'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

8.4, 'Raadsvoorstel over coördinatie Zomerhofkwartier'. Het voorstel is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, PvdD, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Agendapunt 8.5, Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Maastunneltracé

Motie 1, 'Maatwerk voor Charlois'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Busbaan in parallelbuizen Statentunnel'. De motie is met 35 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, CDA, PvdD en ChristenUnie.

Motie 3, 'Halte om de hoek'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 5, 'Informeren is geen participeren'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 6, 'Fietsers first'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7, 'Cultuurcampus bereikbaar'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 8, 'Behoud de sociale functie van het openbaar vervoer in Rotterdam'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 9, 'Een goede fundering voor de nieuwe buslijn'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, PvdA, CDA, PvdD, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 10, 'Monitor veilige ventwegen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 11, 'Snel vrij fietsen door de wijk'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 12, 'Voorkeursvariant bewoners nader onderzoeken'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 13, 'Hoezo participatie!' De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van SP, Volt, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Agendapunt 8.6, Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur Rotterdam

Motie 1, 'Genoeg is genoeg: pak discriminatie op de woningmarkt aan'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD en BIJ1.

Motie 2, 'Tanden voor de tijger'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 3, 'Meld het op 21 maart'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 4, 'Keurmerk voor keurige verhuurders'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie, CDA en 50PLUS.

Motie 5, 'Panel Open Huis; tegen discriminatie op de woningmarkt'.
De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie, 50PLUS en lid Vlieger van GroenLinks.

Agendapunt 8.7, Tweeminutendebat 'Rotterdams vuurwerkverbod', aangevraagd door het lid Coenradie

De **VOORZITTER**. Even opletten, we hebben hier een gewijzigde stemvolgorde in relatie tot de gewichtigheid van de moties.

Motie 4, 'Een einde aan het Rotterdamse afsteekverbod'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fractie van Forum voor Democratie en de leden Ceulemans, Coenradie, Van Drunen, Roskam, Van Schaik, Verhoef en De Waard van Leefbaar Rotterdam.

Motie 1, 'Digitale meningspeiling vuurwerkverbod'. De motie is met 31 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 2, 'The show must go on!' De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Jammer joh, geen feest voor jou'. De motie is met 22 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van DENK, GroenLinks, SP, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Agendapunt 8.8, Tweeminutendebat 'Samen schoppen we het verst', aangevraagd door het lid Elbay

Motie 1, 'Een wedstrijddag voor iedere Rotterdammer'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van DENK, SP, D66, Volt, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 2, 'The Nations League is er voor iedereen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 8.9, Tweeminutendebat 'WNT is WNT, ook voor het Havenbedrijf?', aangevraagd door het lid Engberts

Motie 1, 'Afspraak is afspraak: bij het Havenbedrijf verdien je niet meer dan de minister-president'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 2, 'Van minimaal 18 naar maximaal 0'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Agendapunt 8.10, Tweeminutendebat 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç

Motie 1A, 'Tijd voor klimaatactie: hang het aan de grote klok! (stad)'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, D66, PvdA, PvdD, 50PLUS, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 2, 'Tijd voor klimaatactie: hang het aan de grote klok! (stadhuis)'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 3, 'Klimaataanjagers: show me de effecten'. De motie is met 21 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, DENK, Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie en 50PLUS.

Motie 4, 'Rotterdam ademt!' De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 5, 'Rotterdam plantaardig'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 6, 'Klimaataanjager voor de plantaardige revolutie'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 7, 'Nieuw tijdpad naar 2030 voor 55% reductie'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 8, 'Target voor CO_2-reductie in de haven'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, BIJ1 en ChristenUnie.

Motie 9, 'Verbreek alle banden met de fossiele industrie'. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, PvdD en BIJ1.

Agendapunt 9, Motie vreemd aan de orde van de dag

Motie 1, 'Motie vreemd aan de orde van de dag 'Laat de Erasmusbrug blauw geel kleuren''. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Forum voor Democratie.

11. Sluiting

De **VOORZITTER**. Dan zijn we hier aan het einde gekomen van de stemmingen en aan het einde van een lange raadsvergadering. Ik wens u wel thuis en als u volgende week nog met reces bent, doe voorzichtig. Wel thuis, tot ziens. De vergadering is gesloten.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	251
In memoriam oud-lid van de gemeenteraad en oud-wethouder J. (Johan) Mastik	252
Herdenking aardbevingsramp in Turkije en Syrië	253
Moment van stilte	254
Mededelingen	254
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 23 februari 2023	254
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 2 februari 2023	258
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 5 t/m 7	258
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet	259
Brief van burgemeester en wethouders inzake inzicht in financiële effecten met betrekking tot de grondexploitatie 'Park 16Hoven'	259
Brief van burgemeester en wethouders inzake heroverweging ontwikkelstrategie Schiekadeblok	259
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Lidl-supermarkt Teldersweg 76, Schiebroek'	260
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Facetbestemmingsplan buisleiding RoCa'	260
Het voorstel tot wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Rotterdam 2019	260
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Kralingse Bos'	260
Het voorstel tot vaststelling van het Woonakkoord	260
De toekomst van de stadscamping naar aanleiding van het voorstel tot afdoening van de motie-Van der Velden e.a. ‘Wakker worden op een wereldse stadscamping’	281
Debat 'Staken is een recht', aangevraagd door het lid Engberts	291
Debat 'Weghalen bankjes Centraal Station', aangevraagd door het lid Vonk e.a.	298
Bestuursopdracht Zorg	325

Onderwerp	Pagina
Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026	347
Tweeminutendebat over ‘WNT is WNT, ook voor het Havenbedrijf?’, aangevraagd door het lid Engberts	352
Het voorstel met betrekking tot het toepassen van de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van het project Zomerhofkwartier.	357
Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Maastunneltracé	360
Bestuursopdracht Zorg – vervolg	376
Uitkomsten onderzoek discriminatie particuliere woningverhuur Rotterdam	377
Tweeminutendebat 'Samen schoppen we het verst', aangevraagd door het lid Elbay	384
Tweeminutendebat 'Rotterdams vuurwerkverbod', aangevraagd door het lid Coenradie	388
Tweeminutendebat 'Urgentie klimaatactie', aangevraagd door het lid Morkoç	397
Motie vreemd aan de orde van de dag ‘Laat de Erasmusbrug blauw-geel kleuren’, aangevraagd door het lid Lansink-Bastemeijer e.a.	410
Tweeminutendebat ‘Urgentie klimaatactie’, aangevraagd door het lid Morkoç – vervolg	413
Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze inzake de Strategische Agenda MRDH 2023-2026- vervolg	414
Stemvenster	417
Sluiting	424